

Λάρκος Λάρκου

**Η τουρκοκυπριακή κοινότητα στην νέα εποχή
ΚΥΚΛΟΣ ΜΕΤ' ΕΜΠΟΔΙΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΝΤΑΕΤΙΑ ΑΚΙΝΤΖΙ**

Λευκωσία , Απρίλιος, 2020

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Το ηλεκτρονικό βιβλίο «Η τουρκοκυπριακή κοινότητα στην νέα εποχή: «ΚΥΚΛΟΣ ΜΕΤ' ΕΜΠΟΔΙΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΝΤΑΕΤΙΑ ΑΚΙΝΤΖΙ» περιέχει συλλογή από 60 άρθρα μου, που έχουν δημοσιευτεί (κυρίως) στην εφημερίδα «Καθημερινή». Καλύπτουν την περίοδο από 2015 έως σήμερα. Αφορούν την περίοδο αμέσως πριν την εκλογή του Μ. Ακιντζί στην ηγεσία των τ/κ, την εκλογική νίκη του το 2015, την πολιτική του στο κυπριακό, τις σχέσεις με την Τουρκία, τις ιδεολογικές αντιλήψεις του ιδίου και του ρεύματος που εκφράζει, εκλογικές δημοσκοπήσεις και τάσεις της κοινής γνώμης . Φιλοδοξία της έκδοσης αυτής είναι να προσφέρει στον αναγνώστη της, μια βήμα με βήμα εποπτεία των εξελίξεων στην τ/κ κοινότητα, όπως τις σφράγισε με τη δραστηριότητά του, ως ηγέτης της, ο μετριοπαθής σοσιαλδημοκράτης πολιτικός Μ. Ακιντζί.

Οι εξελίξεις στο κυπριακό κυριαρχούν. Η αρχή του βιβλίου συνδέεται με την αναφορά του τότε ΓΓ του ΟΗΕ Μπα-κι Μουν στην έκθεσή του στο ΣΑ του ΟΗΕ τον Ιανουάριο του 2015 για λύση τύπου Ταϊβάν με επίκεντρο την άρση της «απομόνωσης των τ/κ», τις Συνόδους για την Κύπρο το 2016 και το 2017, το ναυάγιο στις διαπραγματεύσεις, τις εκτιμήσεις του ΟΗΕ για το ναυάγιο, τα επόμενα δύο χρόνια της οπισθοδρόμησης, καθώς και τις επιπλοκές από το κλείσιμο των σημείων διέλευσης εξ αφορμής της επίθεσης του κορονοϊού και στο νησί-Φεβρουάριος, Μάρτιος 2020.

Το βιβλίο «ΚΥΚΛΟΣ ΜΕΤ' ΕΜΠΟΔΙΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΝΤΑΕΤΙΑ ΑΚΙΝΤΖΙ» θα αφορούσε την περίοδο της πλήρους πενταετίας Ακιντζί, καθώς οι εκλογές ήταν προγραμματισμένες να διεξαχθούν στις 19 Απριλίου 2020. Λόγω της πανδημίας του κορονοϊού, οι εκλογές με απόφαση της «Βουλής» θα διεξαχθούν στις 11 Οκτωβρίου 2020. Κράτησα το ενιαίο υλικό μέχρι το τέλος Μαρτίου 2020, έτσι που να υπάρχει ευρύτερη συνοχή στην ανάλυσή μου.

Δύο «χρηστικές» παρατηρήσεις: Πρώτη, επέλεξα η σειρά των κειμένων να ακολουθεί τη χρονολογική σειρά με βάση την παλαιότητά τους, από το 2015 έως σήμερα, έτσι που τα πιο πρόσφατα γεγονότα να βρίσκονται εγγύτερα στη σκέψη του αναγνώστη. Και, δεύτερη, σε ορισμένα σημεία υπάρχει επικάλυψη γεγονότων εξαιτίας του γεγονότος ότι βασίζονται σε κοινή θεματολογία. Δεν άλλαξα κάτι, θεωρώντας ότι τα στοιχεία αυτά εξυπηρετούσαν την ανάγκη για να υποστηριχθεί η τεκμηρίωση μιας ειδικότερης ανάλυσης, σε καθορισμένο χρονικό πλαίσιο.

Λάρκος Λάρκου, Απρίλιος, 2020

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΤΟ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΟ ΜΙΑΣ ΑΝΑΒΟΛΗΣ 28-3-2020
2. ΟΤΑΝ Ο ΚΟΡΟΝΟΪΟΣ ΣΥΝΑΝΤΑ ΤΟΝ Α. ΓΚΟΥΤΕΡΕΣ... 8-3-2020
3. ΤΟ ΔΙΛΗΜΜΑ ΤΩΝ 90 ΗΜΕΡΩΝ 19-1-2020
4. ΕΡΤΟΓΑΝ-ΤΟΥΡΚΟΚΥΠΡΙΟΙ: ΣΥΓΚΑΤΟΙΚΗΣΗ ΜΕΤ' ΕΜΠΟΔΙΩΝ... 22-12-2019
5. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ; ΕΑΝ ΚΑΙ ΕΦΟΣΟΝ... 1-12-2019.
6. ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΧΑΡΤΙ ΣΤΟ ΒΕΡΟΛΙΝΟ... 24-11-2019
7. ΤΟ ΒΕΡΟΛΙΝΟ ΜΕ ΜΙΚΡΟ ΚΑΛΑΘΙ 3-11-2019
8. ΑΛΛΑΟΥΜ ΜΕ ΑΙΤΙΑ! 22-9-2019
9. ΜΕ ΑΚΙΝΤΖΙ ΣΤΟ ΤΙΜΟΝΙ 18-8-2019
10. ΑΠΟ ΤΟ ΚΡΑΝ ΜΟΝΤΑΝΑ ΣΤΗΝ ΤΑΪΒΑΝ... 21-7-2019
11. ΑΝΑΤΡΟΠΕΣ ΣΤΗ ΜΑΧΗ ΓΙΑ ΤΙΣ «ΠΡΟΕΔΡΙΚΕΣ» 9-6-2019
12. ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗ ΛΥΣΗ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΠΡΟΕΚΤΑΣΕΙΣ 5-5-2019

13. ΚΟΝΤΡΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΛΠΗ ΤΟΥ 2020 27-1-2019
14. ΤΙΣ ΠΤΑΙΕΙ; 27-11-2018
15. ΟΥΛΟΥΣ ΤΣΑΛΑΡ ΙΜΠΡΑΪΜ: ΕΝΑΣ ΜΕΓΑΛΟΣ ΚΥΠΡΙΟΣ 16-11-2018
16. ΦΑΡΜΑΚΑ ΣΕ ΠΑΡΤΙΔΕΣ ΑΠΟ ΑΓΧΟΣ! 11-9-2018
17. Ο ΑΚΙΝΤΖΙ ΣΤΟ ΡΥΘΜΟ ΤΗΣ ΛΙΡΑΣ! 20-8-2018
18. ΕΓΚΛΗΜΑ ΚΑΙ ΣΥΜΦΙΛΙΩΣΗ 2-8-2018
19. ΑΥΤΟΣ Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ... 11-7-2018
20. ΓΡΑΜΜΕΣ ΑΠΟ ΜΙΣΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ 9-5-2018
21. ΚΑΜΠΑΝΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΡΜΑΚΙΤΗ 23-3-2018
22. ΧΑΡΤΗΣ ΜΕ ΚΛΕΙΔΙ! 10-2-2018
23. ΠΛΗΝ ΟΖΚΙΟΥΡΓΚΟΥΝ! 8-2-2018
24. ΔΙΑΚΡΙΤΕΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ 15-1-2018
25. ΨΗΦΟΣ ΑΝΑΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟΥΣ ΤΟΥΡΚΟΚΥΠΡΙΟΥΣ! 28-12-2017
26. ΧΑΘΗΚΕ ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΥΚΑΙΡΙΑ; 5-10-2017
27. ΑΚΙΝΤΖΙ ΜΕ ΣΤΡΟΦΗ ΣΤΗΝ ΕΕ 19-9-2017
28. ΣΤΟ ΣΤΟΧΑΣΤΡΟ Η ΚΟΣΜΙΚΟΤΗΤΑ 2-9-2017
29. ΟΙ ΙΔΕΕΣ ΝΤΕΝΚΤΑΣ ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΝΤΟΥΛΑΠΑ! 24-8-2017
30. ΕΝΑΣ ΛΟΜΠΙΣΤΑΣ ΑΝΑΖΗΤΑ ΚΑΡΙΕΡΑ! 13-8-2017
31. ΜΟΝΤΑΝΑ ΗΤΑΝ ΚΑΙ ΠΑΕΙ... 9-7-2017
32. ΣΥΝΟΜΙΛΙΕΣ ΜΕ ΦΟΝΤΟ ΤΟΝ «ΞΑΦΝΙΚΟ ΘΑΝΑΤΟ»! 15-5-2017
33. ΚΑΗΚΑΜΕ; 29-1-2017
34. ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ: ΔΥΟ ΣΥΝΟΔΟΙ, ΜΙΑ ΕΠΙΔΙΩΞΗ 21-12-2016
35. Η ΚΡΥΦΗ ΓΟΗΤΕΙΑ ΤΟΥ ΝΤΕΝΚΤΑΣΙΣΜΟΥ 9-12-2016
36. ΕΚ ΠΕΡΙΤΡΟΠΗΣ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ 5-12-2016
37. ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΣΕ ΒΑΡΟΜΕΤΡΙΚΟ ΧΑΜΗΛΟ! 27-11-2016
38. ΤΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ ΜΕ 25 ΕΚ. ΔΙΕΛΕΥΣΕΙΣ! 11-11-2016
39. ΜΙΑ ΑΝΤΙΠΟΛΙΤΕΥΣΗ «ΔΙΠΛΑ –ΔΙΠΛΑ»... 5-9-2016
40. ΛΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ «ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΗ ΚΥΠΡΟ»! 5-9-2016
41. ΕΝΑΣ ΧΡΟΝΟΣ ΜΕ «ΕΛΙΑ» ΚΑΙ ΑΚΙΝΤΖΙ! 29-4-2016
42. ΑΚΙΝΤΖΙ ΣΤΑ ΒΑΘΕΙΑ 10-4-2016
43. ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΓΗΠΕΔΟ 1-3-2016

44. ΓΚΑΛΟΠ ΜΕ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ	18-2-2016
45. ΟΙ ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ ΧΩΡΙΣ ΣΑΝΤΑΛΑΡΗ...	3-2-2016
46. Ο ΝΕΡΟ ΚΑΙ ΤΟ ΔΙΛΗΜΜΑ	11-1-2016
47. ΜΙΑ ΠΕΡΙΟΔΕΙΑ ΜΕ ΣΦΡΑΓΙΔΑ ΝΤΕΝΚΤΑΣ	4-1-2016
48. ΟΙ ΔΥΟ ΑΓΚΥΡΕΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ	3-10-2015
49. ΧΑΛΛΟΥΜΙ ΜΕ «ΣΦΡΑΓΙΔΑ» VERITAS!	25-7-2015
50. ΤΙ ΕΡΟΓΛΟΥ, ΤΙ ΑΚΙΝΤΖΙ;	16-6-2015
51. ΕΡΤΟΓΑΝ-ΤΟΥΡΚΟΚΥΠΡΙΟΙ: ΜΙΑ ΠΑΡΑΞΕΝΗ ΣΧΕΣΗ!	10-5-2015
52. Μ. ΑΚΙΝΤΖΙ: ΤΟ ΣΤΟΙΧΗΜΑ ΤΗΣ ΕΠΟΜΕΝΗΣ ΜΕΡΑΣ	3-5-2015
53. ΔΥΟ ΔΡΟΜΟΙ ΣΤΗΝ ΚΑΛΠΗ ΤΩΝ Τ/Κ	26-4-2015
54. ΤΟ ΔΙΛΗΜΜΑ ΤΩΝ Τ/Κ ΣΗΜΕΡΑ	19-4-2015
55. ΤΟ ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ	12-4-2015
56. ΜΠΑΛΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΗ ΜΑΧΗ ΓΙΑ ΤΙΣ 19 ΑΠΡΙΛΙΟΥ	24-3-2015
57. Η ΔΗΜΟΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ	7-3-2015
58. ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΔΥΝΑΤΟΥΣ ΛΥΤΕΣ	2-3-2015
59. ΟΙ ΤΟΥΡΚΟΚΥΠΡΙΟΙ ΑΛΛΑΞΑΝ;	13-2-2015
60. ΤΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΜΗΝΥΜΑ ΜΟΥΝ	29-1-2015

1. ΤΟ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΟ ΜΙΑΣ ΑΝΑΒΟΛΗΣ

28-3-2020

Η «Βουλή» των τ/κ στις 21 Μαρτίου 2020 - 41 ψήφους υπέρ, 2 εναντίον- έλαβε την απόφαση να αναβληθούν οι διαδικασίες για την εκλογή ηγέτη της τ/κ κοινότητας. Ο πρόεδρος του Κόμματος Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας (TDP) που πρόσκειται στον Μ. Ακιντζί, Τζεμάλ Οζγιγίτ ανέφερε ότι «η άποψη για αναβολή της εκλογικής διαδικασίας δεν προήλθε

από τον Ακιντζί και ότι «ο ίδιος έμαθε γι' αυτή κατά τη διάρκεια σύσκεψης στο γραφείο του πρωθυπουργού για την αντιμετώπιση του κορωνοϊού».

Ο πρόεδρος του Κόμματος της Αναγέννησης (YDP) Ερχάν Αρικλί υποστήριξε ότι «αν ο κ. Ακιντζί κάνει οποιανδήποτε εργασία στο κυπριακό, πρέπει να το κάνει αυτό μετά από έγκριση της Βουλής. Αυτό είναι εκ των ων ουκ άνευ για εμάς. Ο κ. Ακιντζί ούτε κατά τη μετάβασή του στο Βερολίνο ούτε κατά την επιστροφή του ενημέρωσε τη βουλή. Δεν ξέρουμε τι θα γίνει αύριο. Ο κ. πρόεδρος ενημέρωσε ακόμα και τους κοινοτάρχες, αλλά εμάς δεν μας ενημέρωσε». Υποστήριξε επίσης ότι ο κ. Ακιντζί «δεν έχει αρμοδιότητα να διαπραγματεύεται το κυπριακό και ότι αυτή η αρμοδιότητα ασκείται εθιμοτυπικά. Είπαμε να δίδει αυτή την αρμοδιότητα στη Βουλή. Ποιον βλάπτει αυτό;».

Ο Σερντάρ Ντενκτάς, τέως ηγέτης και «βουλευτής» του Δημοκρατικού Κόμματος (DP) διαφώνησε με την πρόταση Αρικλί λέγοντας ότι «αυτό με λύπησε πολύ. Δεν μπορούμε εμείς ως βουλευτές να περιορίζουμε ένα πρόσωπο στο οποίο έδωσε απευθείας την εξουσία ο λαός. Πρέπει να σεβόμαστε τη βούληση του λαού».

Ο ηγέτης του Κόμματος του Λαού Κουντρέτ Όζεραϊ, ανέφερε ότι «η απερχόμενη κυβέρνηση παραμένει στη θέση της μέχρι την ανάληψη των καθηκόντων της νέας κυβέρνησης και πρέπει να συνεχίσει τα καθήκοντά του και ο πρόεδρος της δημοκρατίας».

Ο πρόεδρος του Ρεπουμπλικανικού Τουρκικού Κόμματος (CTP) Τουφάν Έρχιουρμάν είπε ότι «αυτές οι συνθήκες δεν προβλέπονται στο σύνταγμα. Ο πρόεδρος της βουλής αναπληρώνει τον πρόεδρο της δημοκρατίας μόνο σε περίπτωση κένωσης της θέσης και μόνο για 45 μέρες. Οι εξουσίες του προέδρου δεν πηγάζουν από τη Βουλή».

Ο Μ. Ακιντζί στις 28 Μαρτίου ανακοίνωσε ότι με επιστολές που απέστειλε στην Τουρκία, στην ΕΕ, στην Παγκόσμια Τράπεζα και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Αναπτύξεως, ζήτησε οικονομική βοήθεια για να μπορέσει η κοινότητά του να αντιμετωπίσει τις επιπτώσεις από την επέλαση του κορωνοϊού. Ο Μ. Ακιντζί επισημαίνει προς όλους πως η βοήθειά τους «θα είναι ζωτικής σημασίας για την τ/κ κοινότητα σε αυτή τη δύσκολη μάχη», ενώ κάνει λόγο για «σοβαρές ελλείψεις στον τομέα της υγείας». Σημειώνει πως «οι τ/κ έχουν περιορισμένες ευκαιρίες πρόσβασης σε παγκόσμιο επίπεδο λόγω άδικων αποφάσεων». Μια εβδομάδα ενωρίτερα η ΕΕ ανακοίνωσε οικονομική βοήθεια προς την τ/κ κοινότητα ύψους 5 εκατομμυρίων ευρώ για να αγοραστεί ιατρικός εξοπλισμός, αναπνευστήρες, αντιδραστήρια για τεστ και μάσκες, γάντια και άλλα αναλώσιμα.

Μια εβδομάδα ενωρίτερα ο Ε. Τατάρ ανέφερε ότι «υπάρχουν οικονομικά πρωτόκολλα και συμφωνίες με την Τουρκία που συνεχίζονται εδώ και χρόνια. Θα συζητήσουμε και θα συμφωνήσουμε τότε και τι χρειάζεται να μας δοθεί. Θα συζητήσουμε με τους υπουργούς μας οικονομικών και δημοσιονομικών καθώς και τον πρόεδρο της κεντρικής μας τράπεζας. Μέσα στο πλαίσιο αυτών των συζητήσεων θα βγουν ορισμένα ποσά. Θα συζητήσουμε μετά με την Τουρκία και θα τους ενημερώσουμε για τις ελλείψεις μας. Ζητήσαμε και θα ζητήσουμε στήριξη για να καλύψουμε αυτές τις ελλείψεις μας, αλλά θα είναι εντός λογικού πλαισίου».

Η πανδημία κτυπά παντού, η τ/κ κοινότητα δεν είναι εξαίρεση. Οι ελλείψεις οδήγησαν τον Μ. Ακιντζί να στείλει επιστολή ζητώντας επείγοντως βοήθεια. Βεβαίως έχει την ειδική του σημασία του πως ο τ/κ ηγέτης απέστειλε επιστολή στον πρόεδρο της Τουρκίας με τον οποίο οι ευθείες γραμμές επικοινωνίας εξακολουθούν να παραμένουν προβληματικές.

Μέσα σε αυτό το κλίμα είναι εξαιρετικά δύσκολο να εκτιμήσει κανείς ποιον θα ωφελήσει η βμνη αναβολή της εκλογικής διαδικασίας. Βέβαιον είναι πως θα μετριαστεί η ένταση μεταξύ Άγκυρας και Ακιντζί λόγω της κοινής απειλής από τον κορονοϊό, ενώ η «κυβέρνηση» Τατάρ, ως η έχουσα την ευθύνη για την εσωτερική διακυβέρνηση, θα υποστεί φθορά από τις επιπτώσεις από την πανδημία εξαιτίας των μεγάλων ελλείψεων που παρατηρούνται στα νοσοκομεία. Οι διεργασίες για το κυπριακό, οι οποίες ήταν προγραμματισμένες από τον ΟΗΕ για το διάστημα αμέσως μετά την ολοκλήρωση της ψηφοφορίας στις 26 Απριλίου 2020, μετατίθενται για το τέλος του χρόνου. Ήδη ο ΓΓ του ΟΗΕ Α. Γκουτέρες παρουσίασε στις 27 Μαρτίου τις προτεραιότητες του Οργανισμού που εμφανώς θα έχουν ως κύρια αποστολή τους, τον συντονισμό δυνάμεων για την αντιμετώπιση της παγκόσμιας απειλής. Γι' αυτό δήλωσε πως «οι Ειδικοί μας Απεσταλμένοι προσπαθούν να πετύχουν κατάπαυση του πυρός στη Συρία, την Υεμένη, και τη Λιβύη. Πολλά από τα κινήματα έχουν ανταποκριθεί θετικά, ενώ σε μερικά έχουμε δει ακόμη και συνεργασία. Σε άλλες περιπτώσεις δεν προχωρούν όπως συμβαίνει στο Τσαντ». Ο ΓΓ του ΟΗΕ συμπεραίνει ότι «όλοι σταδιακά συνειδητοποιούν ότι έχουμε μόνο έναν πόλεμο, αυτόν κατά του κορονοϊού».

2. ΟΤΑΝ Ο ΚΟΡΟΝΟΪΟΣ ΣΥΝΑΝΤΑ ΤΟΝ Α. ΓΚΟΥΤΕΡΕΣ... 8-3-2020

Η διασύνδεση ανάμεσα στο κυπριακό και τον κορονοϊό είναι πλήρης. Από τη στιγμή που έγινε γνωστό το ζήτημα μιας πιθανής εξάπλωσης του ιού, οι δύο ηγέτες παρακάθησαν σε σύσκεψη της Τεχνικής Επιτροπής (ΤΕ) για την Υγεία στο Λήδρα Πάλας στις 3 Φεβρουαρίου για να συντονίσουν τις δράσεις τους. Μετά τη συνάντηση ο Ν. Αναστασιάδης δήλωσε τα εξής: «Την ίδια ώρα το ηθικό δίδαγμα από αυτό είναι ότι παρά τις διαφορές που μπορεί να έχουμε ή και τις διαφορετικές απόψεις σε αριθμό θεμάτων, δεν μπορούμε να αγνοήσουμε τους κινδύνους ή τα γεγονότα, για τα οποία δεν μετράει ποιος είναι ο δυνατός ή ο αδύναμος, και μας ωθούν να ενώσουμε δυνάμεις και να δράσουμε μαζί».

Ήταν η μόνη λύση. Πρώτος λόγος στην ΤΕ για την Υγεία, στην επιστημονική τεκμηρίωση, συνεννόηση ανάμεσα στους δύο ηγέτες όπως συμφώνησαν στις 3 Φεβρουαρίου. Η συνέχεια έχει άμεση σχέση με τις δεσμεύσεις που, κατά κανόνα, αναλαμβάνει ο Ν. Αναστασιάδης. Η απόφασή του να κλείσει τέσσερα «σημεία διέλευσης», η περιφρόνηση της ΤΕ και των αποφάσεων της 3ης Φεβρουαρίου, δείχνει άλλα. Η απόφαση δεν συσχετίζεται με τον κορονοϊό. Σχετίζεται με την ουσία του κυπριακού και την απόφαση Αναστασιάδη να οδηγήσει τα πράγματα στα «δύο κράτη».

Όπως είναι γνωστό, μετά την εκλογή ηγέτη της τ/κ κοινότητας στις 26 Απριλίου, ο ΓΓ του ΟΗΕ θα συγκαλέσει, πιθανώς τον Ιούνιο, «Σύνοδο για την Κύπρο». Όλα τα στοιχεία δείχνουν ότι θα είναι η τελευταία του κύκλου που θα έχει βάση τα ψηφίσματα του ΟΗΕ (διζωνική, δικοινοτική ομοσπονδία) και το πλαίσιο λύσης που καθόρισε ο ίδιος ο ΓΓ την 30η Ιουνίου 2017. Ο Ν. Αναστασιάδης γνωρίζει καλύτερα παντός άλλου, ότι ο Α. Γκουτερες αυτή τη φορά θα κάνει έναν συνολικό απολογισμό της προσπάθειάς του και θα καταγράψει τις ευθύνες κάθε πλευράς προτού αναζητήσει άλλες εντολές από το ΣΑ. Κάτι ανάλογο έγινε το 1992 με τις ευθύνες να επιρρίπτονται στον Ρ. Ντενκτάς και το 2004 στον Τ. Παπαδόπουλο. Ο Ν. Αναστασιάδης γνωρίζει ότι θα βρίσκεται στην κορυφή του κάδρου με τις ευθύνες. Ήδη ο υπεξ Ν. Χριστοδουλίδης ανέφερε δημόσια ότι η συμπεριφορά του Α. Γκουτερες έχει αλλάξει από το Κραν Μοντάνα και μετά.

Αυτό το σκηνικό θέλει να αποφύγει ο Ν. Αναστασιάδης. Θεωρεί ότι είναι το μόνο που τον «δυσκολεύει». Αισθάνεται ότι ελέγχει το εσωτερικό σκηνικό με ΜΜΕ στρατεύμενα στην υπόθεση της ακινησίας, και είναι, πλέον, βέβαιος, ότι ο Μητσοτάκης μοιάζει με τον Α. Σαμαρά στο ζήτημα, συνεπώς επικεντρώνεται στο μόνο σενάριο που δεν μπορεί να ελέγξει: παρεμβολή στην εκλογική διαδικασία ανάμεσα στους τ/κ, εμπόδια στην εκλογική προσπάθεια Ακιντζί. Αυτό επιχειρεί τώρα: ανατροπή του σχεδιασμού του ΓΓ, ώστε να μην οδηγηθούν τα πράγματα σε «Σύνοδο για την Κύπρο», και αυτό μπορεί να γίνει μόνο αν δύο ηγέτες στην Κύπρο (Ν. Αναστασιάδης και σενάριο με εκλογή Τατάρ) να συμφωνούν σε μια άλλη προσέγγιση. Συνεπώς η φθορά Ακιντζί, συμβάλλει στην επικράτηση Τατάρ, ώστε τον Ιούνιο Αναστασιάδης και Τατάρ να έχουν κοινή προσέγγιση για καμμία Σύνοδο.

Στη μάχη για την φθορά Ακιντζί, συμπιπτουν τρία πρόσωπα: α. Ο Μ. Τσαβούσογλου, που εμφανίζει για πρώτη φορά επί διακυβέρνησης ΚΑΔ, νέα σενάρια (από την ομοσπονδία μέχρι «δύο κράτη»), β. Ο Ε. Τατάρ για να ενισχύσει τις πιθανότητες εκλογής του ως ο έχων προνομιακή σχέση με την Άγκυρα. Ήδη μίλησε δημόσια (ανεξάρτητα από την μετέπειτα διάψευση) για «δυο κράτη» με επιστροφή 6% εδαφους στην ε/κ πλευρά, και, γ. Ο Ν. Αναστασιάδης με τις εμφανείς πλέον επιδιώξεις του να οδηγήσει τα πράγματα με «πυγμή» στη λύση των «δύο κρατών».

Ο κορονοϊός προσέφερε το τέλειο άλλοθι στον Ν. Αναστασιάδη για να κτίσει "συνέργειες" με τις δυνάμεις του status quo με πρώτον τον Αρχιεπίσκοπο Χρυσόστομο. Το κλείσιμο τεσσάρων σημείων διέλευσης έχει ως στόχο να κτυπήσει το κυριότερο εκλογικό χαρτί του Μ. Ακιντζί- την ταύτιση του, δηλαδή, με τη Διαδικασία του Βερολίνου και τη βέβαιη συμμετοχή του σε τελική Σύνοδο για την Κύπρο. Παρά τις πιέσεις που δέχεται από την Τουρκία, ο Μ. Ακιντζί κρατά δυνάμεις και αυτή την περίοδο φαίνεται να κόβει πρώτος το νήμα, στη δεύτερο γύρο. Παρά τα εμπόδια και τα αδιέξοδα στο επίπεδο των συνομιλιών, ο Ακιντζί φαίνεται να πείθει την πλειοψηφία των τ/κ ότι η υποψηφιότητά του προσφέρει τις,

υπό τις περιστάσεις, καλύτερες συνθήκες επιβίωσης για την κοινότητά του. Γνωρίζουν βέβαια οι τ/κ τι έκανε ο ηγέτης κάθε πλευράς στις συνομιλίες και γνωρίζουν ότι ο Αναστασιάδης οδήγησε τις Συνόδους στο Μον Πελεράν και Κραν Μοντάνα σε ναυάγιο. Η υποψηφιότητα Ακιντζί προσφέρει περισσότερη ελπίδα, εφόσον υπάρχει κινητικότητα και προοπτική στο κυπριακό. Η «Διαδικασία του Βερολίνου (25/11/2019) προσθέτει δυνατότητες για ολοκλήρωση του κύκλου. Στο διεθνές πεδίο, ο τ/κ ηγέτης της κέρδισε τις εντυπώσεις δείχνοντας συνέπεια στην επιδίωξη λύσης, ακόμα προτείνοντας το 2018 (πιθανόν χωρίς συνεννόηση με την Άγκυρα) την μετατροπή του Πλαισίου Γκουτέρες σε «Στρατηγική Συμφωνία για την Επίλυση». Οι νέες εξελίξεις με τα σημεία διέλευσης και η πλήρης αγνόησή του από τον Ν. Αναστασιάδη, δυσκολεύουν την επιχειρηματολογία του ως του αναγκαίου για την κοινότητά του «παίκτη». Σε περίπτωση αποχώρησης Ακιντζί, σημαίνει κοινοί πανηγυρισμοί για τους «ντενκτασικούς» κάθε απόχρωσης.

3.ΤΟ ΔΙΛΗΜΜΑ ΤΩΝ 90 ΗΜΕΡΩΝ 19-1-2020

Η τ/κ κοινότητα αποφασίζει τον Απρίλη ποιος θα είναι ο ηγέτης της για τα επόμενα πέντε χρόνια. Από το 1983 με τη μορφή της «τδβκ» άσκησαν την εξουσία οι Ρ. Ντενκτάς, Μ. Α. Ταλάτ, Ν. Έρογλου και Μ. Ακιντζί. Ο παλιός ηγέτης των τ/κ Ρ. Ντενκτάς τροφοδότησε και αξιοποίησε τις δικαιοδικές συγκρούσεις, ταυτίστηκε με τις χωριστικές πολιτικές, συμάχησε με τις πιο ακραίες κεμαλικές δυνάμεις στην Τουρκία, κυβέρνησε ως ο τ/κ Βοναπάρτης, επέδειξε ικανότητα στη φάυλη διαχείριση των κοινών για να επιβάλει το «όραμά» του, τη λύση «δύο κρατών». Ο Μεχμέλ Αλί Ταλάτ ήταν και παραμένει θιασώτης της επίλυσης. Αξιοποίησε την απόφαση της Άγκυρας να εκπαραθυρώσει τον Ντενκτάς, ηγήθηκε των διαδηλώσεων του 2003 και εκπροσώπησε την τ/κ κοινότητα ως «πρωθυπουργός» στις διαπραγματεύσεις στο Μπούγκερστοκ. Κέρδισε τις εκλογές το 2005. Λάθη του ΡΤΚ στην εσωτερική διακυβέρνηση και του «πρωθυπουργού» Φ. Σογιέρ, μαζί με την επιφυλακτικότητα του τότε ε/κ ηγέτη Δ. Χριστόφια στην υπογραφή μιας «ενδιάμεσης συμφωνίας» στο κυπριακό, άνοιξαν το δρόμο στον Έρογλου. Το 2010, κέρδισε ο βαθειά συντηρητικός πολιτικός Ν. Έρογλου, πολιτικός με ντενκτασικής κοπής ιδέες-χαρακτήρισε το δημοψήφισμα του 2004 «παράνομο» γιατί «η πρώτη παράγραφός του αφορά την καταστροφή της τδβκ». Ένας μετριοπαθής σοσιαλδημοκράτης, ο Μ. Ακιντζί, άλλαξε τα δεδομένα κερδίζοντας τις εκλογές το 2015.

Για το πλειοψηφικό, προοδευτικό ρεύμα του οποίου ηγείται ο Μ. Ακιντζί το κεντρικό ζήτημα παραμένει η διατήρηση της διακριτής τ/κ ταυτότητας: Κοσμικότητα έναντι θρησκοληψίας. Διάκριση των εξουσιών έναντι συγκεντρωτισμού. Αυτοτέλεια τόσο

απέναντι στην Τουρκία όσο και απέναντι στους ε/κ μέσα από τη λύση της διζωνικής, δικοινοτικής ομοσπονδίας, διακριτή ταυτότητα με συνεκτικό δεσμό τον τ/κ κυπριωτισμο.

Στις 26 Απριλίου 2015 εξέφρασε με τον πιο καθαρό τρόπο το αίτημα της πλειοψηφίας των τ/κ για επίλυση, έξοδο από το περιθώριο, συμμετοχή στο σύγχρονο κόσμο, ώστε η τ/κ κοινότητα να γίνει τμήμα της ΕΕ. Ο Μ. Μπουρτζού, εκπρόσωπος του τ/κ ηγέτη, λέει στην εφημερίδα «Πολίτης» στις 3 Αυγούστου 2015 τα πιο κάτω: « Ο κ. Ακιντζί είναι ένας πολύ τίμιος, δημιουργικός πολιτικός που δουλεύει σκληρά. Έκανε πολλά θετικά για τους τ/κ όταν ήταν δήμαρχος και είναι αυτός που ξεκίνησε πρώτος τη συνεργασία μεταξύ της ε/κ και της τ/κ πλευράς. Είναι σοσιαλδημοκράτης. Δεν υπάρχει αμφιβολία για την ιδεολογική του θέση. Είναι ειλικρινής με αυτό που πιστεύει για να πείσει τους άλλους. Όμως και όταν δεν πείθονται, επιμένει σε αυτό που πιστεύει. Όταν είχα πάει στο συνέδριο του ΠΑΣΟΚ, είχα μια μικρή συνάντηση με τον Σημίτη και τον Παπανδρέου και ο Σημίτης μου είπε πως η αποστολή ενός προοδευτικού κόμματος δεν είναι να ακολουθεί την κοινή γνώμη, αλλά να δημιουργεί την κοινή γνώμη. Κάνει το καλύτερο που μπορεί για να πείσει την κοινή γνώμη και πάντα σέβεται την απόφασή της».

Σήμερα το σκηνικό έχει διαμορφωθεί στις κύριες γραμμές του. Ο Μ. Ακιντζί, ο Ε. Τατάρ (ΚΕΕ), ο Κ. Όζερσάυ («Κόμμα του Λαού») ο Τ. Έρχουρμάν (ΡΤΚ), ίσως και Σ. Σιμπέλ, θεωρούνται οι υποψηφιότητες με το μεγαλύτερο εκτόπισμα. Παραμένει ως κρίσιμη παράμετρος της διαδικασίας το εάν οι Ε. Τατάρ και Κ. Όζερσάυ θα τρέξουν ως αυτόνομες προσωπικότητες ή εάν θα αποσυρθεί ο ένας προς όφελος του άλλου, ή εάν θα συνεργαστούν στο δεύτερο γύρο. Φαίνεται ότι ενδιαφέρονται και οι δύο για την κούρσα, όπως επίσης φαίνεται ότι ο Τ. Ερτογάν και ο Μ. Τσαβούσογλου ευνοούν τη φόρμουλα «βρείτε τα οι δυο σας», για να τρέξει μόνο ένας ως πιο ισχυρή επιλογή απέναντι στον Μ. Ακιντζί.

Η Άγκυρα δεν επιθυμεί επανεκλογή Ακιντζί για τρεις λόγους: Πρώτο, γιατί ο Μ. Ακιντζί θεωρεί ότι, ανεξάρτητα από τις στροφές Αναστασιάδη, η ομοσπονδιακή επιλογή είναι η μόνη λύση που προσφέρει οφέλη στην τ/κ κοινότητα και σε όλη την Κύπρο. Δεύτερο, η δημόσια ρήξη Ακιντζί σχετικά με τις επιλογές Ερτογάν στη Συρία και, Τρίτο, Ερτογάν και Ακιντζί συγκροτούν δύο διαφορετικές ιδεολογικές προσεγγίσεις και διαφορετικές προσωπικότητες σε μια σειρά από ζητήματα-ελευθερία της έκφρασης, ατομικά και συλλογικά δικαιώματα, κράτος δικαίου, στάση απέναντι στην ΕΕ.

Βέβαιον είναι ότι όποιος υποψήφιος εμφανίζεται ως ο εκλεκτός της Άγκυρας δεν έχει τύχει στις εκλογές και αυτό το γνωρίζει η Άγκυρα. Ήδη ο Κ. Όζερσάυ για να μην εμφανίζεται ως ο εκλεκτός της, άσκησε κριτική στην Άγκυρα για παρεμβάσεις της στο χώρο των τ/κ ΜΜΕ. Οι δημοσκοπήσεις δείχνουν σημαντικό προβάδισμα στην υποψηφιότητα Ακιντζί (37%), αλλά, όπως κάθε αναμέτρηση, και αυτή κρύβει δυσκολίες και πιθανές ανατροπές. Θα αποκτήσει δυναμική μια κοινή υποψηφιότητα της κεντροδεξιάς; Τι θα εκφράσει στην κάλη η

υποψηφιότητα Ερχουρμάν όταν το ΡΤΚ έχει παραπλήσιες με τον Ακιντζί ιδέες στο κυπριακό; Πόσο θα κοστίζει στον Ακιντζί η πολύ χαμηλή επικοινωνία του με την Άγκυρα; Προσωπικότητες όπως ο Μ. Α. Ταλάτ διερωτούνται δημόσια, όχι, βέβαια, χωρίς σκοπιμότητες, «μα, πως θα λύσει ο Ακιντζί το κυπριακό, αν δεν μιλά με την Τουρκία»;

Σε 90 ημέρες εκλογές με ιδιαίτερο πολιτικό βάρος. Από τη μια, ο Μ. Ακιντζί, εκφραστής της ανοικτής κοινωνίας, του ευρωπαϊκού δρόμου, της επίλυσης, από την άλλη, οι εκφραστές της κλειστής κοινωνίας, της φοβίας και εν τέλει της ακινησίας.

4.ΕΡΤΟΓΑΝ-ΤΟΥΡΚΟΚΥΠΡΙΟΙ: ΣΥΓΚΑΤΟΙΚΗΣΗ ΜΕΤ' ΕΜΠΟΔΙΩΝ... 22-12-2019

Η σχέση ανάμεσα στον Τ. Ερτογάν και την τ/κ κοινότητα έχει παρελθόν, έχει παρών, και ασφαλώς έχει θέματα και για το 2020.

Θέματα από το παρελθόν:

Με την ανάληψη της εξουσίας από το ΚΑΔ στην Τουρκία (2002) ο Τ. Ερτογάν μαζί με το συνιδρυτή του κόμματος Α. Γκιουλ, έτρεξαν ζητήματα. Συνοπτικά: πέταξαν τον Ραούφ στο χρονοντούλαπο της ιστορίας. Έδωσαν ανοικτή στήριξη στις διαδηλώσεις των τ/κ για επίλυση και ένταξη στην ΕΕ (2003). Επέβαλαν το δεύτερο στην ιεραρχία της τ/κ κοινότητας Μ. Α. Ταλάτ ως διαπραγματευτή στις συνομιλίες για επίλυση του κυπριακού, αντί του Ρ. Ντενκτάς. Στήριξαν το σχέδιο λύσης του ΟΗΕ (2004), με ανανέωση της ελπίδας για ένταξη της Τουρκίας στην ΕΕ.

Παρά την αρχική ευφορία που προκάλεσε ανάμεσα στην πλειοψηφία της τ/κ κοινότητας η στάση Ερτογάν στο κυπριακό, σταδιακά οι σχέσεις Ερτογάν –τ/κ, άλλαξαν περιεχόμενα. Η τ/κ οικονομία εξαρτάται από την οικονομική βοήθεια της Τουρκίας-μισθοί, συντάξεις, υποδομές, λειτουργία του μηχανισμού διοίκησης. Αυτό δεν άρεσε στον Ερτογάν ο οποίος ήδη πετύγγαινε «κινέζικους» ρυθμούς ανάπτυξης στη χώρα του. Οι συναντήσεις του με την τ/κ ηγεσία δεν οδηγούσαν σε κάποιο αποτέλεσμα. Γι' αυτό είπε στους τ/κ δημόσια στις 17 Ιουλίου 2010 τα εξής: «Αν δεν αφήσετε τις παλιές συνήθειες και συνεχίσετε να λέτε όχι, εγώ δεν θέλω να ψαρέψω, θέλω μόνο ψάρι, η κατάσταση αυτή θα συνεχιστεί...Κάθε χρόνο δίνουμε περισσότερα στην τδβκ. Από τα 200 εκ δολάρια στα 600 φέτος...». Εισηγήθηκε στην ίδια δήλωση και τους τρόπους ανάπτυξης: «περισσότερες ιδιωτικοποιήσεις εταιρειών, μεταρρύθμιση τραπεζικού τομέα, μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας με υποθαλάσσια καλώδια». Έκτοτε κύλησε αρκετό νερό στο αυλάκι. Η επιμονή Ερτογάν για να αλλάξει η οικονομική πολιτική των τ/κ προκάλεσε αντιδράσεις, και παρά την υπογραφή «μημονίων», τα αποτελέσματα δεν ήταν ικανοποιητικά. Ο Ερτογάν έχανε σε δημοτικότητα ανάμεσα στην τ/κ κοινότητα. Κορυφαίο παράδειγμα, η διεξαγωγή του δημοψηφίσματος για τη

συνταγματική αλλαγή στην Τουρκία. Η πλειοψηφία των κατόχων τουρκικής υπηκοότητας ανάμεσα στους τ/κ, ψήφισε κατά της πρότασης Ερτογάν- «η ψηφοφορία που διεξήχθη από τις 5 έως τις 9 Απριλίου 2017 έδωσε 43,39% στο «ναι» και 56,61% στο «όχι», (ΚΥΠΕ 16/4).

Παρόν: κομβικό σημείο για τις μετέπειτα σχέσεις Ερτογάν-τ/κ υπήρξε το 2017 και η διάσκεψη στο Κραν Μοντάνα. Παρά την εκτίμηση Ακιντζί ότι η λύση είναι εφικτή, ο Ερτογάν έκανε την αντίθετη εκτίμηση. Θεωρούσε ότι ο Ν. Αναστασιάδης δεν ήθελε διαμοιρασμό της εξουσίας με τους τ/κ. Παρά ταύτα έδωσε πλήρη κάλυψη στον Μεβλούτ Τσαβούσογλου για να αποδεχθεί τερματισμό των εγγυήσεων και των επεμβατικών δικαιωμάτων που προέκυπταν από το Σύνταγμα του 1960, και αποδέχθηκε την ταχεία αποχώρηση του τουρκικού στρατού. Γι' αυτό στις 30 Ιουνίου 2017 η μόνη εκκρεμότητα που υπήρχε ήταν η σχετική με τα δύο αγήματα, της ΕΛΔΥΚ και της ΤΟΥΡΔΥΚ-15ετής ρήτρα αποχώρησης ή ανανέωσης, θέμα που θα το συζητούσαν οι πρωθυπουργοί των τριών εγγυητριών δυνάμεων επί τόπου. Ο Ν. Αναστασιάδης πήγε με απόφαση να οδηγήσει τη διαδικασία σε ναυάγιο. Γι' αυτό ο ΓΓ του ΟΗΕ Α. Γκουτέρες, που έζησε τα γεγονότα από πρώτο χέρι, δύο ημέρες μετά, σε συνάντησή του με τον Τ. Ερτογάν, επαίνεσε δημόσια την Τουρκία για τη στάση της στο Κραν Μοντάνα. Αυτή η αρνητική εξέλιξη, οδήγησε τον Τ. Ερτογάν να αλλάξει τις προτεραιότητες της τουρκικής πολιτικής στο κυπριακό. Ο Μ. Τσαβούσογλου ένα χρόνο μετά το ναυάγιο, σε σύσκεψη με τα τ/κ κόμματα ζήτησε αλλαγή στην αξιολόγηση των προτεραιοτήτων της τ/κ κοινότητας. Ζήτησε να μπει στην ατζέντα και το ζήτημα των «άλλων» λύσεων-δύο «κράτη», συνομοσπονδία, και η διζωνική/δικοινοτική ομοσπονδία με βάση τα κείμενα του ΟΗΕ να παραμείνει στο τραπέζι, αν η ε/κ ηγεσία το επιθυμεί. Ο Μ. Ακιντζί διαφώνησε πλήρως με την πρόταση Τσαβούσογλου, την ίδια στιγμή που ταλαντευόταν ακόμα και το παραδοσιακά φιλικό προς τη λύση ΡΤΚ. Οι καλές σχέσεις Ερτογάν-Ακιντζί ανήκουν πλέον στο παρελθόν.

2020: Σε τέσσερις μήνες οι τ/κ πάνε στις κάλπες για την εκλογή του ηγέτη τους για τα επόμενα πέντε χρόνια. Οι σχέσεις της τουρκικής ηγεσίας με τον Μ. Ακιντζί φαίνεται να βρίσκονται στο ναδίρ, παρά ταύτα ο Μ. Ακιντζί στις δημοσκοπήσεις προηγείται με μεγάλη διαφορά έναντι κάθε άλλου υποψήφιου. Πολλοί ε/κ νομίζουν ότι οι τ/κ είναι πειθήνια όργανα της Τουρκίας. Στην πράξη, όμως, στην μετακεμαλική περίοδο, όποιος έχει την στήριξη της Τουρκίας χάνει τις εκλογές-παράδειγμα η ανοικτή στήριξη ΚΑΔ στον Μ. Α. Ταλάτ το 2010, με τελικό νικητή τον Ν. Έρογλου. Ακόμα και ο «υπεξ» Κ' Όζερσάου υποχρεώθηκε να διαφωνήσει σε παρεμβάσεις της Άγκυρας στο χώρο των ΜΜΕ.

Η μάχη για την «κοινοτική επιβίωση» ταυτίζεται με την μάχη για τη διατήρηση της τ/κ ταυτότητας: ούτε «εξάρτημα» της Τουρκίας, ούτε επιστροφή κάτω από την ηγεμονία των ε/κ (1964-74), κοσμική παιδεία, φιλοευρωπαϊκός προσανατολισμός. Οι τ/κ διεκδικούν μian διακριτή ταυτότητα και αυτήν εκφράζει με τον πιο καθαρό τρόπο ο μετριοπαθής σοσιαλδημοκράτης πολιτικός Μ. Ακιντζί. Με εντυπωσιακή συνέπεια στηρίζει τον εφικτό συμβιβασμό στο νησί. Ο ΟΗΕ καθόρισε τις βάσεις αυτού του συμβιβασμού, ενώ ο ΓΓ Α.

Γκουτέρες προσδιόρισε το περιεχόμενό του: «λύση στη βάση διζωνικής, δικαιοδικής ομοσπονδίας, με πολιτική ισότητα», (Βερολίνο, 25/11/2019)

5.ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ; ΕΑΝ ΚΑΙ ΕΦΟΣΟΝ... 1-12-2019

Τι έγινε στο Βερολίνο στις 25 Νοεμβρίου; Η απάντηση που θα δίνεται, εξαρτάται από την οπτική γωνία που βλέπει κανείς τα πράγματα. Στο ορθολογικό σενάριο, η δήλωση Γκουτέρες συνιστά την επιβεβαίωση ότι το κυπριακό κάνει κύκλους γύρω από τον εαυτό του, γιατί ο ε/κ ηγέτης επιθυμεί να εξαντλήσει τη δεύτερη πενταετία του χωρίς «πονοκεφάλους». Στην κυνική όψη των πραγμάτων, κάποιος θα ισχυριστεί ότι εκεί που όλα ήταν ένα διαρκές αλαλούμ αντιφατικών δηλώσεων, ο ΓΓ του ΟΗΕ ταξινόμησε το πλαίσιο αναζήτησης λύσης και ζήτησε καθαρές προσεγγίσεις από τους δύο ηγέτες. Ειδικότερα σχόλια, επί σημείων της δήλωσης:

1. «Οι δύο ηγέτες επαναβεβαίωσαν στον ΓΓ τη δέσμευσή τους και την αποφασιστικότητά τους να επιτύχουν μια λύση στη βάση διζωνικής δικαιοδικής ομοσπονδίας, με πολιτική ισότητα όπως προβλέπεται στα σχετικά ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας, περιλαμβανομένης της παραγράφου 4 του ψηφίσματος 716 του 1991». Η παράγραφος αυτή αφορά πλήρως τον Ν. Αναστασιάδη. Ο ΓΓ άδειασε τις επί δύομιση έτη μανούβρες Αναστασιάδη, καθώς δεν είχε το σθένος να πει στον ΓΓ τι είπε στον Τσαβούσογλου, ή τι είπε στον Τσίπρα και σε διάφορους συνομιλητές του στη Λευκωσία. Έτσι, κατά κανόνα, συμβαίνει με τους μικρούς πολιτικούς: μέσα παίζουν τους «ισχυρούς», και έξω, μπροστά στο ενδεχόμενο να καταγραφούν ως οι έχοντες την ευθύνη ενός γενικευμένου αδιεξόδου, μέσα σε 20 λεπτά, αλλάζουν τακτική. Σήμερα με περισσή ευκολία αποδέχεται τη «βάση» Γκουτέρες που λέει ακριβώς τα αντίθετα από εκείνα που έπραττε με μακρόν!

2. «Ο Τ/κ ηγέτης και ο Ε/κ ηγέτης, παρακινούμενοι από μια αίσθηση του κατεπείγοντος συμφώνησαν ότι η επίτευξη μιας συνολικής και διαρκούς λύσης του Κυπριακού σε ένα προβλεπτό χρονικό ορίζοντα είναι ύψιστης σημασίας για τη ευημερία και των δύο κοινοτήτων στο μέλλον και ότι το status quo δεν είναι βιώσιμο». Σημαντική παράμετρος στις προσπάθειες για αναζήτηση λύσης είναι ο παράγοντας «χρόνος». Το status quo δεν είναι βιώσιμο. Αίσθηση του κατεπείγοντος. Σε ένα προβλεπτό χρονικό ορίζοντα. Τι κρίμα που δεν τα λέει αυτά, κάθε μέρα, ένας ε/κ ηγέτης! Τι κρίμα που τα ακούμε από τον ΓΓ του ΟΗΕ, και όχι από τον ηγέτη της κοινότητας που υφίσταται την κατοχή για 45 χρόνια!

3. «Οι δύο ηγέτες επιβεβαίωσαν τη δέσμευσή τους στην Κοινή Διακήρυξη της 11ης Φεβρουαρίου 2014, τις προηγούμενες συγκλίσεις και στο πλαίσιο έξι σημείων που παρουσίασε ο ΓΓ του ΟΗΕ στις 30 Ιουνίου 2017 με στόχο την επίτευξη στρατηγικής συμφωνίας που θα ανοίξει το δρόμο για μια συνολική διευθέτηση». Κρίνω την πράγφαφο αυτή ως την πιο σημαντική: το υλικό αυτό (Διακήρυξη 11ης Φεβρουαρίου, προηγούμενες συγκλίσεις, Πλαίσιο Γκουτέρες) να τύχει επεξεργασίας, ώστε να καταστεί «στρατηγική συμφωνία», και αυτή η συμφωνία, «να ανοίξει το δρόμο για τη συνολική επίλυση». Με λίγα λόγια ο ΓΓ, ζήτησε από τους δύο ηγέτες να εργαστούν με ταχύτητα πάνω στο υλικό αυτό για να συγκροτήσουν «στρατηγική συμφωνία».

4. «Ενόψει αυτών των συζητήσεων, δεσμεύτηκα να επεκτείνω τις προσπάθειές μου για την επίτευξη των όρων αναφοράς που θα χρησιμεύσουν ως σημείο εκκίνησης συναίνεσης για σταδιακές, ουσιαστικές και προσανατολισμένες στην επίτευξη αποτελεσμάτων διαπραγματεύσεις, το συντομότερο δυνατόν». Προφανώς ο ΓΓ, γνωρίζοντας ότι έχει να κάνει με ένα εξαιρετικό μεγάλο έλλειμμα εμπιστοσύνης μεταξύ Αναστασιάδη-Ακιντζί, «δεσμεύτηκε να επεκτείνει τις προσπάθειές του», για «προσανατολισμένες στην επίτευξη αποτελεσμάτων διαπραγματεύσεις, το συντομότερο δυνατόν». Πέρασε ήδη μια εβδομάδα από τη συνάντηση. Τι τους εμπόδιζε να συναντηθούν στη Λευκωσία και να αξιολογήσουν τα επόμενα βήματα υπό το φως της Δήλωσης Γκουτέρες και των δεσμεύσεων που έχουν αναλάβει; Άλλωστε, ο ΓΓ, σημείωσε ότι «αναγνωρίζεται ότι αυτή τη φορά πρέπει να είναι διαφορετικά»...

5. «Από αυτή την άποψη, δεσμεύτηκα να διερευνήσω μαζί με τον Τουρκοκύπριο ηγέτη και τον Ελληνοκύπριο ηγέτη και με τις εγγυήτριες δυνάμεις τη δυνατότητα να συγκαλέσω μια άτυπη συνάντηση με τη συμμετοχή των πέντε μερών συν τα Ηνωμένα Έθνη σε κατάλληλη στιγμή». Τα στοιχεία δείχνουν παραπομπή του θέματος, ίσως μετά την ολοκλήρωση της ψηφοφορίας για την ανάδειξη ηγέτη της τ/κ κοινότητας, Απρίλης, 2020.

Θυμίζω ότι ο ειδικός απεσταλμένος του Α. Γκουτέρες για το κυπριακό, Έσπε Έιντε, δήλωσε ότι «χάθηκε μια ιστορική ευκαιρία» καθώς, φτάσαμε στο παρά ένα της επίλυσης το 2017. Μετά από δύομισυ χρόνια περιπλάνησης στον κόσμο των παραισθήσεων, η δήλωση Γκουτέρες δείχνει πλαίσιο κινήσεων για το 2020. Δηλαδή γυρίσαμε εκεί που είμασταν το 2017, και πιο πίσω ακόμα! Όσα σενάρια προώθησε ο Ν. Αναστασιάδης κατέρρευσαν πλήρως. Βολιδοσκοπήσε για δύο κράτη, αλλά αποδοκιμάστηκε απο το ΣΑ του ΟΗΕ. Άνοιξε χορό με "τριμερείς", αλλά ο πολυπράγμων Νετανιάχου ετοιμάζεται για δίκη με κατηγορίες για διαφθορά. Ζήτησε "ομπρέλα προστασίας" πάνω από την «ΑΟΖ μας» και αυτή έγινε κομμάτια και θρύψαλα. Οι συνεχείς αλλαγές στις πολιτικές συνθήκες γύρω από την Κύπρο (όπως το εξαιρετικό δύσκολο και πιεστικό μεταναστευτικό), οδηγούν σε δέκα ημέρες την νέα πρόεδρο της Επιτροπής Ούρσουλα Φον Ντερ Λάιεν στην Άγκυρα, ενώ λίγες μέρες ενωρίτερα θα πάει στην ίδια πόλη ο Αντιπρόεδρος Μ. Σχοινάς. Οι μετατοπίσεις του ενδιαφέροντος σε άλλα πεδία, είναι μια συνήθης περιπλοκή στην περιοχή μας...

6.ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΧΑΡΤΙ ΣΤΟ ΒΕΡΟΛΙΝΟ... 24-11-2019

Οι δηλώσεις Τσαβούσογλου στην Επιτροπή Προϋπολογισμού της τουρκικής εθνοσυνέλευσης στις 18 Νοεμβρίου, ενδιαφέρουν την αυριανή «τριμερή» συνάντηση στο Βερολίνο. Αν προσέχει κάποιος τις αποχρώσεις, θα φτάσει σε ρεαλιστικά συμπεράσματα. Και για έναν ακόμα λόγο χρειάζεται να αναλύουμε τις αποχρώσεις: ο Μ. Τσαβούσογλου είναι, συγκριτικά, ο πιο φιλοδυτικός τούρκος υπεξ (μαζί με τον Α Γκιουλ), και, όποιος ενδιαφέρεται να δει τα στοιχεία, μπορεί να διαβάσει δηλώσεις και έργα τούρκων υπεξ της κεμαλικής περιόδου. Κατά τη δική μου κρίση, οι δηλώσεις Μ. Τσαβούσογλου χωρίζονται σε τρία επίπεδα.

Πρώτο, τα ευρωτουρκικά. Δήλωσε ότι «ότι παρά τα προβλήματα με την ΕΕ, η Τουρκία βλέπει την ενταξιακή της διαδικασία ως στρατηγικό στόχο. Ωστόσο η στάση που τηρεί η ΕΕ έναντι της χώρας μας είναι άδικη και απαράδεκτη». Ο Μ. Τσαβούσογλου είπε επίσης «ότι διατηρούν την πεποίθησή τους ότι στην περίπτωση που η ΕΕ δει την αξία που θα προσθέσει η ένταξη της Τουρκίας στην Ένωση, θα δημιουργηθούν ωφέλιμες σχέσεις και για τις δύο πλευρές και θα δημιουργηθεί ξανά εμπιστοσύνη. Σε αυτό το πλαίσιο δίνουμε σημασία ειδικά στην επικαιροποίηση της Τελωνειακής Ένωσης και την ελευθεροποίηση της βίζας». Η νέα Επιτροπή υπό την Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν έχει την ευθύνη της διαμόρφωσης μιας πολιτικής στηριγμένης στα σημερινά δεδομένα, καθώς ούτε η ασάφεια, ούτε οι διαπιστώσεις συγκροτούν μίαν ρεαλιστική στρατηγική.

Δεύτερο, οι ελληνοτουρκικές σχέσεις. Ο τούρκος ΥΠΕΞ δήλωσε ότι «διατηρούν ανοιχτή την πόρτα του διαλόγου με την Ελλάδα». Προφανώς αυτό δεν αρκεί, γι' αυτό όποιος ενδιαφέρεται για τα μείζονα, αντιλαμβάνεται ότι σε αυτήν «την ανοιχτή πόρτα» έχουν θέση οι διμερείς διαβουλεύσεις για την από κοινού προσφυγή Ελλάδας και Τουρκίας στη Χάγη για το ζήτημα της οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας στο Αιγαίο, όπως προέκυψε από το χρονοδιάγραμμα και τις συνεννοήσεις του 2003. Ο Κ. Μητσοτάκης, σε αυτή την πολιτική φάση, εμφανίζεται μάλλον απρόθυμος να πάρει κάποιο ρίσκο στα ζητήματα εξωτερικής πολιτικής. Η «συντηρητική» επιλογή Δένδια, βεβαιώνει την πιο πάνω διαπίστωση, αλλά ο χρόνος θα δείξει τι και πότε μπορεί να οργανωθεί σε μια σύγχρονη κατεύθυνση.

Τρίτο, το κυπριακό. Ενόψει της συνάντησης στο Βερολίνο, ο Μ. Τσαβούσογλου δήλωσε ότι «δεν θα καθίσουμε ξανά στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων μόνο για χάρη των διαπραγματεύσεων. Η Τουρκία δεν σκέφτεται να καθίσει στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων με τους παρόντες όρους για το Κυπριακό. Αν θα ξεκινήσει μια νέα διαδικασία πρέπει να αρθούν οι ασάφειες για την πολιτική ισότητα».

Θεωρώ ότι η προσέγγιση αυτή συνιστά αρκετά σαφή αναφορά στο κεκτημένο της 30ης Ιουνίου 2017 στο Κραν Μοντάνα και το συμφωνημένο μεταξύ Αναστασιάδη-Ακιντζί κεφάλαιο της διακυβέρνησης-εκ περιτροπής προεδρία με διασταυρούμενη ψήφο και με στάθμιση της ψήφου στο 20%, αποτελεσματική συμμετοχή των τ/κ στο Υπουργικό Συμβούλιο σε ποσοστό 7 ε/κ προς 4 τ/κ, και με μια θετική τ/κ ψήφο στα κύρια σώματα του ομοσπονδιακού κράτους που έχουν ζωτική σημασία για την τ/κ κοινότητα, όπως ήταν η εισήγηση Γκουτέρες. Αυτό το κεκτημένο υπονομεύτηκε με συστηματικό τρόπο από τον Ν. Αναστασιάδη. Ο ίδιος βολιδοσκόπησε τον Τσαβούσογλου για λύση από «δύο κράτη», μίλησε για άλλη συνταγματική δομή με τη δημιουργία θέσης πρωθυπουργού, και εκ των υστέρων ανακάλυψε την «αποκεντρωμένη» ομοσπονδία. Αν ο ε/κ ηγέτης ενδιαφερόταν για την πραγματική πρόοδο, γνώριζε τον τρόπο και η προϋπόθεση που θέτει τώρα ο Τσαβούσογλου θα ήταν χωρίς νόημα εδώ και δύομιση χρόνια.

Στα θέματα γύρω από την ΑΟΖ, ο Μ. Τσαβούσογλου ανέφερε ότι «η Τουρκία έχει νόμιμα δικαιώματα και συμφέροντα στις θαλάσσιες περιοχές που βρίσκονται δυτικά και βορείως της Κύπρου». Παρά τις κυρώσεις που αποφάσισε η ΕΕ κατά της Τουρκίας για τις παραβιάσεις της κυπριακής ΑΟΖ, ουδείς ενδιαφέρεται να κάνει κάτι παραπάνω. Γι' αυτό το σημείο η ύπατη εκπρόσωπος της ΕΕ για θέματα Εξωτερικής πολιτικής, Φ. Μογκερίνι ενημέρωσε όλους, και, κυρίως τους αιθαιοβάρμονες στην ε/κ κοινότητα, λέγοντας ότι «το πλαίσιο για κυρώσεις είναι σε εφαρμογή. Θα δούμε εάν και πότε θα υπάρξουν αυτές οι προτάσεις, οι οποίες θα εξεταστούν από σχετικές ομάδες εργασίας και ενδεχομένως από το ίδιο το Συμβούλιο».

Η αυριανή τριμερής στο Βερολίνο, έχει υποστεί κόπωση από την πολλή «προετοιμασία». Ο ΓΓ του ΟΗΕ Α. Γκουτέρες φαίνεται να έχει πάρει ορισμένες αποφάσεις. Είπε δημόσια στους κυπρίους ότι «αξίζει να γνωρίζουν ότι αυτή η φορά θα είναι διαφορετική». Η τακτική Αναστασιάδη έφτασε στα ακραία της όρια και, όπως φαίνεται, ο Α. Γκουτέρες θα παίξει το τελευταίο του χαρτί : ή επιστροφή στο Πλαίσιο Γκουτέρες της 30ης Ιουνίου 2017, ή θα ανακοινώσει τη λήξη της συμμετοχής του ΟΗΕ στην 45χρονη προσπάθεια για αναζήτηση ομοσπονδιακής λύσης, με την ευθύνη στο ναυάγιο να αποδίδεται, κυρίως, στον Ν. Αναστασιάδη. Αυτό το ενδεχόμενο, ίσως, οδηγήσει την ε/κ ηγεσία σε τακτική υποχώρηση γιατί ο ΟΗΕ (ΓΓ και ΣΑ) εννοούν «συνομιλίες με την αίσθηση του επείγοντος», και κοινή παραδοχή ότι «οι συνομιλίες αορίστου χρόνου ανήκουν στο παρελθόν». Σε αυτό το ενδεχόμενο ο Αναστασιάδης θα επιχειρήσει να κερδίσει λίγο χρόνο, και ίσως να σκέφτεται

ότι σε μια «πενταμερή», μπορεί να εφεύρει κάποιο πρόσχημα για να τραβήξει τα πράγματα στο χρόνο ..

7.ΤΟ ΒΕΡΟΛΙΝΟ ΜΕ ΜΙΚΡΟ ΚΑΛΑΘΙ

3-11-2019

Στις 25 Νοεμβρίου καθόρισε ο ΓΓ του ΟΗΕ την «τριμερή» συνάντηση ανάμεσα στον ίδιο και τους δύο κύριους ηγέτες. Το ερώτημα που προκύπτει είναι αν υπάρχει κάποια ελπίδα για να σπάσει το σημερινό αδιέξοδο. Για να απαντηθεί το ερώτημα αυτό, πρέπει να αναλύσουμε το τι ακριβώς προκάλεσε την πλήρη στασιμότητα για δύο και μισό χρόνια, και έτσι να δούμε τι προοπτικές μπορεί να υπάρχουν σήμερα. Όλοι αναγνωρίζουν ότι το 2017 φτάσαμε ένα βήμα πριν από τη συνολική επίλυση. Το τι έκανε η κάθε πλευρά το γνωρίζει καλύτερα παντός άλλου ο ίδιος ο ΓΓ. Ο απεσταλμένος του αμεσως μετά, πιθανώς με την έγκριση του ιδίου, είπε δημόσια ότι «χάθηκε μια ιστορική ευκαιρία». Τι θα έκανε η πλευρά εκείνη που υφίσταται τις συνέπειες από την εισβολή και την κατοχή; Και αν ακόμα χάριν συζητησεως αποδεχθεί κανείς διάφορες εικασίες, η ε/κ πλευρά είχε κάθε συμφέρον να οργανώσει ξανά σε σύντομο χρόνο κύκλο των συνομιλιών για να διανύσουμε το «τελευταίο μίλι». Τι συμβαίνει τώρα; Για δυόμισι χρόνια καμιά απολύτως επαφή ή συζήτηση, ένα χρονικό διάστημα μοναδικό στην ιστορία του κυπριακού, που ούτε ο Σ. Κυπριανού δεν θα μπορούσε να διαχειριστεί.

Έτσι φτάνουμε στην σημερινή ατζέντα και είναι αυτή που προφανώς θα τρέξει μέχρι, και κατά, το Βερολίνο. Φτάσαμε από την, σχεδόν, πλήρη συμφωνία επίλυσης, στην κατάρρευση των πάντων και στην αναζήτηση «όρων αναφοράς», δηλαδή την αναζήτηση της βάσης πάνω στην οποία θα συμφωνηθεί να διεξαχθούν διαπραγματεύσεις! Αυτή η εξέλιξη, αν και σπάνια στα διεθνή διπλωματικά χρονικά, είναι συνήθης στην ιστορία της εξέλιξης του κυπριακού. Για την αρνητική αυτή εξέλιξη των πραγμάτων, την ευθύνη έχει ο ΟΗΕ και οι διπλωμάτες που χειρίζονται το κυπριακό. Πρώτο, γιατί ο ΟΗΕ δεν ενημέρωσε την κοινή γνώμη για τα βασικά στοιχεία της κατάληξης το 2017. Δεύτερο, γιατί δεν προέβλεπε με συστηματικό τρόπο το Πλαίσιο Επίλυσης που υπέβαλε ο ΓΓ στις 30 Ιουνίου 2017. Τρίτο, γιατί αποδέχθηκε, αν δεν εφηύρε αυτήν την ατυχή ορολογία για τους «όρους αναφοράς», αντί της μιας και ορθολογικής προσέγγισης ότι νέος κύκλος συνομιλιών έχει νόημα μόνο με βάση το «Πλαίσιο Γκουτέρες», αλλιώς η διαδικασία δεν έχει μέλλον, ή και να μπορεί να τερματιστεί με την παραδοχή ότι το πρόβλημα, πλέον, θεωρείται «άλυτο».

Σήμερα φαίνεται ότι η περιστροφή γύρω από τις ορολογίες δεν αλλάζει κάτι, και ο ευτελισμός της διαδικασίας κτυπά κόκκινο: «όροι αναφοράς» φαίνεται να συμφωνούνται ότι είναι, πρώτο, η συμφωνία Αναστασιάδη-Έρογλου του 2014, δεύτερο, οι κατά καιρούς συγκλίσεις ανάμεσα στις δύο πλευρές και, τρίτο, το «Πλαίσιο Γκουτέρες». Μη σοβαρά πράγματα, καθώς θα δύο πρώτοι «όροι αναφοράς» έχουν τύχει αξιοποίησης, και η ουσία τους έχει ενσωματωθεί στο Πλαίσιο Γκουτέρες.

Σε κάθε περίπτωση το ερώτημα για τις 25 Νοεμβρίου παραμένει: υπάρχει ελπίς; Τα βασικά στοιχεία δείχνουν ότι δεν υφίστανται περιθώρια για πρόοδο επί της ουσίας. Ειδικότερα: Από την επομένη της κατάρρευσης των συνομιλιών στο Κραν Μοντάνα ο Ν. Αναστασιάδης έκανε ότι περνούσε από το χέρι του για να διαλύσει το κυρίαρχο, υπέρ της επίλυσης, κλίμα στην κοινή γνώμη. Με παραποιήσεις γεγονότων γύρω από το Πλαίσιο Γκουτέρες-ανακάλυψε άλλο, ανύπαρκτο. Με συνεχείς αλλαγές θέσεων. Με «εξειδικευμένες» αναφορές σε άλλες λύσεις (δύο κράτη ή συνομοσπονδία). Με καθημερινές επιθέσεις κατά της επίλυσης υπό το πρόσχημα της επιδίωξης της «ιδανικής» λύσης, επέφερε αποφασιστικά πλήγματα στον πλειοψηφικό συνασπισμό των δυνάμεων που αναζητούν έναν βιώσιμο συμβιβασμό μέσα στην ΕΕ.

Η αλλαγή πολιτικής στο κυπριακό επέφερε και την αναδιαμόρφωση των κομματικών ισορροπιών στην ε/κ κοινότητα: η ηγεσία του ΔΗΣΥ από υπερασπιστής της «φιλοκληριδικής σχολής» μετεξελίχθηκε σε πιστό υπηρέτη της «αντικληριδικής» πολιτικής Αναστασιάδη. Η μεταστροφή Αναστασιάδη λαμβάνει εμφανή υποστήριξη από το ΔΗΚΟ, την ΕΔΕΚ, τον Αρχιεπίσκοπο, το ΕΛΑΜ και τα περισσότερα από τα κυρίαρχα ΜΜΕ.

Ο νέος συνασπισμός των δυνάμεων όπως έχει οικοδομηθεί τα τελευταία δύο χρόνια, με διευθυντή της ορχήστρας τον Ν. Αναστασιάδη, αιθάνεται ότι έχει ετοιμάσει το έδαφος για να ελέγχει το εσωτερικό σκηνικό, ακόμα και για το ενδεχόμενο να τύχει μερικής αποδοκιμασίας από τον ΟΗΕ για τους χειρισμούς της ε/κ πλευράς. Είναι χαρακτηριστικό πως, παρά τις αλλεπάλληλες αποκαλύψεις για την σκανδαλώδη παροχή «χρυσών διαβατηρίων», αυτός ο συνασπισμός του παρέχει στήριξη. Τα φιλικά κόμματα αποφεύγουν κάποια κριτική δήλωση, τα φιλικά Μέσα επιλέγουν να μην ερευνούν το φάκελο, ακόμα και για τα διαβατήρια που χορηγήθηκαν σε μέλη της μαφίας που κυβερνά την Καμποτία.

Είναι προφανές ποιες είναι οι πραγματικές προτεραιότητες του Ν. Αναστασιάδη. Δεν τον ενοχλεί που οι διεθνείς παίκτες τον θεωρούν ως τον κύριο υπεύθυνο για το ναυάγιο της διαπραγμάτευσης. Δεν τον ενοχλεί που η Κύπρος ταυτίζεται με αδιαφανείς διαδικασίες στην πώληση διαβατηρίων, φτάνει να «ελέγχει» το εσωτερικό σκηνικό.

Ένα «μυστικό» στο δρόμο για το Βερολίνο αφορά τις πραγματικές προθέσεις του ΓΓ του ΟΗΕ Α. Γκουτέρες. Πιθανώς να θέλει να ολοκληρώσει κάποια συλλογική ευθύνη των ΗΕ και να μιλήσει στη συνέχεια δημόσια. Πιθανώς να κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η κήρυξη της προσπάθειας ως «ατελέσφορης», να αποτελεί το ύστατο χαρτί του για να επιτύχει επανάληψη των συνομιλιών με τους όρους που θέτει ίδιος. Σε κάθε περίπτωση, αποτελεί τον μόνο «παίκτη» επί σκηνής, (άλλωστε, δεν απέμεινε και άλλος), που η ε/κ ηγεσία δεν μπορεί να του πει ότι «χάθηκαν τα πρακτικά», ή ότι «έχεις δύο Πλαίσια, με ποιο θα παίξουμε;»...

8. ΑΛΛΟΟΥΜ ΜΕ ΑΙΤΙΑ! 22-9-2019

Ο ΓΓ του ΟΗΕ Α. Γκουτέρες μίλησε πιο δυνατά από άλλες φορές. Είπε στις 18 Σεπτεμβρίου ότι «το μήνυμά μου (στους ηγέτες των δύο κοινοτήτων) είναι πως είναι πολύ σημαντικό να έλθουν ταχέως σε συμφωνία στους όρους αναφοράς για να μπορέσουμε να ξεκινήσουμε ουσιαστικές διαπραγματεύσεις, οι οποίες αυτή τη φορά να είναι διαφορετικές από το παρελθόν. Είναι καιρός να συμφωνήσουμε τουλάχιστον στους όρους αναφοράς, στη βάση του έργου που έγινε, κυρίως στο Κραν Μοντανά. Γιατί πιστεύω σθεναρά ότι η πολιτική διαδικασία χρειάζεται να επανεκκινήσει. Βλέπω αρκετή ανυπομονησία από το Συμβούλιο Ασφαλείας, λόγω του γεγονότος ότι δεν υπάρχει πρόοδος και πιστεύω ότι υπάρχουν πολύ καλοί λόγοι για να καταλάβουν τα μέρη ότι θα πρέπει να καταλήξουν σε συμφωνία, τουλάχιστον στους όρους αναφοράς».

Ο Α. Γκουτέρες μέσα σε ελάχιστες λέξεις τα είπε όλα: πρώτο, «ουσιαστικές διαπραγματεύσεις, διαφορετικές από το παρελθόν». Δεύτερο, βλέπει, «αρκετή ανυπομονησία από το ΣΑ», αλλά, προφανώς, δεν βλέπει την ίδια «ανυπομονησία» από τα μέρη, Τρίτο, πιστεύει «σθεναρά ότι η πολιτική διαδικασία χρειάζεται να επανεκκινήσει, στη βάση του έργου που έγινε, κυρίως στο Κραν Μοντανά», Τέταρτο, μια φράση απευθύνεται πλήρως στον Ν. Αναστασιάδη, «ότι υπάρχουν πολύ καλοί λόγοι για να καταλάβουν τα μέρη ότι θα πρέπει να καταλήξουν σε συμφωνία, τουλάχιστον στους όρους αναφοράς».

Είναι σημαντική η υπενθύμιση που επιχειρεί ο Α. Γκουτέρες για το έργο που έγινε «κυρίως στο Κραν Μοντανά». Κάθε Κύπριος οφείλει να γνωρίζει ότι η στο κεφάλαιο της ασφάλειας έκλεισε, καθώς η Τουρκία αποδέχθηκε τον τερματισμό των εγγυήσεων/επεμβατικών δικαιωμάτων, την πλήρη αποχώρηση του στρατού- ο μισός με την υπογραφή της λύσης-, και συζητούσε το ζήτημα με τα δύο αποσπασμάτα- από 950 έλληνες στρατιώτες (ΕΛΔΥΚ) και οι 650 τούρκους στρατιώτες (ΤΟΥΡΔΥΚ)- όπως προβλέπει το υπάρχον Σύνταγμα. Το θέμα του τερματισμού ή της χρονικής αναθεώρησης της παρουσίας των δύο

αποσπασμάτων, θα ήταν αντικείμενο συζήτησης σε επίπεδο πρωθυπουργών-Τσίπρας, Γιλντιρίμ, Μεί. Στο Κραν Μοντάνα έκλεισαν τα κεφάλαια για τη Διακυβέρνηση, το εδαφικό, την οικονομία, την ΕΕ, ενώ τέθηκαν οι βάσεις για επίλυση του περιουσιακού. Ο Υπουργός Εξωτερικών Ν. Χριστοδουλίδης είπε στις 21 φεβρουαρίου 2019, «ότι στο Κραν Μοντάνα ήταν η πρώτη φορά στην ιστορία των διαπραγματεύσεων που φτάσαμε τόσο πολύ κοντά σε λύση».

Παρά ταύτα ο Ν. Αναστασιάδης δήλωσε ότι «εκείνο το βράδυ δήλωσα σαφέστατα ότι οι προτάσεις του, από την ώρα που διακόπτεται ο διάλογος, δεν είναι σε ισχύ». Λίγοι κατενόησαν το γιατί τις απέσυρε. Σήμερα όλα τόση σαφή. Έτσι, από το «τόσο πολύ κοντά σε λύση», φτάσαμε στην παρότρυνση Γκουτέρες ότι «τα μέρη θα πρέπει να καταλήξουν σε συμφωνία, τουλάχιστον στους όρους αναφοράς»! Από το «τελευταίο μίλι», ξανά από την αρχή!

Ο προηγούμενος Ειδικός Σύμβουλος του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ για την Κύπρο Έσπεν Μπαρθ Έιντε στις 22 Ιουλίου 2017 δήλωσε ότι «αυτό που μπορώ να σας πω είναι ότι ο ΓΓ δεν παρερμήνευσε τίποτα. Ήμασταν στην ίδια συνάντηση και ήταν αρκετά σαφές τι συνέβαινε. Από τις διάφορες διμερείς επαφές είδαμε τη δυνατότητα να φτάσουμε εκείνη τη νύχτα στο τελικό συνολικό πακέτο. Ένα συνολικό πακέτο με πολλά στοιχεία σε αυτό, ένα από τα οποία θα ήταν το τέλος των εγγυήσεων» (ΚΥΠΕ, συνέντευξη στον Α. Ζουπανιώτη).

Ο Ν. Αναστασιάδης, αντί να διαπραγματευτεί στο τελευταίο μίλι, βολιδοσκόπησε απ' ευθείας τον Μ. Τσαβούσογλου για «εναλλακτικές» λύσεις», ερήμην του Α. Γκουτέρες. Ο Μ. Τσαβούσογλου, εσχάτως, λέει δημόσια αυτά που του είπε Ν. Αναστασιάδης στον Κραν Μοντάνα, αυτά δηλαδή που έχει πει σε διαφορους παράγοντες στη Λευκωσία. Άφησε να περάσουν δύο χρόνια στην αδράνεια, για να οδηγήσει τα πράγματα στη δική του φόρμουλα, επιφέροντας κατεδάφιση των συγκλίσεων που κλείδωσαν το 2017. Έτσι από το κλειστό κεφάλαιο της Διακυβέρνησης, αφαίρεσε την εκ περιτροπής προεδρία και τη μια θετική τ/κ ψήφο σε ζωτικής σημασίας σώματα. Στην πρόσφατη διαβούλευση της κ. Λουτ στη Λευκωσία, πήρε πίσω ακόμα και τη μια θετική τ/κ ψήφο στο Υπουργικό Συμβούλιο (αναλογία 7 προς 4).

Οι δηλώσεις Μ. Τσαβούσογλου στην «Καθημερινή» (15.9) δείχνουν με τον πιο χαρακτηριστικό τρόπο πως οι πραγματικές συνθήκες γύρω από κυπριακό έχουν αλλάξει. Η τουρκική διπλωματία εκτιμά ότι ο Ν. Αναστασιάδης ζητά διαπραγματεύσεις αορίστου χρόνου, ενώ λέγει στον κάθε συνομιλητή του και διαφορετικά πράγματα. Το τελευταίο δεν είναι κάτι καινούριο, το λένε και στενοί του συνεργάτες του στη Λευκωσία.

Αυτη η τακτική Ν. Αναστασιάδη σε συνδυασμό με τους χειρισμούς του για το φυσικό αέριο έχουν αλλάξει τα ποιοτικά στοιχεία γύρω από τις πρωτοβουλίες του ΟΗΕ. Η Τουρκία έστειλε δυο ερευνητικά πλοία έξω από την Πάφο και την Καρπασία, με ελάχιστη τεχνική προεργασία. Οι αποστολές «Φατίχ» και «Γιαβούζ» γίνονται, κυρίως, για πολιτικούς

σκοπούς: να δείξει η Τουρκία ότι η τ/κ κοινότητα δεν μπορεί να τεθεί στο περιθώριο και ότι οι τριμερείς διασκέψεις με συμμετοχή και του Ισραήλ ανήκουν στο παρελθόν.

Η διεθνής κοινότητα αντιδρά ελάχιστα, ή και καθόλου, στις τουρκικές ενέργειες. Η διεθνής κοινότητα μέσα από την πληροφόρηση που της παρέχει ο ΟΗΕ, γνωρίζει τι έκανε ο κάθε παίκτης στις διαπραγματεύσεις στο Μοντ Πελεράν και το Κραν Μοντάνα. Δυστυχώς, η ενημέρωση δείχνει ως υπεύθυνο του ναυαγίου τον ε/κ ηγέτη.

Παρά τις εκκλήσεις Αναστασιάδη ότι η «διεθνής κοινότητα πρέπει να καταδικάσει τις τουρκικές προκλήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ» (17/9), αυτή δεν δείχνει κάποια προθυμία να τις προσέξει...

9. ΜΕ ΑΚΙΝΤΖΙ ΣΤΟ ΤΙΜΟΝΙ

18-8-2019

Οι ζυμώσεις στην τ/κ κοινότητα αποκτούν νέο ενδιαφέρον, καθώς πλησιάζει η εκλογική αναμέτρηση- Απρίλης, 2020. Η τελευταία δημοσκόπηση της CMIRS, (ΚΥΠΕ, 12/8) δείχνει «πρώτος ο Ακιντζί, δεύτερος ο Ερχιουρμάν, τρίτος ο Οζερσάι». Στην έρευνα μπήκαν τα ονόματα των Μουσταφά Ακιντζί (σοσιαλδημοκράτης), Τουφάν Ετχιουρμάν, (ηγέτης του αριστερού ΡΤΚ), Ερσίν Τατάρ, (ηγέτης του δεξιού ΚΕΕ), Κουντρέτ Οζερσάι, (ηγέτης του κεντροδεξιού Κόμματος του Λαού), Σερντάρ Ντενκτάς (ηγέτης του δεξιού Δημοκρατικού Κόμματος), και, Ερχάν Αρικλί (ηγέτης του Κόμματος της Αναγέννησης- έποικοι). Ο κ. Ακιντζί τον Μάρτιο ήταν στο 37,2%, ενώ τον Ιούνιο στο 33%. Ο κ. Τατάρ από 14,2% που ήταν το Μάρτιο, έπεσε στο 10,6%. Το ποσοστό του Τουφάν Ερχιουρμάν από 12,4% τον Μάρτιο ανήλθε στο 16% τον Ιούνιο. Ο Κουντρέτ Οζερσάι από 9% έφτασε στο 11,4% τον Ιούνιο. Ο Σερντάρ Ντενκτάς ανέβηκε από το 5% στο 6,8%, ενώ ο Ερχάν Αρικλί από 1,2% έφτασε το 2,2%».

Εις πείσμαν της κυρίαρχης ε/κ ελαφρότητας, ότι οι τ/κ είναι δεν είναι τίποτε άλλο, παρά «εξάρτημα» της τουρκικής εξωτερικής πολιτικής, η κομματική τους ζωή διαθέτει ιδεολογικό ενδιαφέρον και πολιτικές αναζητήσεις.

Στις 26 Απριλίου 2015, ο Μ. Ακιντζί εξελέγη ηγέτης των τ/κ με το 60% των ψήφων. Την επομένη, Τ. Ερτογάν λέει ότι «η Τουρκία βλέπει τη βόρεια Κύπρο ως μικρή πατρίδα. Όποια είναι σχέση που έχει μια μάνα με το παιδί της. Υπάρχει και το τίμημα ως μικρή πατρίδα και μητέρα πατρίδα. Μήπως ο κ. Ακιντζί νομίζει ότι αυτή τη διαμάχη μπορεί να την κάνει από

μόνος του; Υπάρχει τέτοιο πράγμα; Δεν μπορούμε εμείς να κοιτάζουμε την Κύπρο με τον ίδιο τρόπο που την κοιτάνε εκείνοι».

Ο Μ. Ακιντζί στο CNNTurk απάντησε: «Πρέπει να είναι σχέση όπως αυτή ανάμεσα σε αδελφούς, όχι όπως αυτή ανάμεσα στη μητέρα και το παιδί. Εμείς δηλαδή να μείνουμε πάντοτε μικρή πατρίδα; Να μην μεγαλώσουμε; Να μην σταθούμε στα πόδια μας; Ας μην μας βάλουν να καθίσουμε σε λάθος μέρος από τις πρώτες κιόλας μέρες. Υπάρχει κάποιος που θέλει την ευημερία της Τουρκίας, μια ισχυρή Τουρκία, μια δημοκρατική Τουρκία. Η ευκαιρία με το σχέδιο Ανάν χάθηκε. Αλλά ξεκίνησε μια νέα εποχή, δεν θα καταλήξουμε πουθενά αν κατηγορούμε ο ένας τον άλλο».

Ένα άλλο παράδειγμα δείχνει ακόμα περισσότερα. Η Εισαγγελία της Άγκυρας ζήτησε την έκδοσή των δημοσιογράφων Σ. Λεβέντ και Αλι Οσμάν για να δικαστούν στην τουρκική επικράτεια εξ αφορμής της επικριτικής στάσης της εφημερίδας «Αφρίκα» στη στρατιωτική επιχείρηση της Τουρκίας στο Αφρίν -τίτλος της εφημερίδας «μία ακόμα εισβολή από την Τουρκίας»-21 Ιανουαρίου 2018. Ο Μ. Μπουρτζιού, εκπρόσωπος του Μ. Ακιντζί, με δήλωσή του στις 3 Αυγούστου 2018 είπε ότι «δεν μπορούν να εκδοθούν πολίτες της «τδβκ» σε άλλες χώρες, ούτε και να εκτελεστούν αποφάσεις δικαστηρίων άλλων χωρών στην «τδβκ». Ο Μουσταφά Ακιντζί τάσσεται πάντοτε υπέρ του κράτους δικαίου και της ελευθερίας του λόγου και του Τύπου και κανείς δεν πρέπει να έχει αμφιβολία επ' αυτού, καθώς το έχει αποδείξει αυτό με τη στάση του στο παρελθόν», (εφ/δα, «Πολίτης», 3/8/2018).

Ο Μ. Ακιντζί διαθέτει ισχυρή αίσθηση της τριγωνικής σχέσης κυπριακού, Τουρκίας και ΕΕ. Στις 14 Σεπτεμβρίου 2017 στην Κ/πολη σε συνέδριο που οργάνωσαν η Ένωση των Επιμελητηρίων της Τουρκίας και το Ίδρυμα για την Οικονομική Ανάπτυξη, είπε:

«Πιστεύω ότι ο στόχος της ΕΕ αποτελεί ένα από τους πολλούς και σημαντικούς προσανατολισμούς που έχουμε ως επιχειρηματίες και πολιτικοί που συγκεντρωθήκαμε εδώ. Θέλουμε την υλοποίηση αυτού του στόχου για μια υψηλότερης ποιότητας ζωή, τόσο για εμάς τους τ/κ όσο και για σας στην Τουρκία και να είναι βασισμένη στο κράτος δικαίου το οποίο να υπερισχύει του αυταρχισμού. Δεν πρέπει να εγκαταλείψουμε αυτούς τους στόχους. Νομίζω ότι η Τουρκία μη εγκαταλείποντας τον στόχο της ένταξης στην ΕΕ, είναι σημαντικό για εμάς τους τ/κ, και ότι οι τ/κ, μη εγκαταλείποντας το στόχο της επίλυσης του κυπριακού, είναι σημαντικό για εσάς, την Τουρκία».

Παρά την προβληματική συγκατοίκησή του με τον «πρωθυπουργό» Τ. Τατάρ και τον «υπεξ» Κ. Όζεραού, ο τ/κ ηγέτης διατηρεί την πλειοψηφία της τ/κ κοινότητας σε τροχιά λύσης, απορρίπτοντας σενάρια, ή ιδέες για «νέα στρατηγική», είτε αυτά προήλθαν από τον Μ. Τσαβούσογλου, είτε προέρχονται από τ/κ πολιτικούς.

Γι' αυτό το λόγο, ο ΓΓ του ΟΗΕ Α. Γκουτέρες στις 10 Αυγούστου 2019 σε απαντητική επιστολή του στον Μ. Ακιντζί σημείωσε ότι «εκτιμά τη δέσμευση του κ. Ακιντζί σε μια βιώσιμη λύση και την ετοιμότητά του να πάρει περισσότερα μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης».

Η τ/κ κοινότητα είχε διαφορετική ιστορική εξέλιξη από την ε/κ. Με αντιφατικές επιλογές, με εμφανείς ανακατατάξεις, με ιδεολογικές αντιπαλότητες. Σε αυτό το ιστορικό στάδιο, ο Μ. Ακιντζί εκφράζει το προοδευτικό τμήμα της τ/κ κοινότητας, αυτό που υπερασπίζεται την ιδεολογία του «τ/κ κυπριωτισμού», την επίλυση, την κοσμική παιδεία. Θυμίζω: επινίκιο τραγούδι τη νύχτα της 26ης Απριλίου 2015 «η Τηλλυρκώτισσα».

Η σθεναρή υποστήριξη της λύσης με βάση τη δδο από αυτό το προοδευτικό τμήμα, ισούται με άρνηση της μετατροπής τους σε επαρχία της Τουρκίας, αλλά και απόρριψη της ιδέας να γυρίσουν στα πέτρινα χρόνια της επικυριαρχίας και των εκτελέσεων που τους επέβαλαν ε/κ «καπετάνιοι», κυρίως το 1964.

Το προοδευτικό τμήμα των τ/κ στηρίζει την ένταξη στην ΕΕ, καθώς επίλυση του κυπριακού ισούται με ενεργοποίηση του πρωτοκόλλου 10 της Συνθήκης Προσχώρησης του 2003-άμεση επέκτασή της σε όλη την επικράτεια της νήσου. Κατ' αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται η ένταξη των τ/κ στην ΕΕ, χωρίς αυτή να εξαρτάται από την, απροσδιόριστου περιεχομένου, εξέλιξη της ευρωτουρκικής σχέσης.

10. ΑΠΟ ΤΟ ΚΡΑΝ ΜΟΝΤΑΝΑ ΣΤΗΝ ΤΑΪΒΑΝ... 21-7-19

Στις 15 Ιουλίου ο Μ. Ακιντζί «προτείνει όπως η λήψη αποφάσεων σχετικά με το φυσικό αέριο, να είναι με συναίνεση, οι δύο κοινότητες να εκπροσωπούνται ισότιμα σε μια επιτροπή υπό την αιγίδα του ΟΗΕ, και με τη συμμετοχή της ΕΕ ως παρατηρητή». Στις 16 Ιουλίου η συνάντηση των αρχηγών των ε/κ κομμάτων, υπό τον Ν. Αναστασιάδη, τοποθετείται αρνητικά στην πιο πάνω πρόταση.

Στις 17 Ιουλίου ο Μ. Ακιντζί «ζητά άτυπη πενταμερή συνάντηση για να εκλείψει το θολό τοπίο που προκλήθηκε από τις δηλώσεις του ε/κ ηγέτη, αφού έδινε διαφορετικά μηνύματα για τη βάση της λύσης σε διαφορετικούς συνομιλητές σε διαφορετικούς χώρους και χρόνους. Πρέπει να ξεκαθαρίσει εάν όλοι συμφωνούν σε μια λύση διζωνικής, δικοινοτικής ομοσπονδίας στη βάση της πολιτικής ισότητας». Γι' αυτό καλεί τον ΓΓ του ΟΗΕ «να

συγκαλέσει πενταμερή άτυπη συνάντηση υπό την αιγίδα του ΟΗΕ για να επιβεβαιωθεί εάν όλα τα εμπλεκόμενα μέρη έχουν τον ίδιο στόχο, και με εκπροσώπηση και της ΕΕ, όπως έγινε στο παρελθόν».

Στις 18 Ιουλίου ο Κυβερνητικός Εκπρόσωπος Π. Προδρόμου δήλωσε ότι «ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εκφράζει την ικανοποίηση για το γεγονός ότι ο κ. Μ. Ακιντζί εισηγείται τη σύγκληση άτυπης διάσκεψης στο πρότυπο του Κραν Μοντάνα».

Τα πιο πάνω δείχνουν τα προφανή: το κυπριακό, με τη μορφή που εξελίχθηκε για δεκαετίες, εισέρχεται στην τελευταία του φάση. Κανείς δεν θέλει να χρεωθεί αδιέξοδο, αν αυτό έχει την επίσημη βούλα του ΟΗΕ. Όλοι γνωρίζουν ότι η παρούσα κατάσταση πραγμάτων δεν θα συνεχιστεί με την ίδια μορφή και το 2020. Κάτι θα αλλάξει. Τα μέρη κάνουν τις κινήσεις τους ανάλογα με τις επιδιώξεις τους.

Ο Ν. Αναστασιάδης επιθυμεί τώρα συνομιλίες και «πενταμερή», από εκεί που έμειναν στο Κραν Μοντάνα, αλλά τηρεί επαμφοτερίζουσα στάση σχετικά με το «παιδί» του Κραν Μοντάνα, το Πλαίσιο Γκουτέρες. Επιπρόσθετα, τίθεται το ερώτημα: αν θέλει να τις συνεχίσει, γιατί τις διέκοψε; Αν θέλει τώρα συνομιλίες, τότε τι ακριβώς έκανε τα τελευταία δύο χρόνια;

Ο Μ. Ακιντζί, στην επιστολή του στον ΓΓ του ΟΗΕ, σχετικά με τη βάση της λύσης παραπέμπει στο κοινό ανακοινωθέν Έρογλου-Αναστασιάδη και στο Πλαίσιο Γκουτέρες. Παρά τις διαφορετικές προσεγγίσεις που υπάρχουν ανάμεσα στον Μ. Ακιντζί και τον Μ. Τσαβούσογλου, η Άγκυρα στήριξε την πρότασή για το φυσικό αέριο, καθώς και εκείνη για την «πενταμερή». Οι δύο πλευρές στην Κύπρο, αν και τάσσονται υπέρ μιας πενταμερούς, δεν συμφωνούν στο «δια ταύτα». Η πρόταση Ακιντζί αφορά μια διαδικασία η οποία θα επιχειρήσει να ξεκαθαρίσει το σκηνικό στη βάση «είτε επίλυση, είτε αναγνωρισμένο αδιέξοδο». Η πρόταση που παρουσίασε ο Π. Προδρόμου έχει διαφορετική ανάγνωση- «σύγκλησης μιας άτυπης, διαδικαστικής φύσεως, συνόδου με σύνθεση όπως στο Κραν Μοντάνα, με την ελπίδα ότι μια τέτοια άτυπη σύνοδος, κατάλληλα προετοιμασμένη, θα οδηγήσει σε επανέναρξη ουσιαστικών συνομιλιών». Αυτή είναι η ουσία του εν εξελίξει παιχνιδιού: η τ/κ πλευρά ζητά συνομιλίες για να ξεκαθαρίσει το σκηνικό, η δε ε/κ, για να αρχίσουν συνομιλίες, όπως παλιά, χωρίς να προσέχει τις προϋποθέσεις που θέτει εδώ και καιρό ο ΓΓ του ΟΗΕ, όπως συνομιλίες ορισμένου χρόνου, συνομιλίες με την «αίσθηση του επείγοντος».

Οι συντελεστές που παραμένουν μάχιμοι στην υπόθεση της επίλυσης του κυπριακού λιγοστεύουν επικίνδυνα. Δυστυχώς, ο Ν. Αναστασιάδης πέταξε δύο παραγωγικά χρόνια στον αέρα. Ο Γόρδιο Δεσμός έχει τη δική του «κόψη». Πώς;

1. Με επανάληψη των συνομιλιών με αφετηρία τον Σεπτέμβρη-η μετάβαση στη Νέα Υόρκη προσθέτει.

2. Με ενεργοποίηση ομάδας που μπορεί να τρέξει τη διαδικασία με επάρκεια, όπως ο Α. Μαρκίδης, ο Α. Πιρίσης, ο Μ. Ατταλίδης, ο Θ. Θεοφίλου.

3. Με εντατικές συνομιλίες διάρκειας 3-4 μηνών με βάση το πολύ αξιόπιστο «Πλαίσιο Γκουτέρες».

4. Με ένταξη του ζητήματος του φυσικού αερίου μέσα στο συνολικό πλαίσιο των συνομιλιών Αναστασιάδη-Ακιντζί, έτσι ώστε σύμβουλοι των δύο ηγετών επί του θέματος, θα κάνουν τις σχετικές ενημερώσεις στην παρουσία τους. Ο Χ. Έλληνας, για παράδειγμα, θα μπορούσε να κάνει εξαιρετική δουλειά.

5. Με επαναβεβαίωση της σύγκλισης Χριστόφια-Ταλάτ για το ΦΑ. Τα έσοδα στην ομοσπονδιακή τράπεζα, κατανομή τους στη βάση του 80% για την ε/κ πολιτεία και 20% στην τ/κ.

6. Με τήρηση των προϋποθέσεων που έχει θέσει ο ΓΓ Α. Γκουτέρες. Χωρίς την υλοποίησή τους, είναι αμφίβολο κατά πόσο ότι ο ΓΓ θα δεχθεί να ηγηθεί μιας ακόμα συνόδου χωρίς προοπτική.

Οι συνομιλίες χρειάζεται να είναι απολύτως επικεντρωμένες στην επίλυση με βάση το πλαίσιο του ΓΓ. Κανείς στο διεθνές πεδίο, δεν στηρίζει λύση «δύο κρατών». Ο ΓΓ του ΟΗΕ επανέλαβε πως το ΣΑ επιμένει σε λύση με βάση τα δικά του ψηφίσματα, ενώ η ΕΕ δεν αποδέχεται καμμία αλλαγή στην Συνθήκη Προσχώρησης του 2003 -ένταξη όλης της επικράτειας, με αναστολή εφαρμογής του κεκτημένου στις περιοχές που δεν βρίσκονται υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης. Άλλωστε, δεν υπάρχει εσωτερικός μηχανισμός αναθεώρησής της, γιατί, εκτός άλλων, αφορά δέκα κράτη, ήδη, μέλη της ΕΕ.

Η τραγωδία των κοινών έχει περιεχόμενο. Πρώτο, οι «μάχιμοι» πρόσφυγες του 1974 ένας ένας φεύγουν. Δεύτερο, τα θέματα σε κάθε διαπραγματευτικό φάκελο έχουν συζητηθεί δεκάδες φορές. Τρίτο, μένει μόνο η πολιτική θέληση για να οριστικοποιηθεί το πακέτο μιας συμφωνίας. Αν αποτύχει και αυτή η διαδικασία, αν δεν συγκροτηθεί συμφωνία για

ομοσπονδιακή λύση, τότε θα έχουμε μια πορεία σε που θα οδηγήσει τα επόμενα χρόνια σε λύσεις τύπου Ταϊβάν.

Ήδη ο ΓΓ του ΟΗΕ στην έκθεσή του στο ΣΑ του ΟΗΕ πριν μια εβδομάδα, άνοιξε το πεδίο της αναγνώρισης της τ/κ διοίκησης στην κατεχόμενη Κύπρο, κάτι που ισοδυναμεί με σταδιακή διολίθηση σε λύση τύπου Ταϊβάν...

11. ΑΝΑΤΡΟΠΕΣ ΣΤΗ ΜΑΧΗ ΓΙΑ ΤΙΣ «ΠΡΟΕΔΡΙΚΕΣ»

9-6-2019

Η τ/κ κοινοτητα εισέρχεται σε περίοδο ζυμώσεων για τις «προεδρικές» εκλογές του Μαΐου 2020. Πρόσωπα, σχήματα και παίκτες, μετρούν δυνάμεις και διατυπώνουν τις σκέψεις τους. Η αρχή έγινε με την ανατροπή της «κυβέρνησης» συνασπισμού υπό τον Τ. Ερχιουρμάν (ηγέτη του σοσιαλδημοκρατικού ΡΤΚ) και τον Κ. Όζερσάυ (ηγέτη του κεντροδεξιού Κόμματος του Λαού, ΚτΛ). Ο Κ. Όζερσάυ διέβη τον Ρουβίκωνα και δημιούργησε νέες ισορροπίες. Στις 27 Μαΐου σχηματίζεται νέος συνασπισμός εξουσίας ανάμεσα στο δεξιό «Κόμμα Εθνικής Ενότητας» (ΚΕΕ) και το κεντροδεξιό «Κόμμα του Λαού».

Ο πρόεδρος του ΚΕΕ Ε. Τατάρ δήλωσε «ευτυχισμένος» από την αλλαγή γιατί «εμπιστευόμαστε στο κυπριακό τον Κουντρέτ Όζερσάι, ο οποίος ως «υπουργός εξωτερικών εκτέλεσε επάξια τα καθήκοντά του». Από τη δική μου πλευρά ο Κ. Όζερσάι δήλωσε ότι «ο ίδιος εμπιστεύεται τον Ερσίν Τατάρ», εκτιμώντας ότι «γι' αυτό είναι πολύ ψηλές οι πιθανότητες επιτυχίας στον οικονομικό τομέα».

Η 27η Μαΐου σηματοδοτεί μίαν ουσιώδη αλλαγή στα πολιτικά πράγματα της τ/κ κοινότητας. Η στροφή Όζερσάυ είναι ένα «σήμα» ότι θα τρέξει στις επόμενες «προεδρικές» ως κοινός υποψήφιος ΚΕΕ-ΚτΛ απέναντι στον Μ. Ακιντζί. Ο δε, «συμπαίκτης» του στην ανατροπή, Ε. Τατάρ, ήδη έλαβε τη θέση του «πρωθυπουργού».

Μέσα σε αυτό το πνεύμα, στις 3 Ιουνίου οι δύο κεντρικοί πρωταγωνιστές παρουσιάζουν τις σκέψεις τους:

Μ. Ακιντζί: «Το μόνο ρεαλιστικό μοντέλο λύσης που μπορεί να γίνει αποδεκτό από όλες τις πλευρές είναι η ομοσπονδιακή λύση...Ό,τι και να συμβεί εμείς δεν πρέπει να εγκαταλείψουμε αυτή τη σωστή και δίκαιη στάση μας. Δεν έχω πρόθεση, όσο είμαι σε αυτή

τη θέση, να επιτρέψω σε κάτι τέτοιο να συμβεί. Η μεγαλύτερη δύναμη σε αυτό το θέμα, είναι η δική σας εμπιστοσύνη».

Ερσίν Τατάρ («πρωθυπουργός»): «Η συνάντηση στην Κ/πολη (με Ερτογάν, Οκτάυ, Τσαβούσογλου στην παρουσία Όζερσάυ) ήταν θετική και εποικοδομητική, στόχος είναι η «τδβκ», μαζί με την μητέρα πατρίδα Τουρκία, να γίνει μια αναπτυγμένη χώρα και να υπάρξει ένα δίκαιο αποτέλεσμα στα θέματα του κυπριακού και των ερευνών για υδρογονάνθρακες».

Προηγουμένως ο Ε. Τατάρ έσπευσε να καρφώσει τον Μ. Ακιντζί ως μη αρεστό στην Άγκυρα. Απαντώντας σε ερώτηση εάν πιστεύει ότι στο κυπριακό ο τ/κ ηγέτης δεν ακολουθούσε μια πολιτική σε διαβούλευση με την Τουρκία, απάντησε ως εξής:

«Σίγουρα υπήρχε διαβούλευση αλλά από καιρού εις καιρόν ακούγονταν διαφορετικά πράγματα. Γνωρίζετε τις δηλώσεις Τσαβούσογλου, κατά τις οποίες ο Τούρκος ΥΠΕΞ είπε ότι θα μπορούσε να υπάρξει μια συμφωνία στη βάση της ομοσπονδίας, αλλά θα πρέπει να έρθουν στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων και εναλλακτικές ιδέες. Και εμείς αυτό πιστεύουμε. Ο κ. Ακιντζί λέει συνεχώς ότι είναι πιο πολύ υπέρ μιας συμφωνίας στη βάση της ομοσπονδίας. Γι' αυτό πιστεύω ότι αυτό θα πρέπει να το ρυθμίσουμε λίγο».

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο ο Μ. Ακιντζί δεν μένει με σταυρωμένα τα χέρια και οργανώνει τη δική του επιχειρηματολογία με κεντρικό στόχο τη διεκδίκηση δεύτερης θητείας στην ηγεσία της κοινότητάς του. Σε μήνυμά του στις 3 Ιουνίου, παραμονή της γιορτής του Μπαϊραμιού υπογράμμισε:

«Όπως σας υποσχέθηκα, προσπάθησα με όλες μου τις δυνάμεις για να έρθει στο νησί μας η ειρήνη και η ευημερία, να μην ζήσουμε ξανά τον πόνο του παρελθόντος. Παρ' όλη αυτή την προσπάθεια, η Διάσκεψη στο Κραν Μοντάνα έληξε χωρίς αποτέλεσμα. Γι' αυτή την αρνητική εξέλιξη καθοριστικό ρόλο έπαιξε η στάση της ε/κ ηγεσίας. Από τότε μέχρι σήμερα, σχεδόν δύο χρόνια, έχουμε γίνει μάρτυρες μιας συμπεριφοράς κλυδωνισμού της ε/κ πλευράς. Κάποτε μιλούν πίσω από κλειστές πόρτες για λύση δύο κρατών, σύμφωνα με πληροφορίες μας, μετά μάθαμε ότι λένε «δεν είπαμε κάτι τέτοιο, ίσως συνομοσπονδία». Μετά μπερδέψαν για τα καλά τα πράγματα μιλώντας μια για «χαλαρή ομοσπονδία» και την άλλη για «αποκεντρωμένη». Και σαν να μην έφτανε αυτό επέδειξαν μια συγκεκριμένη στάση απόρριψης και αμφισβήτησης της πολιτικής μας ισότητας, ως βασικής παραμέτρου. Την στιγμή που θα κολλήσουμε σε ένα στόχο που δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί, που είναι εκτός παραμέτρων του ΟΗΕ, είναι ξεκάθαρο το τί θα συμβεί. Θα βολέψουμε την αδιάλλακτη ε/κ ηγεσία. Θα βρουν ευκαιρία να λένε ακόμα πιο δυνατά ότι η τ/κ πλευρά και η Τουρκία είναι αυτές που δεν θέλουν λύση».

Τι κάνει η ε/κ ηγεσία με βάση αυτές τις εξελίξεις; Ο Ν. Αναστασιάδης επιθυμεί να μπουν οι τ/κ σε εκλογικούς ρυθμούς το γρηγορότερο δυνατό και έτσι να προωθεί ευκολότερα το «όραμά» του για τρίτη πενταετία με το κυπριακό στα αζήτητα της διεθνούς κοινότητας. Ο Ν. Αναστασιάδης δεν επιθυμεί την παρουσία του Μ. Ακιντζί στο τιμόνι της τ/κ ηγεσίας: πρώτο, επεχείρησε δύο φορές συνομιλώντας με τον Μ. Τσαβούσογλου να τον θέσει στο περιθώριο, δεύτερο, γνωρίζει ότι ο Μ. Ακιντζί διαθέτει υψηλού επιπέδου αξιοπιστία σε όσους ασχολούνται με το κυπριακό στο διεθνές πεδίο, σε αντίθεση με τη μηδενική δική του, και, τρίτο, με βάση την πολιτική της μη λύσης που ακολουθεί, τού πάει γάντι ένας «επίγονος» της ντενκτασικής σχολής στην ηγεσία των τ/κ.

12. ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗ ΛΥΣΗ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΠΡΟΕΚΤΑΣΕΙΣ 5-5-2019

Στο Μοντ Πελεράν τα πράγματα έγιναν σαφή: Μόλις ο Μ. Ακιντζί παρουσίασε χάρτη για το εδαφικό, ο Ν. Αναστασιάδης το έβαλε στα πόδια. Αντελήφθη ότι ο τ/κ ηγέτης σοβαρομιλούσε.

Στο Κρανς Μοντάνα έγιναν ακόμα πιο σαφή: μόλις ο ΓΓ του ΟΗΕ παρουσίασε Πλαίσιο από έξι σημεία, ο Ν. Αναστασιάδης το εξουδετέρωσε. Αντελήφθη ότι ο Α. Γκουτέρες σοβαρομιλούσε.

Θεωρώ ότι η πολιτική Αναστασιάδη στο κυπριακό συνιστά τον ορισμό του τυχοδιωκτισμού. Έχει επιλέξει το δρόμο που οδηγεί στη μακρόσυρτη διχοτόμηση, σκορπώντας στον αέρα το πολιτικό κεφάλαιο που έχει κατακτηθεί με τη συμμετοχή μας στην ΕΕ. Αντί να αξιοποιήσουμε τα χαρτιά που μάς προσφέρει, αρμενίζουμε στα τυφλά με «καθοδηγητή» τον Νετανιάχου.

Μια ολόκληρη γενιά από πολιτευτές σπούδασε στη «σχολή» του '60. Το κύριο μάθημα αυτής της «σχολής» ήταν: άλλα να σκέφτονταν, άλλα να κάνουν, να παίζουν σε δύο ή τρία ταμπλώ και να νομίζουν ότι όλοι οι άλλοι είναι κουτόφραγκοι.

Αδύναμοι να αντιμετωπίσουν τις εξελίξεις, δημιουργούσαν στην κοινή γνώμη εξάρσεις από φαντασιακές νίκες για να «αντισταθμίσουν» τα δεδομένα που δημιουργούσε η γύρω μας σκληρή πραγματικότητα.

Πολλοί θέτουν το ερώτημα: τι πρέπει να γίνει; Θεωρώ, ότι η λύση στο κυπριακό είναι απολύτως εφικτή. Το ευρωπαϊκό πλαίσιο διαθέτει όλα εκείνα τα στοιχεία που καθιστούν την επίλυση βιώσιμη και λειτουργική. Εμείς χρειάζεται να εργαστούμε, να επεξεργαστούμε προτάσεις, να δείξουμε τη θέλησή μας ότι σκεφτόμαστε τόσο το κυπριακό, όσο και το κοινοτικό συμφέρον. Το κλειδί βρίσκεται στη λέξη αξιοπιστία.

Ότι αναζητούμε για να αλλάξει η κατάσταση στο κυπριακό, το έχει ήδη επεξεργαστεί η ΕΕ. Ότι είναι καινούριο, μπορεί να το υποστηρίξει, αν έχουμε ετοιμάσει την κατάλληλη, και σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές πρακτικές, πρόταση.

Παραδείγματα:

Συμμετοχή της ΕΕ στην οικοδόμηση ενός νέου συστήματος ασφαλείας που να ανταποκρίνεται στην ιδιότητα του κράτους-μέλους.

Αξιοποίηση της ρήτρας «αμοιβαίας συνδρομής», όπως προβλέπει η Συνθήκη της Λισσαβώνας.

Επεξεργασία πρόνοιας για επιβολή κυρώσεων από την πλευρά του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου σε όποιο μέρος παραβιάσει τη συμφωνία επίλυσης.

Υλοποίηση έργων υποδομής με ένταξή τους σε κοινοτικά προγράμματα, διαρθρωτικά ταμεία, περιφερειακά έργα υποδομής, συγχρηματοδοτούμενα έργα.

Ένταξη του σχεδίου ανοικοδόμησης της πόλης της Αμμοχώστου στον κοινοτικό προϋπολογισμό.

Πρόγραμμα σταθεροποίησης της οικονομίας με συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας.

Προγράμματα για στήριξη των περιοχών μετεγκατάστασης και ανοικοδόμησης.

Προγράμματα συντήρησης των μνημείων της πολιτιστικής κληρονομιάς, κάτι που συντελείται με επιτυχία από την Τεχνική Επιτροπή.

Σε μερικά από τα πιο πάνω, μπορεί να συμφωνηθούν εξαιρέσεις από το κεκτημένο, με βάση ένα χρονοδιάγραμμα τερματισμού τους.

Θέλω να υπογραμμίσω κάτι που συστηματικά παραβλέπουμε. Η κεμαλική Τουρκία και ο P. Ντενκτάς θεωρούσαν ότι το κυπριακό λύθηκε το 1974. Συζητούσαν μια διευθέτηση, σχέσεις «καλής γειτονίας» ανάμεσα σε δύο «κράτη» δίπλα-δίπλα. Η πολιτική αυτή άλλαξε επί Ερτογάν-Γκιουλ. Η Τουρκία, από το 2002 και μετά, διαπραγματεύεται με βάση τα κείμενα του ΟΗΕ, όπως έκανε το 2004, το 2010, ή το 2017. Η αγνόηση αυτής της αλλαγής μάς οδηγεί σε λάθος εκτιμήσεις και συχνά σε χειρισμούς συνοικιακού επιπέδου.

Ποιο είναι το κύριο «μάθημα» από τις πολιτικές που εφαρμόστηκαν πριν την ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ; Ότι η πρόοδος προέκυπτε σε συνάρτηση με την πρόοδο στις Ευρωτουρκικές σχέσεις, 1995, 1999, 2002. Το ίδιο ισχύει και σήμερα, με βάση, βεβαίως, τις νέες συνθήκες. Πιο αδύναμες, πιο πολύπλοκες σε σχέση με προηγούμενες, αλλά ισχυρές για το μέγεθος του κυπριακού προβλήματος.

Μόνο με αποφάσεις που οικοδομούν ευρύτερα συμφέροντα στην περιοχή, μπορούμε να αλλάξουμε τα πράγματα, όπως βεβαιώνει το παράδειγμα της Συμφωνίας στο Ελσίνκι το 1999.

Η Κύπρος έχει κάθε συμφέρον να υποστηρίξει με ειλικρίνεια και συστηματικότητα την πρόοδο στις Ευρωτουρκικές σχέσεις.

Υποστήριξη με όρους και προϋποθέσεις, όπως τις καταγράφει η Επιτροπή στην ετήσια Έκθεση Προόδου της τουρκικής υποψηφιότητας.

Επίλυση έναντι ξεπαγώματος των ενταξιακών της Κεφαλαίων.

Επίλυση έναντι στήριξης της αναθεωρημένης Τελωνειακής Ένωσης Τουρκίας-ΕΕ.

Το ευρωπαϊκό πλαίσιο συνιστά ένα κοινό σχέδιο ειρήνης και συνεργασίας ανάμεσα στους ε/κ και τους τ/κ, ένα πλαίσιο που θωρακίζει τις θεμελιώδεις ελευθερίες, ένα πλαίσιο που υπογραμμίζει την κοσμικότητα και το σεβασμό στη διαφορετικότητα.

Παρακολουθώ τις παρεμβάσεις των υποψηφίων που έχουν επιλέξει οι πολιτικές ομάδες στο Ευρωκοινοβούλιο για τη θέση του προέδρου της Επιτροπής. Θεωρώ ότι οι απόψεις του υποψηφίου που προτείνει το ΕΛΚ, Μ. Βέμπερ, σχετικά με την υποψηφιότητα της Τουρκίας, βρίσκονται στον αντίποδα των συμφερόντων της Κύπρου.

Η πολιτική ηγεμονία χάνεται, η πολιτική ηγεμονία κερδίζεται. Σήμερα, με τη στήριξη της πλειοψηφίας των ΜΜΕ, η ηγεμονία δείχνει να είναι με το μέρος της οπισθοδρομικής κομπανίας. Σε αυτό συμβάλλει η σιωπή στελεχών του ΔΗΣΥ, που κατανοούν τι ακριβώς γίνεται, αλλά δημοσίως λένε τα αντίθετα.

Μπορεί να αλλάξουν τα πράγματα; Λέω, μπορεί. Η μεγάλη πλειοψηφία ενστερνίζεται τις αξίες της ελευθερίας, της δικαιοσύνης, της συνεργασίας, της αλληλεγγύης.

Η ηγεμονία κερδίζεται. Με σχέδιο, συνέργειες, κοινωνική και επικοινωνιακή κινητοποίηση.

13. ΚΟΝΤΡΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΛΠΗ ΤΟΥ 2020 27-1-2019

Η πολιτική διαπάλη στην τ/κ κοινότητα έχει περιεχόμενο-και ονοματεπώνυμο! Ο νυν «υπεξ» Κ. Οζερσάι ετοιμάζεται να διεκδικήσει τη θέση του ηγέτη των τ/κ στην ψηφοφορία το 2020. Ο Μ. Ακιντζί, από τις δηλώσεις και τις κινήσεις του δείχνει να δηλώνει «παρών».

Ο Κ. Οζερσάι μιλά «για ένα μοντέλο εταιρικής συνεργασίας των δύο κοινοτήτων πριν από τη λύση, σε μια σειρά από ζητήματα, μεταξύ των οποίων και του φυσικού αερίου».

Ο Μ. Ακιντζί απάντησε στον Κ. Οζερσάι λέγοντας ότι «ο χρόνος οδηγεί σε μόνιμη διαίρεση του νησιού. Ασφαλώς και δεν μπορεί να ισχυριστεί (ο ΚΟ) ότι αντιτίθεται στη συνεργασία, επειδή είμαι αυτός που συνειδητοποίησε πρώτος την ανάγκη συνεργασίας μετά το 1974. Στη συνέχεια ήρθε ο πολεοδομικός σχεδιασμός και στις δύο πλευρές της Λευκωσίας. Και τώρα, αν η ε/κ πλευρά δεν είχε βάλει εμπόδια, η λειτουργία των κινητών τηλεφώνων και στις δύο πλευρές και η μόνιμη σύνδεση των δικτύων ηλεκτρικής ενέργειας θα ήταν νέα πεδία συνεργασίας». Στη συνέχεια έθεσε το ερώτημα στον Κ. Οζερσάι «εάν θα πρέπει να περιοριστούν μόνο σε επίπεδο συνεργασίας και αν θα πρέπει να σταματήσουν να προσπαθούν, για το δίκαιο και το λογικό, για την ειρήνη. Θα πούμε στον σύμβουλο που διορίστηκε από τον Γ.Γ. Γκουτέρες ότι η ομοσπονδιακή λύση τελείωσε, συζητούμε μόνο το μοντέλο συνεργασίας μεταξύ δύο κρατών; Με αυτό το μήνυμα, θέλω να απευθυνθώ και στην ελληνοκυπριακή κοινότητα. Αν δεν μπορούμε να μοιραστούμε δίκαια αυτό το νησί και τις ευλογίες του, θα το μοιραστούν άλλοι».

Οι δυνάμεις ανάμεσα στην τ/κ κοινότητα που θέλουν επίλυση εκφράζονται από τον Μ. Ακιντζί. Οι δηλώσεις και οι ενέργειές του αποδεικνύουν ότι είναι ο πιο συνεπής τ/κ πολιτικός στις προσπάθειες για την επίλυση του κυπριακού με βάση τα ψηφίσματα του ΟΗΕ. Λογικό είναι να υποθέσει κανείς ότι ήδη διαθέτει την υποστήριξη του ΡΤΚ και του δικού του κόμματος της Κοινοτικής Δημοκρατίας.

Από την άλλη, δυνάμεις που αδιαφορούν για την λύση ή και προτιμούν ως λύση το υπάρχον status quo, συγκροτούνται γύρω από τον Κ. Οζερσάι. Ο νυν «υπεξ» ηγείται του Κόμματος του Λαού με ποσοστό γύρω στο 15%. Σε περίπτωση που το πρώτο σε απήχηση δεξιό Κόμμα της Εθνικής Ενότητας (ΚΕΕ) υποστηρίξει τον Κ. Οζερσάι ως κοινό υποψήφιο ΚΕΕ-ΚΛ, τότε αποκτά ένα αριθμητικό πλεονέκτημα στην κούρσα.

Κύκλοι στο τουρκικό υπεξ ποντάρουν στην ευελιξία που διαθέτει ο Κ. Οζερσάι, και δυσανασχετούν με αυτόν τον «ξεροκέφαλο» Μ. Ακιντζί που δεν αλλάζει την άποψή του για την ομοσπονδιακή λύση, παρά τις προτροπές Τσαβούσογλου σε σύσκεψη ενώπιον όλων των τ/κ κομμάτων πριν σχεδόν ένα χρόνο. Είναι αρκετή η εύνοια της Τουρκίας για να νικήσει ο Οζερσάι; Ασφαλώς όχι! Τα στοιχεία δείχνουν άλλα. Η Άγκυρα παρείχε πλήρη και ανοικτή στήριξη στον ηγέτη της τ/κ αριστεράς Μ. Α. Ταλάτ στην ψηφοφορία για ηγέτη της τ/κ κοινότητας το 2010. Έχασε. Η Άγκυρα εμφάνισε με δημοσιεύματα στον τουρκικό τύπο, τον ντενκτασικής γραμμής Ν. Έρογλου ως συνωμότη με την Εργκένεκον. Νίκησε. (περισσότερα για το θέμα αυτό στο ηλ. βιβλίο «Οι Τουρκοκύπριοι σε αναζήτηση», www.larkoslarkou.org.cy)

Στην ε/κ κοινότητα τα πράγματα δεν μπορούσαν να ήταν χειρότερα. Η παγερή αδιαφορία του Ν. Αναστασιάδη για το μέλλον των συνομιλιών δεν έχει προηγούμενο στην ιστορία του κυπριακού. Όταν η ε/κ ηγεσία ανοίγει τον ασκό του Αιόλου για λύση με βάση τα «δύο κράτη» και όταν ο Μ. Ακιντζί δέχεται πιέσεις γιατί παρεμένει συνεπείς με τις αρχές του, είναι λογικό να υποθέσει κανείς ότι η νυν ε/κ ηγέτης ροκανίζει το χρόνο με την ελπίδα να φύγει από τη μέση ο Μ. Ακιντζί. Θεωρώ ότι η τακτική Αναστασιάδη (εξάντληση της πενταετίας του με παιχνίδι με το χρόνο, προσχηματικές αναφορές για δήθεν αποκεντρωμένη ομοσπονδία, εξοβελισμός πλαισίου Γκουτέρες), εξυπηρετείται με τη συνεχή προσπάθεια για φθορά της εικόνας του Μ. Ακιντζί και έτσι να μπορεί να καταγγέλει έναν Όζερσάου με πιο άνετο τρόπο!

Ο Μ. Ακιντζί θα διεκδικήσει ακόμα μια φορά την ηγεσία των τ/κ; Στο πρωτοχρονιάτικο μήνυμά του, ξεχωρίζω δύο σημεία:

Πρώτο, «η τ/κ πλευρά συμπεριφέρεται δραστήρια για την λύση, αναπτύσσει προτάσεις και ανησυχεί για τον χρόνο που χάνεται, κι αυτό επειδή είναι η πλευρά που είναι ο μεγαλύτερος όμηρος του status quo».

Δεύτερο: «Η τ/κ κοινότητα είναι μια κοινότητα ανεκτική, που δείχνει σεβασμό στην διαφορετική άποψη, δεν βλέπει την βία ως μέσον πολιτικής...Μαζί με την αναζήτηση λύσης στο κυπριακό είναι ένα λαός που φροντίζει και για την δική του εσωτερική ειρήνη.

Παράλληλα είναι μια κοινότητα που αγκάλιασε την αρχή της εκκοσμίκευσης του Αττατούρκ και κατάφερε να μείνει μακριά από τα θρησκευτικά κράτη. Αυτές τις αξίες τους πρέπει να στηρίξουν οι τ/κ. Όλοι πρέπει να σεβαστούν αυτά τα χαρακτηριστικά των τ/κ».

Αυτό το διπλό μήνυμα, λέει πως οι πιθανότητες να διεκδικήσει ξανά την ηγεσία των τ/κ είναι σημαντικές. Ωστόσο, το χρονικό διάστημα μέχρι τότε, (Απρίλης 2020) είναι μεγάλο και οι συνθήκες, ως συνήθως, πολύπλοκες...

Οι συζητήσεις για επανέναρξη (!) των συνομιλιών για το κυπριακό έχουν εισέλθει στο τελικό τους στάδιο. Ως γνωστόν, ο ΓΓ του ΟΗΕ έχει θέσει χρονοδιάγραμμα 3 μηνών για να ξεκαθαρίσει το σκηνικό. Πώς έχουν τα πράγματα σε αυτή τη συγκυρία;

Πρώτο, συζήτηση ανάμεσα στα μέρη με την απεσταλμένη του ΓΓ Τζέιν Χολ Λουτ γύρω από τους «όρους αναφοράς» (terms of reference), για να δοθεί στον ΓΓ η δυνατότητα να κατανοήσει ευκρινέστερα αν μπορεί να λάβει την απόφαση αν θα πάμε σε νέο κύκλο συνομιλιών, ή όχι. Η νέα ορολογία στο κυπριακό με απλά λόγια σημαίνει ότι ο ΓΓ επιθυμεί να κατανοήσει αν οι δύο ηγέτες έχουν κοινή αντίληψη γύρω από το ερώτημα «με ποια βάση θα συνεχίσουν την τελική φάση της διαπραγμάτευσης», αν βλέπουν με τον ίδιο τρόπο την εξέλιξη του διαλόγου και ασφαλώς αν επιθυμούν και πόσο την ολοκλήρωση των διαπραγμάτευσης. Αν τα ερωτήματα απαντηθούν ευκρινώς και η κα Λουτ το πιστοποιήσει στις επί τόπου επισκέψεις της, τότε θα πάμε σε μια τελική διάσκεψη για την Κύπρο, αν όχι, η διαδικασία θα καταρρεύσει και η κα Λουτ θα μείνει στην ιστορία ως η 27η απεσταλμένη του ΟΗΕ με την πιο βραχύβια παρουσία στο κυπριακό. Το χρονοδιάγραμμα εκπνέει στο τέλος του έτους, αλλά η ιστορία του κυπριακού βεβαιώνει ότι κάποια χρονική παράταση μπορεί να συζητηθεί...

Δεύτερο, η δημόσια διαφωνία ανάμεσα στον Υπεξ της Τουρκίας και τον τ/κ ηγέτη Μ. Ακιντζί χει αποκτήσει μια πιο επίσημη διάσταση και αφορά κάθε έναν που πραγματικά ενδιαφέρεται για το μέλλον της διαπραγμάτευσης. Στην παρατήρηση του δημοσιογράφου της εφ/δας «Πολίτης» ότι «Μουσταφά Ακιντζί διαφωνεί με άλλες λύσεις, πλην της διζωνικής ομοσπονδίας», ο τούρκος υπεξ Μ. Τσαβούσογλου απάντησε: «Αυτή μπορεί να είναι η προσωπική του άποψη». Ο δημοσιογράφος σημείωσε «ότι είναι ο εκλεγμένος ηγέτης των Τουρκοκυπρίων», με τον Τσαβούσογλου να απαντά ως εξής: «Μπορεί, όμως και η τ/κ κυβέρνηση έχει λόγο και οι τ/κ. Όμως το βέβαιο είναι πως στο Κραν Μοντανά, στη Γενεύη, με το σχέδιο Ανάν, όλες οι προσπάθειες για ομοσπονδία απέτυχαν. Η ομοσπονδιακή λύση απέτυχε. Ως Τουρκία δεν αποκλείουμε αυτή τη λύση. Θα μπορούσε να είναι η ομοσπονδία. Όμως η προσωπική μου άποψη είναι πως πρέπει να εξετάσουμε όλοι μαζί και άλλες επιλογές. Λόγω των εμπειριών που είχαμε αυτά τα χρόνια».

Τρίτο, κομβικής σημασίας παραμένει η θέση που έχει ο πρόεδρος Αναστασιάδης στα πράγματα. Ως γνωστόν, ο ίδιος άνοιξε τη συζήτηση για λύσεις πέρα από τα κείμενα του ΟΗΕ σε δύο συναντήσεις του με τον Μ. Τσαβούσογλου-Κραν Μοντανά- 2017, Νέα Υόρκη- 2018. Είναι επίσης γνωστό ότι σε ποικίλες συναντήσεις στη Λευκωσία άνοιξε τα χαρτιά του για την προτίμησή του σε άλλες λύσεις, πρώτο, μιλώντας για αρνητικό προς την ομοσπονδιακή λύση κλίμα στην κοινή γνώμη, δεύτερο, χρησιμοποιώντας επιχειρήματα από την πολιτική Τ. Παπαδόπουλου, και, τρίτο, με την πολιτική της αδράνειας να προκύψει η ανάγκη για «δεύτερες καλύτερες λύσεις», οι οποίες να εμφανίζονται ως προϊόν «ανάγκης», όχι ως «πρώτη» επιλογή. Επί της ουσίας θολή παραμένει η στάση του προέδρου Αναστασιάδη επί του πλαισίου λύσης που διαμόρφωσε και υπέβαλε στα μέρη ο ΓΓ του ΟΗΕ

στο Κρανς Μοντάνα στις 30 Ιουνίου 2017. Ο Ν Αναστασιάδης ανακάλυψε άλλο κείμενο με ημερομηνία 4 Ιουλίου, παρά το γεγονός πως ο ίδιος ο Γκουτέρες τρεις φορές τον διέψευσε με τον πιο επίσημο τρόπο μιλώντας με σαφήνεια για ένα Πλαίσιο, αυτό της 30ης Ιουνίου 2017.

Τέταρτο, Η μεγάλη πλειοψηφία των ε/κ στηρίζει την ομοσπονδιακή λύση όπως δείχνουν οι πιο έγκυρες δημοσκοπήσεις παρά την επιθετική ρητορεία κατά της ομοσπονδιακής λύσης στο κυρίαρχο ραδιοτηλεοπτικό πεδίο. Η βάση για την ομοσπονδιακή λύση φέρει το επώνυμο του ΓΓ- «Πλαίσιο Γκουτέρες»- και το οποίο «θωρακίζει» τις συγκλίσεις που είχαν επιτύχει οι δύο ηγέτες-μεταξύ άλλων και εκείνης του εδαφικού με βάση το χάρτη που υπέβαλε ο Μ. Ακιντζί. Έτσι τόσο οι συγκλίσεις όσο και το πλαίσιο Γκουτέρες δίνουν σοβαρές απαντήσεις στα ζητήματα που έχουν θέσει οι δύο ηγέτες, και κατ' επέκταση ικανοποιεί τις βασικές ανησυχίες των δύο κοινοτήτων. Για τους ε/κ: αποχώρηση του στρατού κατοχής σε δύο χρόνια, κατάργηση επεμβατικών δικαιωμάτων, επιστροφή του 8% του εδάφους υπό ε/κ διοίκηση, δικαίωμα επιστροφής, απόκτησης περιουσίας και επαγγελματικής δραστηριότητας στην τ/κ πολιτεία κλπ. Για τους τ/κ: αποτελεσματική συμμετοχή στο ομοσπονδιακό κράτος, υπουργικό συμβούλιο με αναλογία 7 ε/κ προς 4 τ/κ, εκ περιτροπής προεδρία με 5ετή θητεία (2 χρόνια ε/κ, 1 τ/κ και 2 ε/κ), καθολική ψηφοφορία με στάθμιση της ψήφου στο 20% για την εκλογή ε/κ προέδρου και τ/κ αντιπροέδρου κλπ. Υπό τις παρούσες συνθήκες οι πρόνοιες του πλαισίου Γκουτέρες ικανοποιούν τα κύριες επιδιώξεις της ε/κ πλευράς όπως για δεκαετίες τις είχαν διατυπώσει οι ηγέτες της σε διάφορες φάσεις της διαπραγμάτευσης.

Πέμπτο, Κλειδί είναι η συμφωνία, ή όχι, στους «όρους αναφοράς» για να δοθεί έτσι στον ΓΓ η δυνατότητα να λάβει την απόφαση αν θα πάμε σε νέο κύκλο συνομιλιών, ή θα κηρύξει τη διαδικασία άγονη. Η θέση Ακιντζί για να γίνει «το πλαίσιο Γκουτέρες στρατηγική συμφωνία» είναι γνωστή -και αξιόπιστη επί της ουσίας. Ο Ν. Αναστασιάδης μέσα σε ένα χρονικό πλαίσιο καλείται να μιλήσει με σαφήνεια με αποδέκτη τον ΓΓ του ΟΗΕ. Ο ίδιος ο ΓΓ έχει πλήρη εικόνα για τα πρόσωπα και τα πράγματα του κυπριακού, καθώς έλαβε μέρος σε δύο Συνόδους για την Κύπρο. Αν και γνωρίζει «τις πταίει» για το αδιέξοδο, επιθυμεί να δώσει λίγο χρόνο στο χρόνο...

15. ΟΥΛΟΥΣ ΤΣΑΛΑΡ ΙΜΠΡΑΪΜ: ΕΝΑΣ ΜΕΓΑΛΟΣ ΚΥΠΡΙΟΣ 16-11-2018

Είχα το προνόμιο να διαβάσω τη βιογραφική αφήγηση του Χουλούς Τσαλάρ Ιμπραΐμ που έφυγε από τη ζωή την περασμένη Τετάρτη στο Λονδίνο. Η αφήγησή του θα κυκλοφορήσει σε βιβλίο στην ελληνική γλώσσα σε μετάφραση από την τουρκική που έκανε η κόρη μου Μαριαλένα από τις εκδόσεις Heterotopia- ένα ακόμα βιβλίο με την σφραγίδα του Νιαζί Κιζίλγιουρεκ.

Γνώρισα τον Χουλούς Τσαλάρ Ιμπραΐμ μέσα από την αφήγησή του. Ένωσα ότι συνάντησα έναν μεγάλο πατριώτη, έναν συνεπή κύπριο. Διάβασα για την πορεία ενός τσαγκάρη που πάλεψε στη ζωή του για τα συνδικαλιστικά δικαιώματα, για την ειρήνη και τη συνεργασία στην Κύπρο. Διάβασα για τις απόπειρες δολοφονίας του από τ/κ εξτρεμιστές, για τις προσπάθειές του να φέρει κοντά τ/κ και ε/κ. Είδα έναν λόγο χωρίς μίσος, έναν λόγο ευγενικό, με ποιότητα.

Συλίκου, Πολεμίδα, Λεμεσός, Λευκωσία. Στο Λονδίνο για να γλυτώσει από νέα απόπειρα δολοφονίας του.

Ένα απόσπασμα από τις μνήμες της παιδικής του ηλικίας:

«Είπα στον πατέρα μου:

«Τα πόδια μου κρυώνουν, όλοι φοράνε παπούτσια κι εγώ όχι, εγώ δούλεψα κι έβαλα να μου φτιάξουν το παντελόνι, εσύ πάρε μου τα παπούτσια».

Ο μπαμπάς μου ντράπηκε και είπε:

«Θέλω να σου πάρω, αλλά δεν έχω λεφτά!».

Μέσα από το βιβλίο του «είδα» το χαρακτήρα του: ισχυρή προσωπικότητα, με αρχές, με ήθος, με συνέπεια, με όραμα που καθοδηγούσε τα βήματά του. Είτε μαχόταν για τα δικαιώματα των εργατών, είτε μιλούσε σε τ/κ και ε/κ για κοινούς πολιτικούς στόχους, είτε επισκεπτόταν τον τάφο του Κ. Μαρξ, είτε στηρίζοντας τις δραστηριότητες του CTP, του κόμματος της τ/κ κεντροαριστεράς, στο Λονδίνο.

Φορούσε κατά κανόνα κοστούμια με λουλούδι στο πέτο, τραγουδούσε ωραία, πήγαινε στις χοροεσπερίδες, είχε πολλούς φίλους. Γράφει στη λεζάντα σε μια από τις πολλές φωτογραφίες του βιβλίου: «Ο Χουλούς Τσαλάρ Ιμπραΐμ πάντα καθοδηγούσε τους νέους στον αγώνα για ειρήνη, δημοκρατία και ανθρώπινα δικαιώματα κάτω από την στέγη του «Τ/κ Δημοκρατικού Συλλόγου» στο Λονδίνο. Εξηγεί (σε μια φωτογραφία) στον νεαρό ακτιβιστή Εμίν, πόσο σημαντικός ήταν ο Ντερβίς Αλί Καβάζογλου για τους τ/κ και τους ε/κ».

Ο τσαγκάρης, που τέλειωσε το δημοτικό σχολείο της Συλίκου, διέθετε αξιοθαύμαστη διορατικότητα:

«Στην πραγματικότητα, την άποψη για μια ομοσπονδιακή Κύπρο βασισμένη στην ισότητα των δύο κοινοτήτων, στην οποία γίνεται αναφορά σήμερα, εμείς προσπαθούσαμε να την εκφράσουμε πριν από 55-60 χρόνια».

Ο επίλογος του βιβλίου είναι εξαιρετικά σημαντικός:

«Είμαι μέσα σ' αυτόν τον συνδικαλιστικό και αριστερό αγώνα για περισσότερο από εξήντα πέντε χρόνια. Φτάνω στα 80. Ιδιαίτερα μετά τη νίκη που κατακτήθηκε στο δημοψήφισμα του 2004, είμαι γαλήνιος και ευτυχισμένος.

Ο αγώνας μας δεν πήγε χαμένος.

Και πριν πεθάνω, εάν δω μια ομοσπονδιακή Κύπρο στην οποία οι δύο κοινότητες θα ζουν με αδελφосύνη, δεν θα αφήσω εκκρεμότητες».

Ο Χουλούς Τσαλάρ Ιμπραϊμ δεν κατάφερε να φύγει «χωρίς εκκρεμότητες», όπως χιλιάδες άλλοι κύπριοι. Η επίλυση του κυπριακού παραμένει ανοικτή πρόκληση για όλους.

Ο Χουλούς Τσαλάρ Ιμπραϊμ, όπως γράφει στο βιβλίο του, σε κάθε συγκέντρωση συνήθιζε να «λαμβάνει το λόγο». Εδώ εκφράζει το πάθος του για την Κύπρο, μιλά σε κάθε κύπριο:

«Εάν δω μια ομοσπονδιακή Κύπρο στην οποία οι δύο κοινότητες θα ζουν με αδελφосύνη...θα είμαι γαλήνιος και ευτυχισμένος».

16. ΦΑΡΜΑΚΑ ΣΕ ΠΑΡΤΙΔΕΣ ΑΠΟ ΑΓΧΟΣ! 11-9-2018

Ο δημοσιογράφος Σ. Παρούτης παραθέτει τα στοιχεία- Ιούλιος-Αύγουστος 2018- σχετικά με τις επισκέψεις ε/κ στην κατεχόμενη Κύπρο:

«Άτομα: 113.119 (2016), 121.525 (2017) και 182.543 (2018), αύξηση, 61%.

Οχήματα: 46.454 (2016), 49.755 (2017) και 89.561 (2018), δηλαδή αύξηση 92%», («Πολίτης» στις 5 Σεπτεμβρίου)

Μέσα σε αυτό το περιβάλλον που δημιουργεί η αύξηση στο 61% και στο 92% στα σημεία διέλευσης, έρχεται το Τμήμα Τελωνείων με γραπτές οδηγίες προς τα σημεία τελωνειακού ελέγχου ότι «επιτρέπεται η μεταφορά φαρμάκων που προορίζονται για προσωπική χρήση με μέγιστη ποσότητα ενός μηνός θεραπεία και το άτομο που τα μεταφέρει υπογράφει τη σχετική υπεύθυνη δήλωση ότι αναλαμβάνει την ευθύνη για τυχόν επιπτώσεις στην υγεία του».

Σε αυτή την εξέλιξη αντέδρασε ο Σύνδεσμος Φαρμακευτικών Εταιρειών Κύπρου. Με σχετική ανακοίνωσή του λέει ότι «το κράτος, επιτρέπει την αγορά παράνομων κι επικίνδυνων για την υγεία των ασθενών φαρμάκων, παραβιάζοντας τις νομοθεσίες που το ίδιο έχει θεσπίσει για να προστατεύει τους πολίτες του. Τα φαρμακευτικά προϊόντα που κυκλοφορούν στις κατεχόμενες περιοχές δεν ελέγχονται από τις Αρχές της Δημοκρατίας ούτε από κάποια άλλη Ευρωπαϊκή Αρχή και, ως εκ τούτου, δεν διασφαλίζεται η ποιότητα, η ασφάλεια και η αποτελεσματικότητά τους. Η κατανάλωση πλαστών/ψευδεπίγραφων φαρμάκων εμπεριέχει σοβαρούς κινδύνους για την υγεία και μπορεί να επιφέρει ακόμη και τον θάνατο. Συνεπώς, προτρέπουμε το κοινό να αγοράζει φάρμακα μόνο από τα αδειοδοτημένα και ελεγχόμενα από τη Δημοκρατία φαρμακεία».

Ο ΣΦΕΚ υπογραμμίζει ότι «τιμές των φαρμάκων στην Κυπριακή Δημοκρατία τις καθορίζει το ίδιο το κράτος δια της νομοθεσίας του! Κανένας άλλος, δεν μπορεί να παρέμβει στην τιμολογιακή πολιτική ενώ ο ΣΦΕΚ δεν έχει κανένα, μα κανένα λόγο στον καθορισμό των τιμών», πηγή- <https://www.stockwatch.com.cy> (6/9)

Στο ίδιο πνεύμα η Πρόεδρος του Παγκύπριου Φαρμακευτικού Συλλόγου Ελένη Πιέρα Ιστέγιεκ αναφέρει στο Υγεία-News (7/9) ότι «αρκεί να περάσει κάποιος το οδόφραγμα της οδού Λήδρας, για να διαπιστώσει τις διαστάσεις που έχει πάρει το θέμα, με τις ουρές των Ελληνοκυπρίων, στα πρώτα φαρμακεία που συναντούμε. Ασθενείς εκτεθειμένοι σε αγορά φαρμάκων χωρίς ιατρική συνταγή (από αντιβιοτικά μέχρι ψυχότροπα και ελεγχόμενα φάρμακα) χωρίς πληροφόρηση για απόσυρση προβληματικών παρτίδων (ας θυμηθούμε τελευταία τι έγινε με την απόσυρση αντιϋπερτασικών σκευασμάτων βαλσαρτάνης σε πανευρωπαϊκό επίπεδο- καμιά ενημέρωση για Τουρκία και κατεχόμενα!). Η μόνη ασφαλής αγορά φαρμάκου, παραμένει η αγορά από τα αδειοδοτημένα, από την Κυπριακή Δημοκρατία, φαρμακεία. Ένα τελευταίο μήνυμα, με πολλούς αποδέκτες, ας είναι, ότι δεν τιμά κανένα κράτος, το οποίο θέλει να αποκαλείται κράτος πρόνοιας, να αφήνει, εδώ και πολλά χρόνια, τους πολίτες εκτεθειμένους σε τέτοιες καταστάσεις, όπου εμφανώς τίθεται σε κίνδυνο η δημόσια υγεία!»

Οι πάντες κατανοούν τα αυτονόητα:

Πολλοί ε/κ αγνοούν υποδείξεις ή εγκυκλίους. Αγοράζουν φάρμακα από φαρμακεία στην κατεχόμενη Κύπρο γνωρίζοντας τόσο τις διαδικασίες όσο και την ουσία της επιλογής τους. Γνωρίζουν και αποφασίζουν αξιοποιώντας πρόνοιες που περιλαμβάνει ο Κανονισμός της Πράσινης Γραμμής.

Ο Σύνδεσμος Φαρμακευτικών Εταιρειών Κύπρου λέει ότι «η κατανάλωση πλαστών/ψευδεπίγραφων φαρμάκων εμπεριέχει σοβαρούς κινδύνους για την υγεία και μπορεί να επιφέρει ακόμη και τον θάνατο».

Το Τμήμα Τελωνείων έστειλε εγκύκλιο στα σημεία ελέγχου. Λέει ότι «επιτρέπεται η μεταφορά φαρμάκων που προορίζονται για προσωπική χρήση».

Ο ΣΦΕΚ λέει ότι οι πολύ υψηλές τιμές των φαρμάκων οφείλονται στην τιμολογικά πολιτική της κυβέρνησης.

Επί της ουσίας: ενδιαφέρει τους καταναλωτές αν ευθύνεται ο ένας ή ο άλλος φορέας για τις υψηλές τιμές των φαρμάκων στην υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης περιοχή ή το γεγονός ότι είναι 2 και 3 φορές πιο ακριβά από όσα πωλούνται σε φαρμακεία στην κατεχόμενη Κύπρο;

Ο ΣΦΕΚ λέει ότι η αγορά «εμπεριέχει σοβαρούς κινδύνους για την υγεία και μπορεί να επιφέρει ακόμη και τον θάνατο». Ο ΣΦΕΚ έχει υπόψη τους θανάτους τ/κ από αυτό; Ο ΣΦΕΚ έχει υπόψη του αν κάτι αντίστοιχο συμβαίνει στην Τουρκία αφού από εκεί έρχονται τα φάρμακα;

Βλέπω κεφαλαία γράμματα στη φράση «Αρχές της Δημοκρατίας». Η λατρεία που εσχάτως αναπτύχθηκε γύρω από την έννοια αυτή, δεν στερείται ιδιοτέλειας. Η πολλή αγάπη για την Κυπριακή Δημοκρατία και τις Αρχές της ταυτίζεται κατά κανόνα με την ανικησία στο κυπριακό και την πολιτική που βάζει τα συντεχνιακά συμφέροντα πάνω από όλα.

Παραμένει μια κανονική απορία προς ναυτιλλομένους: όταν ο Κανονισμός της Πράσινης Γραμμής γινόταν μέρος της κοινοτικής πρακτικής μεταξύ ΕΕ και κυβέρνησης της Κύπρου το 2004, μίλησε, ή έστω, ψέλλισε κανείς οτιδήποτε; Δεν ζούσαν στην Κύπρο, δεν τον διάβασαν οι διάφοροι ΣΦΕΚ ή απλά φοβήθηκαν να ρωτήσουν τον τότε πρόεδρο, μήπως τους χαρακτηρίσει «νεννέκκους»;

Ο Κανονισμός της Πράσινης Γραμμής, εάν είχαμε διορατικότητα, ή θέληση να επιλύσουμε το κυπριακό θα ήταν ήδη παρελθόν. Οι σημερινές αντιφάσεις προκύπτουν όχι από την αγορά των φαρμάκων αλλά από την μη επίλυση του κυπριακού και τη διαιώνιση του αδιεξόδου. Δεν γνωρίζω αν ο ΣΦΕΚ έχει να πει κάτι επ' αυτού. Αν βλέπει «σοβαρούς κινδύνους για την υγεία..ακόμη και τον θάνατο» δεν έχει καθήκον να συμβάλει στην αποτροπή τους, εργαζόμενος για την προσπάθεια που οδηγεί στην μια Κύπρο;

17. Ο ΑΚΙΝΤΖΙ ΣΤΟ ΡΥΘΜΟ ΤΗΣ ΛΙΡΑΣ! 20-8-2018

Το πολιτικό σκηνικό στην τ/κ κοινότητα κινείται στις αποφάσεις που θα λάβει ο Μ. Ακιντζί σχετικά με την ψηφοφορία το 2020 για την ηγεσία των τ/κ. Με βάση τα στοιχεία που υπάρχουν, δεν φαίνεται να υπάρχει κάποιος που μπορεί να τον κερδίσει. Το τελευταίο μετρημένο ποσοστό αποδοχής των χειρισμών του στο κυπριακό πλησιάζει το 60%. Ωστόσο, η πολιτική είναι ένα εν κινήσει πεδίο, που μπορεί να διαφοροποιηθεί εφόσον συντρέξουν άλλες συνθήκες. Συνεπώς, η δική μου ανάλυση αφορά αυτό που τρέχει στις σημερινές συνθήκες:

Η δυνατότητα επανεκλογής Ακιντζί συνδέεται με το κυπριακό. Στις συνομιλίες ως τ/κ ηγέτης επέδειξε θέληση να φτάσουμε σε λύση με βάση τα κείμενα του ΟΗΕ στα επίπεδα που ο ίδιος διέθετε ευχέρεια χειρισμών. Ειδικότερα: αποδέχθηκε τη συμμετοχή της ΕΕ στις συνομιλίες στο πρόσωπο του Βαν Νούφελ, απεσταλμένου του Γιούνκερ. Συμφώνησε στην εφαρμογή των θεμελιωδών ελευθεριών, υπέβαλε ο ίδιος χάρτη για το εδαφικό που οδηγούσε στο 71.8 του εδάφους στην ε/κ και 28.2% στην τ/κ πολιτεία, και βεβαίως έκανε λάθος όταν ζήτησε την απόσυρσή του. Συνολικά, από τους υπάρχοντες τ/κ πολιτικούς με βλέψεις για τη θέση του ηγέτη (Οζκιουργκούν, Σιμπέρ, Όζερσάυ, Σ. Ντενκτάς), είναι με διαφορά μπροστά.

Προβλήματα ανακύπτουν από τις επιπτώσεις της μείωση της αξίας της τουρκικής λίρας έναντι του δολαρίου. Το κρίσιμο θέμα βρίσκεται στο γεγονός ότι η τ/κ οικονομία είναι απολύτως εξαρτημένη από την εκ Τουρκίας βοήθεια, συνεπώς δεν έχει μοχλούς για να αντιδράσει με δικά της μέσα. Η ανακοίνωση της «κυβέρνησης» Ερχιουρμάν για αυξήσεις σε βασικά καταναλωτικά αγαθά όπως ψωμί, γάλα, νερό, ρεύμα προκαλεί αντιδράσεις. Η «Χαβαντίς» γράφει ότι «σε σύγκριση με τον περασμένο Μάιο έχει επέλθει αύξηση 12% στο καλάθι της νοικοκυράς που αφορά τα βασικά προϊόντα για ένα σπίτι, το οποίο περιλαμβάνει ψωμί, γάλα, αβγά, γιαούρτι, ζάχαρη, αλάτι, βούτυρο, τυρί και λάδι με τη μεγαλύτερη αύξηση από αυτά να σημειώνεται στο ελαιόλαδο». Η κατάσταση αυτή θα επηρεάσει τη δημοτικότητα της «κυβέρνησης» Ερχιουρμάν και κυρίως το πρώτο της κόμμα, το Ρεπουβλικανικό Τουρκικό.

Οι σχέσεις τ/κ και Τουρκίας, οι σχέσεις αυτής της «κυβέρνησης» Ερχιουρμάν με την Άγκυρα συντηρούν θέσεις και αντιθέσεις τους. Στο χώρο της παιδείας ο αρμόδιος «υπουργός» και ηγέτης του Κόμματος Κοινοτικής Δημοκρατίας Τζεμάλ Οζγιγίτ, έλαβε την απόφαση να κάνει προαιρετική τη διδασκαλία του μαθήματος των θρησκευτικών στα τ/κ σχολεία, κάτι που έχει ενοχλήσει την Άγκυρα. Ήδη το μικρό Κόμμα της Αναγέννησης που εκφράζει τους εποίκους πιέζει για έξοδο του Κόμματος Κοινοτικής Δημοκρατίας από την «κυβέρνηση» Ερχιουρμάν, εκφράζοντας την προθυμία του να το αντικαστήσει με τους δύο «βουλευτές»

του. Υπενθυμίζω ότι ως «υπουργός» παιδείας ο Τ. Οζγιγίτ υλοποιεί απόφασή του για ενίσχυση της διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας στα τ/κ σχολεία.

Η ένταση ανάμεσα στην τουρκική πολιτική εξουσία και προσωπικά του Τ. Ερτογάν με τον τ/κ δημοσιογράφο και εκδότη Σ. Λεβέντ παίρνει νέες διαστάσεις. Η Εισαγγελία της Άγκυρας κατέθεσε μήνυση κατά Σ. Λεβέντ και Αλι Οσμάν και ζήτησε την έκδοσή τους για να δικαστούν στην τουρκική επικράτεια εξ αφορμής της κριτικής στάσης της εφημερίδας «Αφρίκα» στη στρατιωτική επιχείρηση της Τουρκίας στο Αφρίν -τίτλος εφημερίδας «μία ακόμα εισβολή από την Τουρκίας»-21ης Ιανουαρίου 2018. Ο Μ. Μπουρτζιού, εκπρόσωπος του τ/κ ηγέτη Μ. Ακιντζί, με δήλωσή του στις 3 Αυγούστου ξεκαθάρισε ότι «δεν μπορούν να εκδοθούν πολίτες του ψευδοκράτους σε άλλες χώρες, ούτε και να εκτελεστούν αποφάσεις δικαστηρίων άλλων χωρών στο ψευδοκράτος. Ο Μουσταφά Ακιντζί τάσσεται πάντοτε υπέρ του κράτους δικαίου και της ελευθερίας του λόγου και του Τύπου και κανείς δεν πρέπει να έχει αμφιβολία επ' αυτού, καθώς το έχει αποδείξει αυτό με τη στάση του στο παρελθόν», (εφ/δα, «Πολίτης», 3/8).

Στις 18 Αυγούστου ο Σ. Λεβέντ κατέθεσε μήνυση σε δικαστήριο στην κατεχόμενη Κύπρο κατά του Τ. Ερτογάν κατηγορώντας τον ως ηθικό αυτουργό της επίθεσης κατά των γραφείων της «Αφρίκα» από ακροδεξιούς τον περασμένο Ιανουάριο.

Οι εν εξελίξει προσπάθειες για νέο Σύνοδο για την Κύπρο με στόχο τη συνολική επίλυση του κυπριακού. Η νέα δομή εξουσίας στην Τουρκία μετά τις εκλογές στις 24 Ιουνίου. Οι δύο φορές ανεπιτυχείς προσπάθειες του τούρκου Υπουργού Εξωτερικών Μ. Τσαβούσογλου για αναθεώρηση της πολιτικής των τ/κ στο κυπριακό με επισκέψεις του στην κατεχόμενη Κύπρο, βεβαιώνουν ότι ο Μ. Ακιντζί είναι ο μόνος τ/κ πολιτικός που διαθέτει το εκτόπισμα για να ολοκληρώσει με επιτυχία μια τελική συμφωνία στο κυπριακό με βάση το «πλαίσιο Γκουτέρες».

Η διαμάχη ανάμεσα στον Τ. Ερτογάν και τον Σ. Λεβέντ έδειξε, εκτός άλλων, πως ο Μ. Ακιντζί μπορεί να χειριστεί δύσκολες καταστάσεις και να δώσει τις καλύτερες, μέσα σε συγκεκριμένους συσχετισμούς ισχύος, λύσεις. Για το σύνολο της τ/κ κοινότητας η επίλυση του κυπριακού, συνιστά το μόνο δρόμο που θα την οδηγήσει στις φιλελεύθερες, ευρωπαϊκές κοινωνίες, στο σεβασμό της διάκρισης των εξουσιών και στην κατίσχυση του κράτους δικαίου.

Στις 25 Ιουλίου δύο δημοσιογράφοι του «Πολίτη», οι Σ. Παρούτης και Μ. Θεοδώρου, έγραψαν τα εξής σε σχέση με τη δολοφονία 126 τ/κ σε τρία χωριά της επαρχίας Αμμοχώστου το 1974, τη Μαράθα, την Αλόα και το Σανταλάρη:

«Κάτοικοι των χωριών Περιστερώννας και Πηγής είναι οι 15 που κατονομάζονται στο δημοσίευμα της «Volkan» από το 2009 ως οι ένοχοι για τη διάπραξη των δολοφονιών. Ωστόσο, ο κατάλογος των υπόπτων, σύμφωνα με μαρτυρία Τ/Κ από τη Μαράθα που δεν βρίσκεται πια στη ζωή, επεκτείνεται σε ακόμα 15 άτομα από τα ίδια χωριά της επαρχίας Αμμοχώστου...

Μέχρι τις οχτώ το βράδυ άφησε γυναίκες, παιδιά και γέρους ελεύθερους και κράτησε μόνο τους άρρενες από 14 ετών και πάνω, οι οποίοι κατόπιν παρέμβασης Ελλήνων αξιωματικών μεταφέρθηκαν στο στρατόπεδο του Καράολου στο Βαρώσι ως αιχμάλωτοι πολέμου. Δηλαδή, όλοι αυτοί οι άρρενες άνω των 14 ετών των τριών τ/κ χωριών είναι σε θέση να καταθέσουν ποιοι Ε/Κ κοντοχωριανοί τους συμμετείχαν στη σύλληψή τους. Στο πόρισμα της Αστυνομίας για τη διερεύνηση της υπόθεσης Μαράθα-Σανταλάρη-Αλόα, του 2013, δεν φαίνεται να λήφθηκαν καταθέσεις από αυτούς τους Τ/Κ επιζώντες», («Πολίτης», 25 Ιουλίου 2018)

Η δολοφονία 126 τ/κ στα τρία αυτά χωριά γίνεται ολοένα και περισσότερο γνωστή στην ε/κ κοινωνία. Για δεκαετίες το συγκεκριμένο έγκλημα παρέμενε βαθιά κρυμμένο μυστικό στη δημόσια συζήτηση. Ελάχιστοι ε/κ γνώριζαν (πλην των δραστών) και όσοι έτυχε να γνωρίζουν, έκαναν ότι μπορούσαν για να μείνει η υπόθεση στα συρτάρια της σύγχρονης κυπριακής ιστορίας. Το τελευταίο διάστημα με δημοσιεύματα όπως αυτό του «Πολίτη», οι ε/κ μαθαίνουν ότι για δεκαετίες ήταν κλειδωμένο στα αμπάρια της αστυνομίας. Κρίνω ότι η υπόθεση αυτή έχει τρεις ουσιώδεις διαστάσεις:

Α. Η ε/κ ηγεσία νόμιζε ότι η απόκρυψη ενός εγκλήματος όπως αυτό, βοηθούσε την ε/κ επιχειρηματολογία σχετικά με την τουρκική εισβολή. Έτσι έκανε με τον ομαδικό τάφο των 126 τ/κ στα τρία χωριά, έτσι έκανε και με το καταρριφθέν από ε/κ εθνοφρουρούς αεροπλάνο «Νοράτλας» που μετέφερε έλληνες στρατιώτες στο νησί αμέσως μετά την έναρξη της τουρκικής εισβολής στο αεροδρόμιο Λευκωσίας. Με απόφαση στο πιο υψηλό επίπεδο στρατιώτες έθαψαν τα συντρίμια του «Νοράτλας» με τόνους από χώμα για να μην αφήσουν σημάδια ότι η Ελλάδα απέστειλε στρατιωτικές ενισχύσεις!

Η ουσία είναι πολύ συγκεκριμένη: όλος ο έξω κόσμος γνώριζε και τα δύο γεγονότα. Η τ/κ ηγεσία διακίνησε φιλμ σχετικό με τον ομαδικό τάφο στα τρία χωριά, και τα ελληνικά αεροπλάνα «Νοράτλας» έγιναν αντιληπτά από τις κατασκοπευτικές υπηρεσίες χωρών που είχαν τις σχετικές δυνατότητες-ΗΠΑ, Ηνωμένο Βασίλειο, Ισραήλ, ίσως και Τουρκία. Όλοι γνώριζαν, πλην ε/κ. Μια στρεβλή αντίληψη περί προπαγάνδας η οποία βοηθούσε μόνο τη συγκάλυψη πάνω σε μερικές από τις πιο περίεργες σελίδας της κυπριακής ιστορίας.

Β. Η αλήθεια, αυτή που προκύπτει από την τεκμηρίωση και τα γεγονότα μόνο όφελος έχει για κάθε πολίτη, για κάθε λαό. Η γνώση προσθέτει δύναμη, αυτογνωσία, αυτοπεποίθηση για να πας μπροστά. Η αποσιώπηση συμβάλλει στη στρεβλή γνώση και στη δημιουργία μιας κοινής γνώμης γεμάτης από μισές αλήθειες, άρα μισές κατανοήσεις της ιστορικής της διαδρομής, του ιστορικού εαυτού μας. Πολλοί ε/κ διστάζουν να μάθουν, θεωρούν ότι γεγονότα όπως η μαζική δολοφονία στα τρία χωριά δεν πρέπει να λέγονται, ίσως θεωρούν ότι έτσι γίνεται μια προσπάθεια συμψηφισμού με την τουρκική εισβολή. Τίποτε από αυτά δεν πρέπει να ισχύει.

Θεωρώ ότι η αλήθεια, αυτή που προκύπτει από την τεκμηρίωση πρέπει να γίνει καθημερινό θέμα στην πρώτη σελίδα της κυπριακής κοινωνίας. Σε όλες τις διαστάσεις της: στην τουρκική εισβολή, στο Σανταλάρη, στην Άσσια, στο Παλαίκυθρο, στο Σύσκληπο, στην Τόχνη. Τίποτε κρυφό, τίποτε παραπλανητικό. Μόνο η αλήθεια, όπως καταγράφεται από τα ιστορικά τεκμήρια.

Γ. Πολλοί θέτουν το ερώτημα τι θα γίνει με τους δολοφόνους, ή αν θα γίνει κάποια δίκη για την μια περίπτωση ή κάποια άλλη. Αυτά τα ερωτήματα τα έχουν απαντήσει μεγάλοι ηγέτες όπως ο Ν. Μαντέλα και χώρες με επιτυχή πορεία μετάβασης από μια κατάσταση πραγμάτων σε μια άλλη: Ν. Αφρική, Κολομβία, Ιρλανδία. Το παράδειγμα Μαντέλα λέει το απλό: μιλήστε σε μια Επιτροπή Συμφιλίωσης, η κοινή γνώμη να γνωρίζει, αυτό αρκεί γιατί οδηγεί σε πρόοδο χωρίς επιστροφές στον φαύλο κύκλο των συγκρούσεων που έγιναν σε περασμένες δεκαετίες.

Αυτό κάνει ήδη η Διερευνητική Επιτροπή για τους Αγνούμενους (ΔΕΑ), αναζητά στοιχεία για τους αγνοούμενους και υλοποιεί τη διαδικασία ταυτοποίησης, χωρίς να αναζητά τις αιτίες ή να έχει τη δυνατότητα να ερευνήσει ως δικαστική αρχή κάτι σε σχέση με τους αυτουργούς εγκλημάτων. Βρίσκω την εισήγηση του δικηγόρου Αχ. Δημητριάδη όπως η ΔΕΑ μετεξελιχθεί σε Επιτροπή Συμφιλίωσης ως ιδιαιτέρως σοβαρή. Η ΔΕΑ έχει ήδη κάνει πολύ καλή δουλειά, διαθέτει κύρος, λειτουργεί με σχετικά καλή υποδομή και το πλήθος από στοιχεία που κατέχει μπορεί να την καταστήσουν αποτελεσματική και σε αυτή την αποστολή.

Θεωρώ ότι η γνώση αποτελεί την απάντηση στα κενά της κυπριακής ιστορίας, η ευρεία αντίληψη της εξέλιξής μας συνιστά την πιο δημιουργική απάντηση σε μια δύσκολη και επώδυνη πορεία συμφιλίωσης με τον αντιφατικό εαυτό μας. Η Κύπρος χρειάζεται να κλείσει πληγές του παρελθόντος, να στρέψει την προσοχή της στο μέλλον. Αυτό θα κάνει την Κύπρο καλύτερη και όλους τους κύπριους να βλέπουν το μέλλον με διαφορετικά μάτια.

Γιατί η ε/κ κοινωνία αισθάνεται άβολα με το γύρο περιβάλλον της, ενώ αισθάνεται τόσο καλά όταν είναι «μόνη» της; Η ε/κ μοναδικότητα εγκαθίσταται στο κέντρο κάθε ανάλυσης, καθώς αποτελεί ένα μείζονα χαρακτηριστικό του τρόπου που εξηγούμε τον εαυτό μας και τον κόσμο. Μέσα σε αυτή τη αντίληψη περνά και η κυρίαρχη ε/κ οπτική σχετικά με τους τ/κ είτε ως οργανωμένη κοινότητα, είτε ως άτομα.

Δύο κοινότητες που έχουν συγκρουστεί κατά καιρούς, και οι οποίες λόγω της στρατιωτικής κατοχής από την Τουρκία τμήματος της εδάφους του νησιού, ζουν χωριστά, είναι φυσικό επακόλουθο να έχουν ζητήματα προς επίλυση. Μέσα σε αυτό το περιβάλλον, εκτιμώ ως εξής την κυρίαρχη ε/κ αφήγηση για τον «μέσο» τουρκοκύπριο:

Πρώτο, εφόσον η Κύπρος ανήκει στην ε/κ κοινότητα, στην κυρίαρχη ε/κ αφήγηση όλοι οι άλλοι που κατοικούν στο νησί εδώ και αιώνες εμφανίζονται ως «παρείσακτοι». Η ε/κ κοινότητα διεκδικεί την απόλυτη αίσθηση υπεροχής απέναντι στην ιστορική εξέλιξη της νήσου, γι' αυτό οτιδήποτε άλλο εξελίσσεται δίπλα μας το αγνοούμε ή αδιαφορούμε γι' αυτό. Το εκπαιδευτικό μας σύστημα δίνει μεγάλη βαρύτητα στα ζητήματα γύρω από την εθνική καταγωγή, ωστόσο, δεν ήταν, ούτε είναι σε θέση να καλλιεργήσει άλλες έννοιες εξίσου σημαντικές με την εθνική ταυτότητα όπως διαφορετικότητα, πολιτιστικές ταυτότητες, ατομικός και συλλογικός αυτοπροσδιορισμός, ή κοινοτισμός.

Δεύτερο, από το 1950 η ε/κ κοινότητα εμφάνιζε τον εαυτό της ως το αιώνιο θύμα ξένων συνωμοσιών που επιβουλευόνταν την ύπαρξή της σε αυτό το ανατολικό άκρο της Μεσογείου. Η ε/κ πολιτική ελίτ είχε το δίκαιο με το μέρος της, συνεπώς κάθε ένας που είχε διαφορετικά συμφέροντα ή προσεγγίσεις στο κυπριακό αυτόματα έμπαινε στην κατηγορία του «εχθρού», οι άλλοι απαγορευόταν να έχουν δικά τους συμφέροντα ή να έχουν διαφορετικές προτεραιότητες όπως συνέβαινε με την τ/κ κοινότητα.

Τρίτο, από το 1950 είμαστε στο ίδιο έργο θεατές: η ε/κ ελίτ η οποία ασκούσε τον έλεγχο στην κυρίαρχη ε/κ αφήγηση, επέβαλε μια μονοδιάσταση ερμηνεία των εξελίξεων. Έχοντας χαρακτηριστικές αδυναμίες στο να αντιμετωπίσει τις, κατά καιρούς, προκλήσεις κατασκεύασε τη θεωρία του αιώνιου θύματος, ότι οι ξένοι κάθε στιγμή επιβουλευόνται τα συμφέροντά μας. Αυτή η νοοτροπία οδήγησε στην πολιτική της περιχαράκωσης, δυσκόλεψε αφάνταστα τη συνεννόηση ανάμεσα στις δύο κοινότητες και ασφαλώς αξιοποιήθηκε τα μέγιστα από την ντενκτασική διοίκηση για να επιβάλει μηνύματα αποξένωσης και αντιπαλότητας.

Τέταρτο, όλο το δίκαιο είναι δικό μας. Ακόμα και όταν οι αριθμοί μιλούν με σαφήνεια. Για παράδειγμα ο συνολικός αριθμός των κυπρίων που έχουν δηλωθεί αγνοούμενοι από το 1963 έως το 1974 είναι 2142. Από την τουρκική εισβολή 1600 ελληνοκύπριοι και 42 από το 1964. Από τις διακοινοτικές συγκρούσεις 1963-64 μέχρι τον Αύγουστο του 1974, 500 τουρκοκύπριοι. Ακόμα και όταν η ΔΕΑ παρέχει ακριβή στοιχεία για το σύνολο των αγνοουμένων, η ε/κ κοινότητα –κατά κανόνα- αρνείται να ελέγξει τους αριθμούς και βεβαίως αρνείται να εξηγήσει τα γεγονότα που κρύβονται πίσω από αυτούς. Αν όλο το δίκαιο είναι δικό μας, τότε όλο το άδικο είναι δικό τους ακόμα και όταν η ε/κ ηγεσία τρία μόνο χρόνια από την επικύρωση του συντάγματος της Ζυρίζης ζήτησε την πλήρη αναθεώρησή του!

Πέμπτο, η υποτίμηση ή και αγνόηση της τ/κ ταυτότητας αποτελεί μια κορυφαία αντίληψη στην ε/κ κοινωνία. Η τ/κ πολιτιστική δραστηριότητα δεν μάς λείπει απολύτως τίποτα. Η υποτίμηση δεν προκύπτει από καλλιτεχνικά κριτήρια- συνδέεται με πολιτικές στάσεις, οφθαλμοφανή παράγωγα μιας λανθάνουσας υπεροψίας απέναντι στην τ/κ «υστέρηση». Είναι γι' αυτό που αρκετοί ε/κ νιώθουν καλά μόνο αν συναντήσουν κάτι στην τ/κ κοινότητα που να είναι, ή μοιάζει να είναι, ε/κ προέλευσης...

Έκτο, η δικαιολογημένη οργή από την εισβολή του 1974, έφερε το αίσθημα της ματαιώσης για πολλούς ε/κ. Η επί δεκαετίες ρητορεία Ντενκτάς περί «δύο κρατών» δίπλα δίπλα, στη συνέχεια η αδυναμία της ε/κ ηγεσίας να μετατρέψει την ένταξη στην ΕΕ σε καταλύτη της λύσης, έχουν οδηγήσει στη συνάντηση με το αδιανόητο- τη σταδιακή διολίσθηση μέρους της ε/κ κοινής γνώμης στην ιδέα των «δύο κρατών», ουσιαστικά εκχώρηση του 37% της Κύπρου στην Τουρκία.

Έβδομο, Σε μια άλλη προσέγγιση των πραγμάτων η αναζήτηση της τεκμηριωμένης αλήθειας είναι το κλειδί για να δούμε τα πράγματα πέρα από το άσπρο-μαύρο, να βγούμε πέρα από την κοινοτική αυτοδικαίωση. Είναι χρήσιμο να συζητήσουμε αλήθειες και ψέματα βγαίνοντας έξω από το κέλυφος της περιχαράκωσης που επεξεργάστηκε η ε/κ ελίτ για να κρύψει τις ανεπάρκειές της- από την αδράνεια στη συνεχή διολίσθηση στην πολιτική της «καθαρής», πλην «μισής» Κύπρου.

Όγδοο, παρά τις δυσκολίες, παρατηρούμε ότι όπου υπάρχουν μνήμες συνεργασίας ε/κ και τ/κ (λ.χ. μετάβαση στις γενέθλιες κατοικίες) ή όπου αναπτύσσονται συνέργειες με σημερινό περιεχόμενο (λ.χ δράσεις στο «Σπίτι της Συνεργασίας» ή εκδηλώσεις με τις εκπαιδευτικές οργανώσεις) οι προοπτικές της αλλαγής μεγαλώνουν. Θέλω να υπογραμμίσω τόσο τις δυσκολίες του εγχειρήματος όσο και τις πολλές της προοπτικές.

Η ε/κ κοινωνία έχει την ευθύνη να κάνει κάτι παραπάνω: να δείξει συστηματικότητα σε μια πολιτική ανοικτών οριζόντων, να δείξει ότι καταλαβαίνει τι σημαίνει 1η Μαΐου 2004. Η ένταξη στην ΕΕ παρέχει τις βάσεις για μια νέα στρατηγική, αυτήν που θα μετέτρεπε τις ευρωπαϊκές αξίες σε μάχιμες κυπριακές πολιτικές. Πώς τα κατέφεραν άλλοι λαοί αξιοποιώντας το ευρωπαϊκό χαρτί; Έτσι μπορούμε και εμείς. Είναι ζήτημα σχεδίου, ηγετικότητας και επιμονής.

20. ΓΡΑΜΜΕΣ ΑΠΟ ΜΙΣΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ 9-5-2018

Για δεκαετίες ο Ρ. Ντενκτάς μιλούσε για τη γραμμή της λύσης των «δύο κρατών» που θα αναπτύσσονται δίπλα δίπλα. Ο Ντενκτάς εξέφραζε τη γραμμή του βαθέως κράτους στην Τουρκία (στρατιωτικό κατεστημένο, κεμαλιστές, γραφειοκρατία στο ΥΠΕΞ), μαζί με τις ακροδεξιές γραμμές στην κοινότητά του. Θεωρούσαν ότι το κυπριακό ήταν πλέον αντικείμενο μιας «διευθέτησης» με μερική αναπροσαρμογή «συνόρων», και την εξωτερική αναγνώριση του παράνομου «κράτους» που οικοδόμησε.

Κάθε φορά που έλεγε τις απόψεις του, δικαίως μέσα στην ε/κ κοινότητα υπήρχαν αντιδράσεις, καταδίκες και οργή. Πολλοί πιστεύαμε ότι αυτή η κατάσταση όπως επιβλήθηκε επί του εδάφους και την περιέγραφε ο Ρ. Ντενκτάς, ήταν αναλλοίωτη. Το βαθύ κράτος ήταν κυρίαρχο και πιστεύαμε ότι ο Ντενκτάς και οι ιδέες του θα ήταν αιώνιες. Έτσι πολλοί ε/κ έκτισαν μιαν αντίληψη στα πράγματα η οποία φτάνει μέχρι τις μέρες μας: η Τουρκία αποφασίζει για όλα, οι τ/κ είναι μαριονέτες της, όλα έτσι θα εξελίσσονται στους επόμενους αιώνες, οι ντενκτάς δεν αλλάζουν.

Αυτή η επίπεδη ανάλυση κατέρρευσε με τον πιο πανηγυρικό τρόπο. Η πλειοψηφία των τ/κ το 2003 οργάνωσε μαζικές διαδηλώσεις κατά του Ρ. Ντενκτάς. Στις 24 Απριλίου 2004 ο Ρ. Ντενκτάς κάλεσε τους τ/κ να καταψηφίσουν το σχέδιο του ΟΗΕ επειδή το θεωρούσε «ετεροβαρές» και «νίκη των ε/κ», ενώ κατηγορήσε τον ΟΗΕ, τις ΗΠΑ και την Μ. Βρετανία «ότι επέβαλαν ένα σχέδιο που δεν είχε συμφωνηθεί και γι' αυτό πρέπει να απορριφθεί». Δήλωνε ότι «ο ΟΗΕ κατέθεσε ένα σχέδιο 9 χιλιάδων σελίδων που κανένας δεν γνωρίζει τι περιέχει και τι εκπλήξεις επιφυλάσσει σε περίπτωση που υπερψηφιστεί...».

Οι τ/κ με ποσοστό 65% ψήφισαν το σχέδιο λύσης του ΟΗΕ και έθεσαν τον παλαιό ηγέτη τους στο πολιτικό περιθώριο. Συνέβαλε αποφασιστικά σε αυτό η αλλαγή εξουσίας στην Τουρκία-από τους κεμαλιστές στο ΚΑΔ, από τους Ετσεβίτ στο δίδυμο Ερτογάν-Γκιουλ.

Κάθε επίπεδη ανάλυση αλλάζει όπως αλλάζουν όλα τα επιφανειακά φαινόμενα. Η για δεκαετίες βοναπαρτική μορφή εξουσία Ντενκτάς προκάλεσαν την ιστορική κίνηση. Μια νέα πλειοψηφία δημιουργείται, διεκδικεί επικοινωνία με τον σύγχρονο κόσμο, αντιλαμβάνεται τη σημασία της ένταξης στην ΕΕ. Σε αυτή την κρίσιμη στιγμή ο συγχρονισμός ανάμεσα στις δύο κοινότητες, δεν κατέστη εφικτός. Μέσα στην ε/κ κοινότητα, επεκράτησαν αντιλήψεις που παρεμπόδισαν τον βιώσιμο συμβιβασμό και έφεραν την ιστορική κίνηση προς τα πίσω. Αυτές εκφράστηκαν το 2004 με έναν εξαιρετο επικοινωνιακό τρόπο «(απορρίπτω το σχέδιο του ΟΗΕ, όχι την ομοσπονδιακή λύση, θέλω σωστή λύση, αλλά δεν την προτείνω)». Αυτό, ωστόσο, δεν ήταν το ουσιώδες. Στη δική μου κρίση, το ουσιώδες βρισκόταν στην καλλιεργημένη για πολλές δεκαετίες αντίληψη που ανέπτυξε η ηγετική τάξη μέσα στην ε/κ κοινότητα ότι η Κύπρος ανήκει εξ ορισμού και εξ ολοκλήρου στους ε/κ, το κράτος «είμαστε εμείς», και ότι κάθε άλλη κοινότητα οφείλει να υποταχθεί στην κυρίαρχη ελληνοκυπριακή.

Μετά την αλλαγή σελίδας στην τ/κ κοινότητα με την εκπαράθωση του Ρ. Ντενκτάς από τη συνολική πορεία της νήσου, απεδείχθη ότι οι αρχές του ευρωπαϊκού φιλελευθερισμού δεν ήταν μια εμπεδωμένη αξία μέσα στην κουλτούρα της ε/κ πολιτικής τάξης. Γι' αυτό και δεν ανέλαβε το ιστορικό βάρος να εξαπλώσει σε κάθε γωνιά της Κύπρου τις αξίες που η ένταξη στην ΕΕ συνιστούσε. Γι' αυτό και άφησε στη μέση τη δουλειά του Γ. Κρανιδιώτη («το να ενταχθούμε στην ΕΟΚ μόνο, so what, αφού οικονομικά είμαστε καλύτεροι, όλη η υπόθεση είναι να λύσουμε το κυπριακό, 1997»). Η ιθύνουσα τάξη δεν ήταν σε θέση να κατανοήσει το βάθος της πρώτης μισής αξίας (ένταξη), καθώς δεν είχε μian ευρύτερη θέαση του κόσμου που μάς περιβάλλει για να κάνει την επόμενη μισή (επίλυση).

Αυτό συνιστά ένα κεντρικό ζήτημα στις διακοινοτικές διαπραγματεύσεις στη μετά Ντενκτάς εποχή, αυτό ακριβώς το σημείο ταλανίζει ηγέτες και κόμματα γιατί η κοινή γνώμη σε μεγάλο ποσοστό παραμένει επιφυλακτική σε κάθε συμβιβασμό που αφορά τη συμμετοχή των τ/κ στην κεντρική διοίκηση. Συγχύζει (συχνά σκοπίμως) την ίση συμμετοχή με την ισότιμη, και αντιλαμβάνεται την ισότιμη, ως μian απειλή, όχι ως μian ευκαιρία να εκφραστεί πολιτικά μια διαφορετική κοινότητα.

Σε αυτό το σημείο μπορεί κανείς να δει τις ταλαντεύσεις ηγετών που έφεραν σημαντική πρόοδο στο τραπέζι των συνομιλιών αλλά δεν πήγαν με αποφασιστικότητα στο «τελευταίο μίλι» γιατί εκτίμησαν ότι μέρος της κοινής γνώμης δεν θα έδινε τη στήριξή της σε μια συμβιβαστική λύση.

Η αντίληψη ότι η κοινή γνώμη συμπεριφέρεται κατά στατικό τρόπο είναι ασφαλώς αβάσιμη. Οι πλειοψηφίες κτίζονται, οι πολιτικές μάχες κερδίζονται όταν τα επιχειρήματα και η επικοινωνιακή πολιτική υπηρετούν τα μακροπρόθεσμα συμφέροντα της πλειοψηφίας σε μια ορισμένη χρονικά περίοδο. Άλλωστε η ελληνοκυπριακή κοινωνία έχει, κατά καιρούς, διαφοροποιήσει τις απόψεις της όταν ηγέτες ανέλαβαν το βάρος της ευθύνης να δημιουργήσουν μια άλλη πλειοψηφία, αυτήν που θα αναλάμβανε την ευθύνη μιας αλλαγής. Σε μια σπάνιας σύμπτωσης συνάντηση, ο Μπαρίς Μπουρτζού αποκαλύπτει: «Όταν είχα πάει στο συνέδριο του ΠΑΣΟΚ, είχα μια σύντομη συνάντηση με τον Σημίτη και τον Παπανδρέου. Και ο Σημίτης μου είπε πως η αποστολή ενός προοδευτικού κόμματος δεν είναι να ακολουθεί την κοινή γνώμη, αλλά να δημιουργεί την κοινή γνώμη», («Πολίτης», 3/8/2015).

21. ΚΑΜΠΑΝΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΡΜΑΚΙΤΗ 23-3-2018

Η είδηση δεν πρέπει να αγνοηθεί. Πολλά πράγματα θα αλλάξουν εάν συνεχιστεί η παρούσα πλήρης στασιμότητα στο κυπριακό. Έτσι, σύμφωνα με είδηση στο ΚΥΠΕ «ο Μ. Ακιντζί αμέσως μετά την έγκριση του «κρατικού προϋπολογισμού» για το 2018 από την «βουλή» θα πραγματοποιήσει σύσκεψη με την «κυβέρνηση» για το συντονισμό της επιστροφής των Μαρωνιτών στα χωριά τους».

Σύμφωνα με ανακοίνωση του «προεδρικού» ο Τ/κ ηγέτης στις 9 Μαρτίου συναντήθηκε στο γραφείο του με αντιπροσωπεία Μαρωνιτών της Αγίας Μαρίνας αποτελούμενης από τους Μαρία Εμμανουήλ, Γιαννάκη Ρ. Εμμανουήλ, Γιάννη Α. Εμμανουήλ, Αντώνη Εμμανουήλ, Μιχάλη Χατζηρούσσο και τον πατέρα Ιωσήφ Σκέντερ.

Στην ίδια ανακοίνωση προστίθεται ότι στη συνάντηση ο κ. Ακιντζί εξήγησε στους Μαρωνίτες της Αγίας Μαρίνας τις εργασίες που γίνονται στη βάση της πολιτικής απόφασης που είχε ληφθεί τον περασμένο Ιούλιο για την επιστροφή των Μαρωνιτών. Τους είπε επίσης ότι οι εργασίες αυτές που διακόπηκαν λόγω των πρόωρων «εκλογών» θα συνεχιστούν και αναμένεται να επιταχυνθούν αμέσως μετά την έγκριση του «κρατικού προϋπολογισμού».

Προστίθεται στην ανακοίνωση ότι η απόφαση είχε ληφθεί στις 27 Ιουλίου πέρυσι μετά από σύσκεψη στο «προεδρικό» υπό τον Μουσταφά Ακιντζί και οι εργασίες συνεχίζονται με την συμμετοχή εκπροσώπων από το «πρωθυπουργικό γραφείο», τα «υπουργεία εξωτερικών, δημοσιονομικών, εσωτερικών», αρμοδίους της τουρκικής «πρεσβείας» και του τουρκικού

στρατού. Είχε δημιουργηθεί, σημειώνεται, ένα οδικός χάρτης και χρονοδιάγραμμα για την υλοποίηση αυτής της απόφασης» (ΚΥΠΕ, 9 Μαρτίου).

Το πιο πάνω σε συνδυασμό με ενδεχόμενες εξελίξεις με επίκεντρο την Αμμόχωστο δεν πρέπει να υποτιμηθούν. Πληροφορίες κάνουν λόγο για πρωτοβουλία της τ/κ ηγεσίας στην οποία οι κάτοικοι της πόλης θα κληθούν να επιστρέψουν στην Αμμόχωστο υπό τ/κ διοίκηση, κάτω από πολύ ιδιόζουσες συνθήκες. Το ενδεχόμενο αυτό, δεν φαίνεται να είναι το επικρατέστερο στην παρούσα πολιτική συγκυρία. Είναι όμως ένα σημαντικό ενδεχόμενο από τη στιγμή που καταρρεύσει η διαπραγματευτική διαδικασία και, κατά συνέπεια, όλα θα τεθούν μέσα σε διαφορετικό περιβάλλον.

Σε αυτό το ενδεχόμενο η τ/κ ηγεσία ενδεχομένως να θελήσει να προβάλει προς τη διεθνή κοινότητα ένα πλαίσιο κινήσεων το οποίο, από τη μια πλευρά θα εμφανιστεί ότι βελτιώνει τους όρους διαβίωσης της μαρωνίτικης κοινότητας, και από την άλλη, θα θέτει πιεστικά διλήμματα στους αμμοχωστιανούς κατά πόσο θα δεχθούν, ή όχι, μια τέτοια πρόταση.

Σημειώνω τα πιο πάνω για έναν και μοναδικό λόγο: χρειάζεται ηγετικότητα, μεγάλες πρωτοβουλίες τώρα, ανασυγκρότηση της διαπραγματευτικής διαδικασίας πριν να πάρουν τα πράγματα δρόμο χωρίς επιστροφή, δηλαδή εξελίξεις που θα θέτουν ανυπέρβλητα εμπόδια σε μια συμβιβαστική λύση. Χρόνος υπάρχει, δεν είναι απεριορίστος, προσφέρεται για να κάνουμε ότι μάς αναλογεί μεταξύ Απριλίου και Ιουνίου αυτού του χρόνου.

Η αναβλητικότητα και ο φόβος οδηγούν στη στασιμότητα. Οι καθημερινές δηλώσεις επίρριψης ευθυνών δηλητηριάζουν το κλίμα. Σε πολλούς ε/κ αρέσει να καταγγέλλουμε την άλλη πλευρά και έτσι να περνούν τα χρόνια χωρίς παραγωγή αποτελέσματος. Θεωρούν ότι αυτό είναι η πολιτική-καταγγελίες, προσφυγές, ψηφίσματα, δηλώσεις. Παρά την μαζική απήχηση που έχει αυτή η ελληνοκυπριακή θεώρηση των πραγμάτων, σημειώνω ότι της λείπει κάτι σημαντικότερο: η ρεαλιστική ανάγνωση της πραγματικότητας.

Κάθε ε/κ θα έπρεπε να επιδιώκει εκατό φορές παραπάνω την επίλυση από ότι ένας τ/κ. Είναι οι ε/κ που υφίστανται τις συνέπειες της εισβολής, άρα οι ε/κ συνιστούν τον ιστορικό φορέα που έπρεπε να πρωταγωνιστεί κάθε ημέρα στις προσπάθειες για την ανατροπή των συνεπειών της! Το ότι αυτό δεν βλέπουμε να συμβαίνει οφείλεται στην επικυριαρχία της παραπολιτικής σε βάρος της πολιτικής. Στις καλλιεργημένες ψευδαισθήσεις ότι ο χρόνος δεν έχει πολιτική βαρύτητα, και ότι κάποτε, αφού έχουμε δίκαιο, «θα ξαναγίνουν όλα δικά μας». Στην πολιτική, ωστόσο, αν δεν ελέγχεις το χρόνο, δεν ελέγχεις ούτε το περιεχόμενό του. Αν χάσεις το μομέντουμ, κατά κανόνα, χάνεις και την ουσία του.

Η δημοσιογράφος του ΚΥΠΕ Α. Αρσαλίδου έχει το ρεπορτάζ: «Τα Ηνωμένα Έθνη επέστρεψαν το χάρτη για το εδαφικό που κατατέθηκε από την τουρκοκυπριακή πλευρά στις 11 Ιανουαρίου 2017 στη Γενεύη, δήλωσε στο ΚΥΠΕ ο Εκπρόσωπος Τύπου των ΗΕ στην Κύπρο, Αλίμ Σιντίκ.

Κληθείς να σχολιάσει πληροφορίες, ο κ. Σιντίκ είπε ότι «ύστερα από αίτημα του κ. Ακιντζί, τα ΗΕ επέστρεψαν το χάρτη που είχε καταθέσει στις 11 Ιανουαρίου του 2017 στη Γενεύη», προσθέτοντας ότι η Ειδική Αντιπρόσωπος και Αναπληρωτής Ειδική Σύμβουλος του ΓΓ του ΟΗΕ για την Κύπρο Ελίζαμπεθ Σπέχαρ ενημέρωσε την ελληνοκυπριακή πλευρά για αυτή την εξέλιξη. «Και οι δύο ηγέτες εξέφρασαν τη δέσμευσή τους στο πλαίσιο του ΓΓ του ΟΗΕ, όπως αυτό τέθηκε στο Κραν Μοντανά τον Ιούλη του 2017», κατέληξε ο κ. Σιντίκ.

Ο Μπαρίς Μπουρτζού δήλωσε ότι «μετά το Κραν Μοντάνα, η ε/κ πλευρά ανακοίνωσε ότι απέσυρε όλες τις προτάσεις της και στη συνέχεια ο Μ. Ακιντζί είπε στα Ηνωμένα Έθνη ότι αποσύρεται ο χάρτης που είχε καταθέσει ο ίδιος και ζήτησε όπως του επιστραφεί. Όπως είπε ο Μ. Μπουρτζού, ο χάρτης επιστράφηκε στον Μ. Ακιντζί το Δεκέμβριο, στην παρουσία της διαπραγματευτικής του ομάδας, και ως εκ τούτου δεν υπάρχει πρόταση στο τραπέζι για το εδαφικό. Είπε, επίσης, ότι οι διαπραγματεύσεις διεξήχθησαν για έξι θέματα και πρόσθεσε ότι τίποτα δεν είναι συμφωνημένο έως ότου συμφωνηθούν όλα» (ΚΥΠΕ, 1/2).

Η εξέλιξη αυτή είναι πολύ αρνητική. Αυτό που μετρά, είναι οι επιπτώσεις της στη διαδικασία η οποία ενδεχομένως να συμφωνηθεί μετά τις εκλογές. Συνεπώς:

Κάθε κίνηση στο κυπριακό, χρειάζεται προσεκτική μελέτη, κάθε κίνηση χρειάζεται να λαμβάνει υπόψη της ενδεχόμενες επιδράσεις στο σύνολο της διαδικασίας. Σε αυτή τη βάση, η ε/κ πλευρά έχει κάθε συμφέρον να παραμένει θετική στη βάση αναζήτησης τελικής συμφωνίας με βάση το «πλαίσιο Γκουτέρες» και να το τεκμηριώνει σε κάθε επίπεδο. Η απόσυρση προτάσεων ανατρέπει μια ισορροπία που έχει κατακτηθεί, η απόσυρση φέρνει αλυσιδωτές, ή και απρόβλεπτες επιπτώσεις. Η απόσυρση του χάρτη, αφήνει τα θέματα να αιωρείται, άγνωστό εάν και πότε θα επανέλθει, και εάν επανέλθει ποια μορφή θα πάρει και ποιες πολιτικές ισορροπίες θα ισχύουν τότε.

Από μακρού διατυπώνω τη θέση ότι είναι λάθος προσέγγιση η πολύ γνωστή φράση «τίποτα δεν είναι συμφωνημένο, αν δεν συμφωνηθούν όλα». Αυτό εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους για διαρκή κίνδυνο για οπισθοδρόμηση ή και κατάρρευση της διαδικασίας. Θεωρώ καλύτερη την εξής προσέγγιση: ότι συμφωνείται κλειδώνει, ότι παραμένει εκκρεμότητα μένει ανοικτό για νέα προσπάθεια. Ασφαλώς αν κάτι είναι εκκρεμές και διασυνδέεται με κάτι άλλο, προφανώς μπορεί να διαφοροποιηθεί υπό το φως μιας ευρύτερης θεώρησης ή ευρύτερης συμφωνίας σε περίπτωση «πακετοποίησης» ενοτήτων.

Η κατάθεση χάρτη από την τ/κ πλευρά συνιστά ένα ουσιαστικό βήμα μπροστά, καθώς, ως γνωστόν, μέχρι τώρα προτάσεις με χάρτες για το εδαφικό ή κριτήρια που οδηγούσαν σε χάρτες, έκαναν κατά καιρούς ΓΓ του ΟΗΕ. Για πρώτη φορά η τ/κ πλευρά κατέθεσε χάρτη στη δάσκεψη του Μοντ Πελεράν (Νοέμβριος 2016). Αυτή η πρόταση, αν και μη τελική, καθώς διασυνδεόταν με το συνολικό αποτέλεσμα, υπήρξε ουσιωδώς θετική-29.2% πρόταση της τ/κ πλευράς για το έδαφος για την τ/κ πολιτεία, 27.2% η πρόταση της ε/κ για την τ/κ πολιτεία. Η απόσταση της τάξης του 1% ανάμεσα στις δύο πλευρές επέτρεπε την κατάληξη σε συμφωνία στο 28.2% όπως προνοούσε παλαιότερη πρόταση των ΗΕ, με τη Μόρφου υπό ε/κ διοίκηση.

Η επίλυση συνδέεται με μια αμοιβαίως επωφελή πολιτική συμφωνία. Η διατήρηση του κεκτημένου των συνομιλιών γύρω από το εδαφικό και το χάρτη, είναι κρίσιμης σημασίας για την ε/κ κοινότητα. Το δικαίωμα επιστροφής των προσφύγων στις εστίες τους συγκροτεί ένα ισχυρό θεμέλιο γύρω από τη συνολική ισορροπία της λύσης και οι προδιαγραφές του χάρτη του 2016 είναι κλειδί για να φτάσουμε εκεί.

23. ΠΛΗΝ ΟΖΚΙΟΥΡΓΚΟΥΝ!

8-2-2018

Σημαντική η αλλαγή κατεύθυνσης στην τ/κ πολιτική ζωή. Σύμφωνα με ρεπορτάζ στο ΚΥΠΕ της Ρ. Παπαγεωργίου και της Οντούλ Ασίκ στις 30 Ιανουαρίου «ο πρόεδρος του ΡΤΚ και διαφαινόμενος νέος «πρωθυπουργός», Τουφάν Ερχιουρμάν, ο οποίος πήρε το μεσημέρι από τον Τ/κ ηγέτη την εντολή σχηματισμού «κυβέρνησης». Όπως εξήγησε, το πρωτόκολλο της συμμαχίας είναι έτοιμο, όπως και ο διαμοιρασμός των «υπουργείων», αλλά πρέπει να καταγραφεί το «κυβερνητικό πρόγραμμα».

Η τετρακομματική συνεργασία, ανέφερε εξερχόμενος του γραφείου του Μουσταφά Ακιντζί ο Τουφάν Ερχιουρμάν, είναι μια φόρμουλα που δεν έχει δοκιμαστεί πριν στην τ/κ κοινότητα, αλλά υπάρχουν τέτοιες συνεργασίες στην Ευρώπη. Αυτό που έχουν

συμφωνήσει, σημείωσε, δεν είναι πόσα κόμματα θα συμφωνήσουν αλλά πάνω σε ποιες αρχές και αυτό είναι το πιο σημαντικό.

Στόχος τους συνέχισε, είναι η συλλογική διοίκηση και όχι ποιο κόμμα θα πάρει πόσα «υπουργεία» αλλά και μια «κυβέρνηση» που θα συνενώνει και δεν θα διαχωρίζει κανέναν. «Πιστεύουμε ότι ειδικά μετά τα τελευταία γεγονότα που ζήσαμε όλοι μας, αυτό έχει ακόμη περισσότερη σημασία». Μια «κυβέρνηση», που θα αγκαλιάσει όλες τις πλευρές πάνω στις βασικές αρχές της δημοκρατίας, της ελευθερίας και της ισότητας με προτεραιότητα στο «κράτος» δικαίου.

Για την ένταση που υπάρχει στην κοινωνία μετά τα επεισόδια της περασμένης εβδομάδας, ο Τουφάν Ερχιουρμάν είπε ότι αυτό πρέπει να ξεπεραστεί άμεσα και χρειάζεται να προκύψει μια δομή («κυβέρνηση») που να αγκαλιάζει ολόκληρη την κοινωνία.

Ο Τ/κ ηγέτης Μ Ακιντζί είχε αναφέρει νωρίτερα ότι σε χώρες με κοινοβουλευτικό σύστημα οι πολυμερείς συνεργασίες είναι σύνηθες φαινόμενο στην Ευρώπη, αν και στην τ/κ πλευρά δεν έχει συμβεί κάτι τέτοιο στο παρελθόν. «Αυτή η συμμαχία δημιουργείται σε ένα πολύ σημαντικό χρονικό σημείο». Προέτρεψε δε όπως οι συντάκτοι στην «κυβέρνηση» δεν θα είναι προς τον «πρωθυπουργό» ανταγωνιστές αλλά σύμβουλοι, και διαβλέπει – είπε – ότι με τους υφιστάμενους ηγέτες των κομμάτων που θα απαρτίζουν την «κυβέρνηση», αυτό μπορεί να γίνει. Ο κ. Ακιντζί πρόσθεσε ότι ιδιαίτερα αυτές τις ημέρες χρειάζεται η κουλτούρα προσέγγισης.

Σε μια ανάλογη εξέλιξη «το ανώτατο σώμα του Κόμματος Κοινοτικής Δημοκρατίας (ΤDP) αποφάσισε συμμετοχή σε ένα τετρακομματικό «κυβερνητικό» συνασπισμό. Την απόφαση ανακοίνωσε ο ηγέτης του ΚΚΔ, Τζεμάλ Οζγιγίτ , δηλώνοντας ότι οι «υπουργοί παιδείας και πολιτισμού», «εργασίας και κοινωνικών ασφαλίσεων» και «πρόεδρος» της «βουλής» θα προέρχονται από το ΚΚΔ (ΚΥΠΕ 30/1).

Σημαντικές ειδήσεις προκύπτουν από το πιο πάνω ρεπορτάζ:

Οι αριθμοί: Θυμίζω τα αποτελέσματα της ψηφοφορίας στις 7 Ιανουαρίου:

Το Κόμμα Εθνικής Ενότητας 35,57%, το Ρεπουμπλικανικό Τουρκικό Κόμμα 20,97% , το Κόμμα του Λαού 17,10%, το Κόμμα Κοινοτικής Δημοκρατίας 8,61%, το Δημοκρατικό Κόμμα 7,83%, το κόμμα της Αναγέννησης 6,96%.

Πλην Οζκιουργκούν: Έτσι το δεξιό Κόμμα Εθνικής Ενότητας, το οποίο έλαβε 35.57% των ψήφων, αποκλείστηκε από την τελική συμφωνία. Η προηγηθείσα άσκηση εξουσίας από το κόμμα του (καταγγελίες για σκάνδαλα, ρουσφέτια) με τον ίδιο τον Χ. Οζκιουργκούν ως πρωθυπουργό, προκάλεσε τόσες αντιδράσεις στο χώρο της αντιπολίτευσης σε βαθμό που

ο ηγέτης του κεντροδεξιού «Κόμματος του Λαού» Κ. Οζερσάου, απέκλεισε κάθε δυνατότητα για διάλογο μαζί του.

Γιατί η αλλαγή κατεύθυνσης; Την εξηγεί ο Μ. Ακιντζί: «αυτή η συμμαχία δημιουργείται σε ένα πολύ σημαντικό χρονικό σημείο... Ιδιαίτερα αυτές τις ημέρες χρειάζεται η κουλτούρα προσέγγισης». Σημειώνω ότι προηγήθηκαν η επίθεση ακροδεξιών κατά των γραφείων της εφημερίδας «Αφρίκα», οι σχετικά αποτυχημένες απόπειρες Ακιντζί να πείσει την αστυνομία του ψευδοκράτους να προλάβει τις επιθέσεις.

Ως απάντηση στα πιο πάνω, τ/κ φορείς της κοινωνίας των πολιτών οργάνωσαν μαζικό συλλαλητήριο υπέρ της ελευθερίας της έκφρασης στις 26 Ιανουαρίου. Εκτιμώ ότι ο Μ. Ακιντζί έκανε ότι περνούσε από το χέρι του για να στηρίξει την τετρακομματική συνεργασία και βεβαίως την επιλογή Ερχιουρμάν ως «πρωθυπουργού» για να έχει καλύτερη συνεννόηση με τη νέα δομή εξουσίας στην τ/κ κοινότητα.

Κυπριακό: Οι εξελίξεις με την τετρακομματική συνεργασία με «πρωθυπουργό» τον Τουφάν Ερχιουρμάν συνιστούν βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση σε σχέση με ενδεχόμενες εξελίξεις στο κυπριακό τον προσεχή Μάρτιο. Επειδή,

πρώτο, έκλεισε τον κύκλο της η προβληματική συγκατοίκηση Ακιντζί-Οζκιουργκούν.

δεύτερο, ο δεύτερος χρεώθηκε με επιπρόσθετα μέτρα παρεμπόδισης των επικοινωνιών ε/κ και τ/κ: νέοι δασμοί για προϊόντα που κατευθύνονται στους εγκλωβισμένους στην Καρπασία, εμπόδια σε λατρευτικές τελετές στην κατεχόμενη Κύπρο.

τρίτο, ο Τουφάν Ερχιουρμάν ηγείται ενός κόμματος που ιστορικά ταυτίστηκε με τις προσπάθειες για την ομοσπονδιακή λύση του κυπριακού. Οι προηγούμενοι ηγέτες του (Ταλάτ, Σογιέρ, Γιορκαντζιογλου), ήταν πρωταγωνιστές στις πολιτικές της λύσης.

τέταρτο το νέο πολιτικό περιβάλλον με ισχυρότερο τον Μ. Ακιντζί και στη συνέχεια του Τ. Ερχιουρμάν μπορεί να συμβάλει σε νέα ώθηση στις διακοινοτικές συνομιλίες. Καθόλου εύκολο. Η έναρξη απαιτεί τιτάνια προσπάθεια. Εννοείται, αν και εφόσον πληρωθούν οι προϋποθέσεις που θέτει ο ΓΓ του ΟΗΕ Α. Γκουτέρες.

24. ΔΙΑΚΡΙΤΕΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ 15-1-2018

Δέκα τ/κ συντεχνίες ενώνουν τη φωνή τους και απαντούν στον Υπουργό Εξωτερικών της Τουρκίας Μ. Τσαβούσογλου που ζήτησε διαβουλεύσεις για να σχηματιστεί γρήγορα «κυβέρνηση» μετά την ψηφοφορία στις 7 Ιανουαρίου. Ρεπορτάζ για την ανακοίνωση των «δέκα» από το ΚΥΠΕ στις 12 Ιανουαρίου:

«Κύριε Τσαβούσογλου θα θέλαμε να σας υπενθυμίσουμε ότι είστε Υπουργός Εξωτερικών της χώρας σας και όχι της δικής μας» αναφέρεται στην γραπτή κοινή δήλωση των συντεχνιών, στις οποίες περιλαμβάνονται οι συντεχνίες καθηγητών, δασκάλων, εργαζομένων, «δημοσίων υπαλλήλων», εργαζομένων στον Τύπο, στο «πανεπιστήμιο» ανατολικής Μεσογείου και στους «δήμους».

Στην δήλωσή τους αναφέρουν ότι οι παρεμβάσεις, οι πιέσεις και η πολιτική αφομοίωσης και μεταλλαγής που επιχειρείται εδώ και χρόνια είναι λάθος. «Εμείς οι Τ/κ φτάσαμε ως εδώ δίδοντας αγώνα κοινοτικής επιβίωσης. Δεν αποδεχόμαστε καμιά παρέμβαση ή πίεση στην ταυτότητάς μας, τον πληθυσμό, την δημοκρατία, την κουλτούρα, την παιδεία, τα εσωτερικά μας».

Οι συντεχνίες σημειώνουν ότι είναι οι λάθος πολιτικές που επιβάλλονται και εφαρμόζονται από τις εκάστοτε «κυβερνήσεις» που έχουν φέρει σε αντίθεση τον τουρκικό λαό με την τ/κ κοινότητα.

«Στην εικόνα που δημιουργήθηκε μετά τις εκλογές ως αποτέλεσμα των προσπαθειών σας να πάρετε από τα χέρια μας την βούλησή μας με την πληθυσμιακή σας πολιτική και τις υπηκοότητες που δόθηκαν, υπάρχει μια τέτοια κατάσταση που μπόρεσαν να γίνουν βουλευτές άτομα που δεν έμεινε βρισιά και ενέργεια που δεν έκαναν ενάντια σε μια γυναίκα βουλευτή και καταδικάστηκαν γι' αυτό ενώ απηύθυναν ανοικτά έκκληση για βία και βασανιστήρια αλλά και ενάντια στην ελεύθερη έκφραση».

Η ανακοίνωση συνεχίζει «θέλετε να δημιουργήσετε ένα κόμμα Τούρκων εκ Τουρκίας, οργανώσεις Τούρκων εκ Τουρκίας, βακούφικα, συλλόγους, συντεχνίες, θρησκευτικά σχολεία και δημιουργείτε ένα καθεστώς που θα επιφέρει τον διαχωρισμό Τούρκων – Κυπρίων, την ένταση και την διαίρεση της κοινότητάς μας.

Είναι σε πολύ επικίνδυνο βαθμό οι επιβολές στην πολιτική, την κοινωνία, τον πολιτισμό, την θρησκεία που θα οδηγήσουν σε εξόντωση την ύπαρξη του τ/κ «λαού», καταλήγει η ανακοίνωση αναφέροντας «κ. Τσαβούσογλου θα θέλαμε να σας θυμίσουμε μία ακόμα φορά ότι είστε υποχρεωμένος όχι να παρεμβαίνετε στην δημοκρατία που υπάρχει στην Κύπρο, αλλά να δείχνετε σεβασμό, όπως και στην τ/κ κοινότητα, το ίσο καθεστώς στην Κύπρο και την ύπαρξή μας στον κόσμο» (ΚΥΠΕ, 12 Ιανουαρίου 2018).

Χωρίζω την κριτική που περιλαμβάνεται στην ανακοίνωση σε τρία επίπεδα.

Πρώτο η πολιτική κριτική. Λέει η ανακοίνωση: «να πάρετε από τα χέρια μας την βούλησή μας με την πληθυσμιακή σας πολιτική και τις υπηκοότητες που δόθηκαν...Θέλετε να δημιουργήσετε ένα κόμμα Τούρκων εκ Τουρκίας, οργανώσεις Τούρκων εκ Τουρκίας, βακούφικα, συλλόγους, συντεχνίες, θρησκευτικά σχολεία». Ευθεία κριτική στην πολιτική που ακολούθησαν από κοινού η τουρκική κυβέρνηση και η εξουσία Οζκιουργκιούν το τελευταίο διάστημα για χορήγηση υπηκοοτήτων του ψευδοκράτους σε αριθμό εποίκων. Σημειώνω το γεγονός ότι οι δέκα συντεχνίες χρεώνουν τη δημιουργία του Κόμματος της «Αναγέννησης» (κόμμα των εποίκων) στην Τουρκία.

Δεύτερο, η ιδεολογική παρέμβαση. Σημειώνουν οι δέκα οργανώσεις: «Εμείς οι Τ/κ φτάσαμε ως εδώ δίδοντας αγώνα κοινοτικής επιβίωσης. Δεν αποδεχόμαστε καμιά παρέμβαση ή πίεση στην ταυτότητάς μας, τον πληθυσμό, την δημοκρατία, την κουλτούρα, την παιδεία, τα εσωτερικά μας».

Πάνω σε αυτή τη βάση οικοδομείται μια στέρη βάση για όσα περιλαμβάνει ο όρος «κυπριωτισμός» των τ/κ σε μια ενδιαφέρουσα ιδεολογική διαφοροποίηση της τ/κ κοινότητας από την τουρκική, ηπειρωτική ισχύ. Αυτή η μάχη «για την κοινοτική επιβίωση» διαθέτει μακρά παράδοση προσπαθειών για τη διακριτή ταυτότητά τους. Αυτή παλαιότερα περιελάμβανε τη συνεργασία με τους ε/κ στη δημόσια διοίκηση και την καθημερινή ζωή, καθώς και πρακτικές που καθιερώθηκαν από την εποχή της αγγλοκρατίας. Υπογραμμίζω ως σημεία κλειδιά της τ/κ ταυτότητας την κοσμική παιδεία και διαφορετική πολιτική κουλτούρα, μια ταυτότητα που εξελισσόταν σε αντίθεση με την κεμαλική παράδοση στην Τουρκία από το 1923.

Τρίτο, η πολυπλοκότητα του ζητήματος συνιστά ένα ακόμα τμήμα πολιτικής που συνδέεται με το συνολικό κυπριακό. Χρειάζεται βαθειά γνώση του φαινομένου και μια καθαρή ερμηνεία του. Οι τ/κ διεκδικούν μια διακριτή «τ/κ ταυτότητα» σε σχέση με την Τουρκία, την ίδια στιγμή που επιλέγουν μια επίσης διακριτή σχέση στην πολιτική συνεννόησή τους με τους ε/κ.

Ειδικότερα: η μάχη για την «κοινοτική επιβίωση» δεν σημαίνει επιστροφή σε μια σχέση παλαιού τύπου με τους ε/κ. Σε πολλούς ε/κ υπάρχει η αντίληψη ότι η μαχητική φωνή των οργανώσεων κατά της Τουρκίας, σημαίνει κάτι άλλο. Αυτό δεν ισχύει. Οι οργανώσεις και τα κόμματα που ενδιαφέρονται για την επίλυση του κυπριακού παραμένουν σταθεροί υποστηρικτές της ομοσπονδιακής λύσης (δικοινοτική /διζωνική ομοσπονδία) όπως διαγράφεται στα ψηφίσματα του ΟΗΕ και τις Συμφωνίες Υψηλού Επιπέδου. Δηλαδή ζητούν ούτε εξάρτηση από την Τουρκία, ούτε επιστροφή στην απόλυτη ηγεμονία των ε/κ. Αυτό δηλαδή που προνοούν τα ψηφίσματα του ΟΗΕ-μαζί οι δύο κοινότητες για να έχουμε ένα κράτος με μια φωνή, και ταυτόχρονα σημαντικές ποσότητες αυτοτέλειας στις δύο συνιστώσες πολιτείες που να μην οδηγούν στην επικυριαρχία της μιας επί της άλλης.

Το γκάλοπ της εταιρείας «Γκεζιτζί» παρουσιάστηκε ένα μήνα πριν από την ψηφοφορία ανάμεσα στους τ/κ για την εκλογή νέας «βουλής» που θα διεξαχθεί στις 7 Ιανουαρίου 2018.

Σύμφωνα με δημοσίευση στο ΚΥΠΕ σε αυτό «πρώτο βρίσκεται στις προτιμήσεις των ερωτηθέντων το Κόμμα Εθνικής Ενότητας (ΚΕΕ) με ποσοστό 34,2%. Μετά το ΚΕΕ ακολουθεί το Ρεπουμπλικανικό Τουρκικό Κόμμα με 22,1%, το Κόμμα του Λαού 18,2% και το Κόμμα Κοινοτικής Δημοκρατίας 13,7%. Η έρευνα διεξήχθη μεταξύ 18-20 Νοεμβρίου και σε αυτή έλαβαν μέρος 4267 άτομα.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, το κόμμα της Αναγέννησης (των εποίκων) έχει ποσοστό 5,1% και μόλις που καταφέρνει να κερδίσει «έδρα» στην «βουλή» ενώ το Δημοκρατικό Κόμμα του Σερντάρ Ντενκτάς με 4,2% και το Κόμμα Κοινοτική Σωτηρίας – Νέες Δυνάμεις με 1,8% δεν εξασφαλίζουν «έδρες».

Σύμφωνα με τον διευθυντή της εταιρείας Μουράτ Γκεζιτζί, ο οποίος παρουσίασε τα αποτελέσματα της έρευνας του σήμερα, πέντε πολιτικά κόμματα θα καταφέρουν να εξασφαλίσουν «έδρα», το Κόμμα Εθνικής Ενότητας θα είναι στην πρώτη θέση και θα μπορεί να σχηματίσει «κυβέρνηση» από μόνο του. Είπε ακόμα ότι το Ρεπουμπλικανικό Τουρκικό Κόμμα, σε σύγκριση με προηγούμενη έρευνα διατηρεί τα ίδια ποσοστά αλλά σε σύγκριση με τις προηγούμενες «εκλογές» έχει μειωθεί το ποσοστό του.

Ανέφερε επίσης ότι ο Κουντρέτ Οζερσαί θα πρέπει να κάνει πιο ισχυρή την παρουσία του με πιο δυναμικό τρόπο κατά τον «προεκλογικό» αγώνα ενώ για το Κόμμα Κοινοτικής Δημοκρατίας είπε ότι ο κόσμος το βλέπει ως το κόμμα του Ακιντζί και για τον λόγο αυτό παρουσιάζεται αύξηση στα ποσοστά του.

Ο κ. Γκεζιτζί αναφέρθηκε στην αύξηση που παρουσιάζει και το κόμμα των εποίκων λέγοντας ότι «ψηφοφόροι του Δημοκρατικού Κόμματος θα προτιμήσουν να ψηφίσουν το εν λόγω κόμμα αντί το ΔΚ ενώ και νέοι ψηφοφόροι φαίνεται να προτιμούν το κόμμα αυτό.

Είπε ακόμα ότι οι ερωτηθέντες απάντησαν και ερώτηση σχετικά με τα προβλήματα που τους απασχολούν με το 32,44% να απαντά το Κυπριακό πρόβλημα, η ακρίβεια 27,14%, τα προβλήματα στον τομέα της υγείας 23,02%, το κυκλοφοριακό πρόβλημα 21,92%, η ανεργία 19,94%, η κατάσταση στην παιδεία 18,74% (ΚΥΠΕ, 4 Δεκεμβρίου, ρεπορτάζ Οντούλ Ασίκ, Τζιουλιάννα Βιολάρη).

Οι εξής έξι παρατηρήσεις επί των ευρημάτων της έρευνας:

Α. Το κομματικά ποσοστά: το Κόμμα Εθνικής Ενότητας (ΚΕΕ) είναι με ποσοστό 34,2%, το Ρεπουμπλικανικό Τουρκικό Κόμμα (ΡΤΚ) με 22,1%, το Κόμμα του Λαού 18,2% και το Κόμμα Κοινοτικής Δημοκρατίας (ΚΚΔ) 13,7%. Αυτό σημαίνει ότι η επανάληψη της σημερινής συνεργασίας ΚΕΕ-ΔΗΚΟ με «πρωθυπουργό» τον Χ. Ογκιουργκούν και «αντιπρόεδρο» τον Σ. Ντενκτάς αποκλείεται. Το δεξιό ΚΕΕ σίγουρα έχει τον πρώτο λόγο για τον σχηματισμό «κυβέρνησης», πιθανό με το νέο «Κόμμα του Λαού», αν ο ηγέτης του, Κ. Οζερσάου, αποφασίσει να εγκαταλείψει την επιφυλακτική τακτική που ακολουθεί στα πράγματα και να γίνει πιο μάχιμος πολιτικός. Αν η πλάστιγμα του «κεντρώου» Κ. Όζερσάου γείρει προς την πλευρά του αριστερού ΡΤΚ, τότε, για να σχηματιστεί πλειοψηφία, θα χρειαστεί η υποστήριξη από το μετριοπαθές σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα Κοινοτικής Δημοκρατίας το οποίο πρόσκειται στον Μ. Ακιντζί.

Β. Το ΡΤΚ επιχειρεί ένα νέο ξεκίνημα. Αφήνει έξω από τα ψηφοδέλτιά του παλαιούς και φθαρμένους ηγέτες και «πρωθυπουργούς» του, επιχειρεί ανοίγματα σε νέα, ηλικιακά στελέχη, βάζει στο παιχνίδι στελέχη της επιχειρηματικής κοινότητας, όπως ο πρώην πρόεδρος της τ/κ εμπορικού επιμελητηρίου, Φ. Τόρος, εμφανίζει μια πιο φιλική στην επιχειρηματικότητα εικόνα. Αυτή τη στιγμή, παραμένει ερωτηματικό το πόσο θα ανέβει σε σχέση με προηγούμενες ψηφοφορίες και πόσο θα πείσει η νέα εικόνα που επιχειρεί να προβάλλει ο ηγέτης του Τ. Ερχιουρμάν.

Γ. Είναι αξιοσημείωτη η άνοδος του Κόμμα Κοινοτικής Δημοκρατίας καθώς εκφράζει την πολιτική Ακιντζί στις τ/κ υποθέσεις. Το ΚΚΔ ανεβάζει τα ποσοστά του, ο σεμνός, μη χαρισματικός ηγέτης του Τζεμάλ Οζγιγίτ φαίνεται στα μάτια της κοινής γνώμης πιο αξιόπιστος από άλλους. Θεωρώ ότι αυτοί οι αριθμοί στην τ/κ πολιτική κονίστρα βεβαιώνουν ότι η επιρροή του Μ Ακιντζί παραμένει υψηλή και αυτό είναι σημαντικό καθώς μετά τον Μάρτιο ενδεχομένως να υπάρχει κάποια κινητικότητα στο κυπριακό.

Δ. Ο Σ. Ντενκτάς μάλλον δεν θα επιβιώσει στην αναμέτρηση της 7ης Ιανουαρίου καθώς «ψηφοφόροι του Δημοκρατικού Κόμματος θα προτιμήσουν να ψηφίσουν το κόμμα των εποίκων». Η πολιτική του στάση δεν επιδοκιμάζεται από τους τ/κ, γι' αυτό με στήριξη σε περιθωριακές ομάδες επιχειρεί να κρατηθεί στο παιχνίδι. Από την «Κίπρις» στις 16

Αυγούστου μαθαίνουμε ότι «ο Λατίφ Ακσιά επικεφαλής του Συνδέσμου «Για τη διατήρηση ζωντανών των ιδεών του Ραούφ Ντενκτάς» δήλωσε ότι ο «Μ. Ακιντζί πρέπει να πάρει τα αναγκαία βήματα και μαζί με την Βουλή να ακυρώσει όλες τις αποφάσεις που έλαβε σχετικά με την ομοσπονδιακή λύση στην Κύπρο και να εργαστεί για την αναγνώριση της ΤΔΒΚ και την άρση της απομόνωσης».

Ε. Οι τ/κ εξακολουθούν να θέτουν το κυπριακό στην πρώτη σειρά «των προβλημάτων που τους απασχολούν». Ως εξής: «32,44% το κυπριακό πρόβλημα, η ακρίβεια 27,14%, τα προβλήματα στον τομέα της υγείας 23,02%, το κυκλοφοριακό πρόβλημα 21,92%, η ανεργία 19,94%, η κατάσταση στην παιδεία 18,74%». Η διατήρηση του κυπριακού στην πρώτη σειρά των προτεραιοτήτων της τ/κ κοινότητας, είναι ενθαρρυντική, δείχνει ότι παρά τις αποτυχίες και τις απογοητεύσεις από τις συνομιλίες για επίλυση, εξακολουθεί να παραμένει υψηλά στην πολιτική τους ατζέντα. Αυτό συνδέεται με προηγούμενη δημοσκοπήση που δείχνει ότι η πολιτική Μ. Ακιντζί στο κυπριακό εγκρίνεται από ποσοστά πάνω από το 50%.

Στ. Ο τ/κ ηγέτης Μ. Ακιντζί παραμένει δημοφιλής, διαθέτοντας συνεπή πολιτική επίλυσης του κυπριακού με βάση τα ψηφίσματα του ΟΗΕ και τις συμφωνίες υψηλού επιπέδου. Παρά την προβληματική συγκατοίκησή του με τον «πρωθυπουργό» και ηγέτη του ΚΕΕ Χ. Οζγκιουργκούν, διατηρεί την πλειοψηφία της τ/κ κοινότητας σε τροχιά λύσης, απορρίπτοντας σενάρια, ή ιδέες για νέα στρατηγική. Είναι ο μόνος τ/κ πολιτικός που διαθέτει ισχυρή αίσθηση της τριγωνικής σχέσης κυπριακού, Τουρκίας και ΕΕ. Στις 14 Σεπτεμβρίου 2017 η τ/κ εφημερίδα «Κιπρίς Ποστασί» αναφέρεται σε ομιλία του στην Κ/πολη σε συνέδριο που οργάνωσαν η Ένωση των Επιμελητηρίων της Τουρκίας και το Ίδρυμα για την Οικονομική Ανάπτυξη. Λέει, μεταξύ άλλων, ο Μ. Ακιντζί:

«Πιστεύω ότι ο στόχος της ΕΕ αποτελεί ένα από τους πολλούς και σημαντικούς προσανατολισμούς που έχουμε ως επιχειρηματίες και πολιτικοί που συγκεντρωθήκαμε εδώ...

Θέλουμε η τροφή που καταναλώνουμε να είναι πιο υγιεινή, το περιβάλλον καλύτερο, το ανθρωπιστικό σύστημα καλύτερο. Θέλουμε την υλοποίηση αυτού του στόχου για μια υψηλότερης ποιότητας ζωή, τόσο για εμάς τους τ/κ όσο και για σας στην Τουρκία και να είναι βασισμένη στο κράτος δικαίου το οποίο να υπερισχύει του αυταρχισμού.

Δεν πρέπει να εγκαταλείψουμε αυτούς τους στόχους. Νομίζω ότι η Τουρκία μη εγκαταλείποντας τον στόχο της ένταξης στην ΕΕ, είναι σημαντικό για εμάς τους τ/κ, και ότι οι τ/κ, μη εγκαταλείποντας το στόχο της επίλυσης του κυπριακού, είναι σημαντικό για εσάς, την Τουρκία».

26. ΧΑΘΗΚΕ ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΥΚΑΙΡΙΑ; 5-10-2017

Σε αυτό το στάδιο είναι σημαντικό να έχουμε την καλύτερη δυνατή εικόνα των συνομιλιών για επίλυση του κυπριακού στο Κρανς Μοντάνα. Σε αυτή την κατεύθυνση συμβάλλει ουσιαστικά ο ΓΓ του ΟΗΕ, Αντόνιο Γκουτέρες, στην έκθεση για την αποστολή των καλών του υπηρεσιών στο Κυπριακό.

Σύμφωνα με ανταπόκριση του Α. Ζουπανιώτη στο ΚΥΠΕ στις 30 Σεπτεμβρίου η Έκθεση περιλαμβάνει τα εξής:

«Η 12σέλιδη έκθεση έχει ημερομηνία 28 Σεπτεμβρίου και ανεπίσημο αντίγραφο επιδόθηκε στα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας αργά το απόγευμα της Παρασκευής. Καλύπτει την περίοδο από τις 15 Μαΐου 2015 και μέχρι τις 11 Αυγούστου 2017, εστιαζόμενη στις δραστηριότητες στο πλαίσιο της αποστολής των καλών υπηρεσιών υπό την ηγεσία του ειδικού συμβούλου Έσπεν Μπαρθ Έιντε, οι οποίες σχετίζονται με τις καθοδηγούμενες από τους ηγέτες διαπραγματεύσεις μεταξύ της ελληνοκυπριακής και τουρκοκυπριακής πλευράς.

Στην εισαγωγή της έκθεσης, ο ΓΓ υπενθυμίζει ότι το Συμβούλιο Ασφαλείας, με το πιο πρόσφατο ψήφισμά του 2369 (2017), «σημείωσε το αποτέλεσμα της Διάσκεψης για την Κύπρο και ενθάρρυνε τις πλευρές και όλους τους συμμετέχοντες να τηρήσουν τη δέσμευσή τους για μια διευθέτηση υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών. Αντανακλώντας την σταθερή πεποίθηση του Γενικού Γραμματέα ότι η ευθύνη για την εξεύρεση λύσης εναπόκειται πρωτίστως στους ίδιους τους Κυπρίους, το Συμβούλιο Ασφαλείας εξέφρασε επίσης την πλήρη υποστήριξή του στον Γενικό Γραμματέα να συνεχίσει να διατηρεί τις καλές του υπηρεσίες στη διάθεση των μερών».

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Αναλυτικότερα, στο τελευταίο κεφάλαιο της έκθεσης με τις παρατηρήσεις του, ο Αντόνιο Γκουτέρες εκτιμά ότι «χάρη στις ακούραστες και αποφασιστικές προσπάθειες των ηγετών και των ομάδων τους και την ακλόνητη υποστήριξη που παρείχε η διεθνής κοινότητα, υπάρχει πρακτικά η ουσία μιας συνολικής διευθέτησης του κυπριακού προβλήματος. Τα μέρη έφτασαν κοντά στο να καταλήξουν σε στρατηγική κατανόηση όσον αφορά την ασφάλεια και τις εγγυήσεις, καθώς και σε όλα τα υπόλοιπα εκκρεμή βασικά στοιχεία μιας συνολικής διευθέτησης. Συνεπώς, πιστεύω ακράδαντα ότι στο Κραν Μοντανά χάθηκε μια ιστορική ευκαιρία».

Ο Γενικός Γραμματέας τονίζει τη σημασία της ύπαρξης πολιτικής βούλησης, θάρρους, αποφασιστικότητας και εμπιστοσύνης, για να μπορέσουν να φτάσουν οι πλευρές σε συμφωνία, υπονοώντας ότι αυτά απουσίαζαν από το Κραν Μοντανά.

«Με το κλείσιμο της Διάσκεψης για την Κύπρο, ενθάρρυνα τα μέρη να εξετάσουν την πορεία προς τα εμπρός. Ακόμη και αν υπάρχουν όλα τα βασικά στοιχεία που είχαν φανεί ότι υπήρχαν στο Crans-Montana στα τέλη Ιουνίου, είμαι πεπεισμένος ότι οι προοπτικές να προωθηθεί επιτέλους αυτή η διαδικασία «πέρα από την τελική γραμμή» θα παραμείνουν άπιαστος στόχος χωρίς την ισχυρότερη πολιτική βούληση, το θάρρος και την αποφασιστικότητα, την αμοιβαία εμπιστοσύνη και την ετοιμότητα όλων των μερών να αναλάβουν μελετημένους κινδύνους στο τελευταίο και δυσκολότερο μίλι των διαπραγματεύσεων. Παραμένω εξίσου πεπεισμένος ότι, στο πλαίσιο μιας ανανεωμένης διαδικασίας, προκειμένου να επιτευχθεί επιτυχής συνολική διευθέτηση σε ταυτόχρονα δημοψηφίσματα, τα μέρη θα πρέπει να μην χάσουν χρόνο για την εμπλοκή της κοινής γνώμης και να οικοδομήσουν από κοινού την υποστήριξη για ένα ενοποιημένο μέλλον».

Στη βάση των πιο πάνω, ο κ. Γκουτέρες επαναλαμβάνει την έκκλησή του προς τους ηγέτες, τις αντίστοιχες κοινότητες τους και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των εγγυητριών δυνάμεων, να συνεχίσουν παρόμοιο προβληματισμό «για να προσδιορίσουν αν και πότε οι συνθήκες θα ωριμάσουν ξανά για μια ουσιαστική διαδικασία στο εγγύς μέλλον».

«Επαναβεβαιώνω την ετοιμότητα των Ηνωμένων Εθνών να βοηθήσουν τα μέρη εάν αποφασίσουν από κοινού να συμμετάσχουν σε μια τέτοια διαδικασία με την απαραίτητη πολιτική βούληση, προκειμένου να ολοκληρώσουν τη στρατηγική συμφωνία που αναδύθηκε στο Κραν Μοντανά. Τους ενθαρρύνω, επίσης, να αναζητήσουν τρόπους για τη διατήρηση του σώματος των εργασιών που οικοδομήθηκαν σε όλη τη διάρκεια της διαδικασίας με τη μορφή συγκλίσεων και κατανοήσεων και συσσωρεύτηκαν κατά τη διάρκεια των δύο τελευταίων ετών».

Ταυτόχρονα εκφράζει και την άποψή του για τη μεθοδολογία που θα πρέπει να ακολουθηθεί.

«Πιστεύω ακράδαντα ότι για να επιτύχει μια διαδικασία τόσο περίπλοκη και πολιτικά ευαίσθητη, θα πρέπει να ακολουθηθεί μια προσέγγιση πακετοποίησης για συγκεκριμένα βασικά ζητήματα, όπως αυτή που καθοδήγησε τις συζητήσεις κατά τη διάρκεια των συναντήσεων στο Κραν Μοντανά. Στο μέλλον, θα πρέπει να αναζητηθεί συμφωνία σε

στρατηγικό επίπεδο για τα βασικά εκκρεμή ζητήματα τα οποία θα αποτελέσουν τη βάση για τη συνολική διευθέτηση και ότι, μετά τη σύναψη μιας στρατηγικής συμφωνίας, θα πρέπει να εκπονηθούν λεπτομέρειες σε τεχνικό επίπεδο. Μια έγκαιρη συμφωνία σε στρατηγικό επίπεδο θα παρείχε άμεσα σε κάθε πλευρά την απαραίτητη διαβεβαίωση ότι η συνολική διευθέτηση θα περιελάμβανε εκείνα τα στοιχεία που έχουν καίρια σημασία για κάθε κοινότητα και έτσι θα πρόσφερε την ώθηση για την ολοκλήρωση των υπόλοιπων τεχνικών λεπτομερειών».

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

Η έκθεση επίσης δίνει μία συνοπτική περιγραφή των διαπραγματεύσεων και πως οργανώθηκαν σε έξι κεφάλαια, από την περίοδο των Χριστόφια – Ταλάτ και διευκρινίζει ότι αυτές καθοδηγήθηκαν από τα σχετικά ψηφίσματα του Σ.Α. και την Κοινή Διακήρυξη Αναστασιάδη – Έρογλου της 11ης Φεβρουαρίου 2014. Διευκρινίζει ακόμη ότι οι πρόσφατες προσπάθειες για την εξεύρεση μιας αμοιβαία αποδεκτής διευθέτησης έχουν οικοδομηθεί πάνω στο έργο που συσσωρεύτηκε από την έναρξη των ολοκληρωμένων διαπραγματεύσεων το Σεπτέμβριο του 2008.

Στο εκτενές κεφάλαιο της έκθεσης για την «κατάσταση της διαδικασίας», περιγράφει την πρόοδο που σημειώθηκε στα έξι κεφάλαια της διαπραγμάτευσης μαζί με τις συγκλίσεις και τα σημεία που ακόμη παραμένουν να συμφωνηθούν. Επίσης, στο κεφάλαιο για την «κατάσταση της διαδικασίας» ασχολείται και με τα ζητήματα της κατάρτισης συντάγματος, της σύνταξης ομοσπονδιακών νόμων, της εφαρμογής του ευρωπαϊκού κεκτημένου σε συνεργασία με την Ε.Ε., της προσαρμογής των τ/κ τραπεζικών ιδρυμάτων σε συνεργασία με διεθνείς χρηματοπιστωτικούς θεσμούς, το έργο που επιτέλεσαν οι τεχνικές επιτροπές και που παραμένει ημιτελές κι άλλα ζητήματα εφαρμογής της λύσης στα οποία υπάρχουν κενά.

Ο ΓΓ εκφράζει τη λύπη του που οι δύο πλευρές δεν προχώρησαν στο άνοιγμα περισσότερων διαβάσεων και ταυτόχρονα γιατί δεν έχουν ακόμη εφαρμόσει τις προηγούμενες συμφωνίες για τη διασύνδεση των ηλεκτρικών δικτύων και τη διαλειτουργικότητα των κινητών τηλεφώνων.

«Μετά το κλείσιμο της Διάσκεψης για την Κύπρο στις 7 Ιουλίου 2017, παραμένει ασαφές εάν θα συνεχίσουν να συναντώνται όλες οι τεχνικές επιτροπές και εάν οι πλευρές προτίθενται να εφαρμόσουν τα ήδη συμφωνημένα μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης ή αν θα επιδιώξουν νέα. Λίγες τεχνικές επιτροπές πραγματοποίησαν συναντήσεις, σημειώνοντας ότι τώρα ήταν πιο σημαντικό από ποτέ να συνεχίσουμε μερικές από τις εργασίες που θα ωφελήσουν και τις δύο κοινότητες. Πιστεύω ότι είναι σημαντικό να

συνεχιστεί η υποστήριξη των Ηνωμένων Εθνών στο έργο των τεχνικών επιτροπών, ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου πολιτικής αβεβαιότητας. Λόγω του δικοινοτικού χαρακτήρα των τεχνικών επιτροπών, έχουν τη δυνατότητα να διατηρήσουν τα κέρδη που έχουν επιτευχθεί μέχρι στιγμής στις κυπριακές ειρηνευτικές συνομιλίες και να συνεχίσουν να συμβάλλουν στην ανάπτυξη περαιτέρω μέτρων οικοδόμησης εμπιστοσύνης και στις προσπάθειες οικοδόμησης της ειρήνης».

Στην έκθεση υπάρχουν εκτενείς αναφορές στις συναντήσεις στο Μοντ Πελεράν και τη σύγκληση της Διάσκεψης για την Κύπρο από τον ίδιο, στις 12 Ιανουαρίου.

Για το Μοντ Πελεράν σημειώνει μεταξύ άλλων ότι κατά τη διάρκεια του πρώτου γύρου, «οι ηγέτες εξασφάλισαν μια σημαντική πρόοδο (breakthrough), συμφωνώντας σε ένα εύρος επί των ποσοστών του εδάφους των συνιστωσών πολιτειών που θα προέκυπταν από την εδαφική προσαρμογή. Κατά τη διάρκεια του δεύτερου γύρου, οι πλευρές απέτυχαν να σημειώσουν περαιτέρω πρόοδο στο εδαφικό και, συνεπώς, να παρουσιάσουν τους αντίστοιχους χάρτες τους, επιστρέφοντας στο νησί με σαφή αντίληψη ότι η διαδικασία κινδυνεύει να αντιμετωπίσει σοβαρό αδιέξοδο».

Ο ΓΓ αναφέρεται στη συμφωνία της 1ης Δεκεμβρίου μεταξύ των ηγετών και χαρακτηρίζει «ιστορική πρωτιά στη διαδικασία» τη σύγκληση των διαπραγματεύσεων για την ασφάλεια και τις εγγυήσεις, η οποία άνοιξε τη διεθνή φάση των διαπραγματεύσεων και έφερε τα μέρη ένα βήμα πιο κοντά σε μια συνολική διευθέτηση.

«Οι παράμετροι για την επίλυση της ασφάλειας και των εγγυήσεων καθορίστηκαν στη Γενεύη. Η δήλωση της Διάσκεψης για την Κύπρο στις 12 Ιανουαρίου υπογράμμισε την ανάγκη για αμοιβαία αποδεκτές λύσεις που να αντιμετωπίζουν τις ανησυχίες και των δύο κοινοτήτων, με την γενική αρχή ότι η ασφάλεια μιας κοινότητας δεν μπορεί να αποβεί εις βάρος της ασφάλειας της άλλης κοινότητας. Επίσης καθιέρωσε ότι οι προβλεπόμενες λύσεις απαιτούν την αντιμετώπιση των παραδοσιακών φόβων για την ασφάλεια των κοινοτήτων, αναπτύσσοντας παράλληλα ένα όραμα ασφάλειας για το μέλλον. Αυτές οι παράμετροι καθοδήγησαν τις εργασίες της Ομάδας των Αντιπροσώπων της Διάσκεψης, η οποία συναντήθηκε μια εβδομάδα αργότερα στο Μοντ Πελεράν της Ελβετίας, στις 18-19 Ιανουαρίου, για την ανάπτυξη ερωτήσεων και μέσων σχετικά με την ασφάλεια και τις εγγυήσεις».

Καταγράφει επίσης και το «πισωγύρισμα» που γνώρισε η διαδικασία μετά το ψήφισμα της Βουλής για το «ενωτικό δημοψήφισμα».

«Η διαμάχη μεταξύ των πλευρών σχετικά με την απόφαση του Κοινοβουλίου της Κυπριακής Δημοκρατίας για καθιέρωση ετήσιου εορτασμού στα δημόσια σχολεία του δημοψηφίσματος του 1950 σχετικά με την «Ένωση» με την Ελλάδα, οδήγησε σε διάλειμμα (κενό) δύο μηνών στις συνομιλίες από τις 16 Φεβρουαρίου έως τις 11 Απριλίου 2017. Αυτό σήμαινε ότι οι πλευρές έχασαν κρίσιμο χρόνο στις διαπραγματεύσεις όταν αυτές είχαν αποκτήσει σημαντική δυναμική. Επίσης, είχε αρνητικό αντίκτυπο στην εμπιστοσύνη μεταξύ των δύο ηγετών και των αντίστοιχων κοινοτήτων τους».

Σημειώνει την κοινή συνάντηση με τους ηγέτες στην έδρα των Ηνωμένων Εθνών, στις 4 Ιουνίου και αναφέρεται στα συμφωνηθέντα από τους ηγέτες.

«Αναγνώρισαν τη ζωτική σημασία της ασφάλειας και των εγγυήσεων για τις δύο κοινότητες και τη σημασία της προόδου σε αυτό το κεφάλαιο για την επίτευξη συνολικής συμφωνίας. Ταυτόχρονα, ανέλαβαν τη δέσμευση να συνεχίσουν παράλληλα τις διακοινοτικές διαπραγματεύσεις για όλα τα άλλα εκκρεμή ζητήματα, ξεκινώντας από το εδαφικό, την ιδιοκτησία και τη διακυβέρνηση και τη νομή της εξουσίας. Επιπλέον, επιβεβαίωσαν ότι όλα τα ζητήματα θα αποτελέσουν αντικείμενο διαπραγμάτευσης αλληλένδετα και ότι δεν θα συμφωνηθεί τίποτα πριν συμφωνηθούν τα πάντα».

KPAN MONTANA

Υπάρχει στην έκθεση εκτενής αναφορά στις συναντήσεις του Κραν Μοντανά και γενική περιγραφή των προτάσεών του, αποφεύγοντας ωστόσο λεπτομέρειες των διαμειφθέντων στο τελευταίο δείπνο και σε άλλες συναντήσεις.

Αναφέρει ότι παρά τις διαφορές στις εναρκτήριες θέσεις τους και στη δημόσια ρητορική τους, μέσω της βαθιάς του εμπλοκής με τις τρεις εγγυήτριες μπόρεσε να δει ότι όλες τους ήρθαν στην Ελβετία δεσμευμένες να αναζητήσουν αμοιβαία αποδεκτές λύσεις. Ωστόσο παρά τη θετική διάθεση και τις εποικοδομητικές δηλώσεις που έγιναν κατά την εναρκτήρια ημέρα της διάσκεψης, η επίτευξη πραγματικής προόδου εμποδίστηκε γρήγορα, καθώς τα συμβαλλόμενα μέρη στο «τραπέζι 1» ήταν απρόθυμα να προβούν σε συμβιβασμούς, εκτός αν είχε σημειωθεί πρόοδος στο άλλο «τραπέζι» και αντιστρόφως.

«Σε μια προσπάθεια επίλυσης αυτού του διλήμματος, στις 30 Ιουνίου, παρουσίασα στα μέρη ένα πλαίσιο για την ταυτόχρονη επίλυση έξι μεγάλων εκκρεμούντων ζητημάτων και στα δύο "τραπέζια", ως στοιχεία ενός τελικού πακέτου που κατά την άποψή μου, θα οδηγούσε σε μια συνολική διευθέτηση. Αυτά αφορούσαν το εδαφικό, την πολιτική ισοτιμία, το περιουσιακό, την ισοδύναμη μεταχείριση, την ασφάλεια και τις εγγυήσεις».

Αφού περιγράφει συνοπτικά το περιεχόμενο των έξι θεμάτων, ο κ. Γκουτέρες αναφέρει ότι «μέχρι το τέλος της Διάσκεψης, οι πλευρές είχαν πρακτικά καταλήξει σε πλήρη συμφωνία για την ομοσπονδιακή εκτελεστική εξουσία και την αποτελεσματική συμμετοχή. Όσον αφορά την ισότιμη μεταχείριση, μολονότι εξακολουθούσαν να υπάρχουν ορισμένες διαφορές, περιορίζονταν κυρίως στο ζήτημα της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων, το οποίο οι αξιωματούχοι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που ήταν παρόντες στις διαπραγματεύσεις αξιολόγησαν ως περιορισμένο και δυνατόν να διευθετηθεί μέσω πρακτικών λύσεων».

Καταγράφει επίσης τα όσα συμφωνήθηκαν στο περιουσιακό και στο εδαφικό, ενώ εκτενέστερες αναφορές γίνονται στην ασφάλεια και τις εγγυήσεις.

«Πρότεινα τα μέρη να ταυτοποιήσουν λύσεις λαμβάνοντας υπόψη ότι το ισχύον σύστημα εγγυήσεων, και ειδικότερα το τέταρτο άρθρο της Συνθήκης Εγγυήσεων που περιέχει το μονομερές δικαίωμα παρέμβασης, ήταν "μη βιώσιμο". Επίσης, εισηγήθηκα ότι ένα νέο σύστημα ασφάλειας χρειαζόταν για την Κύπρο, καθώς και ένα αξιόπιστο πλαίσιο για την παρακολούθηση της εφαρμογής της συμφωνίας, στο οποίο θα διαδραματίσουν κάποιο ρόλο οι σημερινοί εγγυητές. Όσον αφορά το θέμα της παρουσίας ελληνικών και τουρκικών στρατευμάτων στην Κύπρο, συμφωνήθηκε ότι τυχόν εκκρεμή ζητήματα σχετικά με τα στρατεύματα θα ήταν καλύτερα να αντιμετωπιστούν στο ανώτατο πολιτικό επίπεδο, με τη συμμετοχή των πρωθυπουργών των τριών εγγυητικών δυνάμεων».

Στις 6 Ιουλίου ο Γενικός Γραμματέας επιστρέφει στο Κραν Μοντανά για να βοηθήσει τα μέρη να φθάσουν σε στρατηγική συναντίληψη επί των 6 θεμάτων και σημειώνει στην έκθεση ότι μόνο κατά την επιστροφή του συζητήθηκαν ορισμένα από τα πιο σημαντικά στοιχεία.

«Κατά τις εμπιστευτικές διμερείς συναντήσεις, τα ενδιαφερόμενα μέρη υπέβαλαν σημαντικές θέσεις και ενδείξεις για ενδεχόμενα ανοίγματα, ιδίως όσον αφορά τα θέματα ασφάλειας και εγγυήσεων. Εντούτοις, υπογραμμίστηκε επανειλημμένα από πολλά από τα μέρη ότι αυτά έπρεπε να ληφθούν ως μέρος του συνολικού πακέτου που παρουσίασα. Κατά τη διάρκεια ενός δείπνου για τους επικεφαλής των αντιπροσωπειών, μοιράστηκα την εκτίμησή μου ότι υπήρξε ευρεία κατανόηση των παραμέτρων της δυνητικής στρατηγικής συμφωνίας. Παρουσίασα επίσης στα μέρη προς εξέταση, ένα σχέδιο πλαισίου παρακολούθησης της εφαρμογής με τη μορφή ατύπου εγγράφου (non paper)».

Περιγράφοντας το άδοξο κλείσιμο της Διάσκεψης, ο Αντόνιο Γκουτέρες γράφει στην έκθεσή του:

«Δυστυχώς, κατά τη διάρκεια του δείπνου, ενώ τα έξι στοιχεία του πακέτου ήταν σε μεγάλο βαθμό διαθέσιμα, τα μέρη δεν μπόρεσαν να ολοκληρώσουν ένα πακέτο και να γεφυρώσουν τις υπόλοιπες διαφορές. Παρόλο που τα μέρη πλησίαζαν πιο κοντά στην ουσία, παρέμειναν πολύ απομακρυσμένα όσον αφορά την αναγκαία εμπιστοσύνη και αποφασιστικότητα να αναζητήσουν κοινό έδαφος μέσω της αμοιβαίας εξυπηρέτησης, που τελικά τους εμπόδιζε να φτάσουν στα γενικά περιγράμματα μιας στρατηγικής κατανόησης σ' όλα τα κεφάλαια των διαπραγματεύσεων, που θα μπορούσαν να στρώσουν το δρόμο για την τελική συμφωνία διευθέτησης. Επομένως, δεν κατέστη δυνατή η σύγκληση (συνάντηση) των πρωθυπουργών. Ως αποτέλεσμα, τα μέρη συμφώνησαν με το συμπέρασμά μου ότι η Διάσκεψη δεν θα έχει πιθανώς αποτέλεσμα και πρέπει να κλείσει».

Σε σχέση τη πρόοδο που σημειώθηκε στα έξι στοιχεία της εισήγησής του, κατά τη διάρκεια της διάσκεψης, ο ΓΓ του ΟΗΕ αναφέρει τα εξής:

«Κατά τη λήξη της Διάσκεψης, οι πλευρές είχαν ουσιαστικά επιλύσει το βασικό ζήτημα της αποτελεσματικής συμμετοχής. Μολονότι εξακολουθούσαν να υπάρχουν ορισμένες διαφορές ως προς την ισοδύναμη (ισότιμη) μεταχείριση των Τούρκων υπηκόων σε σχέση με το ζήτημα της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων, αυτό περιορίστηκε τώρα σε ένα ζήτημα ορισμένων λεπτομερειών και όχι αρχών. Επίσης, προέκυψε αρχική συμφωνία για την εδαφική προσαρμογή. Όσον αφορά το περιουσιακό, οι πλευρές συμφώνησαν καταρχήν σε δύο ξεχωριστά καθεστώτα ιδιοκτησίας, ενώ ξανά κάποιες λεπτομέρειες παρέμειναν. Τέλος, οι συμμετέχοντες προχώρησαν σημαντικά στην ανάπτυξη μιας έννοιας ασφάλειας, με την υπόθεση ότι θα επιτευχθεί συμφωνία για όλες τις εγχώριες (εσωτερικές) πτυχές της διευθέτησης που θα ικανοποιεί και τις δύο κοινότητες» (ΚΥΠΕ, 30 Σεπτεμβρίου).

Οκτώ σχόλια επί της Έκθεσης:

1. «Τα μέρη έφτασαν κοντά στο να καταλήξουν σε στρατηγική κατανόηση όσον αφορά την ασφάλεια και τις εγγυήσεις, καθώς και σε όλα τα υπόλοιπα εκκρεμή βασικά στοιχεία μιας συνολικής διευθέτησης. Συνεπώς, πιστεύω ακράδαντα ότι στο Κραν Μοντανά χάθηκε μια ιστορική ευκαιρία».

Σχόλιο: Θεωρώ ότι η εκτίμηση αυτή του ΓΓ του ΟΗΕ ενέχει ιστορική σημασία, καθώς η συνάντηση στο Κρανς Μοντάνα ενδεχομένως να ήταν η τελευταία προσπάθεια για επίλυση του κυπριακού στη βάση των ψηφισμάτων του ΟΗΕ. Συνεπώς αυτή η εκτίμηση, όπως καταγράφεται από τον ΓΓ του ΟΗΕ συμβάλλει πραγματικά στη συνολική αποτίμηση των πραγμάτων.

2. «Είμαι πεπεισμένος ότι οι προοπτικές να προωθηθεί επιτέλους αυτή η διαδικασία «πέρα από την τελική γραμμή» θα παραμείνουν άπιαστος στόχος χωρίς την ισχυρότερη πολιτική βούληση, το θάρρος και την αποφασιστικότητα, την αμοιβαία εμπιστοσύνη και την ετοιμότητα όλων των μερών να αναλάβουν μελετημένους κινδύνους στο τελευταίο και δυσκολότερο μίλι των διαπραγματεύσεων».

Σχόλιο: τα στοιχεία δείχνουν ότι ζούμε τον «άπιαστο στόχο». Ο Α. Γκουτέρες διαθέτει μεγάλη εμπειρία στην παγκόσμια πολιτική σκηνή: Πρωθυπουργός της Πορτογαλίας, 1995-2002, Πρόεδρος της Σοσιαλιστικής Διεθνούς 1999, 2002, Ύπατος Αρμοστής του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες, 2005-2015, ΓΓ του ΟΗΕ από τις 16 Οκτωβρίου 2016. Με την εμπειρία που διαθέτει μπορεί να κάνει εκτιμήσεις με βάση τα όσα αντιλαμβάνεται από όσα συμβαίνουν γύρω του. Μιλά ευθέως για «άπιαστο στόχο». Γιατί; Τι έλειψε; Λέει ο Α. Γκουτέρες: «ισχυρότερη πολιτική βούληση, θάρρος, αποφασιστικότητα, αμοιβαία εμπιστοσύνη, ετοιμότητα όλων των μερών να αναλάβουν μελετημένους κινδύνους στο τελευταίο και δυσκολότερο μίλι των διαπραγματεύσεων».

3. «Επαναβεβαιώνω την ετοιμότητα των Ηνωμένων Εθνών να βοηθήσουν τα μέρη εάν αποφασίσουν από κοινού να συμμετάσχουν σε μια τέτοια διαδικασία με την απαραίτητη πολιτική βούληση, προκειμένου να ολοκληρώσουν τη στρατηγική συμφωνία που αναδύθηκε στο Κραν Μοντανά. Τους ενθαρρύνω, επίσης, να αναζητήσουν τρόπους για τη διατήρηση του σώματος των εργασιών που οικοδομήθηκαν σε όλη τη διάρκεια της διαδικασίας με τη μορφή συγκλίσεων και κατανοήσεων και συσσωρεύτηκαν κατά τη διάρκεια των δύο τελευταίων ετών».

Σχόλια: με τη φράση «εάν τα μέρη αποφασίσουν από κοινού να συμμετάσχουν σε μια τέτοια διαδικασία», ο ΓΓ του ΟΗΕ δείχνει πως δεν είναι βέβαιος ότι μπορεί να υπάρχει άλλη τέτοια διαδικασία. Κατόπιν αυτού, ρίχνει το μπαλάκι της ευθύνης «στα μέρη». Αν αποφασίσουν, ο ίδιος θα απαντήσει θετικά, αλλά η κατεύθυνση είναι σαφής: όχι ξανά πρωτοβουλίες από την πλευρά του!

4. «Πιστεύω ακράδαντα ότι για να επιτύχει μια διαδικασία τόσο περίπλοκη και πολιτικά ευαίσθητη, θα πρέπει να ακολουθηθεί μια προσέγγιση πακετοποίησης για συγκεκριμένα βασικά ζητήματα, όπως αυτή που καθοδήγησε τις συζητήσεις κατά τη διάρκεια των

συναντήσεων στο Κραν Μοντανά. Στο μέλλον, θα πρέπει να αναζητηθεί συμφωνία σε στρατηγικό επίπεδο για τα βασικά εκκρεμή ζητήματα τα οποία θα αποτελέσουν τη βάση για τη συνολική διευθέτηση και ότι, μετά τη σύναψη μιας στρατηγικής συμφωνίας, θα πρέπει να εκπονηθούν λεπτομέρειες σε τεχνικό επίπεδο. Μια έγκαιρη συμφωνία σε στρατηγικό επίπεδο θα παρείχε άμεσα σε κάθε πλευρά την απαραίτητη διαβεβαίωση ότι η συνολική διευθέτηση θα περιελάμβανε εκείνα τα στοιχεία που έχουν καίρια σημασία για κάθε κοινότητα και έτσι θα πρόσφερε την ώθηση για την ολοκλήρωση των υπόλοιπων τεχνικών λεπτομερειών».

Σχόλιο: η διαπίστωση αυτή δείχνει ότι ο ίδιος έχει κατανοήσει αυτό το κεντρικής σημασίας ζήτημα.

Πρώτον «συμφωνία σε στρατηγικό επίπεδο για τα βασικά εκκρεμή ζητήματα τα οποία θα αποτελέσουν τη βάση για τη συνολική διευθέτηση και,

Δεύτερον», «μετά τη σύναψη μιας στρατηγικής συμφωνίας, θα πρέπει να εκπονηθούν λεπτομέρειες σε τεχνικό επίπεδο».

Θεωρώ ότι προηγούμενοι ΓΓ του ΟΗΕ εργάστηκαν άλλοι με σωστό και άλλοι κατά ανορθόδοξο τρόπο σε διαδικασίες επίλυσης στο κυπριακό-λ.χ. πολύ σωστά εργάστηκε ο Μ. Μ. Γκάλι, με κενά ο Κ. Άνάν και Μπα-κι Μουν. Ο νυν ΓΓ του ΟΗΕ κατενόησε το ουσιώδες: πρώτα συμφωνία «σε στρατηγικό επίπεδο για τα βασικά εκκρεμή ζητήματα». Ελπίζω αυτή η σωστή επισήμανση να μην αποδειχθεί ότι ήταν η τελευταία της διαδικασίας.

5. «Λίγες τεχνικές επιτροπές πραγματοποίησαν συναντήσεις, σημειώνοντας ότι τώρα ήταν πιο σημαντικό από ποτέ να συνεχίσουμε μερικές από τις εργασίες που θα ωφελήσουν και τις δύο κοινότητες. Πιστεύω ότι είναι σημαντικό να συνεχιστεί η υποστήριξη των Ηνωμένων Εθνών στο έργο των τεχνικών επιτροπών, ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου πολιτικής αβεβαιότητας. Λόγω του δικοινοτικού χαρακτήρα των τεχνικών επιτροπών, έχουν τη δυνατότητα να διατηρήσουν τα κέρδη που έχουν επιτευχθεί μέχρι στιγμής στις κυπριακές ειρηνευτικές συνομιλίες και να συνεχίσουν να συμβάλλουν στην ανάπτυξη περαιτέρω μέτρων οικοδόμησης εμπιστοσύνης και στις προσπάθειες οικοδόμησης της ειρήνης».

Σχόλιο: Ο ΓΓ «πιστεύει ότι είναι σημαντικό να συνεχιστεί η υποστήριξη των Ηνωμένων Εθνών στο έργο των τεχνικών επιτροπών, ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου πολιτικής αβεβαιότητας». Κρίνω την εισήγηση αυτή ως απολύτως ρεαλιστική. Σε περίοδο αβεβαιότητας, αυξάνεις την ένταση της προσπάθειας σε επίπεδο «χαμηλής πολιτικής», με

την ελπίδα να ενισχύσουν τις προσπάθειες σε ανώτερο επίπεδο. 6. «Η διαμάχη μεταξύ των πλευρών σχετικά με την απόφαση του Κοινοβουλίου της Κυπριακής Δημοκρατίας για καθιέρωση ετήσιου εορτασμού στα δημόσια σχολεία του δημοψηφίσματος του 1950 σχετικά με την «Ένωση» με την Ελλάδα, οδήγησε σε διάλειμμα (κενό) δύο μηνών στις συνομιλίες από τις 16 Φεβρουαρίου έως τις 11 Απριλίου 2017. Αυτό σήμαινε ότι οι πλευρές έχασαν κρίσιμο χρόνο στις διαπραγματεύσεις όταν αυτές είχαν αποκτήσει σημαντική δυναμική. Επίσης, είχε αρνητικό αντίκτυπο στην εμπιστοσύνη μεταξύ των δύο ηγετών και των αντίστοιχων κοινοτήτων τους».

Σχόλιο: είναι πέρα από σαφές ότι αυτή η υπόθεση ζημίωσε την εικόνα και την αξιοπιστία της ε/κ πλευράς. Δεν έχει καμιά σημασία αν ψηφίστηκε κάτι εκ προθέσεως ή εκ παραδρομής. Μετρά μόνο το αποτέλεσμα. Και αυτό το αποτέλεσμα περιγράφει με ακρίβεια ο ΓΓ του ΟΗΕ- «είχε αρνητικό αντίκτυπο στην εμπιστοσύνη μεταξύ των δύο ηγετών και των αντίστοιχων κοινοτήτων τους».

7. «Οι πλευρές είχαν ουσιαστικά επιλύσει το βασικό ζήτημα της αποτελεσματικής συμμετοχής. Μολονότι εξακολουθούσαν να υπάρχουν ορισμένες διαφορές ως προς την ισοδύναμη (ισότιμη) μεταχείριση των Τούρκων υπηκόων σε σχέση με το ζήτημα της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων, αυτό περιορίστηκε τώρα σε ένα ζήτημα ορισμένων λεπτομερειών και όχι αρχών. Επίσης, προέκυψε αρχική συμφωνία για την εδαφική προσαρμογή. Όσον αφορά το περιουσιακό, οι πλευρές συμφώνησαν καταρχήν σε δύο ξεχωριστά καθεστώτα ιδιοκτησίας, ενώ ξανά κάποιες λεπτομέρειες παρέμειναν. Τέλος, οι συμμετέχοντες προχώρησαν σημαντικά στην ανάπτυξη μιας έννοιας ασφάλειας, με την υπόθεση ότι θα επιτευχθεί συμφωνία για όλες τις εγχώριες (εσωτερικές) πτυχές της διευθέτησης που θα ικανοποιεί και τις δύο κοινότητες».

Σχόλιο: με βάση αυτή την περιγραφή, εξηγείται η φράση Γκουτέρες: «ισχυρότερη πολιτική βούληση, θάρρος, αποφασιστικότητα». Αυτό σήμαινε ότι με βάση την ουσιώδη πρόοδο και τις διαφωνίες στο Κρανς Μοντάνα, υπήρξε η ισχυρή δυνατότητα για να ζητηθεί «από τα μέρη» παράταση των συνομιλιών με επίπονη προσπάθεια για να διανυθεί το «τελευταίο μίλι».

8. «Δυστυχώς, κατά τη διάρκεια του δείπνου, ενώ τα έξι στοιχεία του πακέτου ήταν σε μεγάλο βαθμό διαθέσιμα, τα μέρη δεν μπόρεσαν να ολοκληρώσουν ένα πακέτο και να γεφυρώσουν τις υπόλοιπες διαφορές. Παρόλο που τα μέρη πλησίαζαν πιο κοντά στην ουσία, παρέμειναν πολύ απομακρυσμένα όσον αφορά την αναγκαία εμπιστοσύνη και αποφασιστικότητα να αναζητήσουν κοινό έδαφος μέσω της αμοιβαίας εξυπηρέτησης, που τελικά τους εμπόδιζε να φτάσουν στα γενικά περιγράμματα μιας στρατηγικής κατανόησης

σ' όλα τα κεφάλαια των διαπραγματεύσεων, που θα μπορούσαν να στρώσουν το δρόμο για την τελική συμφωνία διευθέτησης. Επομένως, δεν κατέστη δυνατή η σύγκληση (συνάντησης) των πρωθυπουργών. Ως αποτέλεσμα, τα μέρη συμφώνησαν με το συμπέρασμά μου ότι η Διάσκεψη δεν θα έχει πιθανώς αποτέλεσμα και πρέπει να κλείσει».

Σχόλιο: Ο ΓΓ του ΟΗΕ παρουσίασε πλαίσιο από έξι σημεία για την επίλυση του κυπριακού. Έτσι ενώ «τα έξι στοιχεία του πακέτου ήταν σε μεγάλο βαθμό διαθέσιμα, τα μέρη δεν μπόρεσαν να ολοκληρώσουν». Ο ΓΓ του ΟΗΕ παρουσίασε επίσης, «ένα σχέδιο πλαισίου παρακολούθησης της εφαρμογής με τη μορφή ατύπου εγγράφου (non paper)».

Το πλαίσιο από έξι σημεία και το σχέδιο «πλαισίου παρακολούθησης της εφαρμογής», θα μπορούσαν να γίνουν αποδεκτά ως κατευθυνήριες αρχές της επίλυσης από τον Πρόεδρο Αναστασιάδη την κατάλληλη στιγμή στη διάρκεια του δείπνου της 6ης Ιουλίου. Έτσι θα άνοιγε ο δρόμος για δημιουργία των προϋποθέσεων για διάσκεψη στο υψηλότερο δυνατό επίπεδο, με τη συμμετοχή των πρωθυπουργών Ελλάδας, Τουρκίας, Μ. Βρετανίας.

Σύμμαχος όλης της Κύπρου ήταν η θέση που εξέφρασε ο τότε Ειδικός Αντιπρόσωπος του ΓΓ του ΟΗΕ για το κυπριακό Ε. Έιντε ότι,

«είχα την πεποίθηση πως η Συνθήκη Εγγυήσεων και το δικαίωμα επέμβασης έπρεπε να λήξουν αμέσως. Δεν υπάρχει χώρος γι' αυτά σε ένα σύγχρονο κυρίαρχο κράτος» (22 Ιουλίου 2017).

Σύμμαχος όλης της Κύπρου ήταν η θέση που εξέφρασε ο Α. Γκουτέρες:

«Πρότεινα, τα μέρη να ταυτοποιήσουν λύσεις λαμβάνοντας υπόψη ότι το ισχύον σύστημα εγγυήσεων, και ειδικότερα το τέταρτο άρθρο της Συνθήκης Εγγυήσεων που περιέχει το μονομερές δικαίωμα παρέμβασης, ήταν «μη βιώσιμο».

Ο Α. Γκουτέρες γνωρίζει πλέον καλά τα δεδομένα στο κυπριακό. Το κεντρικό του μήνυμα: με τα σημερινά δεδομένα η επίλυση ισούται με «άπιαστο στόχο». Με «ισχυρότερη πολιτική βούληση, με θάρρος και αποφασιστικότητα» μπορεί να ελπίζουμε.

Η τ/κ ηγεσία για μια σειρά από λόγους, υστερεί στα ζητήματα που διασυνδέονται με την ΕΕ, είτε αυτά αφορούν τη σχέση της με το κυπριακό, είτε τις ευρωτουρκικές σχέσεις. Μια μερίδα της συχνά συνειδητά υποτιμά τη σημασία της γιατί θέλει να κρατήσει το κυπριακό στην παραδοσιακή του φόρμα, μια άλλη γιατί δεν εκτιμά αυτή τη διασύνδεση επειδή δεν κατανοεί την γεωπολιτική της βαρύτητα, με αποτέλεσμα να μην υιοθετείται μια στιβαρή κατεύθυνση με επίκεντρο την ΕΕ.

Ο Μ. Ακιντζί με μια διαφορετική παρέμβαση, θεωρώ ότι κάνει την πρώτη, σοβαρή προσπάθεια να αναγνωστούν οι συσχετισμοί με νέο τρόπο. Στις 14 Σεπτεμβρίου 2017 η τ/κ εφημερίδα «Κιπρίς Ποστασί» μεταδίδει τα εξής από ομιλία του τ/κ ηγέτη Μ. Ακιντζί στην Κ/πολη σε συνέδριο που οργάνωσαν η Ένωση των Επιμελητηρίων της Τουρκίας και το Ίδρυμα για την Οικονομική Ανάπτυξη:

«Πιστεύω ότι ο στόχος της ΕΕ αποτελεί ένα από τους πολλούς και σημαντικούς προσανατολισμούς που έχουμε ως επιχειρηματίες και πολιτικοί που συγκεντρωθήκαμε εδώ...

Θέλουμε η τροφή που καταναλώνουμε να είναι πιο υγιεινή, το περιβάλλον καλύτερο το ανθρωπιστικό σύστημα να θέλουμε την υλοποίηση αυτού του στόχου για μια υψηλότερης ποιότητας ζωή, τόσο για εμάς τους τ/κ όσο και για σας στην Τουρκία και να είναι βασισμένη στο κράτος δικαίου το οποίο να υπερισχύει του αυταρχισμού.

Δεν πρέπει να εγκαταλείψουμε αυτούς τους στόχους. Νομίζω ότι η Τουρκία μη εγκαταλείποντας τον στόχο της ένταξης στην ΕΕ, είναι σημαντικό για εμάς τους τ/κ, και ότι οι τ/κ, μη εγκαταλείποντας το στόχο της επίλυσης του κυπριακού, είναι σημαντικό για εσάς (την Τουρκία)».

Κανένας τ/κ πολιτικός μέχρι τώρα δεν μπόρεσε να κατανοήσει τη μεγάλη πολιτική σημασία που περιέχεται στη τριγωνική σχέση ΕΕ- Κύπρος-Τουρκία. Ο Ακιντζί αλλάζει την προσέγγιση καθώς για πρώτη φορά τ/κ πολιτικός μιλά ανοικτά και ορθολογικά επί του θέματος:

Πρώτο, εκτιμά ότι «ότι οι τ/κ μη εγκαταλείποντας το στόχο της επίλυσης του κυπριακού είναι σημαντικό για εσάς (την Τουρκία)». Έτσι ο Μ. Ακιντζί θέτει το ζήτημα της επίλυσης

του κυπριακού στη σωστή βάση, ότι δηλαδή συνιστά ένα σημαντικό κλειδί για την ενταξιακή πορεία της Τουρκίας, συνεπώς η επίλυση του κυπριακού θα ενισχύσει τους δυτικούς προσανατολισμούς της. Αυτή είναι μια ρεαλιστική ανάγνωση των πραγμάτων, η οποία μέχρι σήμερα βρισκόταν σε αναλύσεις πίσω από κλειστές πόρτες. Για πρώτη φορά τίθεται σε αυτό το επίπεδο και με αυτό τον τρόπο.

Δεύτερο, εκτιμά ότι «η Τουρκία μη εγκαταλείποντας τον στόχο της ένταξης στην ΕΕ, είναι σημαντικό για εμάς τους τ/κ». Μια ανάλυση η οποία λέει ανοικτά στην τουρκική ηγεσία να συνεχίσει την ενταξιακή της πολιτική και να τερματίσει την πολιτική του ζικ-ζακ που ακολουθεί εσχάτως. Συνεπώς, ο Ακιντζί ρεαλιστικά αποτυπώνει τη σκέψη του: μια Τουρκία που βελτιώνει τις σχέσεις της με την ΕΕ, θα συνιστά μια πραγματική ενίσχυση για την αλλαγή σελίδας για τους τ/κ μέσα από την επίλυση.

Τρίτο, σε μια διαφορετική εποχή τα ζητήματα της καθημερινότητας θα έχουν διαφορετική εξέλιξη στη ζωή των ανθρώπων. Γι' αυτό ο Ακιντζί λέει: «Θέλουμε η τροφή που καταναλώνουμε να είναι πιο υγιεινή, το περιβάλλον καλύτερο το ανθρωπιστικό σύστημα να θέλουμε την υλοποίηση αυτού του στόχου για μια υψηλότερης ποιότητας ζωή, τόσο για εμάς τους τ/κ όσο και για σας».

Τέταρτο, η φράση «το κράτος δικαίου να υπερισχύει του αυταρχισμού» αποτελεί μια ευθεία κριτική αναφορά στον τρόπο που τυγχάνουν διαχείρισης ορισμένες εσωτερικές υποθέσεις στην ίδια την Τουρκία, κυρίως στο ζήτημα του τρόπου και της έκτασης της καταδίωξης οπαδών του κινήματος Γκιουλέν. Συνεπώς όταν μιλάς υπέρ της ΕΕ, ότι το «κράτος δικαίου να υπερισχύει του αυταρχισμού», αυτό δείχνει θάρρος και επίγνωση της σημασίας των λέξεων. Η ευρωπαϊκή πρακτική βασίζεται στη διάκριση των εξουσιών και αυτή η διάκριση συνιστά την καλύτερη απάντηση στις συλλήψεις και τις δίκες που συνδέονται με την παραβίαση των κανόνων του κράτους δικαίου. Ο Μ. Ακιντζί υποστηρίζει ότι το κράτος δικαίου στην Τουρκία πρέπει να καθοδηγεί τις πολιτικές και δικαστικές αποφάσεις ως μέτρο που συμβάλλει στην ενίσχυση του εξευρωπαϊσμού της.

Πέμπτο, κρίνω ότι η παρέμβαση Ακιντζί συνιστά μια ρεαλιστική προσέγγιση η οποία διασυνδέει την επίλυση του κυπριακού με την πρόοδο στην ευρωτουρκική σχέση. Αναγνωρίζει ότι αυτή η διασύνδεση παρέχει κίνητρα και επωφελή συμφέροντα για να υπάρχουν δύο αλληλένδετες θύρες ανοικτές: η επίλυση ενισχύσει την ευρωτουρκική σχέση και η δυτική πορεία της Τουρκίας ενισχύσει τους τ/κ μέσα στο πλαίσιο των σχέσεων επίλυση, ανάπτυξη και υψηλότερης ποιότητας ζωή.

Ασφαλώς γνωρίζω ότι η παρέμβαση αυτή του Μ. Ακιντζί δεν λύνει αυτομάτως τα ζητήματα, οι δυσκολίες ή πολυπλοκότητα των φαινομένων στην Τουρκία και στην τ/κ κοινότητα,

μερικές φορές παρεμποδίζουν την κίνηση του αυτονόητου. Ωστόσο, είναι σημαντικό πως ο Μ. Ακιντζί μίλησε μέσα στην Τουρκία για τις πιο σημαντικές προκλήσεις, μίλησε καθαρά υποστηρίζοντας ότι η ΕΕ συνιστά το κλειδί για να αλλάξουν τα πράγματα. Στην Τουρκία εκφράζονται και άλλες, διαφορετικές σκέψεις. Δεν γνωρίζω αν έπεισε. Γνωρίζω όμως ότι τόλμησε να μιλήσει δημόσια, διατυπώνοντας έναν λόγο με επίκεντρο την ευρωπαϊκή στρατηγική. Δεν έκανε κάτι ανάλογο στο παρελθόν. Πιθανόν να έμαθε μέσα από την εμπειρία του ως ηγέτης των τ/κ, ή και μέσα από τις επαφές που ανέπτυξε στο εξωτερικό με παράγοντες στην ευρωπαϊκή σκηνή όπως ο Γιούνκερ, η Μογκερίνι ή ο Στυλιανίδης. Σε κάθε περίπτωση, αυτή η δημόσια παρέμβαση συνιστά μian πραγματική πρόοδο και αυτό είναι προς το συμφέρον όλης της Κύπρου.

28. ΣΤΟ ΣΤΟΧΑΣΤΡΟ Η ΚΟΣΜΙΚΟΤΗΤΑ 2-9-2017

Οι δημόσιες δηλώσεις λένε πολλά και υπόσχονται περισσότερα στο μέλλον. Σημαντικές ειδήσεις έρχονται από τις δραστηριότητες που καταγράφουν προοδευτικοί οργανισμοί στην τ/κ κοινωνία. Η απόφαση της «κυβέρνησης» Οζκιουργκούν να κλείσει την Διδασκαλική Ακαδημία «Κεμάλ Αττατούρκ» υπήρξε κεντρικής σημασίας επιλογή. Στόχος της απόφασης είναι να κλείσει αυτή η «εστία» που παράγει εκπαιδευτικούς με κοσμική παιδεία και έτσι να εξαναγκάσει τους αυριανούς, υποψήφιους, δασκάλους να λαμβάνουν πλέον την εκπαίδευσή τους σε σχολές στην Τουρκία.

Η τ/κ εφημερίδα Ortam στις 17.08.17 γράφει ότι «πολιτικά κόμματα και οργανώσεις οργάνωσαν διαμαρτυρία έξω από τα γραφεία του «υπουργείου Παιδείας» για να καταδικάσουν τις προσπάθειες που επιχειρεί η «κυβέρνηση» και η Τουρκία που έχουν ως στόχο την αλλοίωση της κουλτούρας, της γλώσσας, της θρησκείας και της ταυτότητας της τ/κ κοινότητας». Οι διαδηλωτές εναπόθεσαν μαύρο στεφάνι στην είσοδο του «υπουργείου», ενώ άνοιξαν πανώ της Συντεχνίας των Δασκάλων της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΚΤΟΕΟΣ), που έγραφε «κάτω τα χέρια από την κουλτούρα, τη θρησκεία και την ταυτότητα». Ο ηγέτης της ΚΤΟΕΟΣ Σελμά Εϊλέμ είπτε ότι «ο νόμος για τις θρησκευτικές υποθέσεις, τα μαθήματα Κορανίου, τα εκπαιδευτικά μαθήματα στο camping στα Δαρδανέλλια, έχουν ως στόχο την αλλοίωση της τ/κ κουλτούρας, της γλώσσας, της θρησκείας, της ταυτότητας και των θεσμών. Δεν θα επιτρέψουμε αυτό να συμβεί».

Ο Σενέρ Ελζιλ, ΓΓ της τ/κ συντεχνίας των τ/κ δασκάλων (KTOS) είπε ότι «παρά τις μεγάλες ελλείψεις στα σχολεία, η κυβέρνηση έδωσε 33 εκ. δολάρια για την κατασκευή τζαμιού με χρήματα που έρχονται από τη Σ. Αραβία με εντολές από την Τουρκία».

Η τ/κ εφημερίδα Afrika στις 18.08.17 γράφει ο συντονιστής για την δευτεροβάθμια εκπαίδευση στην τουρκική «πρεσβεία» απάντησε στις κριτικές σχετικά με το θέμα της μεταφοράς μαθητών για θρησκευτική κατήχηση στα Δαρδανέλλια ότι «το αεροπλάνο είναι δικό μας. Τα χρήματα δικά μας. Δεν θα σας ερωτήσουμε ποιον να στείλουμε». Ο ηγέτης της ΚΤΟΕΟΣ Σελμά Εϊλέμ σχολίασε: «οι εργοδοτούμενοι από την Άγκυρα τα έχουν χαμένα. Έχουν ξεχάσει πού βρίσκονται. Αυτός ο εργοδοτούμενος είναι σε χώρα κοσμική, δημοκρατική και μοντέρνα. Μπορεί ασπόνδυλοι πολιτικοί να υπακούουν στις προσπάθειές σας να μας προσβάλετε, να μας απαξιώνετε για να ετοιμάζετε την πολιτική της αλλοίωσης.. αλλά εμείς δεν θα το επιτρέψουμε αυτό».

Η τ/κ εφ ημερίδα Detay στις 18.08.17 γράφει ότι ο ΓΓ του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος Ασίμ Ίντρικ δήλωσε πώς ότι το «υπουργείο Παιδείας» θα «σταματήσει την διδασκαλία της θεωρίας της εξέλιξης στα τ/κ σχολεία από το Σεπτέμβριο του 2018. Τα θέματα που συνδέονται με τον Κεμάλ Αττατούρκ θα περιοριστούν και θέματα σχετικά με το τζιχάντ θα περιλαμβάνονται στα σχολικά εγχειρίδια».

Η Ortam στις 23.08.17 γράφει ότι Τζεμάλ Οζιγίτ, ηγέτης του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος (TDP), που πρόσκειται στον τ/κ ηγέτη Μ. Ακιντζί, δήλωσε ότι «οι τ/κ δεν έχουν αγωνιστεί αρκετά για να εμποδίσουν τις πιο πάνω αλλαγές. Το καθεστώς υπηρετεί τις προσπάθειες για την αλλοίωση του κοινότητάς μας. Με την προσέγγιση της στρατιωτικής και πολιτικής γραφειοκρατίας στην Τουρκία μετά το 1974, έχουν καταβληθεί προσπάθειες για να δημιουργήσουν μια εθνικιστική κοινότητα. Τώρα (οι ίδιοι) προσπαθούν να μετατρέψουν τους τ/κ σε μια θρησκευτική, ισλαμική κοινότητα με το να σέρνονται πίσω από την Τουρκία. Αυτή η αλλοίωση οδηγεί προς το σύστημα της Σαρίας (ισλαμικός νόμος). Δεν μπορούν να φτιάξουν μια δομή που να σταθεί στην τ/κ κοινότητα γι' αυτό η «κυβέρνηση» συστηματικά λαμβάνει οδηγίες από την Τουρκία. Αυτή η κοινότητα πρέπει να εγερθεί και να εντείνει τον κοινοτικό αγώνα αφήνοντας πίσω τα μικρά καθημερινά θέματα...».

Ο Σελμά Εϊλέν υπογράμμισε ότι «δεν θα σταματήσουμε μέχρι να φτάσουμε στο σημείο να συμβαδίζουμε με το διεθνή νόμο».

Η εφημερίδα Afrika στις 23.08.17 παραθέτει στοιχεία που υποστηρίζει ο Ουγούρ Εριλέν μέλος της διοίκησης της ΚΤΟΣ: «υπάρχουν 162 σχολεία και 212 τζαμιά. Σαράντα έξι νέα τζαμιά κτίστηκαν τα τελευταία 17 χρόνια και μόνο 15 σχολεία κτίστηκαν από το 1974 και μετά. Σαράντα οκτώ σχολεία χρειάζονται επιδιορθώσεις. Η κυβέρνηση βρίσκει χρήματα για τα τζαμιά και τις θεολογικές σχολές για χότζιες και χατζήδες, αλλά όχι για την επιδιόρθωση των σχολείων». Στη συνέχεια προέτρεψε όλα τα μέλη της κοινότητας να δράσουν από κοινού για ένα κοσμικό, μοντέρνο, κοινωνικό και βασισμένο σε αρχές εκπαιδευτικό σύστημα. Για ένα δωρεάν, δημόσιο σχολείο βασισμένο στα ίσα δικαιώματα και στην υψηλής ποιότητας εκπαίδευση». Και υπογράμμισε: «Ήρθε ο καιρός να υπερασπιστούμε τον κοσμικό χαρακτήρα της τ/κ κοινότητας, τον κοσμικό τρόπο ζωής και τον κοσμικό χαρακτήρα των θεσμών και της κοινοτικής μας ύπαρξης. Δεν έχουμε άλλο νησί να πάμε, ούτε άλλη χώρα να ζήσουμε».

Ο Μεμπούρ Ντιρέν, μέλος της διοίκησης ΚΤΟΣ δήλωσε ότι «τζαμιά και σπίτια για ενοικίαση πληρώνονται από την τουρκική πρεσβεία μετατρεπόμενα σε μηχανισμούς θρησκευτικής προπαγάνδας. Προσπάθειες γίνονται ώστε οι ιμάμηδες να έχουν λόγο στα κοινοτικά πράγματα. Κάποιοι πολιτικοί παίρνουν οδηγίες από τους ιμάμηδες, ενώ η οικονομική βοήθεια από τουρκικές πηγές δίνεται σε αντάλλαγμα για την καθοδήγηση νέων σε δραστηριότητες και επισκέψεις στην Τουρκία».

Η μάχη γύρω από τις δύο ταυτότητες των τ/κ είναι ιδιαιτέρως πολιτική. Από τη μια είναι η κοσμική, προοδευτική διάσταση (ο «τουρκοκυπριακός κυπριωτισμός»), που θέλει να κρατήσει την ιδιαίτερη ταυτότητα των τ/κ μέσα στα πλαίσια μιας ομοσπονδιακής επίλυσης στο κυπριακό. Από την άλλη, η συντηρητική διάσταση της εθνοτικής υπεροχής (ο τουρκισμός, συν νέα θρησκευτικά χαρακτηριστικά) ως μια ιδεολογική βάση η οποία προωθεί το προβάδισμα του τουρκισμού έναντι του κοσμικού χαρακτήρα του «τ/κ κυπριωτισμού». Τα στοιχεία που συγκροτούν τις δύο ταυτότητες καθοδηγούν μια πολιτική διαπάλη στο μείζον: η πρώτη ταυτότητα επιδιώκει την επίλυση του κυπριακού στα πλαίσια μιας ομοσπονδιακής επίλυσης, όπως προβλέπουν τα ψηφίσματα του ΟΗΕ και οι Συμφωνίες Κορυφής. Η δεύτερη, επιδιώκει να ακυρώσει κάθε προσπάθεια για επίλυση στο κυπριακό γιατί θεωρεί ότι το υπάρχον status quo παρέχει το πιο κατάλληλο πλαίσιο για να επιτύχει τους στόχους της.

Οι δύο συντεχνίες των εκπαιδευτικών στην τ/κ κοινότητα έχουν μακρά παράδοση στις προσπάθειες για την υπεράσπιση του κοσμικού χαρακτήρα της κοινότητας τους. Ταυτόχρονα παραμένουν σημαντικοί, δημόσιοι παίκτες στις προσπάθειες για την επίλυση του κυπριακού. Η απόφαση της «κυβέρνησης» Οζκουρκούν να κλείσει την διδασκαλική ακαδημία συνιστά μια πολιτική απόφαση που λήφθηκε στο πιο υψηλό επίπεδο με προφανή στόχο να κόψει τον ομφάλιο λώρο ανάμεσα στην εκπαιδευτική κοινότητα των τ/κ και την κοσμικότητα. Οι επιπτώσεις από μια τέτοια απόφαση θα φανούν μέσα στο χρόνο και αυτό φαίνεται πως κυριάρχησε στη σκέψη Οζκιουρκούν, ενός γνωστού θιασώτη της

λύσης του τύπου «όπως είμαστε». Εμφανώς οι συμπεριφορές της ηγετικής ομάδας που ηγείται της «κυβέρνησης» (Χ. Οζγκιουργκούν, Κόμμα Εθνικής Ενότητας, Σ. Ντενκτάς, Δημοκρατικό Κόμμα) παίρνουν έναν πιο επιτακτικό χαρακτήρα μετά το ναυάγιο των συνομιλιών στο Κρανς Μοντάνα. Καθόλου τυχαίο: το ναυάγιο έδωσε το έναυσμα για πιο επιθετικές κινήσεις υπέρ της πολιτικής της μη λύσης επειδή η «κυβέρνηση» θεωρεί τον Ακιντζί ως αποδυναμωμένο και τις συντεχνίες των εκπαιδευτικών ως ευρισκόμενες σε αδιέξοδο.

Ο Ουγούρ Εριλέν εξέφρασε με έναν επιτυχημένο τρόπο την κινητήρια δύναμη για την πλειοψηφία των εκπαιδευτικών: «Δεν έχουμε άλλο νησί να πάμε, ούτε άλλη χώρα να ζήσουμε. Να υπερασπιστούμε τον κοσμικό χαρακτήρα της τ/κ κοινότητας, τον κοσμικό τρόπο ζωής και τον κοσμικό χαρακτήρα των θεσμών και της κοινοτικής μας ύπαρξης».

29. ΟΙ ΙΔΕΕΣ ΝΤΕΝΚΤΑΣ ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΝΤΟΥΛΑΠΑ! 24-8-2017

Όλοι οι σκελετοί βγαίνουν από την ντουλάπα; Μάλλον ναι, αν κρίνουμε από τις ειδήσεις που δημοσιεύει η «Κίπρις» στις 16 Αυγούστου. Σύμφωνα με αυτές ο Λατίφ Ακσιά επικεφαλής του Συνδέσμου «για τη διατήρηση ζωντανών των ιδεών του Ραούφ Ντενκτάς» έκανε έκκληση στον τ/κ ηγέτη Μ. Ακιντζί λέγοντάς του ότι «οι τ/κ δεν μπορούν να χάνουν ούτε μια μέρα πλέον». Σχολιάζοντας την αποτυχία των συνομιλιών στο Κρανς Μοντάνα ο Λ. Ακσιά είπε ότι ο « Μ. Ακιντζί πρέπει να πάρει τα αναγκαία βήματα και μαζί με την Βουλή να ακυρώσει όλες τις αποφάσεις που έλαβε σχετικά με την ομοσπονδιακή λύση στην Κύπρο και να εργαστεί για την αναγνώριση της ΤΔΒΚ και την άρση της απομόνωσης».

Αυτά επιτάσσει η διατήρηση των ιδεών του Ρ Ντενκτάς:

Πρώτο, και κυριότερο μέλημα, η πίεση στον Ακιντζί να ακυρώσει τα δώρα που έκανε στην ε/κ πλευρά σχετικά με το ενδεχόμενο να φτάσουν οι συνομιλίες στην ομοσπονδιακή δομή. Προφανώς η αγωνία του Συνδέσμου πάει στο εδαφικό και στη πρόταση Ακιντζί στο Μοντ Πελεράν 1, στην συμφωνία για τη τελική μορφή διακυβέρνησης σε ομοσπονδιακό και περιφερειακό επίπεδο, και στα ζητήματα της αποχώρησης του τουρκικού στρατού και της ασφάλειας όπως (δεν) συμφωνήθηκαν στις 7 Ιουλίου.

Δεύτερο, τι να γίνει αφού ακυρωθούν τα δώρα στους ε/κ; Να μείνουμε όπως είμαστε (ο επιθυμητός για τον Σύνδεσμο στόχος), συν η μάχη για την αναγνώριση της «ΤΔΒΚ» η οποία περιλαμβάνει και το στόχο της άρσης της απομόνωσης!

Αυτή ήταν η βασική σκέψη του Ρ. Ντενκτάς, «δύο κράτη δίπλα δίπλα» και ο Σύνδεσμος για να «διατηρήσει ζωντανές τις ιδέες του Ραούφ Ντενκτάς» έκανε το φυσιολογικό, κατ'αυτόν, βήμα. Να υπενθυμίσει σε όλους, ε/κ και τ/κ, ότι ένα ρεύμα στην τ/κ κοινότητα, πλειοψηφικό παλαιότερα, μειοψηφικό τώρα, επιδιώκει να μείνουν τα πράγματα ως έχουν- «αυτοί ποτζί, εμείς ποδά». Αυτές είναι οι ιδέες Ντενκτάς, τις οποίες είναι καλό να θυμόμαστε σε αυτές τις παράξενες ημέρες που βιώνουμε. Επ' αυτού του σημείου ο ρόλος αυτού του Συνδέσμου είναι χρήσιμος: επαναφέρει στη μνήμη όλα όσα αρκετοί ε/κ έχουν σταματήσει να σκέφτονται και εξαιτίας αυτού τελούν σε σύγχυση ως προς τις αναγκαίες προτεραιότητες.

Σε μια περίοδο που περισσεύουν οι εξυπνάδες, είναι σημαντικό η ε/κ κοινωνία να θυμάται ότι οι τ/κ πλειοψηφικά στηρίζουν Ακιντζί και τη διαδικασία επίλυσης (58%), αλλά μπορούν να ζήσουν και χωρίς αυτήν. Έστω και αν η μη λύση τους στερεί τα αγαθά της ειρήνης, μπορούν να επιβιώσουν σε μια διαιρεμένη Κύπρο και κάτω από τις σημερινές περιστάσεις. Έστω και εάν ψηφίζουν πολιτικούς που δεν ανήκουν στην ντενκτασική σχολή, η επίλυση δεν εξαρτάται μόνο από την ψήφο τους λόγω της πολυπλοκότητας της διασύνδεσής τους με την Τουρκία.

Κατά συνέπεια, είναι οι ε/κ που έπρεπε να έχουν συνεπή πρωταγωνιστικό ρόλο στην επεξεργασία μιας στρατηγικής για την αλλαγή. Είναι οι ε/κ που έπρεπε να αγωνιούμε μέρα νύχτα για την επίλυση γιατί είναι τα θεμελιώδη δικαιώματά μας που είναι κάτω από στρατιωτική κατοχή. Είναι οι ε/κ που έπρεπε να είμαστε εκατό βήματα μπροστά από τον μέσο τ/κ στην μάχη για την αναζήτηση λύσης. Είναι η δική μας πατρίδα η οποία σε περίπτωση μονιμοποίησης της σημερινής κατάστασης θα έχει σύνορα με την Τουρκία σε όλο το εύρος της επικράτειάς της, μια αρνητική προοπτική για την πλειοψηφία των τ/κ, αλλά και μια καταστροφική εξέλιξη για τους ε/κ.

Ο Σύνδεσμος «για τη διατήρηση ζωντανών των ιδεών του Ραούφ Ντενκτάς» μετά το ηχηρό αδιέξοδο στο Κρανς Μοντάνα αισθάνεται πιο άνετα, κινείται πιο δραστήρια γιατί βλέπει πού πάνε τα πράγματα. Δεν γνωρίζω αν αυτό βοηθά την ε/κ κοινωνία να σκεφθεί ξανά τα δεδομένα. Σε κάθε περίπτωση ας θυμόμαστε ότι ζητά από τον Μ. Ακιντζί «να ακυρώσει όλες τις αποφάσεις που έλαβε σχετικά με την ομοσπονδιακή λύση στην Κύπρο και να εργαστεί για την αναγνώριση της ΤΔΒΚ και την άρση της απομόνωσης».

Οι αυτούσιες δηλώσεις μιλούν από μόνες τους. Καμιά ανάλυση δεν θα προσθέσει κάτι. Οι δηλώσεις, οι κινήσεις, οι επιλογές δείχνουν με τον πιο ανάγλυφο τρόπο τις δυνατότητες, την επάρκεια και την αποτελεσματικότητα κάθε πολιτικής απόφασης.

Στις 24 Ιουλίου 2017 ο Κυβερνητικός Εκπρόσωπος Ν. Χριστοδουλίδης δήλωσε τα εξής:

«Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας προέβη σε αυστηρότατο διάβημα προς τον κ. Έιντε για τα όσα αναφέρει δημόσια σε σχέση με τους λόγους που οδηγηθήκαμε σε ένα αρνητικό αποτέλεσμα στο Κραν Μοντανά. Μάλιστα μέσα από πολύ συγκεκριμένες, πολλές ερωτήσεις που έθεσε στον κ. Έιντε για την κάθε συνάντηση που έγινε στην Ελβετία και τις απαντήσεις που πήρε, επιβεβαιώνεται αυτό που από την πρώτη μέρα είχαμε αναφέρει ότι, ο λόγος αποτυχίας των συζητήσεων στο Κραν Μοντανά ήταν η εμμονή της Τουρκίας για συνέχιση εγγυητικών δικαιωμάτων, παρεμβατικού δικαιώματος στην Κύπρο, και μόνιμη παρουσία τουρκικού στρατού. Αν συνεχιστούν αναφορές που δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα θεωρώ ότι δεν υπάρχει άλλη των επιλογών από το να δοθούν δημόσια τα πρακτικά για τα όσα έγιναν στο Κραν Μοντανά».

Ο ίδιος Πρόεδρος Αναστασιάδης χαρακτήρισε θλιβερό το ότι « άνθρωποι που εκφράζουν τάχα το διεθνές δίκαιο, όπως ο Ειδικός Σύμβουλος του ΓΓ να ψεύδονται δημόσια προκειμένου να καλύψουν την αδιαλλαξία της Άγκυρας, προκειμένου να επικαλούνται το απόρρητο όταν καλούνται να αποκαλύψουν λεπτομέρειες του τι ακριβώς ελέχθη, αλλά δεν διστάζουν να λένε ότι η Τουρκία ήταν έτοιμη».

Η Λευκωσία διαφοροποίησε τη θέση της σχετικά με τη δημοσιοποίηση των πρακτικών, λέγοντας ότι θα αποστείλει μέρος από τα πρακτικά στα μέλη του ΣΑ του ΟΗΕ και στους προέδρους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Προηγήθηκε δήλωση από εκπρόσωπο του ΓΓ του ΟΗΕ Αντόνιο Γκουντέρες ότι «προφανώς από δικής μας πλευράς παίρνουμε τη διπλωματική διαδικασία πολύ σοβαρά. Προτιθέμεθα να διατηρήσουμε ιδιωτικές τις διπλωματικές μας ανταλλαγές και συνομιλίες, οι οποίες έχουν νόημα να διεξάγονται κατ' αυτόν τον τρόπο και έχουμε εμπιστοσύνη ότι και τα μέρη θα πράξουν το ίδιο.»

Στις 23 Ιουλίου 2017 ο ΥΠΕΞ της Ελλάδας σε ανακοίνωσή του, «σε σχέση με όσα αναφέρει ο κ. Έιντε σε μία από τις συνεντεύξεις που απλόχερα μοιράζει», καλεί τον Ειδικό Σύμβουλο

του ΓΓ του ΟΗΕ να δώσει διευκρινήσεις. «Δέχθηκε ή όχι ο Τούρκος Υπουργός Εξωτερικών κατά τη διάρκεια του δείπνου της 6ης Ιουλίου την κατάργηση των «παρεμβατικών δικαιωμάτων» και της Συνθήκης Εγγυήσεως από την πρώτη μέρα της λύσης, όπως σαφώς δηλώνει ο κ. Έιντε σε μία από τις πολλές του συνεντεύξεις;». Γιατί, προστίθεται, «έχουμε την πεποίθηση ότι ο Τούρκος Υπουργός Εξωτερικών δήλωσε το αντίθετο τόσο μέσα στη Διάσκεψη όσο και δημόσια. Εκτός και αν ο κ. Έιντε βρισκόταν σε άλλη Διάσκεψη ή ήθελε να ακούσει διαφορετικά πράγματα...».

Τέλος, το ελληνικό Υπουργείο Εξωτερικών αναφέρει στην ανακοίνωσή του ότι «απ' ό,τι φαίνεται ο κ. Έιντε προβαίνει σε δηλώσεις ως κάποιος που έχει πρόθεση να παραιτηθεί από μεσολαβητής του ΟΗΕ ενόψει της, ως φαίνεται, πιο ικανοποιητικής θέσης του Εκπροσώπου Τύπου της τουρκικής Κυβέρνησης». Ο Έλληνας ΥΠΕΞ Ν. Κοτζιάς επίσης στις 23 Ιουλίου σε συνέντευξή του στον «Φιλελεύθερο» «επέκρινε τον ρόλο του κ. Έιντε στο θέμα της έλλειψης προετοιμασίας, για ψέματα που έλεγε, σημειώνοντας πως «το γνώριζε ότι έλεγε ψέματα, αλλά δεν τον πείραζε ότι πιανόταν στα πράσα. Ευτυχώς υποχρεώθηκε σε αναδίπλωση όταν προσπάθησε να εμφανίσει σε έγγραφο τις δικές του θέσεις ως δικές μας. Φοβάμαι ότι συνεχίζει αυτή την τακτική του και μετά την Ελβετία».

Αναφέρθηκε και σε επαφές που είχε ο αξιωματούχος του ΟΗΕ στην Αθήνα, λέγοντας πως συναντιόταν εν κρυπτώ με επιχειρηματίες «που όπως φάνηκε συνδέονται με συγκεκριμένους διεθνείς παράγοντες και επιλογές για το Κυπριακό». Σε αυτές τις συναντήσεις ήταν παρόντες και ορισμένοι από τους δημοσιογράφους που αρέσκονται να με υβρίζουν προσωπικά και προσπαθούν να αμαυρώσουν την κοινή προσπάθεια της ελληνικής και κυπριακής Κυβέρνησης».

Προηγήθηκε άλλη δήλωση Κοτζιά στις 11 Ιουλίου στην οποία χαρακτήρισε τον ειδικό απεσταλμένο του ΟΗΕ Έσπεν Μπαρθ Έιντε, ως «λομπίστα» και είπε πως «όταν ερχόταν στην Αθήνα για συνομιλίες περνούσε πρώτα από την τουρκική πρεσβεία, συναντούσε και συνομιλούσε με διάφορους επιχειρηματίες αλλά και δημοσιογράφους στα βόρεια προάστια που είχαν αντίθετες με τις δικές του θέσεις για το Κυπριακό. Ο Έιντε έπαιρνε μεροληπτικές θέσεις, όμως είναι μεγάλο λάθος να ταυτίσει κανείς τον ΟΗΕ με τον κ. Έιντε».

Στις 4 Αυγούστου 2017 ο Μ. Ακιντζί παρέθεσε δεξίωση προς τιμήν του απερχόμενου Ειδικού Συμβούλου του ΓΓ των Ηνωμένων Εθνών για το Κυπριακό, Έσπεν Μπαρθ Έιντε. Σε ομιλία του στη δεξίωση, ο Μουσταφά Ακιντζί είπε ότι, «κατά τη διάρκεια των εντατικών διαπραγματεύσεων για την επίλυση του Κυπριακού, που διήρκεσαν 27 μήνες, ο κ. Έιντε, είχε στους ώμους του την ευθύνη της διατήρησης μιας πολύ ευαίσθητης ισορροπίας μεταξύ των δύο πλευρών και πως υπήρξαν στιγμές που δέχτηκε άδικη κριτική, η οποία δεν προήλθε από το βόρειο μέρος του νησιού. Ωστόσο, διατήρησε την ακεραιότητα και τον επαγγελματισμό του και επικεντρώθηκε με αφοσίωση στο στόχο του. Ως τ/κ πλευρά γνωρίζουμε κατά βάθος ότι ήταν ειλικρινής στην προσπάθειά του να βοηθήσει τις δύο

κοινότητες και πάντοτε διατηρούσαμε μαζί του μια σχέση βασισμένη στο σεβασμό και την αμοιβαία κατανόηση, ακόμα και στις πιο δύσκολες στιγμές. Τα τελευταία δύο χρόνια, με τη βοήθεια του κ. Έιντε και της ομάδας του, έγινε κατορθωτό να επιτευχθεί πρόοδος άνευ προηγουμένου σε όλα τα κεφάλαια των διαπραγματεύσεων. Αλλά η γυμνή αλήθεια είναι ότι δεν μπορέσαμε να περπατήσουμε το τελευταίο μίλι. Πρέπει να σκεφτούμε και να αναλύσουμε την κατάσταση προσεκτικά, όπως εισηγήθηκε ο Γενικός Γραμματέας».

Στην ομιλία του ο τ/κ ηγέτης αναφέρθηκε και στην «εξαιρετική δουλειά και υποστήριξη από πλευράς της Ειδικής Αντιπροσώπου του ΓΓ των ΗΕ στην Κύπρο Ελίζαμπεθ Σπέχαρ και κάθε μέλους της ομάδας της αποστολής καλών υπηρεσιών στη διάρκεια της διαδικασίας. Ο κ. Έιντε μας αφήνει με καθαρή τη συνείδησή του, έχοντας πράξει ό,τι περνούσε από το χέρι του για την εξεύρεση μιας αμοιβαία αποδεκτής λύσης στο νησί, αλλά και με το πικρό συναίσθημα της μη επίτευξής της».

Ο Μ. Ακιντζί ευχήθηκε στον Έσπεν Μπαρθ Έιντε καλή επιτυχία στις εκλογές στις οποίες θα συμμετάσχει στη χώρα του και εκφράζοντας ευγνωμοσύνη για τις προσπάθειές του και την «ισορροπημένη στάση άρχων προς τις δύο κοινότητες στο νησί», προσθέτοντας πως η τουρκοκυπριακή κοινότητα τον θεωρεί «πραγματικό φίλο όλων των Κυπρίων».

Στις 15 Αυγούστου τα ΗΕ ανακοίνωσαν ότι ο Ειδικός Σύμβουλος του ΓΓ των ΗΕ για το Κυπριακό Έσπεν Μπαρθ Έιντε υπέβαλε την παραίτησή του για να ακολουθήσει πολιτική καριέρα στη Νορβηγία- θα θέσει υποψηφιότητα στις βουλευτικές εκλογές που θα διεξαχθούν τον Σεπτέμβριο.

Σε δήλωση ο Εκπρόσωπος του ΓΓ Φαρχάν Χακ αναφέρει ότι ο ΓΓ Αντόνιο Γκουτέρες εξέφρασε την ειλικρινή του ευγνωμοσύνη προς τον κ. Έιντε ο οποίος ηγείτο των καλών του υπηρεσιών για το Κυπριακό προς υποστήριξη των δικαιοδικών συνομιλιών μεταξύ του ηγέτη των Ε/κ Νίκου Αναστασιάδη και του Τ/κ ηγέτη Μουσταφά Ακιντζί με στόχο την εξεύρεση συνολικής λύσης.

Ο κ. Χακ στην δήλωσή του επισημαίνει ότι τους τελευταίους 27 μήνες ο κ. Έιντε με σταθερή προσήλωση, δέσμευση και δημιουργικότητα βοήθησε τους δύο ηγέτες να επιτύχουν πρωτοφανή πρόοδο προς την κατεύθυνση της εξεύρεσης βιώσιμης λύσης σε μια διένεξη δεκαετιών, φέρνοντας τους για πρώτη φορά τόσο κοντά στο κοινό όραμα για μια επανενωμένη Κύπρο».

Εδώ και οκτώ μήνες η διαπραγμάτευση για λύση στο κυπριακό πάει στραβά. Χαρακτηριστικό δείγμα γραφής η αποχώρηση Αναστασιάδη από το Μοντ Πελεράν στις 16 Νοεμβρίου 2016. Χαρακτηριστικό δείγμα γραφής η πολύμηνη διακοπή της διαδικασίας εξαιτίας της λάθος απόφαση της Βουλής των Αντιπροσώπων για το ενωτικό δημοψήφισμα και της εκτός κάθε λογικής αντίδραση του Μ. Ακιντζί.

Το σκηνικό αυτής της κατάστασης επανελήφθη στο Κρανς Μοντάνα-από τις 28 Ιουνίου στις 7 Ιουλίου. Παρά τις ελπίδες που δημιούργησε η φρέσκια εικόνα που εμφάνισε ο νέος ΓΓ του ΟΗΕ, αυτό δεν οδήγησε σε ουσιώδη πρόοδο. Η κατάρρευση των συνομιλιών όπως δηλώθηκε επισήμως από τον Α. Γκουτέρες στις 7 Ιουλίου αποτελεί μιαν ακόμα σκληρή σελίδα στις μακρές προσπάθειες για να αλλάξουν τα πράγματα. Βλέπω ως εξής τους λόγους που έφεραν την κατάσταση σε αυτό το σημείο:

Καμιά διπλωματική μάχη δεν κερδίζεται εάν δίνεις την εικόνα ότι πας σε αυτήν με το ζόρι. Οι συνεχείς δισταγμοί, η μάχη για πρόσκαιρες εντυπώσεις, δεν βοήθησαν στη δημιουργία του καλύτερου δυνατού κλίματος γύρω από τις συνομιλίες. Ειδικότερα, θέλω να υπογραμμίσω ότι δεν περιποιεί τιμή σε κανένα στην ε/κ πλευρά το γεγονός ότι η πρόταση της τουρκικής πλευράς στα ζητήματα που συνδέονται με την ασφάλεια διέρρευσε σχεδόν αυτομάτως σε ε/κ μέσο ενημέρωσης.

Η βασική θέση της Τουρκίας στα ζητήματα ασφάλειας ήταν γνωστή στην ε/κ ηγεσία μέσα από τις επαφές του ΓΓ του ΑΚΕΛ Α. Κυπριανού στην Κ/Πολη στις αρχές του 2016. Σε αυτό το διάστημα θα μπορούσε να πρόεδρος Αναστασιάδης να είχε ορίσει ειδικό απεσταλμένο του που να έκανε την βασική προεργασία για να δούμε πού στέκουν τα πράγματα. Δεν έγινε αυτό, ενώ και η ύλη που συγκέντρωσε ο απεσταλμένος του ΓΓ του ΟΓΕ Έσπεν Έιντε στο κεφάλαιο της ασφάλειας δεν κρίθηκε ως επαρκής λίγες ημέρες πριν τη Διάσκεψη.

Η διαφωνία που οδήγησε τις συνομιλίες σε αδιέξοδο, εξ' όσων μαθαίνουμε από τον τύπο, συνδεόταν με την πτυχή της ασφάλειας. Αν οι ειδήσεις είναι ακριβείς, η ε/κ πλευρά και ελληνική ζητούσαν οριστική κατάργηση του συστήματος των εγγυήσεων και των στρατιωτικών μονάδων της ΕΛΔΥΚ και ΤΟΥΡΔΥΚ σε μια 15ετία, ενώ η τουρκική και τ/κ ήθελαν επανεξέταση του ίδιου θέματος στην 15ετία υπό το φως των τότε δεδομένων. Εκτιμώ ότι η ε/κ πλευρά σταθμίζοντας όλα τα δεδομένα θα μπορούσε να κάνει δύο κινήσεις:

Πρώτο, να ανακοινώσει σε κάθε επίπεδο ότι η αποχώρηση του κατοχικού στρατού και η κατάργηση των μονομερών ή και πολυμερών επεμβατικών δικαιωμάτων συνιστά την πλήρη και κορυφαία προτεραιότητά της, και,

Δεύτερο, να κάνει διαπραγμάτευση πάνω στην τουρκική πρόταση ζητώντας αλλαγές όπως λ.χ επανεξέταση/τερματισμός σε μια 10ετία της παρουσίας της ΕΛΔΥΚ και ΤΟΥΡΔΥΚ, ή

διασύνδεση της επανεξέτασης/τερματισμού της παρουσίας τους, υπό το φως της προόδου της ευρωτουρκικής σχέσης λ.χ. σε πρόοδο σε αριθμό από ενταξιακά κεφάλαια.

Το περιεχόμενο για τη διάζευξη που χρησιμοποιώ, (επανεξέταση ή τερματισμός), βρίσκεται σε συνάρτηση από την τελική μορφή που θα έπαιρνε η συζήτηση για την κατάργηση των επεμβατικών δικαιωμάτων του 1960. Προφανώς αυτά δεν γίνονται στην τελευταία στιγμή. Προηγούνται οι ειδικοί απεσταλμένοι, τίθενται εφικτοί στόχοι, αναζητούνται συμμαχίες, περνάς τη θέση για κατάργηση των επεμβατικών δικαιωμάτων στα Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στις 24 Ιουνίου. Έτσι, γνωρίζεις το πεδίο, αποκτάς περισσότερη ισχύ, βλέπεις τη μεγάλη εικόνα και παίρνεις αποφάσεις.

Το δίλημμα ήταν ανάμεσα στη συντήρηση του ισχύοντος συστήματος του 1960 με ότι αυτό σημαίνει (κυρίως, μονομερή/πολυμερή στρατιωτικά επεμβατικά δικαιώματα, μόνιμη παρουσία ΕΛΔΥΚ, ΤΟΥΡΔΥΚ) και στην ουσιώδη βελτίωση των πιο πάνω (όπως συνιστά το χρονικό όριο για επανεξέταση της παρουσίας τους σε καθορισμένο χρονικό διάστημα). Το αδιέξοδο στο Κρανς Μοντάνα σημαίνει διατήρηση του συστήματος του 1960, με ότι αυτό συνεπάγεται. Θυμίζω ότι τα Σχέδια Ανάν το 2003 και 2004 στο κεφάλαιο της ασφάλειας προέβλεπαν φωτοτυπική μεταφορά της Συνθήκης Εγγυήσεων του 1960. Συνεπώς η επιδίωξη στο Κρανς Μοντάνα θα έπρεπε να ήταν η ουσιώδης βελτίωση τόσο των σχετικών προνοιών της Ζυρίχης, όσων και ουσιώδη βελτίωση των σχετικών κεφαλαίων στα Σχέδια Ανάν.

Τι μπορεί να γίνει από εδώ και πέρα; Δεν γνωρίζω αν ο ΟΗΕ θελήσει να κάνει μια ακόμα προσπάθεια. Αν υπάρχει ακόμα χρόνος και αν θελήσει να το επιχειρήσει, χρειάζεται ο ίδιος ο ΓΓ να αναλάβει τα ηνία της, αλλιώς δεν έχει νόημα μια επανάληψη του σκηνικού όπως στο Κρανς Μοντάνα. Ο ΓΓ του ΟΗΕ μπορεί να θέσει υπόψη των δύο μερών το «πλαίσιο Γκουτέρες» και κάθε πλευρά να υποβάλει τις τελικές θέσεις της στα ζητήματα που εκκρεμούν. Ο ΓΓ του ΟΗΕ να τις αξιολογήσει και να υποβάλει μια δική του συμβιβαστική πρόταση, ικανή να καλύπτει τις βασικές ανησυχίες των δύο πλευρών ώστε, η Κύπρος, όπως δήλωσε ο ίδιος, να καταστεί μια κανονική χώρα.

Δεν βλέπω τι άλλο μπορεί να αλλάξει το διαφαινόμενο στρατηγικό αδιέξοδο. Πλέον τα πράγματα λειτουργούν αντίστροφα και ήδη ο Μ. Τσαβούσογλου μίλησε δημόσια για αναζήτηση λύσης πέρα από τις παραμέτρους που θέτει ο ΟΗΕ. Μια τέτοια αλλαγή θα ήταν απολύτως καταστροφική για το μέλλον της Κύπρου, συνεπώς η ε/κ ηγεσία έχει την πλήρη ευθύνη να λάβει την πρωτοβουλία ώστε ο ΓΓ του ΟΗΕ να κινήσει τα νήματα μιας νέας προσπάθειας. Τώρα, πριν να εμφανιστούν εξελίξεις που να οδηγούν σε επιλογές χωρίς επιστροφή.

32. ΣΥΝΟΜΙΛΙΕΣ ΜΕ ΦΟΝΤΟ ΤΟΝ «ΞΑΦΝΙΚΟ ΘΑΝΑΤΟ»! 15-5-2017

Πριν από δύο χρόνια σε γεύμα στο Λήδρα Πάλας ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας Ν. Αναστασιάδης και ο τ/κ ηγέτης Μ. Ακιντζί έλαβαν την απόφαση για επανέναρξη των διαπραγματεύσεων-15 Μαΐου 2015. Η σημαντική εξέλιξη προηγήθηκε: στις 26 Απριλίου 2015, με ποσοστό 60%, και με έμβλημα την «Ελιά», ο Μ. Ακιντζί νίκησε στην ψηφοφορία ανάμεσα στους τ/κ.

Στο διάστημα των δύο ετών πραγματοποιήθηκαν περισσότερες από 60 συναντήσεις μεταξύ των δύο ηγετών και 150 συναντήσεις των διαπραγματευτών, ενώ ταυτόχρονα οι Τεχνικές Επιτροπές εργάστηκαν για να βρουν λύσεις στην περισσότερη επικοινωνία ανάμεσα στις δύο κοινότητες.

Σήμερα τα πράγματα δεν πάνω καλά, παρά το γεγονός ότι έχουν επιτευχθεί οι καλύτερες δυνατές συγκλίσεις, ίσως από την εποχή της εισβολής.

Ειδικότερα σημειώνω ως μια κορυφαία εξέλιξη την αποδοχή ρόλου στον προσωπικό αντιπρόσωπο του Προέδρου Γιούνκερ, Βαν Νούφελ. Στα επιμέρους κεφάλαια καταγράφω ως σημαντικά οφέλη την σχεδόν συμφωνημένη βάση στα ζητήματα διακυβέρνησης με καθοριστικό αυτό της ηγεσίας στο ομοσπονδιακό κράτος. Σύμφωνα με ορισμένες εκτιμήσεις ίσως να υπάρχει κατ' αρχήν σύγκλιση στην εκ περιτροπής προεδρία με στάθμιση της ψήφου στο 20%, με χρονική αναλογία 2 χρόνια ο ε/κ πρόεδρος, 1 χρόνο ο τ/κ και 2 χρόνια ο ε/κ με συνολική, συνεχή 5ετή θητεία. Σημειώνω επίσης την αποδοχή των θεμελιωδών ελευθεριών ως κεντρικού συστατικού της επίλυσης, καταγράφω τα μερικά βήματα πρόοδου από την πλευρά Ακιντζί «ότι κάθε συνθήκη ασφάλειας θα αναγνωρίζει το αίσθημα ασφάλειας των τ/κ, χωρίς να παραγνωρίζει τις ε/κ ανησυχίες επί του θέματος», καθώς και την μερική πρόοδο στο περιουσιακό. Στα ζητήματα ασφάλειας στην επίλυση, ορισμένοι που έχουν γνώση του θέματος κάνουν λόγο για φόρμουλα Έιντε η οποία δείχνει να «υπερβαίνει» τις παλαιές ενστάσεις κάθε πλευράς, προτείνοντας μια νέα συνθήκη με διαφορετικά στοιχεία, με «βλέμμα μπροστά».

Τελευταίο αλλά κορυφαίας βαρύτητας το εδαφικό: οι προτάσεις των δύο ηγετών αποκλίνουν στο 1%, δείγμα γραφής ότι μπορούν να φτάσουν σε πλήρη συμφωνία κάτω από δύο προϋποθέσεις: Μόρφου υπό ε/κ διοίκηση, εκ περιτροπής προεδρία με σταθμισμένη ψήφο (ή και διασταυρούμενη) στο 20% στην εκλογή ε/κ προέδρου και τ/κ αντιπροέδρου.

Παρά τις ουσιώδεις συγκλίσεις, οι διαφωνίες επικεντρώνονται (κυρίως) σε πτυχές του περιουσιακού και σε πτυχές του κεφαλαίου της ασφάλειας. Οι διαφωνίες αφορούν θέματα

τόσο επί της ουσίας, όσο και της διαδικασίας εφαρμογής στα στάδια προσαρμογής σε μια νέα κατάσταση πραγμάτων.

Ο πρόεδρος Αναστασιάδης δηλώνει στις 11 Μαΐου 2017 ότι πως «δεν αποκλείουμε καμία νέα Γενεύη αλλά το θέμα είναι να πάμε καλά προετοιμασμένοι» και ότι «εκείνο που επιδιώκουμε είναι να εξευρεθεί λύση, όχι να εξευρεθεί τρόπος τερματισμού του διαλόγου». Ο Μ. Ακιντζί την ίδια μέρα δηλώνει ότι «στο σημείο που φτάσαμε πρέπει πλέον να αποφασίσουμε για το εάν μπορούμε να φτάσουμε ή όχι σε ένα αποτέλεσμα. Το υλικό που έχει συσσωρευτεί στα χέρια μας μας φέρνει στο επίπεδο μιας απόφασης για το τί θα γίνει από δω και πέρα. Στην πραγματικότητα σε αυτό το σημείο φτάσαμε πριν 3-5 μήνες».

Ο τ/κ ηγέτης δηλώνει ότι « η διαδικασία δεν μπορεί να συνεχισθεί με ανοικτό τέλος για πάντα και αυτό πλέον δεν το βλέπουν μόνο οι ίδιοι αλλά είναι μια πραγματικότητα που βλέπουν όλες οι ενδιαφερόμενες πλευρές. Όλοι γνωρίζουν χωρίς να το λένε ότι υπάρχει ένα φυσικό χρονοδιάγραμμα».

Η σημερινή εικόνα δείχνει ότι η διαπραγμάτευση κινδυνεύει με πραγματικό εκτροχιασμό, με κίνδυνο να οδηγηθεί σε «ξαφνικό θάνατο». Τρία γεγονότα άλλαξαν το ρου των πραγμάτων και επέτειναν τις καχυποψίες. Αναφέρω τα τρία γεγονότα, που εκτιμώ ότι είναι σημεία-κλειδιά: η χωρίς πραγματική αιτιολόγηση αποχώρηση του προέδρου Αναστασιάδη από τον Μον Πελεράν 1, η εκτός κάθε λογικής και μέτρου αντίδραση Ακιντζί στο λάθος ψήφισμα της Βουλής για το δημοψήφισμα του 1950, και η επικυριαρχία στη δημόσια ατζέντα δυνάμεων που διαλύουν κάθε δυνατότητα της κοινής γνώμη να ακούσει νηφάλιες ειδήσεις. Το τελευταίο σημείο έχει αποκτήσει το χαρακτήρα καταιγίδας στην επικοινωνιακή διαχείριση της ε/κ κοινωνίας με υπερβολές, διαστρεβλώσεις, χαρακτηρισμούς σε σημείο που ένας μέσος πολίτης αισθάνεται ότι αυτές οι συνομιλίες γίνονταν εδώ και δύο χρόνια στην έρημο της Σαχάρας.

Εκ των πραγμάτων, η συνάντηση των δύο ηγετών στις 17 Μαΐου μπορεί να κρίνει ίσως το μελλοντική πορεία της νήσου, και όχι μόνο του παρόντα κύκλου των συνομιλιών. Μπορούν τα πράγματα να πάρουν μια θετική τροπή; Αν και μέσα σε αυτές τις συνθήκες, αυτό φαίνεται εξαιρετικά δύσκολο, αν οι ηγέτες δείξουν αποφασιστικότητα και ηγετικότητα, αν αρθούν στο ύψος των περιστάσεων, τότε μπορούν να αλλάξουν τη φορά των πραγμάτων την υστάτη!

Ο Χουσεΐν Οζγκιουργκιούν είναι σχετικά άγνωστος στην ε/κ κοινή γνώμη, παρά το ότι δηλώνει «πρωθυπουργός» των τ/κ. Ηγέτης του Κόμματος Εθνικής Ενότητας, διάδοχος του Ν. Έρογλου, πιστός οπαδός του παλαιού Ρ. Ντενκτάς. Σχολιάζει τις εξελίξεις στο κυπριακό στις 24 Ιανουαρίου όπως τις καταγράφει σχετικό ρεπορτάζ στο ΚΥΠΕ:

«Ευτυχώς που οι διαπραγματεύσεις (στη Γενεύη) δεν συνεχίστηκαν, διαφορετικά καήκαμε», δηλώνοντας παράλληλα ότι η κατάθεση χαρτών ήταν λάθος και ότι «δεν πρέπει να κάτσουμε στο τραπέζι (των διαπραγματεύσεων). Σε δηλώσεις του σε τ/κ τηλεοπτικό κανάλι, είπε ότι την πρόταση του Τούρκου Προέδρου Ερντογάν για το Βαρώσι και τα Κόκκινα την άκουσε πριν από δύο μήνες και διερωτήθηκε αν η πρόταση συμπεριλαμβάνεται στο χάρτη που κατέθεσε ο κ. Ακιντζί. Είπε ότι οι διαπραγματεύσεις γίνονται από τον «πρόεδρο» Ακιντζί και επέκρινε τη στάση του να αφήνεται η «κυβέρνηση» εκτός του παιχνιδιού και διερωτήθηκε γιατί η τ/κ πλευρά να συνεχίσει τη διαπραγμάτευση, αφού όλα συζητήθηκαν και κατατέθηκε και χάρτης. «Δεν μας δίνεται η ευκαιρία να ζητήσουμε κάτι άλλο. Το μόνο θέμα που έμεινε είναι το θέμα των εγγυήσεων και της ασφάλειας», και πρόσθεσε ότι «καταθέσαμε το χάρτη. Κάναμε στρατηγικό λάθος». Ο κ. Οζγκιουργκιούν, είπε ακόμα ότι η τ/κ πλευρά, χωρίς να ικανοποιηθούν τα αιτήματά της, κατέθεσε χάρτη και ότι αυτό από τεχνικής άποψης είναι λάθος, ενώ δήλωσε ότι ο Ραούφ Ντενκτάς ουδέποτε είχε καταθέσει χάρτη.

Αναφερόμενος στο εδαφικό είπε ότι δεν υπάρχει περίπτωση να δοθούν εδάφη που ανήκουν στο ψευδοκράτος και επέκρινε το γεγονός ότι δεν γνωρίζει κανείς το περιεχόμενο του χάρτη. Είπε ότι είναι «πρωθυπουργός» και δεν γνωρίζει ποια εδάφη από τη «χώρα» του, θα δοθούν (ΚΥΠΕ, 24/1/17)

Νιώθει ανακούφιση γιατί δεν προχώρησαν τα πράγματα σε μια πιο αποφασιστική κατεύθυνση: «Ευτυχώς που οι διαπραγματεύσεις (στη Γενεύη) δεν συνεχίστηκαν, διαφορετικά καήκαμε».

Εξανίσταται γιατί ο τ/κ ηγέτης Μ. Ακιντζί έκανε ένα αποφασιστικό βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση: «Καταθέσαμε το χάρτη. Κάναμε στρατηγικό λάθος».

Αναπολεί αυτά που συνιστούν την πολιτική του αποσκευή: «ο Ραούφ Ντενκτάς ουδέποτε είχε καταθέσει χάρτη».

Εκβιάζει τον Μ. Ακιντζί, ενώ γνωρίζει όλη την διαδικασία στην οποία η πλειοψηφία της τ/κ κοινότητας και η Άγκυρα έχουν συμφωνήσει: «στο εδαφικό δεν υπάρχει περίπτωση να δοθούν εδάφη που ανήκουν στο ψευδοκράτος».

Δημαγωγεί. Προφανώς γνωρίζει τα ουσιώδη, αλλά παριστάνει το «θύμα» μιας αγνόησης: «είναι πρωθυπουργός και δεν γνωρίζει ποια εδάφη από τη χώρα του, θα δοθούν». Αλλά οι τ/κ ψήφισαν τον Μ. Ακιντζί και όχι τον ίδιο για να διαπραγματευτεί λύση πάνω στις παραμέτρους που ο ΟΗΕ έχει καθορίσει.

Κινητοποιεί τις μειοψηφικές δυνάμεις που ταυτίζονται με το «όραμα» Ντενκτάς: «δεν πρέπει να κάτσουμε στο τραπέζι (των διαπραγματεύσεων) γιατί «καήκαμε». Ο Χουσεΐν Οζγκιουργκιούν πολύ καθαρά δεν θέλει συνομιλίες, θέλει λύση του τύπου όπως είμαστε! Ότι δίδαξε για δεκαετίες ο πολιτικός του ηγέτης, ο Ρ. Ντενκτάς!

Για κάθε ε/κ είναι πολύ σημαντικό να γνωρίζει τις σκέψεις και τις θέσεις όλου του τ/κ πολιτικού φάσματος. Να κατανοεί τις κατευθύνσεις κάθε πολιτικού φορέα, τις δημόσιες και ιδιωτικές προθέσεις κάθε πολιτικού που παίζει ρόλο στις υποθέσεις της τ/κ κοινότητας. Για να μπορεί, έτσι, να έχει έγκυρη γνώμη βασισμένη στις πραγματικές εξελίξεις μιας κοινότητας που διαθέτει ποικιλία σε απόψεις, σε προσεγγίσεις και αποχρώσεις, αυτές που προέρχονται από τις δύο «σχολές» σκέψης της στο κυπριακό.

34. ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ: ΔΥΟ ΣΥΝΟΔΟΙ, ΜΙΑ ΕΠΙΔΙΩΞΗ

21-12-2016

Σημαντικές ειδήσεις από τις Βρυξέλλες στις 15 Δεκεμβρίου. Έτσι «το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμπεριέλαβε στα συμπεράσματά του αναφορά στην Κύπρο, όπου τονίζεται ότι η ΕΕ είναι έτοιμη να συμμετάσχει στη διάσκεψη της Γενεύης για την Κύπρο. Στην παράγραφο 21 του κειμένου των συμπερασμάτων αναφέρεται ότι «μετά την παρουσίαση από τον Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας σχετικά με τις διαπραγματεύσεις για τη διευθέτηση του Κυπριακού, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επανέλαβε την υποστήριξή του στην εν εξελίξει διαδικασία για την επανένωση της Κύπρου. Η ΕΕ, λαμβάνοντας υπόψη ότι η Κύπρος είναι και θα παραμείνει μέλος της Ένωσής μας μετά τη διευθέτηση, είναι έτοιμη να συμμετάσχει στη διάσκεψη της Γενεύης για την Κύπρο στις 12 Ιανουαρίου 2017».

Μέσα σε αυτό το πνεύμα θεωρώ ως σημαντική την επισήμανση που έκανε ο Κυβερνητικός Εκπρόσωπος Ν. Χριστοδουλίδης ο οποίος δήλωσε «ότι η ΕΕ είναι έτοιμη να διαδραματίσει το ρόλο που της αναλογεί για ένα κράτος μέλος, αφού θεωρούμε ότι η ιδιότητα της Κυπριακής Δημοκρατίας ως κράτος μέλος, κάτι που θα συνεχιστεί και μετά τη λύση του Κυπριακού αποτελεί την καλύτερη ασφαλιστική δικλείδα για το σύνολο του κυπριακού λαού, Ελληνοκύπριους και Τουρκοκύπριους».

Κομβικής σημασίας κρίνω επίσης, την παρέμβαση του έκανε ο Πρόεδρος του Συμβουλίου Ντόναλντ Τουσκ μιλώντας για μια Ειδική Σύνοδο ΕΕ-Τουρκίας: «Έχουμε πολλούς λόγους για να δικαιολογήσουμε τη διεξαγωγή μιας τέτοιας Συνόδου, των Ευρωπαϊκών θεσμών με τις τουρκικές αρχές. Ενίσχυση της τελωνειακής συνεργασίας, μεταναστευτικό, το θέμα της τρομοκρατίας», υπενθυμίζοντας «ότι προς αυτόν τον σκοπό, ήδη η ΕΕ υποστηρίζει τις τουρκικές προσπάθειες». Ο Πρόεδρος Τουσκ σημείωσε ότι «οι 28 δεν έχουν καταλήξει στο πότε, ούτε μπήκαν σε πολύ συγκεκριμένη συζήτηση για το θέμα, όμως η ιδέα διακινήθηκε»».

Η ανάλυση για τις πιο πάνω είδησεις, δείχνει, στη δική μου κρίση, τρεις βασικές κατευθύνσεις:

Α. Ισχυρή, θεσμική παρουσία της ΕΕ στην Διάσκεψη για το κυπριακό στις 12 Ιανουαρίου 2017-Τουσκ, Γιούνκερ, Μογκερίνι. Ισχυρή εκπροσώπηση από χώρες με σημαντική επιρροή στην ΕΕ όπως η Γερμανία (Μέρκελ, ή Στάινμαγιερ) ή η Γαλλία (ίσως σε επίπεδο ΥΠΕΞ). Αυτό δείχνει την θέληση της θεσμικής ΕΕ να συμβάλει στο πιο υψηλό επίπεδο στην επίλυση του κυπριακού, είτε συμμετέχοντας στις διαδικασίες συζητήσεων γύρω από το θέμα της ασφάλειας πριν και κατά τη Διάσκεψη της 12ης Ιανουαρίου, είτε «πιστοποιώντας» τη συμβατότητα προνοιών της λύσης με το κεκτημένο με την αθόρυβη συμμετοχή του εκπροσώπου Γιούνκερ στις διακοινοτικές συνομιλίες στη Λευκωσία Πήτερ Βαν Νούφελ.

Β. Η ανακοίνωση Τουσκ για πραγματοποίηση Ειδικής Συνόδου ΕΕ-Τουρκίας αποτελεί μια ευφυή κίνηση από την πλευρά της ΕΕ. Μια Σύνοδος ΕΕ-Τουρκίας στην παρούσα συγκυρία, από τη μια στηρίζει τη διαδικασία στο κυπριακό, με επίκεντρο τη Διάσκεψη στις 12 Ιανουαρίου, από την άλλη θέτει προϋποθέσεις για επανακαθορισμό της πορείας της παραπαίουσας, σήμερα, ευρωτουρκικής σχέσης. Με άλλα λόγια, οι δύο Σύνοδοι συνδέονται μεταξύ τους, πλήρως. Εάν η διάσκεψη για το κυπριακό είναι επιτυχής, και έχουμε τη βασική συμφωνία επίλυσης, τότε η Σύνοδος ΕΕ-Τουρκίας θα διεξαχθεί πάνω σε νέα βάση και η σχέση των δύο πλευρών θα βελτιωθεί, παρά την κλιμακούμενη διάσταση απόψεων σε ζητήματα που θέτει συστηματικά η Επιτροπή στις ετήσιες «Εκθέσεις Πρόόδου» σε σχέση με την τουρκική υποψηφιότητα.

Γ. Στην περίπτωση που καταστεί δυνατό να έχουμε συμφωνία στο ζήτημα της ασφάλειας και κατά συνέπεια, συνολική επίλυση στο κυπριακό, τότε το πλαίσιο της ευρωτουρκικής σχέσης θα αλλάξει. Έτσι, η Κύπρος θα ξεμπλοκάρει τα διαπραγματευτικά κεφάλαια της Τουρκίας, που έχει παγώσει από το 2005 και 2006, η συζήτηση σε ευρωτουρκικό επίπεδο για την απελευθέρωση της βίζας σε τούρκους πολίτες που επισκέπτονται χώρες-μέλη της ΕΕ θα οριστικοποιηθεί. Με σαφήνεια η ευρωτουρκική σχέση θα μπει σε τροχιά κίνησης, και η επίλυση του κυπριακού θα καταστεί ο μηχανισμός που θα την βελτιώσει ουσιαστικά, γεγονός που δεν διαφεύγει της προσοχής σημαντικών προσώπων στην τουρκική πρωτεύουσα.

Ασφαλώς η κρίσιμη παράμετρος για να δούμε αν μπορούμε να φτάσουμε ως εκεί είναι η τελική προσέγγιση της Τουρκίας στο ειδικό ζήτημα της ασφάλειας στην επίλυση του κυπριακού και κατά πόσο θα προσέλθει με μια παραγωγική πρόταση στη Διάσκεψη της 12 Ιανουαρίου. Τα στοιχεία δείχνουν μετακίνηση της θέσης της Άγκυρας στο θέμα σε σχέση με παλαιότερες προσεγγίσεις της, αλλά θα δούμε κατά πόσο αυτή θα φτάσει στο επίπεδο που θα επιτρέψει την ζητούμενη σύγκλιση.

35. Η ΚΡΥΦΗ ΓΟΗΤΕΙΑ ΤΟΥ ΝΤΕΝΚΤΑΣΙΣΜΟΥ 9-12-2016

Κανένας δεν μπορεί να μιλήσει σοβαρά για το κυπριακό αν δεν έχει μπροστά του την πλήρη εικόνα. Γι' αυτό οι ειδήσεις που προέρχονται από την τουρκική και τ/κ σχολή της ακινησίας, μάς βοηθούν να αποκτήσουμε μια ρεαλιστική αντίληψη των πραγμάτων.

Ο Οντούλ Ασίκ γράφει στο ΚΥΠΕ στις 3 Δεκεμβρίου: «Ο «αναπληρωτής πρωθυπουργός» και «υπουργός οικονομικών» στα κατεχόμενα Σερντάρ Ντενκτάς δήλωσε ότι θα πει «όχι» σε δημοψήφισμα για σχέδιο λύσης του Κυπριακού, καθώς οι εξελίξεις δεν είναι και τόσο καλές για τους Τουρκοκύπριους. Σύμφωνα με ανακοίνωση που εκδόθηκε στα κατεχόμενα, κατά τη συνάντηση που ο Ντενκτάς είχε με «κοινοτάρχες» την Πέμπτη το βράδυ, δήλωσε ότι ανησυχεί για τις διαπραγματεύσεις, σημειώνοντας ότι δεν διασφαλίζεται η πολιτική ισότητα».

Την ίδια ημέρα η Άννα Ανδρέου προσθέτει υλικό από την Κ/πολη: «Ο Αντιπρόεδρος του Ρεπουβλικανικού Λαϊκού Κόμματος (CHP) Οζτούρκ Γιλμάζ δήλωσε τα εξής: «Οι διαπραγματεύσεις πρέπει να βασίζονται στην απόλυτη ισότητα των δύο συνιστωσών πολιτειών. Εδώ η αντίληψη της νοτίου Κύπρου να μην αποδέχεται την οντότητα της 'ΤΔΒΚ' αποτελεί πρόβλημα. Η ΕΕ ακολουθεί δύο μέτρα και δύο σταθμά. Το σημαντικό εδώ είναι πού στέκεται η Τουρκία. Η ε/κ πλευρά δεν κάνει ίσες διαπραγματεύσεις με την τ/κ». Υποστήριξε ότι «ο λόγος του τερματισμού των διαπραγματεύσεων είναι το αίτημα της ε/κ πλευράς για υπερβολικό έδαφος, ο όρος της να εγκαταλείψει η Τουρκία τις εγγυήσεις, η μετακίνηση 90 χιλιάδων Ε/Κ από το νότο στο βορρά σε περίπτωση λύσης, η μη αποδοχή της εκ περιτροπής προεδρίας». Όπως είπε στο εδαφικό έχουν σοβαρές ανησυχίες. Η 'ΤΔΒΚ' αποδέχτηκε αμέσως να κατέβει στο 29,2%. Για μας αυτό είναι λάθος. Χωρίς να έχει ξεκαθαρίσει το θέμα με τις εγγυήσεις και τα άλλα θέματα δεν είναι σωστή οδός αυτή. Τον Ιανουάριο θα γίνει ανταλλαγή χαρτών και η ε/κ πλευρά θα πάρει τα εδάφη που μπορεί να πάρει. Στις 12 Ιανουαρίου ίσως και να εγκαταλείψει τις Συνθήκες Εγγυήσεων. Ο Ο. Γιλμάζ είπε ακόμη πως «όταν διακόπηκαν οι διαπραγματεύσεις το τουρκικό ΥΠΕΞ αντί να πει ότι 'χάθηκε μια σημαντική ευκαιρία' θα ήταν πιο σωστό να αναφερθεί στην "αδιαλλαξία της ε/κ πλευράς. Το 1974 για την Τουρκία ήταν μια νίκη. Εμείς εδώ κάνουμε διαπραγματεύσεις

σαν να ήμασταν οι ηττημένοι. Δηλαδή αυτά που κερδίσαμε το 1974 τα χάνουμε στο τραπέζι το 2017. Αυτό δεν γίνεται».

Αυτές οι δηλώσεις είναι πολύ χαρακτηριστικές γιατί εκφράζουν μια πολιτική παιδεία την οποία πολύ συχνά ασκούν οι ακροδεξιές δυνάμεις στην τ/κ κοινωνία και οι κεμαλικές στην Τουρκία με κύριο εκφραστή το Ρεπουβλικανικό Λαϊκό Κόμμα (CHP) αλλά και το, υπό τον Μπαχτσελί, Κόμμα της Εθνικιστικής Δράσης. Μια προσεκτική ματιά στις πιο πάνω δηλώσεις δείχνει την πολιτική τους κατεύθυνση. Δεν προτείνουν τίποτε, καταγγέλλουν και, κυρίως, ασκούν το επάγγελμα του μονίμως ανησυχούντος! «Ανησυχεί» ο Ντενκτάς, «ανησυχεί» ο Γιλμάζ. Ο Σ. Ντενκτάς σέρνει το χορό, ψηφίζοντας «όχι» σε δημοψήφισμα για σχέδιο λύσης του Κυπριακού, καθώς οι εξελίξεις (είναι βέβαιος γι' αυτό) δεν θα είναι και τόσο καλές για τους τ/κ, ανησυχεί για τις διαπραγματεύσεις, σημειώνοντας ότι «δεν διασφαλίζεται η πολιτική ισότητα». Είναι ενδιαφέρον να σημειωθεί ότι, ενώ οι διαπραγματεύσεις βρίσκονται σε εξέλιξη, και οι δυσκολίες είναι σημαντικές όπως έδειξε το Μοντ Πελεράν 2, ο Σ. Ντενκτάς είναι βέβαιος ότι «δεν διασφαλίζεται η πολιτική ισότητα», γι' αυτό «ανησυχεί» και συνεπώς θα απορρίψει ένα σχέδιο λύσης το οποίο δεν γνωρίζει!

Το κεμαλικό κόμμα στην Τουρκία έδωσε σημαντικούς εθνικολαϊκιστές πολιτικούς στην πολιτική κονίστρα της Τουρκίας όπως ο Μ. Ετσεβίτ, ο Μ. Γιλμάζ και τώρα ο αντιφατικός Κιλινσάρογλου. Το κόμμα του, από το 2002, χάνει κάθε εκλογική μάχη από το ΚΑΔ, δεν έχει ηγέτη και οικονομικό πρόγραμμα, δεν έχει στρατηγική εξουσίας, και, ως αποτέλεσμα των πιο πάνω, κάνει κλεφτοπόλεμο στην κυβέρνηση Γιλντιρίμ και ότι «κάνει». Η δήλωση Γιλμάζ συνιστά μια ντενκτασική οπτική στα πράγματα, αλλά για όσους μπορούν να δουν μέσα από τις διαδρομές του κυπριακού, είναι ισοδύναμη με την κλασική ρήση Ετσεβίτ ότι «το κυπριακό λύθηκε το 1974». Γι' αυτό ο Γιλμάζ με τη δήλωσή του μάς τον θυμίζει: «το 1974 για την Τουρκία ήταν μια νίκη. Εμείς εδώ κάνουμε διαπραγματεύσεις σαν να ήμασταν οι ηττημένοι. Δηλαδή αυτά που κερδίσαμε το 1974 τα χάνουμε στο τραπέζι το 2017. Αυτό δεν γίνεται».

Οι δηλώσεις Σ. Ντενκτάς και Γιλμάζ δείχνουν ποια αντιπολίτευση υπάρχει απέναντι από τον Μ. Ακιντζί ανάμεσα στην τ/κ κοινότητα, και ποια πολιτικά ρευματά αναπτύσσονται στην Τουρκία σε σχέση με το κυπριακό. Από τη μια το ΚΑΔ και η κυβέρνηση Γιλντιρίμ η οποία στηρίζει τον Ακιντζί στις συνομιλίες στη Λευκωσία και, από την άλλη, οι κεμαλιστές που ακολουθούν άκρως δημαγωγική πολιτική απέναντι στις συνομιλίες Αναστασιάδη-Ακιντζί. Στο κυπριακό, οι αποχρώσεις πάνω σε μια πολιτική παίζουν σημαντικό ρόλο για όποιον μπορεί να τις διαβάσει και να τις αναλύσει (λ.χ. ανάμεσα σε κόμματα όπως το ΚΑΔ και το ΡΛΚ), οι λεπτές διαφορετικές γραμμές (λ.χ. ανάμεσα σε πρόσωπα όπως οι Μ. Γιλμάζ και Μ. Τσαβούσογλου). Για παράδειγμα, το ΡΛΚ ακολουθούσε την πολιτική του Ρ. Ντενκτάς, ενώ αυτή του ΚΑΔ τον εξανάγκασε σε αποχώρηση από την πολιτική ζωή με μαζικές διαδηλώσεις των τ/κ το 2003, και έτσι τον υποχρέωσε να μη λάβει μέρος στην ψηφοφορία για την εκλογή ηγέτη της τ/κ κοινότητας το 2005.

Η πολιτική που ασκείται πάνω στο μαύρο και το άσπρο, βλέπει τα πράγματα μέσα από τα σχήματα του παρελθόντος και είναι πέρα από βέβαιο, ότι ασχολείται με το επάγγελμα του «μονίμως ανησυχούντος». Οι αποχρώσεις στις διαφορετικές πολιτικές, είτε ανάμεσα σε κόμματα, είτε ανάμεσα σε πρόσωπα, εξηγούν μια πολιτική κατεύθυνση και δείχνουν τη διαδρομή που κινείται ανάμεσα στη βέβαιη ακινησία και την, κάτω από προϋποθέσεις, πρόοδο.

36. ΕΚ ΠΕΡΙΤΡΟΠΗΣ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ 5-12-2016

Το αδιέξοδο με το ζήτημα της εκ περιτροπής προεδρίας στις διαπραγματεύσεις για το κυπριακό είναι γνωστό. Απετέλεσε σοβαρό λόγο που έφερε τα πράγματα σε αδιέξοδο και συνέδεσε τα δύο Πελεράν με την μη επιτυχή αναζήτηση λύσης σε ένα ακανθώδες ζήτημα.

Αν πάμε λίγο πίσω θα δούμε ότι το ζήτημα αυτό ήταν κλειστό. Το κεφάλαιο της διακυβέρνησης είχε συμφωνηθεί καθώς το ουσιώδες τμήμα του έκλεισε με τη σύγκλιση Χριστόφια-Ταλάτ το 2009. Έκλεισε, ασφαλώς με τη σύμφωνη γνώμη του τότε τ/κ ηγέτη Μ. Α. Ταλάτ και είχε την θετική στάση της τουρκικής κυβέρνησης. Όπως ήταν αναμενόμενο, πλήρη διαφωνία εξέφρασαν οι φιλοντεκτασικές δυνάμεις –Ν. Έρογλου, Σ. Ντενκτάς, Χ. Οζκιουργιούν, Ε. Ερτογρούλογλου.

Το ζήτημα με την εκ περιτροπής προεδρία αποτελεί ένα ιδιαίτερα πολύπλοκο ζήτημα, προκαλεί ενστάσεις στην ε/κ κοινή γνώμη, ενώ αποτελεί μείζονα επιδίωξη για την τ/κ. Η περιπέτεια στο χρόνο βοηθά στην καλύτερη κατανόηση της βασικής του διάστασης.

Στις 17 Οκτωβρίου 2009 έγραψα τα εξής σε σχετικό άρθρο μου για τη σύγκλιση Χριστόφια-Ταλάτ: «η νέα πρόταση του προέδρου Χριστόφια στον Μ. Α. Ταλάτ στις 15 Οκτωβρίου για τον τρόπο εκλογής προέδρου και αντιπροέδρου επιχειρεί να δώσει νέα ώθηση στις συνομιλίες με τη στάθμιση της ψήφου ε/κ και τ/κ ψηφοφόρων. Δηλαδή η τ/κ κοινότητα να συμμετέχει με ποσοστό 20% στην εκλογή ε/κ προέδρου και με το ίδιο ποσοστό θα συμμετέχουν οι ε/κ ως κοινότητα στην εκλογή τ/κ αντιπροέδρου. Θεωρώ ότι η πρόταση Χριστόφια είναι σημαντική για τρεις λόγους:

Α. Παρέχει τη δυνατότητα για επαφή, ανοίγει δρόμους για επικοινωνία ανάμεσα στις δύο κοινότητες, κάτι πολύ σημαντικό σε ένα πιθανό στάδιο προσαρμογής στην εποχή της επίλυσης.

Β. Βελτιώνει το σύστημα των Συμφωνιών Ζυρίχης-Λονδίνου οι οποίες προέβλεπαν απολύτως ξεχωριστή διαδικασία εκλογής προέδρου και αντιπροέδρου από τις δύο κοινότητες. Άρα, ανταποκρίνεται καλύτερα στο σύστημα ΕΕ.

Γ. Προτείνει διαδικασία εκλογής που μπορεί να γίνει αποδεκτή από τους τ/κ, με την ελπίδα να κλείσει ένα κεφάλαιο της διαπραγματεύσεως που αποτελεί κλειδί για τη δύσκολη συνέχεια.

Η νέα πρόταση Χριστόφια σε συνδυασμό με τη θέση του για προεδρικό σύστημα με εκ περιτροπής προεδρία με θητεία 6 ετών (4 χρόνια για τον ε/κ πρόεδρο, 2 χρόνια για τον τ/κ), αποτελεί συνδυασμό κινήσεων που δείχνουν το δρόμο της πραγματικής διαβούλευσης. Εκτιμώ ότι στην κυπριακή περίπτωση είναι ποιοτικά καλύτερη λύση το προεδρικό σύστημα αντί το προεδρικό συμβούλιο που πρότεινε παλαιότερα ο ΓΓ του ΟΗΕ Κ. Ανάν. Στο μέγεθος και την ιστορική διαδρομή της Κύπρου χρειάζεται ένα πιο διακριτό σύστημα στην κορυφή της πυραμίδας και αυτό το διασφαλίζει η πρόταση για προεδρικό σύστημα (πρόεδρος και αντιπρόεδρος) με σαφή χρονική διαφορά (4 με 2 χρόνια αντίστοιχα) και με σύστημα εκλογής που κάνει βήματα προόδου σε σχέση με τη Ζυρίχη (καθολική ψηφοφορία με στάθμιση της ψήφου)», (το πλήρες άρθρο στην ιστοσελίδα www.larkoslarkou.org.cy άρθρα-μελέτες, 2009).

Στην αρχή των διαπραγματεύσεων ανάμεσα στον πρόεδρο Αναστασιάδη και τον τ/κ ηγέτη Ν. Έρογλου το κεφάλαιο αυτό πήγε πίσω. Ο Έρογλου για ισχυρούς πολιτικούς λόγους απέρριπτε την κοινή δράση ε/κ και τ/κ , γιατί, εκτός άλλων, γνώριζε πολύ καλά ότι αυτή η ανάμειξη της ψήφου, έστω, στο 20%, ήταν αρκετή για να τον θέσει στο πολιτικό περιθώριο. Θυμίζω ότι ο Ν. Έρογλου μόλις στις 21 Οκτωβρίου 2016 επανέλαβε εαυτόν. Σύμφωνα με την Star Kibris δήλωσε ότι «η διασταυρούμενη ψήφος δεν είναι δυνατό να γίνει δεκτή γιατί θα σημαίνει ότι ο τ/κ ηγέτης στην ομοσπονδία θα εκλέγεται από τους ε/κ». Ασφαλώς ο Έρογλου παραπλανεί γιατί γνωρίζει ότι η ρύθμιση αυτή συμβάλλει στη θεσμικού τύπου επικοινωνία ανάμεσα στις δύο κοινότητες, παράγει κοινά συμφέροντα και στόχους, συνεπώς οι έχοντες μηδενική απήχηση στην άλλη κοινότητα δεν θα έχουν σημαντικό μέλλον, πιθανό να παραμείνουν πολιτικοί της μιας κοινότητας, και όχι παγκύπριοι παίκτες.

Ο πρόεδρος Αναστασιάδης διατηρούσε επιφυλάξεις για τη σχετική σύγκλιση Χριστόφια-Ταλάτ και θεωρούσε ότι μια άλλη φόρμουλα (διακοσμητικός, εκ περιτροπής, πρόεδρος, με μόνιμο ε/κ πρωθυπουργό) θα ήταν πιο αποδεκτή από την ε/κ κοινή γνώμη. Έκτοτε το κεφάλαιο παρέμενε σε στασιμότητα. Η κινητικότητα προέκυψε τον Μάιο του 2015, με την εκλογή Ακιντζί στην ηγεσία των τ/κ και την επανέναρξη των διαπραγματεύσεων ανάμεσα στους σημερινούς ηγέτες. Για την τ/κ κοινότητα το ζήτημα της εκ περιτροπής προεδρίας κατέχει κεντρική σημασία, καθώς έτσι, ενισχύεται η συμμετοχή της στο ομοσπονδιακό επίπεδο. Επίσης οι τ/κ θεωρούν ότι αφού ψήφισαν την πρόνοια αυτή σε μαζικό επίπεδο το

2004 με το σχετικό δημοψήφισμα γύρω από το τότε σχέδιο λύσης του ΟΗΕ, αυτό συνιστά μια καλή ρύθμιση που δεν πρέπει να ακυρωθεί.

Εάν η σύγκλιση Χριστόφια-Ταλάτ γινόταν δεκτή εξ αρχής, με την έναρξη των συνομιλιών το καλοκαίρι του 2015, σήμερα το κεφάλαιο αυτό θα ανήκε στον κωδικό του «μαύρου» -το χρώμα που χαρακτηρίζει τις συγκλίσεις στις διαπραγματεύσεις Αναστασιάδη-Ακιντζί.

Το Μοντ Πελεράν πέρασε στην ιστορία του κυπριακού και τώρα είμαστε στη φάση της αναζήτησης ενός νέου πολιτικού μομέντουμ που θα υποστηρίξει τις διαπραγματεύσεις. Εκ των πραγμάτων, το κεφάλαιο της διακυβέρνησης, εφόσον, ξεπεραστούν διαδικαστικές ενστάσεις ή άλλες πτυχές της παρούσας στασιμότητας, μάλλον, θα οδηγηθεί σε νέο κύκλο συζητήσεων. Ενώ στο επίκεντρο βρίσκεται το ζήτημα της ασφάλειας, δύο κεντρικές εκκρεμότητες θα συνοδεύουν τη σχετική διπλωματική αναζήτηση: η ε/κ πλευρά κρατά ως διαπραγματευτικό χαρτί το ζήτημα της εκ περιτροπής προεδρίας και η τ/κ πλευρά, αν κρίνουμε από το μπρος-πίσω του Μ. Ακιντζί στα δύο Πελεράν, το ζήτημα της τελικής φόρμουλας για το εδαφικό με επίκεντρο τη Μόρφου.

37. ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΣΕ ΒΑΡΟΜΕΤΡΙΚΟ ΧΑΜΗΛΟ! 27-11-2016

Τα αδιέξοδα τρέφουν την ένταση και η ένταση συχνά θολώνει την κριτική σκέψη. Έτσι στο κυπριακό περισσεύουν οι κορώνες, ενώ λίγοι βασανίζουν τα πράγματα με σκοπό να συμβάλουν στην άρση της παρούσας κρίσης και στη δημιουργία προϋποθέσεων για νέα κινητικότητα. Το κυπριακό ως θέμα αναζήτησης της κάθε φορά εφικτής λύσης, διαθέτει, επί δεκαετίες, την κρίσιμη μάζα του: με μια μικρή κίνηση τα δεδομένα αλλάζουν, και είσαι κοντά σε μια συμφωνία, με μια άλλη, τα πράγματα οδηγούνται προς τα πίσω και μετά καταγγέλλεις την οπισθοδρόμηση. Οι λεπτές ισορροπίες στην εξέλιξή του απαιτούν γνώση της διαπραγματεύσεως, επίγνωση των συσχετισμών εντός και εκτός Κύπρου και καθαρή σκέψη ως προς τη συνολική επιδίωξη. Επί αυτών τα εξής:

Πρώτο, η τ/κ ηγεσία υπέβαλε μια αρκετά ικανοποιητική για την ε/κ πλευρά πρόταση για το εδαφικό στο Μοντ Πελεράν 1, η οποία στο Μοντ Πελεράν 2 δεν ίσχυσε. Τι άλλαξε μέσα σε δέκα ημέρες; Κρίνω ότι ο Πρόεδρος Αναστασιάδης δεν χρειαζόταν να διακόψει τον κύκλο των συνομιλιών στην πρώτη φάση, μπορούσε να ζητήσει περισσότερες διευκρινήσεις και εάν ήταν εφικτό να κλειδώσει τη συμφωνία για το εδαφικό. Η ενημέρωση του Αρχιεπισκόπου και της πολιτικής ηγεσίας για τις εξελίξεις μπορούσε να ακολουθήσει, εφόσον υπήρχε μια πιο καθαρή εικόνα στα πράγματα.

Δεύτερο, η διακοπή των δέκα ημερών ήταν γεμάτη από κινήσεις που επεβάρυναν το κλίμα και, δυστυχώς, άλλαξαν τις διαθέσεις στην τ/κ ηγεσία. Απέσυρε προτάσεις που υπέβαλε προηγουμένως ως μια κίνηση τακτικής για να σπρώξει τις εξελίξεις στο δίλημμα «πολυμερής σε τακτή ημερομηνία ή αδιέξοδο και χρέωσή του στην ε/κ πλευρά». Ασφαλώς η κίνηση μπρος-πίσω του Ακιντζί υπήρξε λανθασμένη και οπωσδήποτε δεν βοηθά, παρά μόνο στη σύγχυση.

Τρίτο, οι διαθέσεις της Ελληνικής Κυβέρνησης επενεργούσαν ως ερωτηματικό πάνω από το Μοντ Πελεράν 2 -αν δηλαδή συμφωνεί με τους χειρισμούς Αναστασιάδη, ποια ζητήματα εγείρει κλπ. Η κυκλοφορία του περίφημου non paper με πηγή προέλευσης το ελληνικό ΥΠΕΞ, έδειξε ότι ορισμένα στοιχεία δεν είχαν διευκρινιστεί έγκαιρα και οι διαφωνίες με την τακτική Αναστασιάδη οδήγησαν στο να μιλήσει ο συντάκτης του πιο ανοικτά. Έτσι «η ελληνική κυβέρνηση...κατέστησε σαφές ότι συμφωνεί να συμμετάσχει σε πολυμερή συνάντηση, υπό την αίρεση της προηγούμενης συζήτησης και συμφωνίας με την Τουρκία, επί του θέματος των εγγυήσεων και της ασφάλειας. Άνευ διεξαγωγής της συγκεκριμένης συζήτησης, η Ελλάδα δεν πρόκειται να προσέλθει σε πολυμερείς συνομιλίες και αυτό οφείλει να γίνει κατανοητό από όλους, του κ. Έιντε συμπεριλαμβανομένου»).

Το κείμενο αυτό (έστω και εάν απεσύρθη μετά τρίωρον) φανερώνει έλλειψη διπλωματικής διορατικότητας και πλήρη αγνόηση της γνώσης που προκύπτει από τις λεπτές ισορροπίες που οικοδομήθηκαν στην πορεία των συνομιλιών ανάμεσα στον πρόεδρο Αναστασιάδη και τον τ/κ ηγέτη Μ Ακιντζί. Διαβάστηκε με διαφορετικό τρόπο από την Τουρκία και την τ/κ ηγεσία και συνέβαλε, σε ένα βαθμό, στην αύξηση της καχυποψίας στην τ/κ πλευρά ότι αυτό συνιστά «νέο στοιχείο», εκτός του ήδη συμφωνημένου πλαισίου. Αν αυτό αποτελούσε ένα πρόσχημα, ή κάτι σημαντικότερο θα γίνει γνωστό, ίσως στις 4 Δεκεμβρίου με τη συνάντηση Ερτογάν-Τσίπρα.

Τέταρτο, βέβαιο είναι πως η νέα τροπή στις ευρωτουρκικές σχέσεις βάρυνε το κλίμα στον Μοντ Πελεράν. Η αρχική συζήτηση τελικά οδήγησε στις 24 Νοεμβρίου στη ψήφιση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο της πρότασης για προσωρινή αναστολή της ενταξιακής πορείας της Τουρκίας-ψήφοι 479 υπέρ, 37 κατά και 107 αποχές- «μέχρι την άρση των δυσανάλογων μέτρων που ελήφθησαν εξαιτίας της κατάστασης έκτακτης ανάγκης που έχει επιβληθεί από τον Ιούλιο στην Τουρκία». Το χρονικό σημείο της συζήτησης υπήρξε εξαιρετικά ατυχές για το κυπριακό και για την αναγκαία δραστηριότητα της ΕΕ στις συνομιλίες στη Λευκωσία.

Το κλασικό ερώτημα «τι θα γίνει» κυριαρχεί. Δύσκολο ζήτημα καθώς η κοινή γνώμη περίμενε να ακούσει το ακριβώς αντίθετο, ενώ και οι δύο ηγέτες δεν διανύουν τον καλύτερη περίοδο στη μεταξύ τους συνεννόηση. Οι αποστάσεις στο εδαφικό και στο

ζήτημα της ασφάλειας μπορούν να γεφυρωθούν, εφόσον αναζητήσουμε ευρηματικές λύσεις που προσφέρει μέσα από τη δομή του το ευρωπαϊκό πλαίσιο.

Το αδιέξοδο αναζητά παίκτες που θα συμβάλουν, πρώτα στο ξεπέραςμα της οπισθοδρόμησης και, δεύτερο, στην πιο δραστήρια συμβολή με συγκεκριμένες ιδέες από τον ΟΗΕ για γεφύρωση του χάσματος στο εδαφικό και την ασφάλεια. Δύσκολο θέμα καθώς η κυπριακής ιδιοκτησίας διαδικασία, ενώ παρέχει σημαντικά οφέλη, έχει τους περιορισμούς της (λ.χ. ενώ μέχρι τώρα ο ΟΗΕ έθετε λύσεις μέσα από την υποβολή χάρτη στο εδαφικό, Κουεγιάρ, Γκάλι, Ανάν), τώρα χρειάζεται να λάβει περισσότερες πρωτοβουλίες ο ίδιος τ/κ ηγέτης με ότι αυτό συνεπάγεται). Διεθνείς παίκτες αποχωρούν σταδιακά από την παγκόσμια σκηνή όπως ο ΓΓ του ΟΗΕ Μπα-κι Μουν, η διοίκηση Ομπάμα στις ΗΠΑ αλλάζει και η συμβολή Μπάιντεν ολοκληρώνεται, η ευρωτουρκική σχέση βρίσκεται στο χαμηλότερο επίπεδο της από το 2005.

Το κυπριακό είναι εξ ορισμού ένα δύσκολο ζήτημα, αλλά στα δύσκολα κρίνονται οι ηγέτες από τους πολίτευτές, στα δύσκολα επιβάλλεται η αξιοποίηση των ικανοτέρων (όπως λ.χ Γ. Βασιλείου για τον πρόεδρο Αναστασιάδη και Μ. Α. Ταλάτ για τον τ/κ ηγέτη Μ. Ακιντζί). Ζητούμενο η ανάπτυξη της πιο αποτελεσματικής δραστηριότητας για να επανέλθουν οι συνομιλίες στην κανονικότητα από εκεί που έμειναν στο Μοντ Πελεράν 1.

38. ΤΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ ΜΕ 25 ΕΚ. ΔΙΕΛΕΥΣΕΙΣ! 11-11-2016

Το ρεπορτάζ έχει ειδικό ενδιαφέρον. Η τ/κ εφημερίδα «Κίπρις» την 1 Νοεμβρίου 2016 γράφει ότι «τα τελευταία 4 χρόνια έγιναν 25 εκ διελεύσεις με αυτοκίνητα μέσω των οδοφραγμάτων με τους τ/κ να πραγματοποιούν τις περισσότερες από αυτές. Σύμφωνα με το πρωτοσέλιδο της Κίπρις που επικαλείται σχετικά στατιστικά στοιχεία, οι τ/κ πραγματοποίησαν 5.300.415 μεταβάσεις με οχήματα από τις κατεχόμενες στις ελεύθερες περιοχές και οι ε/κ 3.018.444 μεταβάσεις από τις ελεύθερες στις κατεχόμενες περιοχές. Αναφέρεται επίσης ότι ο αριθμός των τουριστών που μετέβησαν στα κατεχόμενα μέσω των οδοφραγμάτων με τη χρήση οχήματος κατά την ίδια περίοδο έφτασε τα 4.177.088. Συγκεκριμένα, το έτος 2013 πραγματοποιήθηκαν 3.089.522 εισοδοι και 3.083.293 έξοδοι, το 2014 3.250.413 εισοδοι και 3.246.326 έξοδοι, το 2015 3.654.512 εισοδοι και 3.647.986 έξοδοι, ενώ την περίοδο Ιανουαρίου – Αυγούστου 2016, πραγματοποιήθηκαν 2.580.467 εισοδοι και 2.577.555 έξοδοι», (ΚΥΠΕ, 1/11/16).

Οι αριθμοί συχνά μιλούν πολιτικά, δείχνουν τάσεις, επιλογές, κατευθύνσεις. Ποιος όμως θέλησε να κάνει μια σοβαρή έρευνα επί του θέματος; Ποια πολιτική δύναμη ενδιαφέρθηκε

να κάνει μια σοβαρή έρευνα, να ρωτήσει για ποιο λόγο παίρνουν κύπριοι πολίτες τα αυτοκίνητά τους για τις διελεύσεις αυτές, να μάθει για ποιο λόγο πάνε, τι κρατάνε όταν επιστρέφουν, να μπορεί να ερμηνεύσει τα πράγματα για να τα θέσει στην υπηρεσία μιας διαφορετικής διαδρομής;

Το ερώτημα τέθηκε από τις 23 Απριλίου 2003. Τα σημεία διέλευσης αποτελούν μια πρόκληση για την πολιτική που βλέπει πέρα από το σημείο ελέγχου. Η επικοινωνία ανάμεσα στους πολίτες, τις οργανώσεις και τα κόμματα, ο διάλογος ανάμεσα σε ε/κ και τ/κ, θέτουν προβληματισμούς, συμβάλλουν στην αλλαγή του κλίματος. Αυτή η δραστηριότητα δεν λύνει αυτόματα ουσιαστικές πτυχές του κυπριακού, αλλά η μαζικότητά τους προσθέτει δευτερεύουσα ύλη, «μετριάζει» ενστάσεις και ενισχύει επιχειρήματα για την περισσότερη «κοινότητα» σε μερικές πτυχές της διαδικασίας επίλυσης.

Αν «τα τελευταία 4 χρόνια έγιναν 25 εκ. διελεύσεις με αυτοκίνητα», ποιος θέλησε να οικοδομήσει μια πολιτική εκτίμηση πάνω σε αυτό; Αν θέλαμε αυτοί οι αριθμοί θα μπορούσαν να γίνουν μια πολιτική προσπάθεια,

πρώτο, που θα αφαιρούσε μέρος από τις καχυποψίες του παρελθόντος,

δεύτερο, που θα δημιουργούσε μια κινητικότητα σχετική με το μέλλον της Κύπρου, και,

τρίτο, αν βλέπαμε λίγο πέρα από τη μύτη μας, θα μπορούσε να συμβάλει, σε ένα βαθμό, στην καλύτερη διαχείριση του κεφαλαίου για την ασφάλεια στις σημερινές συνομιλίες για την επίλυση του κυπριακού.

Είναι πραγματικά εξοργιστικό το να κάθεται ακίνητος και μετά να θες όλα να είναι «άριστα». Τα δύσκολα τα καθιστάς λιγότερο δύσκολα, στα σημαντικά δίνεις ώθηση για προοδο, παρέχεις ολοένα και πιο σημαντική ύλη για ένα πλαίσιο εμπιστοσύνης, τόσο αναγκαίο για να σταθεροποιηθεί μια πολιτική αλλαγή στη νήσο.

Οι διακοινοτικές συνομιλίες συνιστούν ένα δρόμο, είναι αυταπόδεικτα αναγκαίος. Ωστόσο, άλλα, δευτερεύοντα στοιχεία χρειάζεται να τις συνοδεύουν ως υποστηρικτικό «υλικό». Για παράδειγμα, η δικοινοτική συνεργασία, οι κομματικές και συντεχνιακές επαφές, οι κοινές εκδηλώσεις, η επικοινωνία οικοδομούν σταδιακά στοιχεία εμπιστοσύνης. Εάν είχαμε σκεφθεί το θέμα έγκαιρα και στην πλήρη διάστασή του σε σχέση με τις διελεύσεις αυτοκινήτων, και εάν είχαμε υλοποιησει ένα τέτοιο, εκτεταμένο πρόγραμμα δραστηριοτήτων, σήμερα η συζήτηση για το ζήτημα των εγγυήσεων και της ασφάλειας θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί σε καλύτερο περιβάλλον. Περισσότερη επικοινωνία, επαφές, αύξηση του βαθμού εμπιστοσύνης, ισούται με λιγότερα βαρίδια στο παζλ για το ζήτημα της ασφάλειας, μικρότερος βαθμός δυσκολίας στην επεξεργασία πιθανών λύσεων σήμερα

στο τραπέζι των συνομιλιών, είτε στο Μόντ Πελεράν, είτε στη Λευκωσία, είτε σε μια πολυμερή διάσκεψη.

39. ΜΙΑ ΑΝΤΙΠΟΛΙΤΕΥΣΗ «ΔΙΠΛΑ –ΔΙΠΛΑ»... 5-9-2016

Ο Υπουργός Εξωτερικών της Τουρκίας Μ. Τσαβούσογλου δήλωσε στην κατεχόμενη Λευκωσία στις 31 Αυγούστου «ότι η Τουρκία θα συνεχίσει να στηρίζει μία κοινά αποδεκτή, δίκαιη και βιώσιμη λύση του Κυπριακού, η οποία θα επέλθει μέσω διαπραγματεύσεων».

Την προηγούμενη ημέρα σε συνάντηση του Μ. Ακιντζί με τους ηγέτες των τ/κ κομμάτων με στόχο την ενημέρωσή τους για τις εν εξελίξει συνομιλίες το κλίμα ήταν άκρως επιθετικό. Σύμφωνα με σχετικό υλικό από το ΚΥΠΕ «η εφημερίδα Χαλκίν Σεσί γράφει για πολιτική κρίση και σημειώνει πως χθες στο «προεδρικό» κορυφώθηκε η ένταση που υπήρχε εδώ και καιρό μεταξύ του «προεδρικού» και της «κυβέρνησης».

Στη δική μου ανάλυση, η κόντρα εξελίσσεται σε διάφορα επίπεδα:

Ο τ/κ ηγέτης Μ. Ακιντζί και η πλειοψηφία στη «βουλή» που σχηματίζεται μεταξύ του Κόμματος Εθνικής Ενότητας (ΚΕΕ) και του Δημοκρατικού Κόμματος (ΔΗΚΟ) έχουν διαφορετικές απόψεις επί της ουσίας του κυπριακού. Ο τ/κ ηγέτης πιστεύει στην ομοσπονδιακή λύση, ενώ τα δύο κόμματα της τ/κ δεξιάς βρίσκονται πιο κοντά στις απόψεις του Ρ. Ντενκτάς και του Ν. Έρογλου. Για να βεβαιώσει την πιο πάνω εκτίμηση ο Σερντάρ Ντενκτάς δήλωσε στις 30 Αυγούστου ότι «δεν πάμε προς μια δομή που θα μπορούμε να πούμε ότι είναι βιώσιμη και προέβλεψε ότι σε 10 χρόνια η διζωνικότητα και η δικαιοσύνη μπορεί να μην ισχύουν».

Οι δύο πλευρές διαθέτουν ειδικού τύπου διαφορές. Ο Μ. Ακιντζί τις λέει δημόσια. Η πρώτη: «οι εκπρόσωποι της κυβέρνησης στις συναντήσεις μαζί του δεν εκφράζουν καμία ανησυχία και όταν βγαίνουν εκτός της αίθουσας κάνουν δηλώσεις για να προκαλούν αμφιβολίες στους πολίτες». Μια πολύ γνωστή τακτική, διγλωσσία εντός και επιθετικότητα εκτός, με στόχο την ικανοποίηση της εκλογικής τους πελατείας. Η δεύτερη: «είναι η πρώτη φορά στην ιστορία των διαπραγματεύσεων που τίθεται αίτημα για συμμετοχή στη διαπραγματευτική ομάδα εκπροσώπου της «κυβέρνησης»-γνωστό το αίτημα για συμμετοχή εκπροσώπου του «υπουργείου εξωτερικών» στη διαπραγματευτική ομάδα. Στο θέμα αυτό ο πρόεδρος του ΡΤΚ, Μεχμέτ Αλί Ταλάτ στήριξε πλήρως τον Μ. Ακιντζί

τονίζοντας «ότι αυτό δεν συνέβη ποτέ». Η τρίτη: αυτού του τύπου η διαφορά συνιστά και την πεμπτουσία της κόντρας. Την παρουσιάζει ο Μ. Ακιντζί ως εξής: «άρχισαν από τώρα (να κτίζουν) την υποδομή για την εκστρατεία του όχι».

Το ζήτημα θα αποκτήσει ισχυρότερες διαστάσεις καθώς οι συνομιλίες ανάμεσα στον πρόεδρο Αναστασιάδη και τον τ/κ ηγέτη θα εντατικοποιούνται. Οι αντιδράσεις της τ/κ αντιπολίτευσης δείχνουν ότι πράγματι σημειώνεται ουσιώδης πρόοδος στις συνομιλίες και γι' αυτό το λόγο αυξάνουν την ένταση και καλλιεργούν κλίμα άρνησης στην κοινή γνώμη. Τα επιχειρήματά τους είναι απολύτως αναμενόμενα. Ο Σ. Ντενκτάς τα συνοψίζει ως εξής: «σε 10 χρόνια η διζωνικότητα και η δικοινοτικότητα μπορεί να μην ισχύουν». Σε ελεύθερη απόδοση ο Ντενκτάς δημοσίως υποστηρίζει τη συνέχεια της «ΤΔΒΚ» γιατί, εκτιμά ότι σε βάθος χρόνου η ομοσπονδιακή λύση θα διαβρώσει τις αρχές πάνω στις οποίες εδράζεται η αρχή της υποστήριξης της διατήρησης της σημερινής κατάστασης πραγμάτων.

Είναι, πάντως άξιο ειδικού σχολιασμού το γεγονός ότι οι δυνάμεις της ακινησίας στην τ/κ κοινότητα θέλουν πολύ τη συμμετοχή του «υπουργείου εξωτερικών» στις διαπραγματεύσεις. Ο λόγος είναι πολύ σαφής: στο συγκεκριμένο «υπουργείο» έχει την έδρα του η πιο καθεστωτική πολιτική τάση ανάμεσα στους τ/κ, αυτή που ανετράφη με τις εμμονές και τις πεποιθήσεις του Ρ. Ντενκτάς για λύσεις του τύπου «δίπλα-δίπλα». Έτσι αυτή η επιμονή του ηγέτη του ΚΕΕ Χουσεΐν Οζγκιουργκιούν και του ΔΗΚΟ Σ. Ντενκτάς έχει ως κεντρικό στόχο την παρεμπόδιση της διαπραγματευτικής διαδικασίας και την, εκ των έσω υπονόμειυσή της, καθώς το «υπεξ» αγαπά ιδιαίτερα την «ΤΔΒΚ» και «αγωνίζεται» με όλα τα διαθέσιμα μέσα για τη συνέχειά της.

Η τ/κ αντιπολίτευση έχει να αντιμετωπίσει δύσκολες καταστάσεις, καθώς κινείται σε ένα μη ευνοϊκό περιβάλλον. Ο Μ. Ακιντζί έχει την πλήρη στήριξη της Άγκυρας για να κάνει διαπραγματεύσεις με τον Πρόεδρο Ν. Αναστασιάδη. Ο Μ. Τσαβούσογλου δηλώνει «ότι η Τουρκία θα συνεχίσει να στηρίζει μία κοινά αποδεκτή, δίκαιη και βιώσιμη λύση του Κυπριακού», ενώ η τ/κ αντιπολίτευση δηλώνει έτοιμη για το αντίθετο. Προφανώς η αποστολή Τσαβούσογλου περιελάμβανε διάφορες πτυχές. Πρώτο να στείλει καθαρό μήνυμα στήριξης στον Ακιντζί (όπως και έκανε), δεύτερο, να δοκιμάσει να πείσει τους «κυβερνητικούς» εταίρους να χαμηλώσουν τους τόνους, και, τρίτο, να επαναφέρει στη μνήμη των τ/κ ότι η Τουρκία διαθέτει ισχυρό λόγο στις εξελίξεις εφόσο οι συνομιλίες φτάσουν σε θετικό αποτέλεσμα. Γι' αυτό, ειδικά, ο Σ. Ντενκτάς, δεν έχει καμιά απολύτως αμφιβολία. Γνωρίζει από πρώτο χέρι τις εμπειρίες από την άνοδο και την πτώση του Ρ. Ντενκτάς.

Συνδέονται οι εξελίξεις στην Τουρκία με τις διαπραγματεύσεις για την επίλυση του κυπριακού; Στη δική μου κρίση, συνδέονται απολύτως. Οι οπισθοδρομικές ειδήσεις που έρχονται από την Άγκυρα (κίνημα αξιωματικών, αντεκδικήσεις Ερτογάν, κλίμα αστάθειας, εξωτερικές πιέσεις για σεβασμό του κράτους δικαίου) δείχνουν έναν ξεκάθαρο δρόμο για όλους τους κύπριους. Αυτόν που οδηγεί στην επιτάχυνση της διαδικασίας για επίλυση του κυπριακού! Οι βασικοί λόγοι έχουν ονοματεπώνυμο:

Το ευμετάβολο στις ευρωπαϊκές υποθέσεις, όπως συμβαίνει τώρα με τις αλλαγές στις σχέσεις ΕΕ- Μ. Βρετανίας. Η ευρωπαϊκή ατζέντα διαφοροποιείται ως εκ της ανάγκης να αντιμετωπιστούν νέα μεγάλα ζητήματα που επηρεάζουν ολόκληρη την ΕΕ, τις οικονομικές και εμπορικές σχέσεις τόσο μέσα όσο και εκτός ΕΕ, ο τρόπος που θα πραγματοποιηθεί το brexit, πώς θα λειτουργήσει η νέα κατάσταση πραγμάτων, καθώς για πρώτη φορά θα ενεργοποιηθεί το άρθρο 50 της Συνθήκης της Λισσαβόνας. Είναι προφανές ότι η ΕΕ σε όλα τα επίπεδα θα αφιερώσει ζωτικής σημασίας χρόνο για να αντιμετωπίσει μια εξέλιξη που δεν θα επιθυμούσε να είχε, καθώς οι βασικοί παίκτες προέβλεπαν έστω, μετά δυσκολίας, επικράτηση της ψήφου υπέρ της παραμονής.

Η επιθετική ανάπτυξη των ισλαμιστών στο ευρωπαϊκό γήπεδο. Οι τυφλές επιθέσεις ισλαμιστών αποκτούν ολοένα και πιο ανεξέλεγκτο χαρακτήρα, όπως βεβαιώνουν οι τελευταίες περιπτώσεις στο Μόναχο, στη Νίκαια, στην Κ/πολη. Σε αυτή τη συγκυρία το ζήτημα της αντιμετώπισης του ISIL αποκτά ολοένα και πιο επιτακτικό χαρακτήρα, είναι στην κορυφή της παγκόσμιας ατζέντας, μαζί με την αναζήτηση τρόπων για να λυθεί το συριακό στις συνομιλίες κορυφής ΗΠΑ-Ρωσίας.

Η νέα ατζέντα που προδιαγράφεται στο εσωτερικό σκηνικό στην Τουρκία πιέζει τις εσωτερικές αναζητήσεις στην τ/κ κοινότητα ως μια νέα πηγή αστάθειας. Αυτή η ανάπτυξη στο πεδίο της ρευστότητας, δημιουργεί νέα ερωτηματικά για το αύριο της τ/κ κοινότητας η οποία στην πλειοψηφία της θέλει κοσμική δομή εξουσίας, συνεπώς δεν «ψηφίζει», ούτε τον μετριοπαθή ισλαμισμό του ΚΑΔ, ούτε τις δοξασίες του Φ. Γκιουλέν. Οι εσωτερικές συγκρούσεις, η πόλωση, η με ερωτηματικά εξέλιξη της ευρωτουρκικής σχέσης, αυξάνει το ειδικό βάρος του διλήμματος για τους τ/κ. Με την Τουρκία και σε μια ασταθή ζώνη ή με την επίλυση του κυπριακού και τη συμμετοχή στην ΕΕ μέσα από δημιουργικούς συμβιβασμού στις διακοινοτικές συνομιλίες;

Ήδη οι εξελίξεις στην Τουρκία υποχρεώνουν πολλούς τ/κ να σκεφθούν πράγματα με έναν διαφορετικό τρόπο, και, ίσως, η αγωνία που έζησαν την περίοδο μετά τις 15 Ιουλίου να αποδειχθεί μια ευκαιρία για πιο σύνθετες σκέψεις για το μέλλον της Κύπρου. Οι ειδήσεις από την Τουρκία ασφαλώς αφορούν και την ε/κ κοινωνία και την μεγάλη πλειοψηφία που ενδιαφέρεται να δει την αλλαγή, την επίλυση, την πρόοδο. Μια Τουρκία με εντάσεις αυτού του είδους, δεν είναι η καλύτερη συνταγή για θετικές ειδήσεις. Συνεπώς η επικέντρωση στις συνομιλίες, η έμφαση στις δημιουργικές λύσεις που κερδίζουν την πλειοψηφία των

κυπρίων πολιτών, αποτελεί την κύρια πρόκληση για όλους. Σε αυτό το στάδιο, παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί στα κεφάλαια της διακυβέρνησης, της ΕΕ και της οικονομίας, η τ/κ ηγεσία χρειάζεται να βελτιώσει τις προσεγγίσεις της στο περιουσιακό, έτσι που να ξεμπλοκάρει τη σημερινή δυστοκία. Ταυτόχρονα, η ε/κ ηγεσία χρειάζεται να επεξεργαστεί πρωτότυπες λύσεις για το ζήτημα της ασφάλειας, ενταγμένες στο ευρωπαϊκό πλαίσιο και ικανές να κάνουν την ποιοτική διαφορά σε σχέση με το παρελθόν.

Διλήμματα, προκλήσεις, επιλογές: η τ/κ κοινότητα διατρέχει τον κίνδυνο να ζει κάτω από τη σκιά, νέων, πιο ισχυρών ανακατατάξεων που διατρέχουν την τουρκική πολιτική ζωή, ενώ η ε/κ κοινότητα, πέρα από την κατοχή, να ζει σε ένα περιβάλλον ανασφάλειας, αυτό που εμποδίζει το σχεδιασμό για το μέλλον και την αξιοποίηση όσων αποτελούν πλεονεκτήματα του γεωφυσικού της χώρου, συνεπώς, αδύναμη να αλλάξει το πεπρωμένο της. Τα διλήμματα υπήρχαν και πριν, οι εξελίξεις στην Τουρκία τις κατέστησαν ακόμα πιο εμφανείς, και ωθούν τις κοινωνίες να δουν τα πράγματα με έναν πιο επείγοντα τρόπο. Η 15η Ιουλίου δεν αφορά μόνο την έρευνα για κεμαλιστές αξιωματικούς και το πώς συνεργάστηκαν με το κίνημα Γκιουλέν για να ανατρέψουν την εκλεγμένη κυβέρνηση. Αφορά πλήρως την μία Κύπρο και την ανάγκη να αυτονομήσει την πολιτική της προοπτική, ώστε να μην βρίσκεται κάτω από τη σκιά ανακατατάξεων στην Τουρκία.

Τίποτα δεν είναι εύκολο στο κυπριακό και αυτό όλοι το γνωρίζουν. Τα θέματα είναι δύσκολα, πολύπλοκα, αλλά ταυτόχρονα είναι θέματα για «παίκτες» που μπορούν να ξεπεράσουν τη στασιμότητα αναζητώντας ευρηματικές, ρεαλιστικές, πρωτότυπες λύσεις. Απαντήσεις βρίσκουμε για όλα τα ζητήματα από τη στιγμή που όλοι κατανοήσουν πως το συμφέρον της Κύπρου βρίσκεται στην ανάδειξη της «περισσότερης Κύπρου» στις διαδικασίες, στις πρόνοιες, άρα και στην ουσία της λύσης. Το 2016 προσφέρει αυτή τη δυνατότητα!

41. ΕΝΑΣ ΧΡΟΝΟΣ ΜΕ «ΕΛΙΑ» ΚΑΙ ΑΚΙΝΤΖΙ! 29-4-2016

Στις 26 Απριλίου 2016 συμπληρώθηκε ένας χρόνος από την εκλογή Ακιντζί στην ηγεσία των τουρκοκυπρίων- νίκη στις 26 Απριλίου 2015, με ποσοστό 60%, με έμβλημα την «Ελιά». Μια

αποτίμηση είναι αναγκαία καθώς η εκλογή του αναζωογόνησε το διακοινοτικό διάλογο και επανέφερε στο προσκήνιο δυνατότητες επίλυσης του κυπριακού. Θεωρώ ότι στα θετικά ενός τέτοιου απολογισμού εντάσσονται τα εξής.

Πρώτο, τερμάτισε την πολιτική της καθημερινής μάχης για επίρριψη ευθυνών με την ε/κ πλευρά, όπως έκαναν οι Ρ. Ντενκτάς και προσφάτως ο Ν. Έρογλου.

Δεύτερο, συμμετείχε σε κοινές δραστηριότητες μαζί με τον Πρόεδρο Αναστασιάδη-συναυλία στον Πύργο του Οθέλλου, κοινή ομιλία σε εκδήλωση του ΚΕΒΕ και τ/κ ΚΕΒΕ στο Λήδρα Πάλας, μαζί σε θεατρική παράσταση στη Λεμεσό κ.ά.

Τρίτο, συνεισέφερε μέρος της ανάπτυξης που επιτυγχάνεται στις συνομιλίες: αποδοχή ρόλου στον αντιπρόσωπο της ΕΕ Βαν Νούφελ, βελτίωση της τ/κ θέσης για το περιουσιακό, αποδοχή των θεμελιωδών ελευθεριών, βήματα πρόοδου με δημόσιες δηλώσεις ότι κάθε συνθήκη ασφάλειας θα αναγνωρίζει το αίσθημα ασφάλειας των τ/κ, χωρίς να παραγνωρίζει τις ε/κ ανησυχίες επί του θέματος.

Τέταρτο, σε θέματα ευρύτερης σημασίας, χρειάζεται να υπογραμμισθεί η συμμετοχή του στις εκδηλώσεις των κούρδων που ζουν στην Κύπρο με αφορμή την εορτή του Νεβρόζ. Η συμμετοχή του αυτή στους εορτασμούς στο Τρίκωμο έτυχε έντονης κριτικής από φανατικούς τ/κ και δέχθηκε κριτική από κύκλους προσκείμενους στον Ερτογάν στην Τουρκία.

Στα αρνητικά της αξιολόγησης Ακιντζί βλέπω τα εξής τρία σημεία:

Πρώτο, σε μερικές περιπτώσεις μη συνεπής γραμμή στις συνομιλίες, κάτι που οδήγησε τα πράγματα σε μια διαδικασία μπρος-πίσω.

Δεύτερο, ο δημόσιος χειρισμός του περιουσιακού το καλοκαίρι του 2015 υπήρξε ιδιαίτερος άστοχος, γεγονός που οδήγησε τον ίδιο σε εσωστρέφεια και σε δηλώσεις ή κινήσεις με σκοπό την «ισοφάριση» του λάθους όπως λ.χ η συμμετοχή του στις εκδηλώσεις τ/κ με αφορμή τη μάχη στην Τυλληρία.

Τρίτο, στα ζητήματα ασφάλειας στην επίλυση, δείχνει να συμβιβάζεται με την κυρίαρχη άποψη όπως αυτή έχει οικοδομηθεί ανάμεσα στους τ/κ σχετικά με τις τουρκικές εγγυήσεις. Παρά την μερική πρόοδο που ο ίδιος έχει συμβάλει στην καταγραφή της, και, παρά το

γεγονός ότι έτσι βελτιώνει το κλίμα για έναν αποδεκτό συμβιβασμό, εντούτοις δεν βλέπω μια πιο ανοικτή στα σύγχρονα φαινόμενα προσέγγιση όπως ο ρόλος της ΕΕ σε μια ενδεχόμενη συνθήκη ασφαλείας, ή μια πιθανή φόρμουλα με διασύνδεση μιας μεταβατικής περιόδου μέσα σε καθορισμένο χρονικό πλαίσιο με την εξέλιξη στην εφαρμογή της λύσης ή και την πρόοδο στις ευρωτουρκικές σχέσεις. Πιθανό αυτό να προκύπτει από τη γενικότερη περιοριστική αντίληψη που διαθέτουν οι τ/κ πολιτικοί στα ζητήματα που συνδέονται με τη γενικότερη σχέση της νήσου και τις εξελίξεις με τη συμμετοχή στην ΕΕ από την 1η Μαΐου 2004.

Η αρχική κόντρα του Μ. Ακιντζί με τον Τ. Ερτογάν στις 27 Απριλίου 2015 ήταν επί της ουσίας. Ο διάλογος:

«Ερτογάν: μήπως ο κύριος Ακιντζί νομίζει ότι αυτή τη διαμάχη μπορεί να την κάνει από μόνος του; Υπάρχει τέτοιο πράγμα;». Ακιντζί: «εμείς δηλαδή να μείνουμε πάντοτε μικρή πατρίδα; Να μην μεγαλώσουμε; Να μην σταθούμε στα πόδια μας;».

Η τότε κόντρα μάλλον έχει ξεπεραστεί, και έχει αποκτήσει ένα αποδεκτό *modus vivendi* ανάμεσα στις δύο πλευρές, καθώς ήταν ένα πολύπλοκο ζήτημα γιατί ο Ακιντζί δεν διέθετε συμμαχίες στα εκεί κέντρα αποφάσεων. Σε κάθε περίπτωση και στη βάση μιας ρεαλιστικής ανάγνωσης των πραγμάτων, το περιεχόμενο αυτού του συμβιβασμού ανάμεσα στον Ερτογάν και τον Ακιντζί, θα κριθεί με βάση το συνολικό αποτέλεσμα στις διακοινοτικές συνομιλίες.

Αρκετοί ε/κ δείχνουν να έχουν απογοητευτεί από τον ένα χρόνο της θητείας του στην ηγεσία των τ/κ. Η απογοήτευση χωρίζεται σε δύο επίπεδα. Πρώτο, την ειλικρινή απογοήτευση που αισθάνεται μια μερίδα ε/κ επειδή ο Ακιντζί δεν είναι Έρογλου και δεν γυρίζει την κατεχόμενη Κύπρο για να υπερασπίζεται μια λύση του τύπου «δίπλα- δίπλα». Δεύτερο, μια άλλη μερίδα ε/κ προσδοκούσε να δει έναν Ακιντζί να μιλά όπως ένας ε/κ πολιτικός, κάτι που προφανώς δεν συμβαίνει, γιατί πολύ απλά όσοι ε/κ νομίζουν ότι καλός τ/κ πολιτικός είναι εκείνος που μιλά σαν ε/κ, βρίσκονται σε λάθος κατεύθυνση. Σε κάθε περίπτωση και αυτό προκύπτει από αριθμούς δημοσκοπήσεων, η απήχηση Ακιντζί στους ε/κ, καταγράφει σημαντική μείωση, γεγονός ιδιαίτερα εντυπωσιακό αν αυτό το στοιχείο τύχει κάποιας συγκριτικής ανάλυσης σε σχέση με δηλώσεις ή ενέργειες από προηγούμενους τ/κ ηγέτες ή γενικότερα τ/κ πολιτικούς.

Ακριβώς ένα χρόνο μετά την εκλογή του (27 Απριλίου 2016) ο Μ. Ακιντζί αποτυπώνει μια ακόμα φορά την κεντρική του πολιτική του κατεύθυνση. Έτσι δήλωσε τα εξής σχετικά με τις φήμες ή τις αναφορές για χορήγηση υπηκοότητας του ψευδοκράτους σε 25 χιλιάδες:

«το θέμα αυτό είναι εκτός συζήτησης. Δεν υπάρχει τέτοιο θέμα στην ατζέντα μας. Σε κάθε περίπτωση, είναι επίσης εκτός συζήτησης, να έχω τέτοια προσέγγιση που θα μπορούσε να ανατινάξει τις συνομιλίες, ούτε έχω τέτοια πρόθεση, γιατί θέλουμε λύση».

Οι εξελίξεις στην κομματική ζωή των τ/κ τρέχουν με πυκνούς ρυθμούς. Η «κυβέρνηση» συνασπισμού ανάμεσα στο ΡΤΚ και το ΚΕΕ δεν υφίσταται πλέον, καθώς το ΚΕΕ επικαλέστηκε ασυμφωνίες με το ΡΤΚ ως προς την ακολουθούμενη οικονομική πολιτική και αποχώρησε. Δημόσια το ΚΕΕ έκανε αναφορά στην καθυστέρηση που παρατηρήθηκε στις πληρωμές σε μισθούς και συντάξεις τον τελευταίο μήνα. Οι ζυμώσεις αφορούν τον νέο συνασπισμό εξουσίας, ποιοι, με ποιους και πόσα «υπουργεία».

Σύμφωνα με ρεπορτάζ της Ρ. Παπαγεωργίου στο ΚΥΠΕ στις 5 Απριλίου «ο Τ/κ ηγέτης, Μουσταφά Ακιντζί συναντήθηκε πρώτα με τον πρόεδρο του ΡΤΚ, Μεχμέτ Αλί Ταλάτ, ο οποίος έχει συναντήσεις με τους αρχηγούς των «κοινοβουλευτικών» κομμάτων πριν αποφασίσει σε ποιον θα δώσει την εντολή σχηματισμού «κυβέρνησης». Σε δηλώσεις μετά την συνάντηση, ο κ. Ταλάτ επανέλαβε ότι το ΡΤΚ είναι έτοιμο να αναλάβει την ευθύνη, να βρει λύσεις για τα προβλήματα της χώρας και να στηρίξει τη διαδικασία των συνομιλιών. Σημείωσε ότι οι «κυβερνήσεις» πρέπει να είναι υποστηρικτικές προς τον «πρόεδρο» που διεξάγει τις διαπραγματεύσεις.

Αμέσως μετά τον Μεχμέτ Αλί Ταλάτ στο «προεδρικό» προσήλθε ο Χουσεΐν Οζγκιουργκιούν, πρόεδρος του ΚΕΕ με τους δύο να χαιρετιούνται για πρώτη φορά μετά τη διάλυση της συνεργασίας τους. Μετά τη δική του συνάντηση με τον Τ/κ ηγέτη, ο πρόεδρος του ΔΚ, Σερντάρ Ντενκτάς δήλωσε ότι κανένα κόμμα δεν μπορεί σήμερα να ισχυριστεί ότι έχει τις 26 ψήφους που χρειάζονται για να πάρει την «ψήφο εμπιστοσύνης». (ΚΥΠΕ, 5 Απριλίου 2016).

Η κρίση δείχνει απλές αλήθειες: η τ/κ αριστερά παραμένει η πιο αξιόπιστη δύναμη σχετικά με τη λύση στο κυπριακό. Γι' αυτό πολύ σωστά ο Μ. Α. Ταλάτ σημειώνει ότι «οι κυβερνήσεις πρέπει να είναι υποστηρικτικές προς τον πρόεδρο που διεξάγει τις διαπραγματεύσεις». Ωστόσο, στα ζητήματα ανάπτυξης και οικονομίας η τ/κ αριστερά παραμένει ιδιαίτερα συντηρητική, δεν έχει ακόμα κατανοήσει πως ούτε και η εξουσία Ταλάτ (2005- 2010), δεν παρουσίασε κάποιο αξιόλογο πρόγραμμα οικονομικής πολιτικής. Ο κανόνας παραμένει σταθερό: ενώ το κόμμα του Ταλάτ καταγγέλλει την πλήρη εξάρτηση της τ/κ οικονομίας από την Άγκυρα, στην πράξη συντηρεί αυτό τον φαύλο κύκλο της εξάρτησης από την οικονομική βοήθεια της Τουρκίας, επειδή δεν εξελίσσεται και δεν

κατανοεί σύγχρονα φαινόμενα της αναπτυξιακής πολιτικής. Οι ανισότητες σε μισθούς και συντάξεις, ο πλήρης έλεγχος του «κράτους» σε κάθε μορφή οικονομικής εξέλιξης, οι πανίσχυρες συντεχνίες που επιθυμούν μηδέν αλλαγές στο τ/κ οικονομικό σύστημα οργάνωσης, οδηγούν σε αποτελέσματα όπως αυτά που σημειώνονται σήμερα. Χαμηλή παραγωγικότητα, αδυναμία στην αύξηση των ιδίων πόρων, στρεβλό αναπτυξιακό πλάνο με εξαίρεση τον τουρισμό και τα έσοδα από τα πανεπιστήμια. Αυτά οδήγησαν την τ/κ οικονομία στη στασιμότητα και αυτό με τη σειρά του οδήγησε στην υπογραφή «οικονομικού πρωτοκόλλου» ανάμεσα στην Άγκυρα και την τ/κ ηγεσία, στην πράξη επιβολή ενός είδους «τρόικας» επί της οικονομικής πολιτικής των τ/κ.

Η αποχώρηση του δεξιού ΚΕΕ από την κυβέρνηση είναι προσχηματική, στην πραγματικότητα επιδιώκει, πρώτο, να στριμώξει το ΡΤΚ ως το μόνο υπεύθυνο για την μη καταβολή των μισθών, δεύτερο, να ενισχύσει τα ερείσματά του στην τουρκική κυβέρνηση μετά τη ρήξη με το ΡΤΚ σχετικά με τους όρους μεταφοράς του νερού από την Τουρκία στο φράγμα στα Πάναγρα, και, τρίτο, δείχνοντας ένα πιο αποφασιστικό πρόσωπο να παρεμποδίσει την αυξητική τάση στο εκλογικό σώμα που εμφανίζει το κεντροδεξιό «Κόμμα του Λαού» με ηγέτη τον Κ. Όζερσάου.

Πιο πιθανό είναι να βρεθεί μια φόρμουλα, άλλωστε στην τ/κ πολιτική σκηνή όλοι κατά καιρούς συνεργάστηκαν με όλους, όλοι, κατά καιρούς, συγκρούστηκαν με όλους, άρα μάλλον θα βρεθεί και η φόρμουλα. Το κόμμα του Σ. Ντεντκάς φαίνεται να γίνεται ρυθμιστικός παράγοντας ως προς το πού θα γύρει η πλάστιγγα είτε με ΡΤΚ, είτε με ΚΕΕ. Ζητά τέσσερα «υπουργεία», για να δώσει θετική ψήφο στο ένα «υπουργείο» λιγότερο και με τον ίδιο να επανέρχεται στο μόνο παιχνίδι που γνωρίζει καλά: την προσπάθεια για την προσωπική επιβίωσή του με αποσκευές το, ολοένα και πιο αδύναμο, βάρος που διαθέτει το επίθετό του. Είναι σημαντικό να μην γίνει πρόωρη προσφυγή στην κάλπη, πιο σημαντικό είναι να παραμείνει στα πράγματα ως κεντρικός παίκτης το ΡΤΚ, ως η πιο συνεπής δυναμική στην επιδίωξη λύσης και ως ο πλέον ισχυρός υποστηρικτής του τ/κ ηγέτη Μ. Ακιντζί στις συνομιλίες για επίλυση του κυπριακού.

43. ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΓΗΠΕΔΟ

1/3/2016

Η συνάντηση του προέδρου της Επιτροπής Γιούνκερ με τους δύο διαπραγματευτές για το κυπριακό στις Βρυξέλλες, άνοιξε τον νέο κύκλο των επαφών με επίκεντρο τη διαδικασία ειρήνευσης στο νησί. Ακολούθησε η συνάντηση Αναστασιάδη-Μέρκελ. Σύμφωνα με δηλώσεις του ΚΕ Ν. Χριστοδουλίδη «η Α. Μέρκελ, ζήτησε να ενημερωθεί για την κατάσταση πραγμάτων στο τραπέζι των συνομιλιών για το Κυπριακό. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας

παρουσίασε πώς έχει προχωρήσει η διαδικασία από τον Μάιο που έχει ξεκινήσει μέχρι σήμερα, τα θέματα που έχουν συζητηθεί και τα θέματα που θα πρέπει να συζητηθούν, καθώς και το ότι, πως μέσα από μια συνολική αξιολόγηση αφού συζητηθούν όλα τα κεφάλαια να δούμε με ποιον τρόπο μπορεί να προχωρήσει η διαδικασία, έτσι ώστε να φτάσουμε σε ένα αποτέλεσμα, το οποίο δεν θα αφήνει κενά ή τις όποιες εποικοδομητικές ή μη, ασάφειες. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο έγινε συζήτηση και για την ευρωπαϊκή πορεία της Τουρκίας, η οποία επηρεάζεται άμεσα από την κατάσταση πραγμάτων και τις εξελίξεις στο Κυπριακό, ενώ έγινε και εκτενής συζήτηση για το προσφυγικό».

Μια μέρα πριν, στις 17 Φεβρουαρίου, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση σύμφωνα με την οποία «τοποθετεί την ομάδα δράσης για την τ/κ κοινότητα κάτω από την άμεση διοίκηση του προέδρου Γιούνκερ και του αντιπροέδρου Ντομπρόβσκις.

Η Κομισιόν αποφάσισε να μεταφέρει κατ' ουσίαν τη λεγόμενη «task force for the Turkish Cypriot Community», την ομάδα δηλαδή που έχει αναλάβει την εφαρμογή του προγράμματος στήριξης της ΕΕ προς την τ/κ κοινότητα, κάτω από τη δομή της SRSS – Structural Reform Support Service, της δομής δηλαδή που θα συντονίζει όλες τις προσπάθειες της Κομισιόν για την υποστήριξη και υποβοήθηση της επανένωσης της Κύπρου. Η απόφαση είναι άμεσα εκτελεστή και υπογραμμίζει, σύμφωνα με την Επιτροπή, την ετοιμότητα των κοινοτικών υπηρεσιών, να συνεχίσουν να στηρίζουν ενεργά την επανένωση της νήσου σε όλα τα επίπεδα. Η Task Force για την τουρκοκυπριακή κοινότητα υφίσταται από το 2004 και από το 2014 είχε μεταφερθεί υπό τη διοίκηση της DGREGIO (Γενική Διεύθυνση περιφερειακής πολιτικής).

Στις 19 Φεβρουαρίου η «υπουργός» εξωτερικών των τ/κ Εμινέ Τσολάκ χαρακτήρισε την εξέλιξη «ως είναι μια χειρονομία και ένα μήνυμα. Είναι πραγματικά μια εκτίμηση για το γεγονός ότι το θέμα αυτό έχει ληφθεί σοβαρά υπόψη στο υψηλότερο επίπεδο, ότι η σημασία και η εκτίμηση είναι συνδεδεμένες με το επίπεδο που έχουν φτάσει οι διαπραγματεύσεις και πρέπει να εργαστούμε ακόμη πιο σκληρά. Φαίνεται ότι η Επιτροπή θα προσπαθήσει να κρατήσει την υπόσχεσή της για να προσφέρει ακόμη περισσότερη στήριξη στη διαδικασία και ανέφερε ότι αυτό το ενδιαφέρον είναι το λιγότερο μια επιβεβαίωση της εντύπωσης ότι η συνεχιζόμενη διαδικασία στην Κύπρο οδεύει πράγματι προς ένα αποτέλεσμα», (ΚΥΠΕ, 19/2).

Οι ειδήσεις στο σύνολό τους δείχνουν σοβαρή προετοιμασία για να εξεταστούν πτυχές του κυπριακού που χρήζουν αντιμετώπισης σε αυτή τη φάση των συνομιλιών στη Λευκωσία. Δύο κρίσιμοι παίκτες (Μέρκελ και Γιούνκερ), λαμβάνουν γνώση των εξελίξεων και διαμορφώνουν εξελίξεις που πιθανώς να αποδειχθούν ουσιαστικές για τη θετική κατάληξη

των συνομιλιών. Η Α. Μέρκελ γνωρίζει όσο κανένας άλλος πολιτικός ηγέτης στην ΕΕ το πλαίσιο εξέλιξης της ευρωτουρκικής σχέσης, τη διασύνδεσή της με το κυπριακό και πώς η επίλυση του κυπριακού θα έθετε τη σχέση ΕΕ-Τουρκίας σε μια καλύτερη βάση, και έτσι να αντιμετωπιστεί με καλύτερους όρους το κορυφαίο ευρωπαϊκό ζήτημα σε αυτή τη συγκυρία, το προσφυγικό.

Ταυτόχρονα, η εποπτεία της ομάδας δράσης για την τ/κ κοινότητα κάτω από την ευθύνη του προέδρου Γιούνκερ, δείχνει πολιτική διάθεση να λαμβάνονται αποφάσεις στο υψηλότερο δυνατό επίπεδο και έτσι η διαδικασία να τρέχει με καλύτερους ρυθμούς και λιγότερη γραφειοκρατία. Συνολικά, τα πιο πάνω είναι καλές ειδήσεις που προωθούν το στόχο της πληρέστερης συμμετοχής της ΕΕ στη διαδικασία επίλυσης του κυπριακού με τα εργαλεία που η κοινοτική πρακτική επιτρέπει.

44. ΓΚΑΛΟΠ ΜΕ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ

18-2-2016

Οι δημοσκοπήσεις βοηθούν να κατανοήσουμε τάσεις και αντιδράσεις της κοινής γνώμης σε μια δεδομένη στιγμή. Σύμφωνα με ρεπορτάζ στο ΚΥΠΕ στις 26 Ιανουαρίου η τ/κ κοινή γνώμη διαθέτει ενδιαφέρουσες ροπές. Έτσι «σύμφωνα με έρευνα του Ινστιτούτου ερευνών του πανεπιστημίου Κερύνειας που δημοσιεύει η Κίπρις Ποστασί, το 30,29% των συμμετεχόντων στην έρευνα δήλωσε ότι το πιο σημαντικό πρόβλημα που πρέπει να λυθεί είναι το κυπριακό. Αυτό θεωρούν οι τ/κ ως το σημαντικότερο πρόβλημα από το 2013 αλλά το 2015 ο αριθμός αυτών που το πιστεύει αυξήθηκε κατά 10%. Το ποσοστό εκείνων που πιστεύουν ότι το πρόβλημα θα επιλυθεί εντός του έτους είναι μόνο 27%.

Η έρευνα διεξήχθη στις 20 Δεκεμβρίου 2015 με τη συμμετοχή 941 ατόμων (48% γυναίκες και 52% άνδρες) σε πέντε κατεχόμενες περιοχές, με σκοπό τη σύγκριση των αποτελεσμάτων με παρόμοιες έρευνες που πραγματοποιήθηκαν το 2013 και το 2014.

Η απάντηση στο ερώτημα «ποιος είναι υπεύθυνος σε περίπτωση μη λύσης του προβλήματος» δεν έχει αλλάξει κατά τη διάρκεια των τριών αυτών ετών. Κάθε χρόνο οι ε/κ θεωρούνται υπεύθυνοι σε περίπτωση μη λύσης. Ο αριθμός αυτών που θεωρούν τους ε/κ ως κύρια υπεύθυνους για την μη λύση αυξήθηκε κατά 8% το 2015 και ανήλθε σε 57,4%. Η Τουρκία ακολουθεί στη δεύτερη θέση καθώς θεωρείται υπεύθυνο για τη μη λύση με

ποσοστό 12,6%. Το ποσοστό αυτό μειώθηκε κατά 5% σε σχέση με την έρευνα του προηγούμενου έτους.

Αντίθετα, το ποσοστό εκείνων που θεωρούν την Ελλάδα υπεύθυνη για τη μη λύση αυξήθηκε σε 4,5% το 2015 από 2% που ήταν το προηγούμενο έτος. Επιπλέον, 6,6% των συμμετεχόντων στην έρευνα θεωρεί ότι η τ/κ πλευρά ευθύνεται σε περίπτωση μη λύσης του Κυπριακού.

Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι το 50,7% δεν πιστεύουν ότι το φυσικό αέριο και το πετρέλαιο θα συμβάλουν στην επίλυση του προβλήματος. Το 48,3% δεν πιστεύει ότι το νερό που είχε μεταφερθεί από την Τουρκία στα κατεχόμενα θα συμβάλει στην επίλυση. Στην ερώτηση για το ποιες είναι οι μεγαλύτερες προσδοκίες τους από την «κυβέρνηση», οι απαντήσεις ήταν οι εξής: 42,9% απάντησε την επίλυση του κυπριακού, 22,8% την επίλυση του προβλήματος της ανεργίας και 19,2% η εφαρμογή του οικονομικού «πρωτοκόλλου» με Τουρκία. Όσον αφορά την οικονομική τους κατάσταση, το 65,9% απάντησε αρνητικά στην ερώτηση αν πιστεύει ότι τα κέρδη ή εισοδήματά του θα αυξηθεί το 2016. Το ποσοστό αυτό ήταν 63% το 2014 και 68,6% το 2013. Ποσοστό 22,7% απάντησε θετικά σε αυτό το ερώτημα» (ΚΥΠΕ, 26 Ιανουαρίου 2016).

Τρεις παρατηρήσεις:

A. Η φράση «το 30,29% δήλωσε ότι το πιο σημαντικό πρόβλημα που πρέπει να λυθεί είναι το κυπριακό» είναι πολύ σημαντική, καθώς έτσι το κυπριακό κρίνεται ως το κεντρικό πρόβλημα.

B. Η απάντηση στο ερώτημα «ποιος είναι υπεύθυνος σε περίπτωση μη λύσης του προβλήματος» παραμένει στα στερεότυπα του κυπριακού για πολλά χρόνια- οι ε/κ θεωρούνται υπεύθυνοι σε περίπτωση μη λύσης, ενώ η Τουρκία ακολουθεί στη δεύτερη θέση. Μάλλον αναμενόμενο: για δεκαετίες οι δύο κοινότητες βλέπουν η μια την άλλη μέσα από το ίδιο πρίσμα

Γ. Θεωρώ το σημείο Γ' ως το σπουδαιότερο. Στην ερώτηση για το ποιες είναι οι μεγαλύτερες προσδοκίες τους από την «κυβέρνηση», οι απαντήσεις ήταν οι εξής: 42,9% απάντησε την επίλυση του κυπριακού, 22,8% την επίλυση του προβλήματος της ανεργίας και 19,2% η εφαρμογή του οικονομικού «πρωτοκόλλου» με Τουρκία. Είναι σημαντικό το ότι το 42,9% ελπίζει στην επίλυση, γεγονός που αντικατοπτρίζεται στις εξελίξεις που δημιούργησε η εκλογή Ακιντζί στην ηγεσία των τ/κ, δέκα μήνες πριν. Το 19,2% επενδύει προσδοκίες στην εφαρμογή του οικονομικού «πρωτοκόλλου» με την Τουρκία, ένας αριθμός μάλλον μη αναμενόμενα υψηλός καθώς προβλέπει μέτρα προσαρμογής σε διαφορετικές πολιτικές από τις παραδοσιακές τ/κ. Το γκάλοπ διαθέτει στοιχεία χρήσιμα για εξαγωγή συμπερασμάτων που αντανακλούν τις κυρίαρχες σκέψεις σε μια «φωτογραφία» της στιγμής. Τα συμπεράσματα ποικίλλουν, αλλά αξίζουν της προσοχής κάθε πολίτη που βλέπει τις εξελίξεις μέσα από μια παγκύπρια οπτική.

Σε ρεπορτάζ στην τ/κ εφημερίδα «Κίπρις» στις 26 Ιανουρίου 2016 αναφέρεται ότι «βρέθηκαν τα οστά 86 προσώπων κατά τις ανασκαφές που πραγματοποιήθηκαν στο μέρος όπου είναι το μνημείο των μαζικών ταφών τουρκοκυπρίων στα χωριά Μαράθα και Σανταλάρη στα κατεχόμενα. Σύμφωνα με την εφημερίδα «Κίπρις», που επικαλείται πληροφορίες από το γραφείο του τ/κ μέλους της ΔΕΑ, αυτή την στιγμή οι ομάδες της ΔΕΑ διενεργούν εκσκαφές σε επτά τοποθεσίες στα κατεχόμενα και μία, στην Αθαλάσσα, στις ελεύθερες περιοχές. Στην κατεχόμενη Μια Μηλιά υπάρχουν πληροφορίες για τα οστά ενός Ε/κ και στο Δίκωμο για τα λείψανα τριών Ε/κ. Στο δρόμο από το Βουνό στο Δίκωμο, αναφέρεται, όπου παλαιότερα είχαν εντοπιστεί τα οστά ενός Ε/κ ανευρέθηκαν και άλλα οστά και οι εργασίες συνεχίζονται. Στην Αθαλάσσα εκσκαφές γίνονται κατόπιν πληροφοριών που αφορούν τρεις τ/κ» (ΚΥΠΕ, 26/1).

Σε ένα άλλο ρεπορτάζ, το οποίο συμπληρώνει το προηγούμενο ο Νέστορας Νέστορος, εκπρόσωπος της ε/κ πλευράς στη Διερευνητική Επιτροπή για του Αγνοούμενους (ΔΕΑ) δηλώνει τα εξής: «αυτή τη στιγμή στον επίσημο κατάλογο των αγνοουμένων περιλαμβάνονται 1,508 ε/κ, από τους οποίους οι 43 χάθηκαν την περίοδο '63-'64 και 493 Τ/κ, από αυτούς οι 229 αγνοούνται από την περίοδο '63-'67 και οι υπόλοιποι το 1974. Από αυτούς τους 264 Τ/Κ που αγνοούνται από την περίοδο της εισβολής οι 126 χάθηκαν στην περιοχή Αλόα-Μαράθα-Σανταλάρη» (ΚΥΠΕ-10 Μαρτίου 2015).

Το θέμα αυτό παραμένει στην κορυφή της αναζήτησης μιας διαφορετικής Κύπρου. Πόνος, μνήμες, δύσκολα, αναπάντητα γιατί. Η ορθολογική διαχείριση τέτοιων θεμάτων βελτιώνει ουσιαδώς τις προϋποθέσεις για την αλλαγή και την πρόοδο. Σε τρία επίπεδα:

Α. Η γνώση, η εξήγηση αυτών των φαινομένων από τους κύπριους πολίτες. Είναι μεγάλης σημασίας υπόθεση οι πολίτες να αντιλαμβάνονται, χωρίς παραποιήσεις, την πραγματική εξέλιξη του κυπριακού και των διακοινοτικών σχέσεων ανεξάρτητα από σκοπιμότητες ή συγκαλύψεις. Το ότι η ε/κ κοινή γνώμη αγνοεί τα στοιχεία του μαζικού εγκλήματος στο Σανταλάρη, δείχνει ότι για δεκαετίες η πολιτική ηγεσία απέκρυβε την αλήθεια για να υπηρετήσει το κυρίαρχο ε/κ αφήγημα ότι «κάναμε τα πάντα ωραία, για όλα φταίνε οι άλλοι». Η παρεξήγηση οφείλεται στην άγνοια βασικών κανόνων της εξέλιξης των κοινωνιών: δεν υφίσταται ε/κ συλλογική ενοχή στα εγκλήματα αυτά, οι ακροδεξιοί που

έκαναν τη μαζική σφαγή, δεν ταυτίζονται με τη συλλογική ενότητα των ε/κ. Ωστόσο, ακριβώς για αυτό, η ε/κ κοινωνία έχει ευθύνη να κατανοήσει, να καταδικάσει και να λύσει με έναν διαφανή τρόπο ένα ζήτημα που έρχεται από το παρελθόν. Στην εξέλιξη του κυπριακού κανένας συμψηφισμός δεν υφίσταται, και κανένας συμψηφισμός δεν δικαιολογεί την κορυφαία πράξη της εξέλιξής του, την τουρκική εισβολή. Γι' αυτό η ε/κ κοινωνία έχει τη δική της ευθύνη να ερμηνεύσει κάθε φάση του κυπριακού κατά τρόπο που να δείχνει ότι η ανάγνωση διαθέτει ανοικτά μάτια για το μέλλον.

Β. Οι συζητήσεις για την επίλυση του κυπριακού διαθέτουν δύσκολες πτυχές, όπως το ζήτημα της κατάργησης των εγγυήσεων και της δημιουργίας ενός νέου περιβάλλοντος ασφαλείας σε μια επανενωμένη Κύπρο. Γνωρίζουμε ότι η τ/κ πλευρά με δηλώσεις Μ. Ακιντζί, ενώ αποδέχεται ότι το σύστημα του 1960 χρειάζεται αναθεώρηση, και ενώ δηλώνει ότι λαμβάνει υπόψη της τις ευαस्थσίες των ε/κ, επιδιώκει σε ένα βαθμό την διασφάλιση μιας ειδικής ρύθμισης με συμμετοχή της Τουρκίας. Τρεις λόγοι εξηγούν τη θέση αυτή: πρώτο, οι αριθμοί που παραθέτει ο Ν. Νέστορος και οι μαρτυρίες στο Σανταλάρι. Δεύτερο, η μακρόχρονη καλλιέργεια από την εξουσία του Ρ. Ντενκτάς κλίματος συνεχούς αμφιβολίας για τις διαθέσεις των ε/κ. Τρίτο, η αδυναμία της ε/κ ηγεσίας να αναδείξει με συνέπεια και τεκμηρίωση το γεγονός ότι η ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ την 1η Μαΐου διαμορφώνει ένα νέο, σοβαρό πλαίσιο ασφαλείας, το οποίο, σε συνδυασμό με την τουρκική υποψηφιότητα για μελλοντική ένταξη στην ΕΕ, προσφέρει μια διαφορετική ανάγνωση του ζητήματος. Με την ένταξη στην ΕΕ, το σύστημα του '60, εντάχθηκε σε ένα διαφορετικό, ανώτερο, υπερεθνικό σύστημα λειτουργίας, το οποίο έθεσε την παλαιά κατάσταση πραγμάτων σε ένα ξεπερασμένο από την ευρωπαϊκή πρακτική «υποσύστημα».

Γ. Οι διακοινοτικές συνομιλίες συνιστούν ένα δρόμο, είναι αυταπόδεικτα αναγκαίος. Ωστόσο, άλλα, δευτερεύοντα στοιχεία χρειάζεται να τις συνοδεύουν ως υποστηρικτικό «υλικό». Για παράδειγμα, η δικοινοτική συνεργασία, οι κομματικές και συντεχνιακές επαφές, οι κοινές εκδηλώσεις, η επικοινωνία οικοδομούν σταδιακά στοιχεία εμπιστοσύνης. Εάν είχαμε σκεφθεί το θέμα έγκαιρα και στην πλήρη διάστασή του, και εάν είχαμε υλοποιησει ένα τέτοιο, εκτεταμένο πρόγραμμα δραστηριοτήτων, σήμερα η συζήτηση για το ζήτημα των εγγυήσεων και της ασφάλειας θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί σε καλύτερο περιβάλλον. Περισσότερη επικοινωνία, επαφές, αύξηση του βαθμού εμπιστοσύνης, ισούται με λιγότερα βαρίδια στο παζλ για το ζήτημα της ασφάλειας, μικρότερος βαθμός δυσκολίας στην επεξεργασία πιθανών λύσεων σήμερα στο τραπέζι των συνομιλιών.

Η διαμάχη έχει ουσία. Ποιος θα έχει το απάνω χέρι στη διαχείριση του νερού που ήδη έφτασε από την Τουρκία στην κατεχόμενη Κύπρο; Η διαφορετική άποψη πήρε το δρόμο της δημοσιότητας. Η τ/κ ηγεσία, κόμματα και φορείς θέλουν να έχουν τον κεντρικό λόγο με ένα κονσόρτιουμ ανάμεσα στις τ/κ αρχές και τους βασικούς τ/κ «δήμους», ενώ η Τουρκία προτείνει την μεταφορά της αρμοδιότητας της διαχείρισης του νερού σε ιδιωτική εταιρεία. Στις στήλες του τ/κ τύπου η διαμάχη πήρε μεγάλες διαστάσεις καθώς πολλοί τ/κ φορείς το θέτουν ως ζήτημα αναγνώρισης της αυτοτέλειάς τους, ως πράξη που θα δείξει κάτι σημαντικό σε σχέση με την αυτονόμησή τους από την τουρκική κυβέρνηση.

Το θέμα θα μπορούσε να τεθεί και έτσι: αφού η τουρκική κυβέρνηση διέθεσε το μεγάλο ποσό για την κατασκευή δύο φραγμάτων (ένα στην Τουρκία, ένα στα Πάναγρα), για το υποθαλάσσιο σύστημα μεταφοράς του νερού από το ένα φράγμα στο άλλο, καθώς και για τη διακλάδωσή του σε περιοχές της κατεχόμενης Κύπρου, θα ανέμενε κάποιος να επέμενε να ελέγχει η ίδια το έργο –υπόγεια τοποθέτηση σωλήνων, σύστημα πληρωμής από τους τ/κ, έλεγχος στα έσοδα από την διακίνηση σε οικίες/εργοστάσια, νερό για αρδευτική χρήση.

Η αναζήτηση μιας εφικτής λύσης συνδέεται με την απάντηση σε ερώτημα ποιος μπορεί να κάνει καλύτερα τη δουλειά. Οι διαπραγματεύσεις για την επίλυση του κυπριακού λένε ότι είναι καλύτερα να μην ελέγχει την πτυχή αυτή της διακίνησης του νερού στην Κύπρο, η τουρκική κυβέρνηση. Για πολιτικούς λόγους αυτή η λύση δεν συνιστά πρόοδο, αντίθετα παραπέμπει σε λογικές του παρελθόντος, πολύ μακριά από τις ανάγκες του παρόντος. Είναι λύση η τ/κ επιδίωξη; Φαίνεται, εκ πρώτης όψεως, πιο ελκυστική, πιο κυπριακή. Το βασικό ζήτημα είναι κατά πόσο οι τ/κ οργανώσεις τοπικής αυτοδιοίκησης, όπως είναι η πρόταση της τ/κ ηγεσίας, μπορεί να αποτελέσουν μια βιώσιμη λύση. Μια ματιά στις ικανότητες των «δήμων» στην κατεχόμενη Κύπρο, δείχνει αδυναμία στην εκτέλεση προϋπολογισμών, σοβαρά χρέη, ελλείμματα που δεν ελέγχονται με κάποιο προγραμματισμό, ρουσφετολογικές πρακτικές που ευνοούν το κάθε φορά κόμμα εξουσίας, κανονική εξάρτηση από την βοήθεια της τουρκικής κυβέρνησης. Έχουν την τεχνογνωσία να συντονίσουν και να θέσουν σε εφαρμογή και να οργανώσουν δίκτυο διανομής νερού και συστήματος εποπτείας και εισπράξεων για ένα τόσο μεγάλο έργο; Αν κρίνω από τις άλλες επιδόσεις τους στους άλλους τομείς, δεν το νομίζω. Αντίθετα, θα είναι μια κανονική συνταγή αποτυχίας στο όνομα της αξιοποίησης της τοπικής εξουσίας.

Στα συν και τα πλην μιας απόφασης, πολιτικά και τεχνοκρατικά είναι προτιμότερη μια λύση με την ευθύνη σε ιδιωτική εταιρεία, μια λύση βεβαίως που συναρτάται από μια σειρά από παράγοντες που αυτή τη στιγμή δεν είναι γνωστοί για να αξιολογηθούν. Ωστόσο, η λύση αυτή, έστω μερικώς, δεν ταυτίζεται με ένα έργο διαχειριστικά δεμένο με μια εξαρτησιακή λογική σε σχέση με τους τ/κ, και ασφαλώς σε σχέση με τις εντυπώσεις και την ουσία στις προσπάθειες για επίλυση του κυπριακού. Το έργο διακλάδωσης του νερού, σε περίπτωση λύσης, θα ενταχθεί στην ευθύνη της ομοσπονδιακής κυβέρνησης, ως ένα αναπτυξιακό έργο, που θα αφορά όλη την Κύπρο. Αυτή η διάσταση είναι πιο εύκολα διαχειρίσιμη, εάν δεν έχει τον έλεγχο, ούτε της τουρκικής κυβέρνησης, ούτε του αποτυχημένου συστήματος διοίκησης που εφαρμόζουν για δεκαετίες οι τ/κ αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης.

Η συζήτηση ανάμεσα στους τ/κ αποκτά ολοένα και περισσότερη ένταση. Ίσως αποτελέσει θέμα μιας προσεχούς συνάντησης ανάμεσα στον Τ. Ερτογάν και τον Μ. Ακιντζί. Ίσως μείνει σε εκκρεμότητα για κάποιο χρονικό διάστημα για να δουν τα δύο μέρη πως θα προχωρήσει η συζήτηση για αναζήτηση λύσης στο κυπριακό. Σε κάθε περίπτωση διαθέτει μια ενδιαφέρουσα πολιτική πτυχή και μη αποκρυβόμενες ιδεολογικές διαστάσεις.

Η τουρκική κυβέρνηση με βάρος στο δικό της χαρτί (ανάπτυξη με λιγότερο κράτος, με ιδιωτικές επενδύσεις, αλλά και εξαγωγή παραδείγματος στους τ/κ), η δε τ/κ ελίτ με βάρος στις δικές της προσδοκίες (ενίσχυση του αισθήματος αυτοτέλειας, νέος ρόλος στην τοπική αυτοδιοίκηση).

47. ΜΙΑ ΠΕΡΙΟΔΕΙΑ ΜΕ ΣΦΡΑΓΙΔΑ ΝΤΕΝΚΤΑΣ 4/1/2016

Τι λένε όσοι δεν θέλουν λύση ανάμεσα στην τ/κ κοινότητα; Ας ακούσουμε τι λέει στην Αγία Τριάδα στην Καρπασία ο Σ. Ντενκτάς, ηγέτης του Δημοκρατικού Κόμματος:

Σημείο πρώτο: «εάν λυθεί το κυπριακό με θετικές απαντήσεις από τις δύο πλευρές σε δημοψηφίσματα, οι τ/κ θα βρεθούν αυτόματα μέσα στην ΕΕ. Από οικονομικής άποψης, αυτό θα είναι καταστροφικό».

Σημείο δεύτερο: «μερικοί κύκλοι προσπαθούν να πείσουν τους τ/κ, ότι η Τουρκία θα συνεχίσει να προσφέρει οικονομική βοήθεια στην τ/κ πολιτεία, που θα δημιουργηθεί μετά τη λύση. Αυτό είναι ψέμα».

Σημείο τρίτο: «Η Τουρκία δεν θα μπορεί να προσφέρει οικονομική βοήθεια, όσο θα μπορούσε να προσφέρει, επειδή η πολιτεία θα αποτελεί μέρος της ΕΕ».

Σημείο τέταρτο: «τα πράγματα θα πάνε τόσο χάλια που ακόμα και ο ηγέτης της συντεχνίας των δασκάλων Σ. Ελτσιλ θα ενωθεί με μένα για την καμπάνια του «όχι»...(εφ/δα «Μπακίς», 21/12/15).

Η περιοδεία Ντενκτάς δείχνει ότι τρέχει σε περιοδείες άρνησης, πριν να ολοκληρωθεί η διαπραγμάτευση ανάμεσα στον Πρόεδρο Αναστασιάδη και τον τ/κ ηγέτη Μ. Ακιντζί. Προληπτική δραστηριότητα, διανθισμένη με διαστρεβλώσεις σε περιοχές ειδικού βάρους όπως η Αγία Τριάδα. Τα επιχειρήματά του αποτελούν μια συρραφή από παραποίηση της πραγματικότητας, συνιστούν μια συνταγή υποδαύλισης του φόβου μπροστά στην αλλαγή και επιχειρούν να συσπειρώσουν κάποιο τμήμα της κοινής γνώμης με την κινδυνολογία ότι θα χάσουν την ομπρέλα οικονομικής βοήθειας της Τουρκίας, συνεπώς θα μείνουν μόνοι χωρίς προστασία, στο έλεος απροσδιόριστων κινδύνων. Αυτά τα επιχειρήματα δεν αξίζουν κάποιου σχολιασμού, ωστόσο, δεν μπορεί να αγνοήσει κανείς ότι ο Σ. Ντενκτάς εμφανίζεται να αγνοεί ότι η ίδια η Τουρκία επιδιώκει τη μεγαλύτερη δυνατή σύνδεση με την ΕΕ, το κόμμα που κυβερνά πέτυχε, εσχάτως, μια αναβάθμιση της ευρωτουρκικής σχέσης, και αναζητά τρόπους για να ανοίξει περισσότερα ενταξιακά κεφάλαια το πρώτο διάστημα του 2016.

Προφανώς αυτά, δεν διαφεύγουν της προσοχής του Σ. Ντενκτάς. Γνωρίζει τις εξελίξεις. Ωστόσο, παραμένει πιστός σε μια γραμμή, που συνίσταται στη φράση «το κυπριακό λύθηκε το 1974», συνεπώς για αυτόν μετρά η εμμονή στην ακινησία. Έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον η ταύτιση της ΕΕ με την οικονομική καταστροφή των τ/κ όπως την παρουσιάζει ο Σ. Ντενκτάς. Ένας κανονικός παραλογισμός που απευθύνεται σε τμήματα των εποίκων που διαμένουν στην Αγία Τριάδα, με προφανή στόχο την ανάδειξη του φόβου που προκύπτει από άγνοια, ως μιας δύναμης που, κατά την εκτίμησή του, αποδυναμώνει τις προσπάθειες Ακιντζί για την ολοκλήρωση του διαλόγου με τον πρόεδρο Αναστασιάδη.

Αυτή είναι η εικόνα και ο λόγος τ/κ πολιτικών που επιδιώκουν την μη λύση, και τη νομιμοποίηση της σημερινής κατάστασης πραγμάτων μέσα από επικλήσεις σε φοβίες, σε ανασφάλειες, σε αναστροφή της κοινής λογικής. Παραμένουν καθηλωμένοι σε πρακτικές που η ιστορική εξέλιξη έχει ανατρέψει, γι' αυτό και οι σύμμαχοί τους βρίσκονται ανάμεσα στον κόσμο της παραπληροφόρησης και της ανάπτυξης φοβικών συνδρόμων. Είναι, πάντως κοινό χαρακτηριστικό κάθε δύναμης που έχει γυρισμένη την πλάτη της στο μέλλον, πως αρνείται να παρακολουθήσει τα σημερινά φαινόμενα, τα ανοικτά σύνορα, τη συμμετοχή στην ΕΕ, την αλληλεξάρτηση των οικονομιών, την επιθυμία για περισσότερες συνεργασίες στο ευρωπαϊκό γήπεδο, την ευρύτερη παγκοσμιοποίηση, την ανταλλαγή γνώσης, την πρόοδο, τις περιφερειακές συνέργειες.

Η συζήτηση καλά κρατεί. Οι προσεγγίσεις διατηρούν τη διαφορετικότητά τους. Ποια ήταν και ποια είναι η πολιτική της Τουρκίας στο κυπριακό; Στα χρόνια των Ετσεβίτ το «βαθύ κράτος» (ημιδημοκρατία, ρόλος των στρατηγών, γραφειοκρατία στο ΥΠΕΞ) η τουρκική θέση διέθετε δύο κλασσικούς εκφραστές: τον Ρ. Ντενκτάς και τον Μ. Ετσεβίτ. Για τον πρώτο η παρούσα κατάσταση πραγμάτων ισοδυναμούσε με την εκπλήρωση των ονείρων του – αναγνώριση των τετελεσμένων της εισβολής, τελικά δύο «κράτη δίπλα-δίπλα». Για τους Ετσεβίτ «η λύση δόθηκε το 1974»-Ουλουσού, Γιλμάζ, Τσιλέρ, Ερμπακάν, Τουρκές, Εβρέν.

Η άνοδος του Κόμματος Ανάπτυξης και Δικαιοσύνης το 2002 άλλαξε παραμέτρους στη διαχείριση του κυπριακού. Η δημόσια θέση Ερτογάν ότι «η μη λύση δεν είναι λύση», άνοιξε ένα δρόμο για διαπραγματεύσεις για την επίλυση του κυπριακού. Αυτή η προσέγγιση αναπτύχθηκε σε συνδυασμό με την αλλαγή στρατηγικής της Ελλάδας, ώστε να παύσει να είναι το «όχημα» για τις αρνήσεις άλλων εταίρων και να επενδύσει σε μια νέα σελίδα στις ευρωτουρκικές σχέσεις.

Ο Τ. Ερτογάν με την υποστήριξη στο ευρωτουρκικό σχέδιο, στην πράξη απέρριψε την πολιτική των Ετσεβίτ και του «βαθέως κράτους» στο κυπριακό, γι' αυτό και η Άγκυρα για πρώτη φορά μετά την εισβολή αποδέχθηκε σχέδιο λύσης στο κυπριακό που υπέβαλαν τα Ηνωμένα Έθνη-2004. Μέχρι τότε η Άγκυρα μαζί με τον πείσμονα Ντενκτάς είχε απορρίψει όλα τα προηγούμενα σχέδια λύσης, ενώ είναι ενδεχόμενο η βίαιη «απομάκρυνση» Οζάλ από την εξουσία να συνδεόταν με τη θετική προσέγγισή του για αναζήτηση μιας νέας σχέσης με την Ελλάδα, και την ειδικότερη διάθεσή του να συζητήσει το «Πακέτο από Ιδέες» για λύση στο κυπριακό του τότε ΓΓ του ΟΗΕ Μ. Μ. Γκάλι-1992.

Ορισμένοι ε/κ αναλύουν τις εξελίξεις στην Τουρκία κατά ευθύγραμμο τρόπο. Ταυτίζουν το παλαιότερο στάδιο της κυριαρχίας του «βαθέως κράτους» με την περίοδο Ερτογάν. Όπως όλοι γνωρίζουν το «βαθύ κράτος» έκανε ότι περνούσε από το χέρι του για να ανατρέψει τον Ερτογάν (φυλάκιση Ερτογάν για ένα ποίημα το 2003, δικαστική τρομοκρατία από τον τότε πρόεδρο Σεζέρ, παρεμβάσεις του στρατού ακόμα και για τη διάνοιξη της διόδου στην οδό Λήδρας-2008). Οι συνθήκες στο διεθνές πεδίο άλλαξαν και είναι αυτές που

παρεμπόδισαν ένα ακόμα πραξικόπημα ή ακόμα μια περίπτωση Μεντερές με άλλο όνομα. Η Τουρκία το 2002 ήταν πελάτης του ΔΝΤ. Σήμερα συμμετέχει στους G20. Η κυβέρνηση του ΚΑΔ ανέτρεψε το κεμαλικό οικονομικό μοντέλο, άνοιξε την οικονομία στις εκτεταμένες αποκρατικοποιήσεις, πιθανώς γιατί ο Αλί Μπαμπατζιάν πρόσεξε τη θέση του Τενχ Ξιαο Πινγκ: «μαύρη γάτα, άσπρη γάτα, φτάνει να πιάνει ποντίκια».

Η αλλαγή στην Τουρκία είναι σημαντική σε σχέση με το κυπριακό, αλλά δεν έχει αποδειχθεί ικανή, μέχρι τώρα, για να κάνει τη μεγάλη ανατροπή στην Κύπρο. Οι συζητήσεις ανάμεσα στον πρόεδρο Χριστόφια και τον τ/κ ηγέτη Μ. Α. Ταλάτ, καθώς και οι συζητήσεις ανάμεσα στον πρόεδρο Αναστασιάδη και τον νέο τ/κ ηγέτη Μ. Ακιντζί δείχνουν ότι, ενώ η βάση για την αναζήτηση λύσης βρίσκεται στα ψηφίσματα του ΟΗΕ, ορισμένες προσεγγίσεις δεν ταυτίζονται, γι' αυτό και η συζήτηση για αναζήτηση λύσης συνεχίζεται. Σε ορισμένες κεφαλαιώδους σημασίας ενότητες η πρόοδος είναι σημαντική και δείχνει πώς λειτουργούν οι παίκτες στη διαπραγματευτική διαδικασία. Η συμφωνία Χριστόφια-Ταλάτ στο κεφάλαιο της διακυβέρνησης υπήρξε μια ουσιώδους σημασίας πρόοδος με την αποδοχή της σταθμισμένη ψήφος στην εκλογική διαδικασία. Η ε/κ κοινότητα σε ποσοστό 20% θα συμμετέχει στην εκλογική διαδικασία των τ/κ, καθώς και η τ/κ κοινότητα με το ίδιο ποσοστό θα λαμβάνει μέρος στην εκλογική διαδικασία των ε/κ. Μια εξέλιξη που βελτιώσει ποιοτικά τις πλήρως χωριστικές εκλογικές διαδικασίες που προέβλεπε η συμφωνία Ζυρίχης-Λονδίνου, ενώ βελτιώνει ουσιωδώς και προηγούμενα σχέδια λύσης που υπέβαλε ο ΟΗΕ. Η αλλαγή στο σύστημα διακυβέρνησης, όπως συμφωνήθηκε από τους Χριστόφια-Ταλάτ, εγκρίθηκε από την Άγκυρα και σήμερα αποτελεί ένα σημαντικό κεκτημένο στην εν εξελίξει διαδικασία.

Μια ανάλυση χρειάζεται να ακολουθεί την πραγματικότητα όταν αυτή αλλάζει και, κατά συνέπεια, τα εργαλεία της ερμηνείας να εξελίσσονται. Οι ποικίλες διαστάσεις της χρειάζεται να τυγχάνουν μιας ρεαλιστικής ανάγνωσης για τη σημερινή Τουρκία: συγκέντρωση εξουσιών σε ένα πρόσωπο, αντιφάσεις στην εξωτερική της πολιτική στη Μ. Ανατολή, παρεμπόδιση της ενταξιακής πορείας της Τουρκίας από Μέρκελ και Σαρκοζί, αποχώρηση Γκιουλ από την πολιτική σκηνή, πτώση του ρυθμού των μεταρρυθμίσεων που ζητά η ΕΕ, εκλογική πόλωση ενόψει της 1ης Νοεμβρίου. Σε αυτήν την εξίσωση λαμβάνουν μέρος διάφορες παράμετροι που συνδέονται με το κυπριακό όπως για παράδειγμα η ψήφος των τ/κ (από τον Ντενκτάς στον Ταλάτ, από τον Έρογλου στον Ακιντζί), η θέληση Τουρκίας και τ/κ για υποστήριξη μιας «ασφαλούς» διζωνικής ομοσπονδίας, η θέληση της Άγκυρας και όλων των τ/κ πολιτικών δυνάμεων για διατήρηση ενός είδους εγγυήσεων. Αυτά τα στοιχεία δείχνουν ότι η διαπραγμάτευση σήμερα ανάμεσα στον πρόεδρο Αναστασιάδη και τον τ/κ ηγέτη Μ Ακιντζί διαθέτει δύσκολα ζητήματα που διασυνδέονται με αντιλήψεις που κτίστηκαν στο παρελθόν και χρειάζεται να αποκτήσουν λύσεις συμβατές με την ευρωπαϊκή πρακτική και την ιδιότητα της Κύπρου ως πλήρες μέλος της ΕΕ. Αυτό συνιστά την ουσιώδη αλλαγή στις πολύχρονες προσπάθειες για λύση στο κυπριακό. Η ΕΕ προσφέρει το αναγκαίο υλικό για να φέρει λειτουργικούς συμβιβασμούς, ικανούς να

αντέχουν στο χρόνο, με στοιχεία εξελικτικότητας, όπως συμβαίνει με κάθε φυσιολογικό κράτος-μέλος της.

49. ΧΑΛΛΟΥΜΙ ΜΕ «ΣΦΡΑΓΙΔΑ» VERITAS!

25-7-2015

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με σχετική ανακοίνωσή της στις 17 Ιουλίου αναφέρει ότι «υπό την καθοδήγηση του Προέδρου της Επιτροπής Ζαν Κλοντ Γιούνκερ επιτεύχθηκε συναντίληψη για το χαλλούμι. Στην ανακοίνωση αναφέρεται «σε κοινή συναντίληψη για την προσωρινή λύση για το Χαλλούμι/Χελλίμ που θα υλοποιηθεί εκκρεμούσης της επανένωσης της Κύπρου, που επετεύχθη υπό την καθοδήγηση του Προέδρου Γιούνκερ στις 16 Ιουλίου». Τα πέντε σημεία της συμφωνίας:

1. Έλεγχος και πιστοποίηση από το Διεθνές Γραφείο Πιστοποίησης Veritas, τροποποίηση του κανονισμού της Πράσινης Γραμμής, η οποία θα υιοθετηθεί την ίδια ημέρα που θα δημοσιευτεί στην επίσημη εφημερίδα της ΕΕ η αίτηση για εγγραφή του Χαλλουμιού/Χελλίμ ως προϊόν Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ).
2. Σύμφωνα με το άρθρο 39 του Κανονισμού Νο 1151/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για αγροτικά προϊόντα και τρόφιμα, διορίζεται το διεθνώς αναγνωρισμένο Γραφείο Veritas ως το αρμόδιο σώμα για τις διαδικασίες ελέγχου που προνοούνται στον κανονισμό. Η Επιτροπή με επιστολή της θα επιβεβαιώσει ότι το Γραφείο Veritas θα είναι το αρμόδιο σώμα για τη διενέργεια των συγκεκριμένων διαδικασιών σε σχέση με τους επίσημους ελέγχους που αναφέρονται στο πρώτο σημείο.
3. Οι εκθέσεις του Γραφείου θα αποστέλλονται στις αρμόδιες αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας και στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
4. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα εγκρίνει πρόταση τροποποίησης του Κανονισμού της Πράσινης Γραμμής την ίδια ημέρα που θα δημοσιευτεί στην επίσημη εφημερίδα της ΕΕ της επίσημης αίτησης για εγγραφή του Χαλλουμιού/Χελλίμ ως προϊόν ΠΟΠ στη βάση του Κανονισμού Νο 1151/2012.

5. Όπως προνοείται στις Συνθήκες της ΕΕ, η Επιτροπή θα διασφαλίσει τον πλήρη σεβασμό της σχετικής ευρωπαϊκής νομοθεσίας.

Η συμφωνία με τις πιο πάνω προϋποθέσεις συνιστά πρόοδο, συμβολική και πραγματική. Συμβολική γιατί αν οι δύο πλευρές συζητούν τις ουσιαστικές πτυχές του κυπριακού όπως το εδαφικό ή το περιουσιακό, αλλά δεν μπορούν να λύσουν το ζήτημα γύρω από το χαλούμι, τότε τι μήνυμα στέλλουν στην κοινή γνώμη; Αν με άλλα λόγια, τα ζητήματα «καθημερινής» πολιτικής παραμένουν ανοικτά για δεκαετίες, αυτό ως «παγιωμένη» πρακτική επιβαρύνει το κλίμα και δημιουργεί απορίες. Πραγματική πρόοδος σημαίνει να αξιοποιείς τα εργαλεία που σου παρέχει η συμμετοχή σου στην ΕΕ για να λύνεις προβλήματα κάθε είδους -από το χαλλούμι μέχρι τις πολιτικές ασφαλείας στη μια Κύπρο, από τις πολιτικές για την τυποποίηση προϊόντων μέχρι την ενοποίηση του ποδοσφαίρου.

Θεωρώ ότι η συμφωνία που ανακοινώθηκε σχετικά με το χαλλούμι, φέρει τη σφραγίδα Γιούνκερ. Ήρθε στην Κύπρο με σαφή επιδίωξη όπως την περιέγραψε σε ομιλία του σε Ειδική Σύνοδο στη Βουλή των Αντιπροσώπων στις 17 Ιουλίου. Μίλησε στους Βουλευτές για να ακούσει όλη η Κύπρος:

«Έχετε μια μεγάλη ευκαιρία να επιλύσετε το κυπριακό πρόβλημα. Ο Πρόεδρος Αναστασιάδης και ο κ. Ακιντζί έχουν δεσμευτεί στις διαπραγματεύσεις που λαμβάνουν χώρα υπό την αιγίδα των ΗΕ. Η διαδικασία δεν θα είναι μια εύκολη, αλλά αντιθέτως θα είναι πάρα πολύ δύσκολη και το βάρος του παρελθόντος είναι πάρα πολύ βαρύ. Όμως το παρελθόν δεν μπορεί να εμποδίσει την πρόοδο, το παρελθόν δεν μπορεί να έχει δικαίωμα βέτο όταν μιλάμε για το μέλλον. Η Ευρώπη είχε αντιμετωπίσει παρόμοιες προκλήσεις μετά την καταστροφή του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και κινητήριοις δυνάμεις για την δημιουργία της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, δεν ήταν η επιθυμία για επίτευξη περαιτέρω οικονομικής ευημερίας αλλά η βαθιά επιθυμία μιας διαρκούς ειρήνης για την Ήπειρο. Δεν πρέπει να αφήσετε αυτό το πρόβλημα στις επόμενες γενιές, θα πρέπει εσείς να το κάνετε και εμείς θα σας βοηθήσουμε όσο είναι δυνατόν, γιατί κάνοντας αυτό θα στείλετε ένα μήνυμα ελπίδας στις διενέξεις και συρράξεις ανά τον παγκόσμιο και σε αυτή την πολύπλοκη περιοχή που ζείτε... την επόμενη φορά που θα έρθω στην Κύπρο θα είναι μετά από την επανένωση και θέλω να βρίσκομαι εδώ του χρόνου. Μετά την επανένωση η Κύπρος δεν θα αφεθεί μόνη της και η ΕΕ θα βοηθήσει ώστε η χώρα να ανταποκριθεί στις προκλήσεις της επανένωσης».

Η συμφωνία για το χαλλούμι συμβαδίζει με όλα τα πιο πάνω. Μικρά και μεγάλα ζητήματα χρειάζεται να επιλυθούν, είναι μέρος ενός μεγάλου κύκλου από προκλήσεις. Όλα έχουν τη δική τους σημασία, η βαρύτητα της επίλυσης του ζητήματος γύρω από το χαλλούμι, αφορά, κυρίως, τη δική μας θέληση να αξιοποιούμε τα «κλειδιά» που μας παρέχει η ΕΕ για να αλλάξουμε την πορεία των πραγμάτων με ευρηματικότητα και δημιουργικό πνεύμα.

Η εκλογή Ακιντζί στην ηγεσία των τ/κ επανέφερε στη δημόσια ατζέντα κλασσικές ε/κ συνήθειες: αυτό δεν σημαίνει τίποτα, για όλα αποφασίζει η Τουρκία! Στη συνέχεια η άποψη αυτή διαφοροποιήθηκε ελαφρώς: και να θέλει δεν θα μπορέσει, αφού η Άγκυρα ελέγχει τα πάντα! Η πραγματικότητα είναι μια, την ελέγχει πάντα και παντού η Άγκυρα, η τ/κ κοινότητα δεν μετρά τίποτα, είτε Ακιντζί, είτε Έρογλου όλα είναι ίδια.

Μια αναφορά στο χθες είναι χρήσιμη σήμερα. Είναι η Τουρκία υπό την ηγεσία των Ερτογάν-Γκιουλ που έθεσε στο περιθώριο τον Ρ. Ντενκτάς. Στη συνέχεια η Άγκυρα στήριξε πλήρως τη λύση που πρότεινε το αριστερό ΡΤΚ με τον ηγέτη του Μ. Α. Ταλάτ. Τον στήριξε πλήρως και μόνο όταν βούλιαξε δημοσκοπικά τότε αποδέχθηκε τη λύση Έρογλου. Στην ψηφοφορία του 2010 δήμαρχοι εκ Τουρκίας που ανήκαν στο κόμμα του Ερτογάν ήρθαν ανεπίσημα στην Κύπρο και εργάστηκαν υπέρ του Ταλάτ. Ο ίδιος ο Τ. Ερτογάν την παραμονή της ψηφοφορίας (17 Απριλίου 2010) «ψήφισε» δημόσια Ταλάτ -έστω και αν οι προβλέψεις δεν ευνοούσαν την υποψηφιότητά του. Ο Τ. Ερτογάν δήλωσε ότι «επί της περιόδου του Μεχμέτ Αλί Ταλάτ έγιναν πολλά. Αυξήθηκε το κατά κεφαλήν εισόδημα, βελτιώθηκε η θέση των τ/κ στη διεθνή κοινότητα, ο τ/κ ηγέτης είχε επαφές στο εξωτερικό με ξένους ηγέτες».

Στην αναμέτρηση Ακιντζί-Έρογλου το 2015 η Τουρκία δεν έκανε καμιά κίνηση να στηρίξει τον «ντενκτασικής» κοπής Έρογλου, αντίθετα άφησε τις εξελίξεις να κυλήσουν και αυτό ευνόησε τον άγνωστο στα παραδοσιακά κέντρα εξουσίας της Τουρκίας μετριοπαθή σοσιαλδημοκράτη Μ. Ακιντζί.

Η Τουρκία με τον στρατό κατοχής ελέγχει ισχυρά τμήματα της εξέλιξης των τ/κ όπως ασφάλεια, αστυνομία, έλεγχος διόδων. Επιπρόσθετα συντηρεί με απευθείας οικονομική στήριξη το λεγόμενο δημόσιο τομέα (μισθούς, συντάξεις). Κατά συνέπεια, τα στοιχεία αυτά αποτελούν τμήμα μιας ανάλυσης που οφείλει κανείς να λάβει σοβαρά υπόψη του, αν θέλει να καταλήξει σε πραγματικά συμπεράσματα. Αυτή η ιδιόμορφη κατάσταση, δημιουργεί σε ορισμένους τομείς καθορισμένα πλαίσια εξέλιξης της τ/κ κοινότητας τα οποία αποτελούν συστατικό στοιχείο της σημερινής κατάστασης πραγμάτων. Ωστόσο, η σχέση Τουρκίας-τ/κ δεν είναι ευθύγραμμη, πίσω από το παραβάν υπάρχουν αναζητήσεις, οι τ/κ αξιοποιούν τις ποσότητες αυτονομίας που διαθέτουν απέναντι στην Άγκυρα, ψηφίζουν, καταψηφίζουν, δημιουργούν ειδήσεις, επηρεάζουν εξελίξεις, άλλοτε περισσότερο και άλλοτε λιγότερο.

Για παράδειγμα, η πρωτοβουλία για να ανοίξει σημείο διέλευσης στην Οδό Λήδρας, απαιτούσε να κατεδαφιστεί η γέφυρα –ως τρόπος για να ανοίξει το οδόφραγμα. Αυτό

προσέκρουσε στις αντιδράσεις του Γενικού Επιτελείου Στρατού στην Άγκυρα. Με μια δημόσια παρέμβασή του το τουρκικό Γ.Ε.Σ. διευκρίνισε ότι το οδόφραγμα γύρω από την οδό Λήδρας «βρίσκεται υπό τον έλεγχο των τουρκικών ενόπλων δυνάμεων σύμφωνα με το άρθρο 10 του συντάγματος της ΤΔΒΚ...». Ο Μ. Α. Ταλάτ υποχρεώθηκε να πάει για δύο ώρες στα γραφεία του Γ.Ε.Σ. στην Άγκυρα (5 Ιανουαρίου 2007, ώρα 9.30 με 11.30 πμ) «για να ενημερωθεί για τις απόψεις των στρατιωτικών» σύμφωνα με την επίσημη ανακοίνωση του Γ.Ε.Σ. Ο τότε ΥΠΕΞ Α. Γκιουλ συνόδευσε τον Ταλάτ στη συνάντηση αυτή. Το σημείο διέλευσης τελικά άνοιξε. Άλλο παράδειγμα συνδέεται με το σχεδιασμό του «Χάρτη Ανάν» στο εδαφικό. Ενώ η τουρκική ηγεσία ζητούσε μια πιο «ευθύγραμμη» τ/κ ζώνη, είναι η τ/κ ηγεσία που επέβαλε τις δύο γραμμές προς το Πέργαμος και την Λουρουτζίνα με το επιχείρημα «έτσι ενώνουμε την τ/κ ζώνη με δύο περιοχές που διαβιούν αγωνιστές του 1964».

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο η τ/κ κοινότητα αξιοποιεί το εύρος των δυνατοτήτων της για να δώσει ώθηση στις επιδιώξεις της. Η ψήφος στον Μ. Ακιντζί αποτελεί το συγκριτικά πιο δυνατό μήνυμα αλλαγής, καθώς ο νέος τ/κ ηγέτης είναι ένας συνεπής υπερασπιστής του «κυπριωτισμού» ως βασικού συστατικού στην προσπάθεια για την επανένωση της νήσου. Μέσα σε συγκεκριμένα δεδομένα καταθέτει μια πρόταση που κερδίζει το 60% των τ/κ με μια Τουρκία που παρακολουθούσε ουδέτερα ή και με απορία την εξέλιξη της ψηφοφορίας. Αν όλα είναι η Τουρκία και αν όλα είναι ακίνητα, τότε γιατί έχασε ο Έρογλου;

Σε πολύπλοκα διαμορφωμένες συνθήκες, η ρεαλιστική ανάγνωσή της πραγματικότητας βοηθά να κατανοήσουμε πού βρισκόμαστε και πώς θα προχωρήσουμε. Η ανατροπή αυτής της κατάστασης πραγμάτων που συνδέεται με την ιδιόμορφη σχέση Τουρκίας-τ/κ, μπορεί να γίνει μόνο μετά την επίλυση του κυπριακού. Κάθε άλλη ανάλυση, απλώς θέτει την άμαξα πριν από το άλογο και περιπλέκει τις δυνατότητες επίλυσης. Η σημερινή κινητικότητα στο κυπριακό προκύπτει από την απόφαση των τ/κ να απορρίψουν τις υποκριτικές αναφορές Έρογλου σχετικά με την επίλυση του κυπριακού και να δώσουν πολιτική ισχύ στον συνεπή υποστηρικτή της επίλυσης Μ. Ακιντζί.

51. ΕΡΤΟΓΑΝ-ΤΟΥΡΚΟΚΥΠΡΙΟΙ: ΜΙΑ ΠΑΡΑΞΕΝΗ ΣΧΕΣΗ!

10-5-2015

Η πολιτική σχέση Ερτογάν με τους τουρκοκύπριους στα χρόνια της διακυβέρνησης στην Τουρκία από το ΚΑΔ, παραμένει ένα κεφάλαιο για σημαντικές διαπιστώσεις. Στο κυπριακό η εξουσία Ερτογάν το 2003 στηρίχθηκε στη θέση «η μη λύση δεν είναι λύση» κάτι που ερχόταν σε αντίθεση με απόψεις που υποστήριζαν τα παλαιά κόμματα στην Τουρκία πάνω στη βάση «η μη λύση, είναι λύση», ή τύπου Ετσεβίτ-«η λύση δόθηκε το 1974». Στη

συνέχεια η εξουσία ΚΑΔ εκφράστηκε με τη θετική στάση της Άγκυρας στο σχέδιο λύσης του ΟΗΕ το 2004 και τη σκέψη «ένα βήμα μπροστά από τους ε/κ». Και τα δύο βήματα αντανakλούσαν μια δυναμική στις ευρωτουρκικές σχέσεις με επίκεντρο την 3η Οκτωβρίου 2005 -ημερομηνία έναρξης ενταξιακών συνομιλιών. Η συνέχεια ακολούθησε μια διαφορετική πορεία. Η σημαντική οικονομική ανάπτυξη στην Τουρκία με τη συμμετοχή της στους G20, η σταδιακή πτώση της βαρύτητας που είχε η ευρωτουρκική σχέση και η συγκέντρωση των εξουσιών στο πρόσωπο του Ερτογάν, άλλαξαν τα δεδομένα. Η Άγκυρα θεώρησε ότι ήρθε η ώρα να κάνει εξαγωγή του οικονομικού της μοντέλου στους τ/κ.

Στις 17 Ιουλίου 2010 ο Τ. Ερτογάν λέει στον «πρωθυπουργό» των τ/κ Ι. Κιουτσούκ, «αν συνεχίσετε να λέτε «όχι εγώ δεν θέλω να ψαρέψω ψάρι, θέλω μόνο το ψάρι», αυτή η κατάσταση θα συνεχιστεί. Αν δει κανείς τα χρήματα που δίνει η Τουρκία στην ΤΔΒΚ, θα διαπιστώσει ότι κάθε χρόνο το ποσό αυξάνεται. Το 2002 δόθηκαν 200 εκ. δολάρια και σήμερα δίνουμε 600». Ο Τ. Ερτογάν υπέδειξε και τους τρόπους για την ανάπτυξη με ιδιωτικοποιήσεις και άλλων υπό «κρατικό» έλεγχο εταιρειών και με μεταρρυθμίσεις στον τραπεζικό τομέα. Δήλωσε με έμφαση ότι «όταν πήραμε την εξουσία το 2002, τα χρέη της Τουρκίας έφταναν το 63% ενώ τώρα έχουν πέσει στο 8%. Αυτό το μοντέλο θέλουμε να εφαρμόσουμε και εδώ». Στις 27 Απριλίου 2015 ο Τ. Ερτογάν στη δημόσια κόντρα του με τον Μ. Ακιντζί είπε ότι « το κόστος που πληρώσαμε εμείς εκεί είναι κάπου ένα εκατομμύριο δολάρια το χρόνο».

Αυτή η απόφαση εφαρμόστηκε κατά τον τρόπο Ερτογάν. Σε μια νύκτα έγινε αλλαγή πρέσβη στα κατεχόμενα, με εντολή αυτός να εποπτεύει την νέα πολιτική του ΚΑΔ στους τ/κ. Έκτοτε η καχυποψία ενισχύθηκε με παγιωμένες συνήθειες στην τ/κ κοινότητα. Το «μνημόνιο» που επέβαλε η Άγκυρα στους τ/κ δεν άρεσε, ένα «μνημόνιο» που μοιάζει σε αρκετά σημεία με το μνημόνιο που υπέγραψε η Κυπριακή Δημοκρατία με την «τρόικα» το 2013. Όσοι τ/κ πολιτικοί το στήριξαν, βούλιαξαν στις εκλογικές διαδικασίες που ακολούθησαν- ο Ι. Κουτσιούκ ως «πρωθυπουργός» δεν εξελέγη ούτε καν ως «βουλευτής»!

Η σχέση ΚΑΔ –Τ/κ (πέρα από το μνημόνιο) συνοδεύεται από ενέργειες στο ιδεολογικό και οικονομικό επίπεδο με εισαγωγή στοιχείων πολύ διαφορετικών από την τ/κ κοσμική παράδοση: μικρής κλίμακας εξαγωγή ισλαμικής προπαγάνδας με νέα τζαμιά, κήρυκες, θεολογική σχολή και μεγάλης κλίμακας εξαγωγή κεφαλαίων για επενδύσεις από το «πράσινο επιχειρηματικό λόμπυ» στο χώρο της ξενοδοχειακής βιομηχανίας στην Καρπασία και την Κερύνεια.

Η πλειοψηφία των τ/κ δεν αποδέχθηκε τις αλλαγές Ερτογάν, αλλά ούτε και οι ίδιοι διαμόρφωσαν μια δική τους αναπτυξιακή πρόταση πέρα από την οικονομική εξάρτηση από την Άγκυρα. Ο φαύλος κύκλος ενισχύθηκε με τις μεγάλες ανισότητες σε μισθούς και συντάξεις στη τ/κ «δημόσια» υπηρεσία. Εν ολίγοις οι εισαγόμενες μεταρρυθμίσεις έμειναν

ορφανές, στην πράξη έμειναν στα χέρια του τούρκου πρέσβη Ακτσά. Ακόμα και οι κορυφαίες προτεραιότητες της πολιτικής Ερτογάν όπως η ιδιωτικοποίηση του αεροδρομίου στην κατεχόμενη Τύμπου έχει περιπλακεί σε δικαστικές διαμάχες γύρω από τα συμβόλαια του έργου με πρωτοβουλία του Σ. Ντενκτάς.

Κλειδί για να κατανοήσουμε τις σημερινές εξελίξεις αποτελεί και ο εκτροχιασμός της ευρωτουρκικής σχέσης. Στην πράξη η δυναμική που αναπτύχθηκε το 2005 έχει αποδυναμωθεί. Οι τ/κ ψήφισαν στις 26 Απριλίου 2015 την ένταξη στον ευρωπαϊκό κόσμο χωρίς διασύνδεση με την υπάρχουσα ευρωτουρκική σχέση. Ψήφισαν ενσωμάτωση στον ευρωπαϊκό κόσμο μέσα από την επίλυση του κυπριακού και την συνεργασία με τους ε/κ. Αυτή η «έλξη ΕΕ», η θέληση των τ/κ για ένταξη στα σύγχρονα φαινόμενα, ο τερματισμός της ανάπτυξης από την πίσω πόρτα, αποτελεί μια επιλογή που χρειάζεται να διαβαστεί με κάθε σοβαρότητα. Τα γεγονότα δείχνουν ότι δύσκολα θα «ανασηματιστεί» το ευρωτουρκικό τρένο όπως ταν την προηγούμενη δεκαετία. Μπορεί όμως να αποκτήσει μια δυναμική μέσα από την επίλυση του κυπριακού, την αποχώρηση του στρατού κατοχής και την ανανέωση του ενδιαφέροντος της ΕΕ για έναν σημαντικό ρόλο στην Α. Μεσόγειο.

52. Μ. ΑΚΙΝΤΖΙ: ΤΟ ΣΤΟΙΧΗΜΑ ΤΗΣ ΕΠΟΜΕΝΗΣ ΜΕΡΑΣ 3-5-2015

Η νίκη Ακιντζί δημιουργεί ένα νέο μομέντουμ σχετικά με τις δυνατότητες επίλυσης του κυπριακού. Το εύρος της νίκης του, 60%, δεν άφησε καμιά αμφιβολία σχετικά με το πού γέρνει η πλάστιγγα στις σκέψεις των τ/κ. Ο γηραιός Έρογλου (40%), ζητούσε την ψήφο ιδιαιτέρως των εποίκων και όσων τ/κ θα επηρεαστούν από τις εδαφικές αναπροσαρμογές σε περίπτωση λύσης στη Μόρφου, στη Μεσαορία και αλλού με σκοπό να πείσει ότι ο Μ. Ακιντζί συνιστά απειλή με μετακίνηση βορειότερα, άρα η ψήφος σε αυτόν σήμαινε ανασφάλεια και ρίσκο. Μέσα στην κάλη για τρίτη φορά οι τ/κ απήφισαν τις κινδυνολογίες, ψήφισαν μαζικά Ακιντζί, ζήτησαν πραγματικές συνομιλίες με κατεύθυνση την επίλυση, ακολουθώντας το έμβλημα της «ελιάς» που συνόδευε την εκλογική καμπάνια του.

Ο νέος ηγέτης των τ/κ διαθέτει μια πολιτική σταδιοδρομία, την οποία σφράγισε το ενδιαφέρον του για την ενωμένη Κύπρο, την πάλη μέσα σε δύσκολες συνθήκες τη συμμετοχή των τ/κ στο σύγχρονο κόσμο, την απαλλαγή από την ντενκτασική καταπίεση και την προώθηση της ομοσπονδιακής λύσης όπως προνοείται στα ψηφίσματα του ΟΗΕ. Ο

ίδιος εξήγησε τη δική του φιλοσοφία για να αλλάξουν τα πράγματα σε πρόσφατη δημόσια ομιλία του στο Πανεπιστήμιο Κύπρου. Είπε ότι ο Ρ. Ντενκτάς τον πίεζε να εγκαταλείψει το έργο που προωθούσε μαζί με τον Λ. Δημητριάδη για κοινό αποχετευτικό όλης της Λευκωσίας. Ο Ακιντζί εξήγησε στο ε/κ ακροατήριο το μάθημα για ε/κ και τ/κ σήμερα από την τότε εμπειρία: όταν δημιουργούνται κοινά συμφέροντα ανάμεσα σε ε/κ και τ/κ, όταν τα συμφέροντα είναι συμπαγή και ωφέλιμα για όλους, τότε κανένας δεν μπορεί να τα πάρει πίσω. Αυτό ήταν και η με έργα δική του απάντηση τότε στον Ρ. Ντενκτάς, γι' αυτό και το έργο προχώρησε!

Στην τετράμηνη εκλογική καμπάνια ήταν ιδιαιτέρως σημαντικό ότι προβλήθηκε από την πλευρά Ακιντζί η ανάγκη για μια διακριτή θέση και παρουσία της τ/κ κοινότητας στις σχέσεις της με την Τουρκία. Η τ/κ κοινότητα δεν αναιρεί την διαδρομή της, ζητά όμως μια διαφορετική σχέση με την Τουρκία, όχι «ουραγού» ή αποδέκτη διαταγών, αλλά μια «εταιρική σχέση» που θα λαμβάνει υπόψη της τις δικές της ιστορικές ευαस्थσίες. Αυτό που ονομάζεται «κυπριωτισμός» ή «η αμοιβαία σχέση» σε αντίθεση με τη «δουλικότητα» παλαιών τ/κ πολιτικών να υπηρετήσουν τουρκικές πολιτικές χωρίς σεβασμό στην τ/κ ιδιαιτερότητα. Τα παραδείγματα δείχνουν τον τρόπο της πολιτικής διαφοράς που συνδέεται με την τ/κ ταυτότητα.

Η προσπάθεια της Άγκυρας να στήσει έναν μίνι ισλαμικό μηχανισμό ανάμεσα στους τ/κ (τζαμιά, θεολογική σχολή, κήρυκες ισλάμ) βρήκε τη σθεναρή αντίδραση της συντεχνίας των τ/κ δασκάλων που ζητούσε από τους δασκάλους «έξω από τις τάξεις», όχι σε μέτρα που δεν δείχνουν σεβασμό στην κοσμικό χαρακτήρα της τ/κ εκπαίδευσης.

Το δεύτερο παράδειγμα συνδέεται με την κόντρα Ερτογάν-Ακιντζί την επομένη της ψηφοφορίας στις 27 Απριλίου. Ο Τ. Ερτογάν λέει ότι «η Τουρκία βλέπει τη βόρεια Κύπρο ως μικρή πατρίδα. Και από δω και πέρα θα την βλέπει ως μικρή πατρίδα. Όποια είναι σχέση που έχει μια μάνα με το παιδί της αυτή θα συνεχίσει να είναι η σχέση της με το παιδί της. Υπάρχει και το τίμημα ως μικρή πατρίδα και μητέρα πατρίδα. Μήπως ο κύριος Ακιντζί νομίζει ότι αυτή τη διαμάχη μπορεί να την κάνει από μόνος του; Υπάρχει τέτοιο πράγμα; Δεν μπορούμε εμείς να κοιτάξουμε την Κύπρο με τον ίδιο τρόπο που την κοιτάνε εκείνοι». Προφανώς ο Ερτογάν έσπευσε να στείλει αρχής ένα μήνυμα στον Ακιντζί ότι υπάρχουν όρια στην αυτονομία των τ/κ και αυτό ο Ερτογάν το λέει με το δικό του τρόπο: «εμείς πληρώσαμε το τίμημα στη βόρεια Κύπρο...το κόστος που πληρώσαμε εμείς εκεί είναι κάπου ένα εκατομμύριο δολάρια το χρόνο».

Η άμεση απάντηση Ακιντζί μέσα από το CNNTurk ήταν: «πρέπει να είναι σχέση όπως αυτή ανάμεσα σε αδελφούς, όχι όπως αυτή ανάμεσα στη μητέρα και το παιδί». Θέτει το ερώτημα: «εμείς δηλαδή να μείνουμε πάντοτε μικρή πατρίδα; Να μην μεγαλώσουμε; Να μην σταθούμε στα πόδια μας; Δεν έκανα καμιά δήλωση που να αποκλείει την Τουρκία,

αλλά αυτό που είπα, είναι η αμοιβαία σχέση. Μπορεί να υπάρχουν διαφορετικές προσεγγίσεις, θα καθίσουμε και θα συζητήσουμε. Εγώ θέλω να πω αυτό, στην Άγκυρα. Ας μην μας βάλουν να καθίσουμε σε λάθος μέρος από τις πρώτες κιάλας μέρες. Υπάρχει κάποιος που θέλει την ευημερία της Τουρκίας, μια ισχυρή Τουρκία, μια δημοκρατική Τουρκία. Η ευκαιρία με το σχέδιο Ανάν χάθηκε. Αλλά ξεκίνησε μια νέα εποχή, δεν θα καταλήξουμε πουθενά αν κατηγορούμε ο ένας τον άλλο».

Ο πρωθυπουργός της Τουρκίας Α. Νταβούτογλου θέλησε να χαμηλώσει την ένταση: «μην ανησυχείτε, θα πάρουν όλα το δρόμο τους. Και όταν ο Μεχμέτ Αλί Ταλάτ ανέλαβε την εξουσία είχε γίνει το ίδιο αλλά μετά πήραν όλα το δρόμο τους. Μετά την ίδρυση της ΤΔΒΚ, στην Τουρκία έγιναν πραξικοπήματα αλλά στην Κύπρο ήρθαν στην εξουσία και αριστεροί και δεξιοί και δοκιμάστηκαν όλοι. Εκφράζουμε σεβασμό στην επιλογή των Τ/κ» (Μιλλιέτ, 30 Απριλίου).

Σε πολλούς ε/κ αυτά φαίνονται μάλλον ακατανόητα. Μπορεί να εξηγηθούν αν κάποιος κατανοήσει ότι ο Μ. Ακιντζί αποτελεί την πιο προοδευτική εκδοχή πολιτικής στην τ/κ κοινότητα. Στην επινίκια ομιλία του στις 26 Απριλίου μίλησε για το παρελθόν («οι τ/κ υποφέραμε το 1964, οι ε/κ το 1974»), κάνοντας λόγο για την ανάγκη συνολικής επίλυσης. Μέσα στο πνεύμα αυτό ο πρόεδρος Αναστασιάδης στις 28 Απριλίου πρότεινε ορισμένα ΜΟΕ «με αφορμή την επανέναρξη των συνομιλιών και της έντονης πεποίθησής του για την ανάγκη δημιουργίας κλίματος εμπιστοσύνης που θα λειτουργεί ενισχυτικά προς τη διαπραγματευτική διαδικασία». Ως εξής: «Στην πρώτη κοινή συνάντηση με τον νέο Τ/Κ ηγέτη Μουσταφά Ακιντζί θα δώσει τους χάρτες και στοιχεία που αφορούν 28 ναρκοπέδια κατά προσωπικού στην περιοχή του Πενταδακτύλου. Εκχώρηση της διαχείρισης στο Εβκάφ των μουσουλμανικών χώρων λατρείας στις ελεύθερες περιοχές που ανήκουν στην τουρκοκυπριακή κοινότητα και δεν βρίσκονται υπό την προστασία ξένων πρεσβειών. Απόφαση πρόσληψης στα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών στη Λευκωσία λειτουργών με γνώση της τουρκικής γλώσσας, ούτως ώστε να διευκολύνεται η εξυπηρέτηση των Τουρκοκύπριων συμπατριωτών μας», ενώ χαιρέτισε την προσπάθεια που βρίσκεται σε εξέλιξη για ενοποίηση του κυπριακού ποδοσφαίρου και ευχήθηκε αυτή να ευοδωθεί το συντομότερο».

Ο πρόεδρος Αναστασιάδης στις 30 Απριλίου δήλωσε ότι η κυβέρνηση χαιρετίζει την ανάδειξη του νέου Τ/κ ηγέτη «ενός μετριοπαθούς και σταθερού υποστηρικτή της επανένωσης της πατρίδας μας και του κυπριακού λαού».

Κατά τη δική μου άποψη, η κατάσταση μπορεί να αλλάξει κάτω από τρεις παραδοχές. Πρώτο, ότι ο Μ. Ακιντζί μοιράζεται ένα σχέδιο για την Κύπρο ως τ/κ πολιτικός. Όσοι ε/κ νομίζουν ότι καλός τ/κ πολιτικός είναι εκείνος που μιλά σαν ε/κ, βρίσκονται σε λάθος κατεύθυνση. Δεύτερο, η αναζήτηση ενός ένα modus vivendi ανάμεσα στον Ακιντζί και την τουρκική κυβέρνηση είναι υπό αναζήτηση και, εκ των πραγμάτων, αναγκαία για τα

επόμενα βήματα-ένα πολύπλοκο ζήτημα γιατί μέχρι τώρα ο Ακιντζί δεν διέθετε συμμαχίες εκεί-και ο Α. Γκιουλ δεν παίζει πλέον κάποιο ρόλο. Και, τρίτο, επίλυση σημαίνει αναζήτηση μιας λύσης που θα βασίζεται σε έναν συμφωνημένο συμβιβασμό, ικανό να υπηρετεί τα μακροπρόθεσμα συμφέροντα της Κύπρου μέσα στο ευρωπαϊκό σύστημα. Στην πράξη ο βιώσιμος συμβιβασμός ταυτίζεται με την αξιοποίηση μιας κατακτημένης από το παρελθόν σοφίας, με ομοσπονδιακή λύση βασισμένη στα ψηφίσματα του ΟΗΕ. Συνεπώς, τέλος στην κατοχή, ανάπτυξη σε συνθήκες ασφαλείας, αποφασιστική συμμετοχή όλης της νήσου στις εξελίξεις που χαρακτηρίζουν το σύγχρονο κόσμο.

53. ΔΥΟ ΔΡΟΜΟΙ ΣΤΗΝ ΚΑΛΠΗ ΤΩΝ Τ/Κ

26/4/2015

Το δίδυμο Έρογλου-Ακιντζί σήμερα δίνει την τελική του εκλογική μάχη. Η δυναμική είναι με τον πρώτο, αλλά κανείς δεν πρέπει να θεωρεί τη δεξιά παράταξη των τ/κ «τελειωμένη». Οι αριθμοί της 19ης Απριλίου είναι εντυπωσιακοί: Ν. Έρογλου, 28.18%, Μ. Ακιντζί 26.92 %, Σ. Σιμπέρ 22.54% και Κ. Οσερσάου 21.23% σε 176,915 ψηφοφόρους. Τα αποτελέσματα του πρώτου γύρου δείχνουν μερικές βασικές αλήθειες:

1. Ο Μ. Ακιντζί διαθέτει για δεκαετίες μια συνεπή στάση στα μείζονος σημασίας ζητήματα που απασχολούν την τ/κ κοινότητα. Μέχρι τώρα δεν ήταν «πρώτης γραμμής» πολιτικός, κρατούσε ποσοστά γύρω στο 10 με 12%. Στο ερώτημα γιατί τώρα ανατρέπεται τα δεδομένα, η απάντηση βρίσκεται στα δεδομένα που αναπτύσσει αυτή η συγκυρία: η έμφαση στον «κυπριωτισμό» απέναντι στην εξάρτηση από την Τουρκία σε συνδυασμό με την πτώση της δημοτικότητας Ερτογάν, η οικονομική κρίση με την επιβολή «τρόικας» από την Άγκυρα με επόπτη τον πρεσβευτή της Τουρκίας, η μη λύση που πιέζει τους τ/κ στην επαφή τους με τον έξω κόσμο, η μετανάστευση, η πίεση των εποίκων, οι ανεκπλήρωτες υποσχέσεις, η απογοήτευση από την παλαιά φρουρά των πολιτικών.

2. Η αποτυχία Έρογλου είναι προφανής καθώς τα δύο κόμματα που τον υποστήριξαν (ΚΕΕ-ΔΗΚΟ) έχουν ποσοστό της τάξης του 50%. Η εκλογική του καμπάνια ήταν ένα ναυάγιο: ούτε ένα μήνυμα για το μέλλον, εκ πεποιθήσεως ταύτισή του με το παρελθόν, επανάληψη σαν κασετόφωνο των ιδίων θέσεων στο κυπριακό κατά το πρότυπο Ντενκτάς. Τίποτα καινούριο. Ένας υποψήφιος στεγνός από ιδέες, κολλημένος στο παρελθόν, δεν έπεισε ούτε τη δική του συμμαχία, έχασε μαζικά τη νεολαία, τα συνδικάτα και τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών.

3. Οι τ/κ ψήφισαν αλλαγή. Το αίτημα για ανανέωση και ελπίδα είναι η πραγματική ανάγνωση των αριθμών που έχουν λάβει οι δύο νικητές. Ο Ακιντζί εκφράζει την χειροπιαστή ελπίδα με 26.92 %, και ο Όζερσάι την απώτερη ανανέωση με 21.23%. Η Σ. Σιμπέρ του ΡΤΚ δικαίωσε όλες τις προβλέψεις ότι η υποψηφιότητά της περνούσε στους ψηφοφόρους ως άχρωμη. Το τελικό αποτέλεσμα θα δυσκολέψει το πολιτικό μέλλον του προέδρου του ΡΤΚ Ο. Γιορκαντζιογλου. Η σκέψη της ηγετικής ομάδας στο ΡΤΚ να κάνει πέρα τον Μ. Ταλάτ παίζοντας το χαρτί της Σιμπέρ απέτυχε, άρα ένα ζήτημα θα τεθεί μετά την ολοκλήρωση της ψηφοφορίας.

4. Ασφαλώς η ουσία είναι τι θα γίνει σήμερα στην κάλπη. Οι ζυμώσεις μιλούν. Ο πρόεδρος το ΡΤΚ Ο. Γιορκαντζιογλου ανακοίνωσε Ακιντζί και τα συλλογικά όργανα του κόμματος το επιβεβαίωσαν, κάνοντας λόγο για «ενεργή υποστήριξη», άρα μαζί Ακιντζί-ΡΤΚ. Ο πρόεδρος του Γιορκαντζιογλου δηλώνει ότι «στο παρελθόν το ΡΤΚ υποστήριξε το κόμμα Κοινοτικής Δημοκρατίας του Μ. Ακιντζί και το αντίστροφο και ότι υπάρχει ομοφωνία στο κυπριακό...να υποστηριχθεί κάποιος που είναι υπέρ της ειρήνης». Ο Κ. Όζερσάι δίνει τη θέση για ψήφο κατά συνείδηση σε όσους τον ψήφισαν, και οπωσδήποτε λαμβάνει μέρος για τις ζυμώσεις του μέλλοντος, ίσως με την ανάληψη ενός πρωταγωνιστικού ρόλου σε μια αναβαθμισμένη προσπάθεια για το κυπριακό.

5. Όταν μιλούν οι υποψήφιοι τα πάντα γίνονται σαφέστερα: Ο Ν. Έρογλου: «θα εκπροσωπήσω τα δικαιώματα της ΤΔΒΚ και του λαού της. Έχω πίστη και εμπειρία στο πρόβλημα. Καλώ εκείνους όσους πιστεύουν στο μέλλον της ΤΔΒΚ και θέλουν τις τουρκικές εγγυήσεις να με ψηφίσουν».

Ο Μ. Ακιντζί αφού υπενθυμίζει ότι ο κύριος στόχος του είναι να βρεθεί λύση στο κυπριακό πρόβλημα δηλώνει ότι «θα κάνω κάθε δυνατή προσπάθεια για να φτάσουμε σε λύση που θα είναι προς το συμφέρον τόσο της τ/κ όσο και της ε/κ κοινότητας ισότιμα. Υπόσχομαι να κάνω το καλύτερο δυνατό για να φτάσουμε σε λύση για να ζήσουμε όλοι μας ειρηνικά».

6. Το σημερινό αποτέλεσμα θα κρίνει με σθεναρό τρόπο το κυπριακό μέλλον. Παγκυπρίως. Με νίκη Ακιντζί το παιχνίδι αποκτά νέα πολιτική δυναμική, θέτει βάσεις για πραγματικές, πλήρεις διαπραγματεύσεις για την επίλυση του κυπριακού, αναζωογονεί τη δημόσια συζήτηση για τα μείζονα ζητήματα του κυπριακού μέλλοντος. Τυχόν εκλογή Έρογλου θα σηματοδοτήσει την αγκύλωση στα βήματα σημειωτών. Όλη η Κύπρος έχει ανάγκη την πρώτη επιλογή!!!

Ποιο είναι το διακύβευμα στην σημερινή ψηφοφορία ανάμεσα στους τ/κ; Η απάντηση είναι σαφής: ψηφίζουν συντήρηση ή πρόοδο, βλέμμα στο μέλλον ή βήματα σημειωτών. Με ονοματεπώνυμο: η υποψηφιότητα Ν. Έρογλου εκφράζει τη συντηρητική παράταξη ανάμεσα στους τ/κ (Κόμμα Εθνικής Ενότητας, Δημοκρατικό Κόμμα), ο μετριοπαθής σοσιαλδημοκράτης Μ. Ακιντζί την προοδευτική παράταξη, αυτή που ενδιαφέρεται στα σοβαρά για να αλλάξει η κατάσταση. Η τρίτη υποψήφια Σ. Σιμπέρ δεν διαθέτει ένα ισχυρό πολιτικό στίγμα, παραμένει «άχρωμη», αν και υποστηρίζεται από το ΡΤΚ, (ένα κόμμα της παραδοσιακής αριστεράς με ιστορικές αναφορές στο μαρξισμό), μια πολιτική δύναμη που παραδοσιακά στηρίζεται στα μαζικά συνδικάτα της τ/κ κοινότητας και βλέπει θετικά την επίλυση του κυπριακού.

Μια σύντομη ματιά στο παρελθόν δείχνει τα γεγονότα: ο Ν. Έρογλου γενικά ακολουθούσε την ντενκτασική γραμμή στο κυπριακό. Χαρακτήρισε το δημοψήφισμα πάνω στο σχέδιο λύσης που πρότεινε ο τότε ΓΓ του ΟΗΕ Κ. Ανάν το 2004 ως «παράνομο γιατί ο νόμος έρχεται σε αντίθεση με το σύνταγμα. Η πρώτη παράγραφος του νόμου για το δημοψήφισμα αφορά την καταστροφή της ΤΔΒΚ...»- e-book «Οι τ/κ σε αναζήτηση», www.larkoslarkou.org.cy). Αργότερα έμαθε από το πάθημα Ντενκτάς, ότι χωρίς να μετακινηθεί σε κάποιο βαθμό, δεν θα μπορούσε να περάσει από τα «κριτήρια» Ερτογάν. Το 2010 η Άγκυρα έκανε ότι

μπορούσε για να στηρίξει τον Ταλάτ -μόνο ψηφοφόρους δεν έστειλε. Μέσα ενημέρωσης στην Τουρκία ενέπλεξαν τον Ν. Έρογλου στην υπόθεση Ερκένεκον. Η μαζική υποχώρηση της ισχύος Ταλάτ δεν μπορούσε να αποτραπεί. Ακόμα και ο Ερτογάν αποδέχθηκε την πραγματικότητα, άφησε τις εξελίξεις να κινηθούν και εξελέγη ο Έρογλου.

Ο Μ. Ακιντζί διαθέτει μια πιο καθαρή εικόνα στην πολιτική του σταδιοδρομία. Σφράγισε την πορεία του ως τ/κ «Δήμαρχος» Λευκωσίας με τη συνεργασία του με τον Δήμαρχο Λευκωσίας Λ. Δημητριάδη για να φτιάξουν υποδομές για το αποχετευτικό σύστημα στην ενιαία Λευκωσία, διαθέτει μια σχέση αυτονομίας σε σχέση με τα κέντρα αποφάσεων στην Άγκυρα, παραμένει συνεπής στη βασική του προσέγγιση στο κυπριακό και, κάτι μάλλον, πρωτόγνωρο, διαθέτει υψηλό βαθμό αποδοχής στην ε/κ κοινωνία.

Μια αδρή ματιά στη βασική σκέψη των Έρογλου και Ακιντζί στο κυπριακό δείχνει τον τρόπο σκέψης των δύο υποψηφίων. Ο Ν. Έρογλου: «Κατ' εμάς, οι παράμετροι των ΗΕ πρέπει να αξιολογηθούν σωστά, υπό το φως των πραγματικοτήτων στην Κύπρο. Γι' αυτό το λόγο εγώ

τονίζω πάντα ότι είναι πιο σημαντικό από το όνομα της λύσης, το περιεχόμενό της να είναι μόνιμο και βιώσιμο».

Ο Μ. Ακιντζί βλέπει ότι «εδώ και χρόνια χάθηκε χρόνος με τις διαπραγματεύσεις και υπάρχει ανάγκη και οι δύο πλευρές να δείξουν αποφασιστικότητα και πολιτική βούληση. Είμαι δεσμευμένος στο κοινό ανακοινωθέν της 11ης Φεβρουαρίου 2014. Σίγουρα η λύση που θα γίνει αποδεκτή από τις πλευρές, θα είναι στο πλαίσιο των παραμέτρων του ΟΗΕ».

Ο Ν. Έρογλου δημοσκοπικά έρχεται δεύτερος στο ερώτημα «ποιος υποψήφιος είναι καταλληλότερος για τη λύση». Το 38,2% δείχνει τον Μ. Ακιντζί και το 36,5% τον Ν. Έρογλου. Έτσι στα πλαίσια του επιλόγου της εκλογικής του καμπάνιας ο Έρογλου μίλησε για «οδικό χάρτη επτά βημάτων» ώστε μέχρι το τέλος του χρόνου οι δύο ηγέτες να καταλήξουν σε τελική συμφωνία λύσης (13/4). Με τον τρόπο αυτό θέλει να πιέσει το προβάδισμα Ακιντζί στο κυπριακό και να δώσει μια εικόνα μιας υποψηφιότητας «ευρύτερης αποδοχής».

Τα προγνωστικά δεν μπορούν να δώσουν μια πλήρη εικόνα του πράγματος. Το επικρατέστερο σενάριο θέλει τον Έρογλου να περνά στο δεύτερο γύρο -η αρχική του θέση για εκλογές ενός γύρου σύντομα εγκαταλήφθηκε. Απέναντί του, ίσως, βρεθεί ο Σ. Σιμπέρ, αν η κινητοποίηση του ΡΤΚ για συσπείρωση γύρω από την υποψηφιότητά της αποδώσει τα αναμενόμενα. Σε αντίθετη περίπτωση θα περάσει στο δεύτερο γύρο ο Μ. Ακιντζί όπως έδειξαν δύο σχετικές δημοσκοπήσεις. Στο σενάριο ο Έρογλου να αντιμετωπίζει την Σ. Σιμπέρ νικητής βγαίνει ο Έρογλου. Με το δίδυμο Έρογλου-Ακιντζί κερδίζει ο δεύτερος με αξιόλογη διαφορά. Η ηγεσία του ΡΤΚ προσπαθεί να αντιμετωπίσει με οργανωτικού τύπου χαρακτηριστικά την ποιοτική διαφορά ανάμεσα στην Σ. Σιμπέρ και τον Μ. Ακιντζί, καθώς είναι η ίδια ηγεσία που στοιχημάτισε στην Σιμπέρ βάζοντας τρικλοποδιές στην επιθυμία Ταλάτ να δώσει την τελευταία του πολιτική μάχη. Απλά «η Σιμπέρ δεν τραβά», συνεπώς σήμερα πολλά θα εξαρτηθούν από την κινητοποίηση της κρίσιμης μάζας του ΡΤΚ, υπέρ της Σιμπέρ ή της στήριξης Ακιντζί από τμήματά του. Αν καταφέρει να κινητοποιήσει τον καλό μηχανισμό του, ή όχι, θα το γνωρίζουμε απόψε.

55. ΤΟ ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ

12/4/2015

Ο Ειδικός Σύμβουλος του ΓΓ του ΟΗΕ Έσπε Έιντε ανακοίνωσε στις 7 Απριλίου την επανέναρξη των συνομιλιών για το κυπριακό. Ζήτησε ταχεία διαδικασία και έκανε έκκληση σε όλους ώστε «το 2015 να είναι μια αποφασιστική χρονιά για τη λύση με βάση το Κοινό Ανακοινωθέν Αναστασιάδη-Έρογλου και όλα όσα αναγράφονται στην κοινή δήλωση στην οποία είχαν καταλήξει οι ηγέτες στις 17 του περασμένου Σεπτεμβρίου». Οι δηλώσεις Έιντε

προέκυψαν μετά την επίσκεψή του στην Άγκυρα όπου πήρε τη διαβεβαίωση για την μη έκδοση νέας NAVTEX, καθώς το Barbaros έχει ήδη αποχωρήσει από την κυπριακή ΑΟΖ.

Το κλασσικό κυπριακό με τις νέες συνομιλίες κορυφής έχει μια νέα δυνατότητα να δοκιμάσει την πιθανότητα επίλυσής του. Μαζί με το κλασσικό κυπριακό αναπτύσσονται διαδικασίες που επηρεάζουν το «παράλληλο» κυπριακό. Ως εξής:

A. Οι ευρωτουρκικές σχέσεις αν και δεν διαθέτουν μομέντουμ όπως παλαιότερα, διαθέτουν, ωστόσο, στοιχεία προς αξιοποίηση, αξιόλογα διαπραγματικά χαρτιά. Τα κεφάλαια που έχει μπλοκάρει η Κυπριακή Δημοκρατία μπορούν να ενταχθούν σε αυτό το σκηνικό. Το κλείσιμο των κεφαλαίων υπηρετεί έναν στόχο. Η αξιοποίησή τους υπηρετεί έναν σημαντικότερο, αν διασυνδεθεί με τη διαπραγμάτευση στη Λευκωσία, με όρους και προϋποθέσεις που θα κριθούν από τη συγκυρία.

B. Το φυσικό αέριο αποτελεί μια νέα παράμετρο στις διαπραγματεύσεις. Έτσι ή αλλιώς, αυτό είναι μέρος του παράλληλου κυπριακού -συζητήσεις στην κοινή γνώμη, μακροπρόθεσμα σχέδια, διεθνές ενδιαφέρον, ενεργειακή διπλωματία, κίνητρο για όλους ώστε η επίλυση να ανοίξει περισσότερες δυνατότητες στην αναπτυξιακή διαδικασία. Η θέση του προέδρου Αναστασιάδη είναι πως «όλες οι εκκρεμότητες που δεν έχουν συμφωνηθεί θα μπορούσαν να συζητηθούν κατά το τελικό στάδιο των διαπραγματεύσεων, όταν κατατεθούν οι Χάρτες των εδαφικών αναπροσαρμογών και εφόσον ο διάλογος θα ευρίσκεται στην τελική πορεία λύσης» (5/1/2015). Αυτή η ανάγνωση των πραγμάτων δίνει τη δυνατότητα για μια διαβούλευση πάνω σε ένα μεγαλύτερο κάδρο, γεγονός που επιτρέπει τη διαμόρφωση καλύτερης βάσης για συγκλίσεις.

Γ. Το κυπριακό, εκτός από συνομιλίες, είναι και οι άνθρωποι, η επικοινωνία, οι διαθέσεις. Το «άγνωστο» κυπριακό διαθέτει μικρά αλλά πολύ αποφασιστικά «τμήματα» που δημιουργούν μια κινητικότητα, δεν λύνουν τα μεγάλα ζητήματα αλλά βοηθούν στην αλλαγή της ατμόσφαιρας. Η αίτηση της τ/κ ομοσπονδίας ποδοσφαίρου να ενταχθεί στην ΚΟΠ στις 30 Μαρτίου είναι ένα αθλητικό ζήτημα με ειδικούς πολιτικούς συμβολισμούς. Είναι σημαντικό το ότι ο Σεπ Μπλάτερ και ο Μισέλ Πλατινί στήριξαν τη διαδικασία από την αρχή. Ο Χ. Σέρτογλου δήλωσε στην τ/κ εφημερίδα «Κίπρις» στις 31 Μαρτίου πως «στήριξη στην τ/κ ομοσπονδία ποδοσφαίρου προσέφερε το Ρεπουβλικανικό Τουρκικό Κόμμα (ΡΤΚ), ενώ αντέδρασε το ΔΚ (Σ. Ντενκτάς) και ο Έρογλου ο οποίος δήλωσε πως δεν υπάρχει κανένα κέρδος από την ένταξη στην ΚΟΠ»

Δ. Στις 19 Απριλίου οι τ/κ θα αποφασίσουν σε σχετική ψηφοφορία για τον ηγέτη τους για τα επόμενα πέντε χρόνια. Οι δημοσκοπήσεις δείχνουν ως επικρατέστερους για να περάσουν στο δεύτερο γύρο τους Ν. Έρογλου και τον Μ. Ακιντζί. Στην ε/κ κοινωνία αρκετοί εκτιμούν πως αυτή η ψηφοφορία μοιάζει με εικονική. Αυτή η αντίληψη στερείται τεκμηρίωσης, γιατί υποτιμά το ρόλο που διαδραματίζουν οι διαθέσεις των τ/κ και αγνοεί τη σημασία των «αποχρώσεων» στην πολιτική. Οι Ν. Έρογλου και ο Μ. Ακιντζί αναπτύσσουν τις θέσεις τους σχετικά με το κεφάλαιο των εγγυήσεων σε περίπτωση λύσης σε ρεπορτάζ

στο ΚΥΠΕ (6 Απριλίου). Ο Ν. Έρογλου δήλωσε ότι «για εμάς καμία εγγύηση δεν μπορεί να πάρει τη θέση της αποτελεσματικής και έμπρακτης εγγύησης της Τουρκίας. Οι ιστορικές εξελίξεις και τα γεγονότα έχουν δείξει πόσο εύλογη είναι η ευαισθησία μας για το θέμα αυτό και ότι είναι ζωτικής σημασίας για εμάς». Ο Μ. Ακιντζί δήλωσε ότι «χωρίς αμφιβολία, οι ανάγκες ασφαλείας του σήμερα είναι πολύ διαφορετικές από το πλαίσιο ασφάλειας που σχεδιάστηκε σύμφωνα με τις απαιτήσεις το 1959-1960. Οι απειλές για την ασφάλεια, όπως η εμπορία ανθρώπων, η τρομοκρατία, κυβερνο-τρομοκρατία, ο ιός Έμπολα είναι απειλές για την ανθρωπότητα οι οποίες πρέπει να εξεταστούν ιδιαίτερα. Πιστεύω ότι εάν φτάσουμε σε μια αμοιβαία αποδεκτή λύση και οι δύο πλευρές πιστέψουν στη βιωσιμότητα της λύσης, ένας συμβιβασμός μπορεί να είναι εφικτός και στο θέμα των εγγυήσεων». Ερώτημα σε δημοσκόπηση στις 2 Απριλίου από την εταιρεία «Γκεζιτσι» «ποιος είναι ο πιο κατάλληλος για την επίλυση του κυπριακού» το 38,2% δείχνει τον Μ. Ακιντζί και το 36,5% τον Ν. Ερογλου.

Ε. Η ιστορική εμπειρία δείχνει ότι το κλασσικό και το παράλληλο κυπριακό για να μπουν σε τροχιά επίλυσης, χρειάζεται να συγκλίνουν σε ένα κρίσιμο κύκλο από συμπτώσεις. Σήμερα κάποιες υπάρχουν, άλλες μπορεί να δημιουργηθούν στην πορεία, άλλες παραμένουν πιστές στην ακινησία. Δύσκολο στοίχημα, αλλά γι' αυτό το κυπριακό παραμένει ένα στοίχημα για μεγάλους παίκτες.

56. ΜΠΑΛΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΗ ΜΑΧΗ ΓΙΑ ΤΙΣ 19 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 24/3/2015

Το πρωτόκολλο συνεργασίας Τουρκίας – ψευδοκράτους στον αθλητισμό και τον πολιτισμό προκάλεσε αντιδράσεις. Σύμφωνα με ρεπορτάζ στο ΚΥΠΕ «στις 16 Μαρτίου 66 μη κυβερνητικές οργανώσεις με κοινή τους ανακοίνωση αντέδρασαν έντονα στο πρωτόκολλο Τουρκίας – ψευδοκράτους για ίδρυση «γραφείου συντονισμού εξωτερικού» στο «υπουργείο» νεολαίας και αθλητισμού που αφορά τη μεταγραφή ποδοσφαιριστών στο τουρκικό πρωτάθλημα. Σύμφωνα με την «Χαλκίνη Σέσι», οι 66 τ/κ ΜΚΟ θεωρούν ότι η «κυβέρνηση» με αυτή τη συμφωνία προχωρεί στη δημιουργία μιας «παράλληλης δομής» και να περάσει στην Τουρκία σιγά σιγά η βούληση του «τ/κ λαού». Την ανακοίνωση διάβασε ο Κανί Κανόλ και καταδίκασε σφόδρα την εφαρμογή τέτοιων συμφωνιών «που απειλούν τη βούληση και την ύπαρξή μας ως κοινότητας» και ζήτησε αναθεώρηση και αναστολή του συγκεκριμένου πρωτοκόλλου, το οποίο χαρακτήρισε ως «παράλληλη δομή» στον τομέα του πολιτισμού και του αθλητισμού. Σημείωσε δε ότι το πρωτόκολλο αυτό έχει εγκριθεί από τη Μεγάλη Τουρκική Εθνοσυνέλευση με διάρκεια πέντε χρόνων, ενώ το

«υπουργικό συμβούλιο» στα κατεχόμενα το ενέκρινε με διάρκεια ενός χρόνου, ένα βήμα που έγινε βιαστικά χωρίς να περάσει από τη «βουλή».

Μέσα στο ίδιο κλίμα εξελίσσεται και η αντιπαράθεση ανάμεσα στην τουρκική ομοσπονδία ποδοσφαίρου και την τ/κ ομοσπονδία ποδοσφαίρου. Στις 12 Μαρτίου η τ/κ Ομοσπονδία Ποδοσφαίρου αποφάσισε την αναστολή των σχέσεων με το σύνδεσμο διαιτητών «μετά την εκδήλωση πρόθεσης από την Τουρκική Ομοσπονδία Ποδοσφαίρου να ανοίξει γραφείο στα κατεχόμενα και την αποστολή σχετικής επιστολής στη ΦΙΦΑ». Όπως μεταδίδεται από τα κατεχόμενα (ΚΥΠΕ, 12 Μαρτίου) , εκτιμάται ότι η ανακοίνωση αυτή είναι απότοκο της στήριξης των Τ/κ διαιτητών στην πρόταση της Τουρκικής Ομοσπονδίας στην οποία σφόδρα αντιτίθεται η τ/κ Ομοσπονδία Ποδοσφαίρου και ο πρόεδρος της Χασάν Σέρτογλου».

Ο Σ. Ντενκτάς υποστήριξε ότι «στην πρόσφατη επίσκεψη του Προέδρου της Τουρκικής Ομοσπονδίας στα κατεχόμενα και σε σύσκεψη στο «προεδρικό» είχε τεθεί το ζήτημα της έκδοσης άδειας μεταγραφής Τ/κ ποδοσφαιριστών σε ομάδες του ερασιτεχνικού περιφερειακού πρωταθλήματος στην Τουρκία, με βάση τους κανόνες της ΦΙΦΑ και είχαν αναλάβει τη μελέτη για λύση του ζητήματος. Αυτό έγινε από αρμόδιους των δύο υπουργείων, και κατέληξαν σε ένα πακέτο που αξιολόγησε αργότερα η Τουρκική Ομοσπονδία Ποδοσφαίρου και προέβη στο αίτημα προς την ΦΙΦΑ για άνοιγμα γραφείου στα κατεχόμενα».

Ο Σερντάρ Ντενκτάς –και εδώ βρίσκεται ένα μεγάλο μέρος της ουσίας- «εξέφρασε την αντίθεσή του σε όσους μιλούν για ένταξη της τ/κ Ομοσπονδίας στην ΚΟΠ διερωτώμενος εάν το να ανοίξει στα κατεχόμενα γραφείο η Τουρκική Ομοσπονδία θεωρείται από κάποιους ότι η Τουρκία δεν υπολογίζει τους Τ/κ, ενώ το να ενταχθούν στην ΚΟΠ δεν θεωρείται ότι δεν υπάρχει «χώρα». Εγώ θα αγωνιστώ ενάντια σε αυτό μέχρι τέλους. Λόγω αυτών των συμπεριφορών και των δηλώσεων θα συνεχίσω να λέω κάθε μέρα κάθε λεπτό συγγνώμη στο λαό της Ανατολίας. Γιατί, αυτοί οι άνθρωποι δεν είναι εχθροί των Τ/κ. Στην ιστορία μας δεν έγινε κάτι τέτοιο».

Το θέμα συζητήθηκε και στη «βουλή» με τον «βουλευτή» του κόμματος Εθνικής Ενότητας Σ. Ατούν και τον «πρωθυπουργό» Ο. Γιοργκαντζιόγλου να διαξιφίζονται για το αν είναι σωστό ή όχι το άνοιγμα γραφείου στα κατεχόμενα. Ο Ο. Γιοργκαντζιόγλου είπε ότι δεν θεωρεί σωστό ένα τέτοιο βήμα χωρίς η Τουρκική Ομοσπονδία να συναντηθεί ή να συνομιλήσει με την τ/κ Ομοσπονδία. Δεν συμμερίζεται την άποψη ότι πρέπει να αποδέχονται οποιαδήποτε σχέση με την Τουρκία, διερωτώμενος εάν για το περιεχόμενο της επιστολής της Τουρκικής Ομοσπονδίας στην ΦΙΦΑ είναι ενήμερο το τουρκικό ΥΠΕΞ» (ΚΥΠΕ, 12 Μαρτίου).

Το ρεπορτάζ λέει κάτι πολύ απλό. Η τ/κ ομοσπονδία ποδοσφαίρου είναι θετική στο διάλογο για συνεργασία με την ΚΟΠ. Ο διάλογος μέσω Μ.Πλατινί οδηγεί σε θετικά αποτελέσματα και η ολοκλήρωση αυτής της προσπάθειας ενοχλεί δυνάμεις στην τ/κ κοινότητα όπως είναι ο Ν. Έρογλου και ο Σ. Ντενκτάς. Με δικές τους ενέργειες επιχειρούν να ακυρώσουν το διάλογο Κουτσοκούμνη-Σέρτογλου, βάζοντας στο παιχνίδι την τουρκική ομοσπονδία ποδοσφαίρου με τους όρους που περιγράφει το ρεπορτάζ στο ΚΥΠΕ. Οι συναντήσεις με τον Έρογλου είχαν αυτό το σκοπό: να αναδείξουν δυνάμεις στην τ/κ κοινότητα που δεν αγαπούν την Ανατολία και, ως εκ τούτου, να δυσκολέψουν την υποψηφιότητα Ακκιντζί ως «μη φιλική» στα τουρκικά συμφέροντα καθώς ο Μ. Ακκιντζί έχει δημοσίως υποστηρίξει τις πρωτοβουλίες Σέρτογλου. Είναι πρόδηλο ότι ο Έρογλου χρησιμοποιεί κάθε μέθοδο για να κρατηθεί στην εξουσία, και το ποδόσφαιρο, εκτιμά, ότι του δίνει μια δυνατότητα. Ποδόσφαιρο, πολιτική και μάχη για την ηγεσία των τ/κ στις 19 Απριλίου σε ένα κουβάρι. Άλλοι για να το ξετυλίξουν (Ακκιντζί, Σέρτογλου), και άλλοι για να κρατήσουν τα πράγματα στο ρυθμό της ακινησίας (Έρογλου, Ντενκτάς).

57. Η ΔΗΜΟΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

7/3/2015

Τα ευρήματα της έρευνας σχετικά με τον «Δείκτη για την Κοινωνική Συνοχή και Συμφιλίωση, δείχνουν ότι «τα επίπεδα πολιτισμικής αποστασιοποίησης αυξήθηκαν και στις δύο κοινότητες το 2014, σε σύγκριση με το 2013». Στην ίδια έρευνα «καταδεικνύεται περαιτέρω ότι, ενώ οι ε/κ υποστηρίζουν περισσότερο τον τερματισμό του status quo, οι τ/κ εκδηλώνουν περισσότερη υποστήριξη στην ομοσπονδιακή λύση, δηλαδή σε μια διζωνική δικοινοτική ομοσπονδία. Σε σύγκριση με τα αποτελέσματα του 2013, η έρευνα για το 2014 φανερώνει ότι η ποιότητα της επαφής των τ/κ με τους ε/κ σημειώνει μεταβολή και μετατρέπεται από θετική σε αρνητική».

Μέσα σε αυτό το δύσκολο κλίμα μια δημοσκόπηση της εταιρείας «Γκεζιτζί» (2/3/15), με δείγμα 3.000 ατόμων λέει καινούρια πράγματα σε σχέση με τις «προεδρικές εκλογές» ανάμεσα στους τ/κ στις 17 Απριλίου. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, στον πρώτο γύρο ο Ν. Έρογλου λαμβάνει 31,8%, ο Μ. Ακιντζί 31,7%, η Σ. Σιμπέρ 25,4% και ο Κ. Οζερσάι 11,1%. Στο δεύτερο γύρο ο Μ. Ακιντζί αναμένεται να εκλεγεί με 62,8% των ψήφων έναντι του Ντερβίς Έρογλου, ο οποίος αναμένεται να λάβει 37,2%. Στην ερώτηση ποιον θεωρούν ως τον πλέον κατάλληλο για την επίλυση του Κυπριακού, το 38,5% απάντησε τον Μουσταφά Ακιντζί, το 25,5% τον Ντερβίς Έρογλου, το 23,8% την Σιμπέλ Σιμπέρ και το 13,2% τον Κουντρέτ Οζερσάι. Απαντώντας σε ερώτηση σχετικά με τη διζωνική, δικοινοτική ομοσπονδία, το 73,8% των συμμετεχόντων στην έρευνα είπαν «ναι» σε αυτό το είδος λύσης, το 15,6% είπε «όχι» και το 10,6% «εν μέρει (συμφωνώ)». Η «Αφρίκα» σημειώνει ότι η εταιρεία Γκεζιτζί, που δραστηριοποιείται στην Τουρκία αλλά και διεθνώς, ήταν αυτή που είχε προβλέψει με

μεγαλύτερη ακρίβεια τα αποτελέσματα των τοπικών εκλογών και των τελευταίων Προεδρικών στην Τουρκία». (ΚΥΠΕ, 2/3/15.

Τα στοιχεία δημοσκοπήσεων που συνδέονται με την «επικοινωνία» ανάμεσα σε ε/κ και τ/κ είναι πολύ σαφή, όλοι καταλαβαίνουν ότι τα πράγματα γίνονται ολοένα και πιο πολύπλοκα, οι διαθέσεις των κυπρίων αλλάζουν, η απογοήτευση είναι εμφανής, η πίστη στη λύση υποχωρεί. Μια σημαντική διαφοροποίηση εμφανίζεται τις διαδικασίες για την ψηφοφορία του Απριλίου ανάμεσα στους τ/κ. Τα ευρήματα της «Γκεζιτζί» είναι ενδιαφέροντα αλλά και ο χρόνος μέχρι τις 17 Απριλίου είναι μεγάλος, συνεπώς υπάρχει πολλή ρευστότητα στο σκηνικό. Σε κάθε περίπτωση η πιθανότητα για μια νίκη Ακκιντζί διαφοροποιεί τα έως τώρα δεδομένα, καθώς ο Ν. Έρογλου, στην αρχή της κούρσας, εμφανιζόταν πιο ισχυρός από ποτέ στην διεκδίκηση της ηγεσίας των τ/κ για μια ακόμα πενταετή θητεία. Η σχέση με την Άγκυρα που μέχρι τώρα φαινόταν να ήταν ισχυρό χαρτί για παλαιούς τ/κ πολιτικούς, αποδυναμώνεται. Η χαμηλή δημοτικότητα Ερτογάν ανάμεσα στους τ/κ, πρώτο, εξαιτίας της επιβολής «τρόικας» στην τ/κ οικονομία, και, δεύτερο, εξαιτίας της εξαγωγής «ισλαμικής κουλτούρας» στην κοσμική τ/κ παράδοση, έχουν βοηθήσει σημαντικά τον μετριοπαθή σοσιαλδημοκράτη Μ. Ακκιντζί να επενδύσει στην από παλαιά κατακτημένη αυτονομία στις κινήσεις του, γεγονός που σήμερα συναντά μια γενικότερη τάση της τ/κ κοινής γνώμης.

Η ψηφοφορία στις 17 Απριλίου είναι μια σημαντική παράμετρος στην πορεία για την δημιουργία συσχετισμών δύναμης που θα συμβάλουν σε μια διαφορετική πορεία. Ωστόσο, κάθε προσπάθεια για επίλυση αν δεν συνοδεύεται από πρωτοβουλίες σε «πλήρες» επίπεδο, ακόμα και το «ιδανικό» σχέδιο λύσης θα συναντά διαρκώς ισχυρά ή και ανυπέρβλητα εμπόδια. Τα παραδείγματα δείχνουν ότι η αλλαγή είναι δυνατή: Πώς η Τεχνική Επιτροπή για την Διατήρηση της Πολιτιστικής Κληρονομιάς κάνει τόσα πολλά και σημαντικά; Πώς το σωματείο Κοντέα πέτυχε να ανατρέψει την ακινησία και η Εκκλησία του Αγ. Χαραλάμπους στην κατεχόμενη Κοντέα έγινε και πολιτικά σημαντική; Πώς δυνάμεις με επίκεντρο το ζήτημα της Αμμοχώστου συνέβαλαν σε μια ουσιαστική συζήτηση για το μέλλον της πόλης; Πώς το ΚΕΒΕ και ε/κ συντεχνίες έχουν ανοικτό διάλογο με αντίστοιχες τ/κ οργανώσεις; Όταν πολίτες που πιστεύουν στην υπόθεση της επίλυσης καταβάλλουν μια προσπάθεια ένα επί μέρους αποτέλεσμα είναι δυνατό. Αυτό χρειαζόμαστε σε πολύ περισσότερη έκταση και περισσότερο σύστημα και οι Τεχνικές Επιτροπές, τα συνδικάτα, η κοινωνία των πολιτών προσφέρουν αυτή την ισχυρή δυνατότητα γιατί, εκτός άλλων, ενισχύουν την κορυφαία βαθμίδα που συνιστά η διαπραγμάτευση ανάμεσα στους ηγέτες των δύο κοινοτήτων καθώς έτσι «αποσυμπιέζουν» ή διευκολύνουν την προσέγγιση σε δύσκολες πτυχές της. Η προοπτική για επίλυση μπορεί να μεγαλώσει, εφόσον το ακροατήριο μεγαλώνει και εφόσον ισχυρές πολιτικές συμμαχίες αναλαμβάνουν τα ηνία της. Αυτά δεν γίνονται σε μια μέρα, αλλά κάθε μέρα χρειάζεται να μιλάμε για την επίλυση, κάθε μέρα χρειάζεται να μιλάμε για την Κύπρο χωρίς στρατεύματα κατοχής, για την σταθερότητα σε μια ενωμένη Κύπρο μέσα στο ευρωπαϊκό πλαίσιο.

Τα ευρήματα της έρευνας σχετικά με τον Δείκτη για την Κοινωνική Συνοχή και Συμφιλίωση (SCORE index), που παρουσιάστηκε στο Σπίτι της Συνεργασίας, στη Λευκωσία στις 26 Φεβρουαρίου παρουσιάζουν σημαντικό πολιτικό ενδιαφέρον, πρώτο, γιατί έρχονται να επιβεβαιώσουν προηγούμενες, και δεύτερο, γιατί οι διαφορές σε σχέση με προηγούμενες συμπίπτουν ως προς την αρνητική τους προδιάθεση. Σύμφωνα με το ρεπορτάζ στο ΚΥΠΕ «τα ευρήματα της έρευνας για το 2014, που διενεργήθηκαν από το Κέντρο για τη Βιώσιμη Ειρήνη και Δημοκρατική Ανάπτυξη (SeeD) σε συνεργασία με το UNDP-ACT, καταδεικνύουν επίσης διαφορές σε σχέση με την προηγούμενη έρευνα του 2013, καθώς οι Τ/κ συμμετέχοντες ανέφεραν πως είναι λιγότερο έτοιμοι για μια συμφιλίωση με τους Ε/κ, νιώθουν περισσότερο πολιτισμικά αποστασιοποιημένοι και βιώνουν χειρότερη ποιοτική επαφή με τους Ε/κ». Το πλήρες ρεπορτάζ του ΚΥΠΕ έχει ως εξής:

«Τα επίπεδα πολιτισμικής αποστασιοποίησης αυξήθηκαν και στις δύο κοινότητες το 2014, σε σύγκριση με το 2013. Σύμφωνα με την κ. Ιωάννου, η έρευνα SCORE, που διεξήχθη δύο φορές στην Κύπρο και από μια φορά στη Βοσνία -Ερζεγοβίνη και το Νεπάλ, διερευνά τους δύο βασικούς παράγοντες για την ειρήνευση, που είναι η συμφιλίωση και η κοινωνική συνοχή, καθώς και τον αντίκτυπό τους στην ετοιμότητα του κόσμου για μια πολιτική διευθέτηση.

Προς τούτο, διεξήχθησαν συνεντεύξεις σε ένα δείγμα 500 Ε/κ και 500 Τ/κ αναφορικά με μια σειρά από παράγοντες που επηρεάζουν το τελικό αποτέλεσμα, συμπεριλαμβανομένου του βαθμού εκπροσώπησης από τους θεσμούς και του επιπέδου πολιτικής ασφάλειας που νιώθουν. Διερευνάται επίσης μια σειρά από άλλους παράγοντες, όπως η κοινωνική και πολιτισμική αποστασιοποίηση που η μια κοινότητα νιώθει έναντι της άλλης. Όπως προκύπτει από τα συνολικά αποτελέσματα, ο βαθμός κοινωνικής συνοχής είναι χαμηλός και στις δύο κοινότητες, λαμβάνοντας 3,9 στους Ε/κ και 4,4 στους Τ/κ, σε μια κλίμακα από το 0 ως το 10.

Τα αποτελέσματα του βαθμού συμφιλίωσης - στο 6,2 για τους Ε/κ και στο 6,1 για τους Τ/κ - επίσης καταδεικνύουν την απόσταση μεταξύ των δύο κοινοτήτων. Επιπλέον, τα αποτελέσματα αναφορικά με την ετοιμότητα για έναν πολιτικό συμβιβασμό - στο 6,2 και 6,3 αντίστοιχα - υποδηλώνουν την αμφιθυμία των δύο κοινοτήτων προς τον στόχο αυτό.

Αναλύοντας τους διάφορους παράγοντες που δεικνύουν ετοιμότητα για συμβιβασμό, καταδεικνύεται περαιτέρω ότι ενώ οι Ε/κ υποστηρίζουν περισσότερο τον τερματισμό του στάτους κβο, οι Τ/κ εκδηλώνουν περισσότερη υποστήριξη στην ομοσπονδιακή λύση, δηλαδή σε μια διζωνική δικοινοτική ομοσπονδία.

Σε σύγκριση με τα αποτελέσματα του 2013, η έρευνα για το 2014 φανερώνει ότι η ποιότητα της επαφής των Τ/κ με τους Ε/κ σημειώνει μεταβολή και μετατρέπεται από θετική σε αρνητική. Την ίδια στιγμή, σημειώνει πτώση η προδιάθεση των Τ/κ υπέρ της συμφιλίωσης και η πρόθεση να ψηφίσουν "Ναι" σε ένα μελλοντικό δημοψήφισμα.

Επιπλέον, η πολιτισμική αποστασιοποίηση των δύο κοινοτήτων διευρύνεται στο ίδιο χρονικό διάστημα, ενώ για τους Ε/κ η ποιότητα της επαφής με τους Τ/κ, η πρόθεση για συμφιλίωση και η προδιάθεση υπερψήφησης του "Ναι" παραμένουν στα ίδια με το 2013 επίπεδα. Συγκεκριμένα, 29,9% των Ε/κ και 34,9% των Τ/κ δηλώνουν ότι προτίθενται να ψηφίσουν "Ναι" σε ένα μελλοντικό δημοψήφισμα.

Παρουσιάζοντας τις προτάσεις πολιτικής, ο Διευθυντής Έρευνας του SeeD Αλέξανδρος Λόρδος ανέφερε ότι θα πρέπει να ενισχυθεί το αίσθημα της εξοικείωσης των Κυπρίων με την πολιτισμική ποικιλομορφία, μειώνοντας παράλληλα την κοινωνική αποστασιοποίηση μεταξύ των δύο κοινοτήτων. Ανέφερε ακόμη ότι η ειρηνευτική διαδικασία θα πρέπει να καταστεί περισσότερο συμμετοχική, ενώ οι φορείς χάραξης πολιτικής θα πρέπει να υιοθετήσουν μια προσέγγιση που θα έχει στο επίκεντρο τον πολίτη, αναφορικά με τον χειρισμό των πτυχών της ανθρώπινης ασφάλειας.

Πρόσθεσε επίσης ότι οι συμμετέχοντες στη διαπραγματευτική διαδικασία θα πρέπει να επενδύσουν περισσότερο στις Τεχνικές Επιτροπές, ως ένα παράδειγμα προς μίμηση σε σχέση με το μελλοντικό τρόπο συνεργασίας μετά τη λύση. Πρότεινε επίσης την εμπλοκή των πολιτών στις διαπραγματεύσεις μέσω πρακτικών εφαρμογών, όπως τη δημιουργία ενός γραφείου ενημέρωσης του κοινού ή μέσω κοινών επισκέψεων των δύο διαπραγματευτών σε κοινότητες του νησιού.

Στην έκθεση συμπεριλαμβάνονται επίσης εισηγήσεις για στενότερους δεσμούς μεταξύ των πολιτικών κομμάτων των δύο κοινοτήτων, τη στήριξη πολιτικών για εκμάθηση της γλώσσας της άλλης κοινότητας στα σχολεία, την ενίσχυση της συνεργασίας της ακαδημαϊκής κοινότητας στις δύο πλευρές και άλλες προτάσεις προς φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών. Τέλος καλείται η διεθνής κοινότητα να διευκολύνει τους Κύπριους στην εφαρμογή των προτάσεων αυτών».

Τρεις σύντομες παρατηρήσεις:

1. Τα πιο πάνω συμπεράσματα μοιάζουν αρκετά με τα αντίστοιχα στοιχεία δημοσκόπησης που δημοσιεύτηκε με τον τίτλο «Οι Τουρκοκύπριοι άλλαξαν», στην εφημερίδα «Χαλκίν Σεσί» και προβλήθηκαν στο ΚΥΠΕ στις 26 Ιανουαρίου 2015. Μέσα σε ένα μήνα δύο δημοσκοπήσεις μιλούν με σαφήνεια για όσους ενδιαφέρονται για το πολιτικό μέλλον της Κύπρου.
 2. Τα στοιχεία είναι πολύ σαφή, με ευκολία όλοι καταλαβαίνουν ότι τα πράγματα γίνονται ολοένα και πιο πολύπλοκα, οι διαθέσεις των κυπρίων αλλάζουν, η απογοήτευση είναι εμφανής, η πίστη στη λύση αποδυναμώνεται. Κατά τον τρόπο αυτό οι αριθμοί ακολουθούν τάση προς τα κάτω καθώς οι σκέψεις γίνονται ολοένα και πιο συγκρατημένες σε σχέση με τις προοπτικές της επίλυσης.
 3. Αυτά τα στοιχεία θα μπορούσε να προκαλέσουν έναν δημιουργικό προβληματισμό για το τι πραγματικά σημαίνουν οι αριθμοί για το μέλλον της νήσου και να αφιερώσουμε χρόνο και σκέψη για το πώς μπορούμε να αναστρέψουμε μια πορεία με πολύ αρνητικούς δείκτες. Ο χρόνος δεν είναι απεριόριστος. Η επίλυση μπορεί να προχωρήσει εφόσον έχει ισχυρό ακροατήριο και εφόσον ισχυρές πολιτικές συμμαχίες αναλαμβάνουν τα ηνία μιας νέας πορείας. Αν το ακροατήριο λιγοστεύει, οι δισταγμοί θα μεγαλώνουν και ο φαύλος κύκλος θα μεγαλώνει.
- Η πορεία βήμα βήμα με εμβάθυνση της διχοτόμησης περνά μέσα στο μυαλό των ανθρώπων και αυτό είναι εξαιρετικά απογοητευτικό. Χρειάζεται να ληφθούν μεγάλες αποφάσεις, σύντομα, σχεδόν εδώ και τώρα, γιατί το διακύβευμα ισούται με το στοίχημα για την επιλογή ανάμεσα στην ελεύθερη ή τη διχοτομημένη Κύπρο.

59. ΟΙ ΤΟΥΡΚΟΚΥΠΡΙΟΙ ΑΛΛΑΞΑΝ;

13/2/2015

Με τον τίτλο «Οι Τουρκοκύπριοι άλλαξαν», η εφημερίδα «Χαλκίν Σεσί» αναφέρεται στα αποτελέσματα έρευνας που διεξήχθη το Δεκέμβριο του 2014 για το Κυπριακό. Τα στοιχεία της δημοσκόπησης δημοσιεύτηκαν στο ΚΥΠΕ στις 26 Ιανουαρίου 2015 και παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον.

Το κείμενο έχει ως εξής:

«Η έρευνα αφορά τη στάση των Τ/κ έναντι μιας λύσης/συμφωνίας, με τον κοινωνιολόγο Κ. Ακτάι να μιλά για ριζοσπαστική «διαφοροποίηση» από την αντίληψη για λύση που είχε δημιουργηθεί από την εποχή του σχεδίου Ανάν. Σύμφωνα με το δημοσίευμα, στόχος της έρευνας ήταν να ξεκαθαρίσει τις προτιμήσεις των «ψηφοφόρων» στο θέμα του Κυπριακού. Όπως είπε ο Κουντρέτ Ακάλι αυτού του είδους έρευνες πολιτικών τάσεων γίνονται από το 2005.

Η έρευνα είχε δείγμα 600 άτομα που επιλέγηκαν από τους καταλόγους «ψηφοφόρων». Ο Κ. Ακάλι είπε ότι μετά την άρνηση των Ε/κ στο σχέδιο Ανάν το 2004, μια λύση βασισμένη πάνω σε μια κοινή, αδελφική, ειρηνική πατρίδα άρχισε να μην έχει νόημα για τους Τ/κ «που άρχισαν να αποστασιοποιούνται από αυτές τις έννοιες» και ψηφίζουν «πραγματικά οφέλη» από τη λύση. Ο Τ/κ κοινωνιολόγος μιλά για μηνύματα προς όλες τις πλευρές που ασχολούνται με το Κυπριακό.

Στην ερώτηση «τα ΗΕ καθορίζουν μια λύση στην Κύπρο που σε γενικές γραμμές είναι μια ομοσπονδιακή, διζωνική, δικοινοτική Κύπρος. Κατ' εσάς σε ποιο βαθμό είναι πιθανή μια τέτοια λύση στην Κύπρο;», το 41,2% απάντησε «σίγουρα δεν είναι πιθανή», το 18,9% «δεν είναι πιθανή», το 5,8% «δεν ξέρω εάν είναι πιθανή ή όχι», το 20,3% «είναι πιθανή», το 11,8% «σίγουρα πιθανή» και το 2% δεν απάντησε.

Στην ερώτηση «εσείς σε ποιο βαθμό επιθυμείτε ή θέλετε μια τέτοια λύση;» το 24,3% απάντησε «οπωσδήποτε δεν επιθυμώ μια τέτοια λύση», το 5% «δεν θέλω τέτοια λύση», το 5,8% «δεν είμαι σίγουρος εάν θέλω ή όχι», το 18,8% «επιθυμώ μια τέτοια λύση», το 43,9% «σίγουρα επιθυμώ μια τέτοια λύση» και το 2,3% δεν απάντησε.

Στην ερώτηση «κατ' εσάς είναι πιθανό να εφαρμοστεί μια λύση στην Κύπρο που δεν εγκρίνει η Τουρκία;» το 3,5% απάντησε «ναι πιθανό», το 93,7% «όχι δεν είναι πιθανό» και το 2,8% δεν απάντησε.

Στην ερώτηση «κατ' εσάς οι Τ/κ μπορούν να αποδεχθούν μια λύση που δεν θα εγκρίνει η Τουρκία;» το 28,6% απάντησε «ναι», το 67,3% «όχι» και το 4,2% δεν απάντησε.

Σε ό,τι αφορά τις εγγυήσεις, το 63,1% πιστεύει ότι πρέπει να συνεχιστούν ως έχουν σήμερα, το 20,6% ότι πρέπει να υπάρξουν κάποιοι περιορισμοί, το 11,8% ότι δεν πρέπει να υπάρχουν εγγυήσεις και το 4,5% δεν απάντησε. Για το θέμα του τουρκικού στρατού, το 57,5% πιστεύει ότι πρέπει να μείνει με ισχυρή δύναμη, το 23,1% να μείνει με μικρό αριθμό

δύναμης, το 17,3% δήλωσε ότι δεν πρέπει να υπάρχει τουρκικός ή ελληνικός στρατός στην Κύπρο.

Για τα Βαρώσια, το 10,3% πιστεύει ότι πρέπει να επιστραφούν στους Ε/κ υπό τη διοίκηση των ΗΕ, το 29,4% ότι πρέπει να εγκατασταθούν οι Ε/κ υπό τη διοίκηση του ψευδοκράτους, το 9,3% δεν έχει άποψη και το 51% πιστεύει ότι “πρέπει να μείνει ως έχει, η απόφαση να ληφθεί σε μια συνολική λύση”.

Κληθέντες να δηλώσουν την προτίμησή τους στο μοντέλο λύσης και με βάση τις επιλογές που τους δόθηκαν, το 7,6% δήλωσε ότι προτιμά ενοποίηση κάτω από την Κυπριακή Δημοκρατία, το 11,5% μια ομόσπονδη Κύπρο από δύο πολιτείες, το 1,2% δεν έχει ιδέα, το 47,2% μια ομόσπονδη Κύπρο που θα δημιουργηθεί από δύο συνιστώντα κρατίδια, το 24,9% δηλώνει ότι λύση πρέπει να είναι μια αναγνωρισμένη, ανεξάρτητη “ΤΔΒΚ” και το 7,6% δεν απάντησε. Στην ερώτηση πώς θα ψήφιζαν σε ένα δημοψήφισμα με ένα σχέδιο όπως το σχέδιο Ανάν, το 42,7% απάντησε ότι θα ψήφιζε “ναι” και το 57,3% “όχι”.

Επίσης, το 48,9% θεωρεί ότι η ταυτότητα που τον εκφράζει είναι Τ/κ, το 18,5% Κύπριος. Το 28,4% θεωρεί πατρίδα του ολόκληρη την Κύπρο, το 44% το ψευδοκράτος, το 3,3% την Τουρκία και το 25,5% την Τουρκία και το ψευδοκράτος.

Η πλειοψηφία, 53,2% δηλώνει ότι η Τουρκική Δημοκρατία εκφράζει τη “μητέρα πατρίδα” και το 25,6% μια “εγγυήτρια δύναμη”. Για τους Ε/κ, το 43,9% απάντησε ότι εκφράζουν τον “ιστορικό εχθρό”, το 20,6% τους “γείτονες”, το 30,6% “Κύπριους που μιλούν διαφορετικά από εμένα”.

Το 72,4% πιστεύει ότι μετά τη λύση πρέπει να υπάρχει εκ περιτροπής προεδρία ενώ για το θέμα του φυσικού αερίου το 60,1% είναι υπέρ του διαμοιρασμού μετά τη λύση ενώ το 9% εγκρίνει τις εργασίες των Ε/κ για το θέμα αυτό» (ΚΥΠΕ, 26/1/15).

Τα στοιχεία της δημοσκόπησης μιλούν, λένε σκέψεις, προβληματισμούς, πεποιθήσεις. Σε μια τυχαία αξιολόγησή τους, κρίνω μερικές πλευρές τους ως εξής:

Α. Στο μοντέλο λύσης και με βάση τις επιλογές που τους δόθηκαν το κρίσιμο σώμα του 47,2% μαζί με το 7,6% που δήλωσε ότι προτιμά «ενοποίηση κάτω από την Κυπριακή Δημοκρατία», και με το 11,5% που προτιμά «μια ομόσπονδη Κύπρο από δύο πολιτείες», «ψηφίζουν» μια λύση που είναι πολύ κοντά ή κοντά στην πολιτική βάση που έχουν οικοδομήσει τα ψηφίσματα του ΟΗΕ.

Β. Σε σχέση με το ζήτημα της επιστροφής των Βαρωσίων, η πλειοψηφία (51%) πιστεύει ότι «πρέπει να μείνει ως έχει, η απόφαση να ληφθεί σε μια συνολική λύση».

Γ. Οι τ/κ θεωρούν με ποσοστό 93,7% ότι μόνο με τη συγκατάθεση της Τουρκίας μπορεί να προχωρήσει μια λύση.

Δ. Σε ό,τι αφορά το σύστημα με τις εγγυήσεις σε μια τελική συμφωνία, το 63,1% πιστεύει ότι «πρέπει να συνεχιστούν ως έχουν σήμερα», ενώ ένα αξιόλογο 20,6% πιστεύει ότι «πρέπει να υπάρξουν κάποιοι περιορισμοί». Το 57,5% πιστεύει ότι «πρέπει να μείνει με ισχυρή δύναμη» μετά τη λύση, κάτι που παραπέμπει στη ρύθμιση του 1960, τύπου ΕΛΔΥΚ και ΤΟΥΡΔΥΚ.

Ε. Υψηλή αποδοχή έχει η άποψη σχετικά με την εκ περιτροπής προεδρία- το 72,4%.

Στ. Στην ερώτηση πώς θα ψήφιζαν σε ένα δημοψήφισμα με ένα σχέδιο όπως το σχέδιο Ανάν, «το 42,7% απάντησε ότι θα ψήφιζε “ναι” και το 57,3% “όχι”. Η σύγκριση είναι σαφής: το 2004 οι τ/κ με ποσοστό 64% ψήφισαν «ναι» στο Σχέδιο Ανάν. Από το 64% στο 42,7% η πτώση είναι εντυπωσιακή.

Ζ. Το ουσιώδες ζήτημα της ταυτότητας των τ/κ συνδέεται με δύο αριθμούς: το 48,9% θεωρεί ότι η ταυτότητα που τον εκφράζει είναι το «Τ/κ», και το 18,5% το «Κύπριος». Μια πρόσθεση της τάξης του 67% παρέχει ασφαλή στοιχεία γύρω από μια κατακτημένη γνώση της έννοιας αυτής στην τ/κ κοινότητα.

Η. Για τους Ε/κ, το 43,9% απάντησε ότι εκφράζουν τον “ιστορικό εχθρό”, το 20,6% τους “γείτονες”, το 30,6% “Κύπριους που μιλούν διαφορετικά από εμένα». Αυτά τα στοιχεία είναι εξαιρετικά φορτισμένα με ιστορικές μνήμες και επίμονη εσωστρέφεια. Ένα θέμα ιδιαίτερα πολύπλοκο που χρειάζεται ειδικότερη ανάλυση για να ερμηνευτεί στην πλήρη διάστασή του.

Είναι προφανές ότι ο χρόνος ήταν και είναι μια κρίσιμη παράμετρος στις προσπάθειες για την αναζήτηση λύσης. Ο χρόνος αλλάζει διαθέσεις, απόψεις, προσεγγίσεις. Ωστόσο, η ρεαλιστική ανάγνωση των αριθμών μπορεί να συμβάλει στην καλύτερη γνώση πολύπλοκων ζητημάτων ή πτυχών που συνδέονται με την ιστορία και την προοπτική λύσης. Στη διαπραγμάτευση η ε/κ ηγεσία, είναι χρήσιμο να γνωρίζει αυτές τις διαθέσεις, είτε είναι

θετικές ή αρνητικές, είτε σαφείς ή πολύπλοκες. Μπορεί να γεφυρωθούν ουσιώδεις διαφορές με την αξιοποίηση της ΕΕ ως του «παίκτη» που αλλάζει το πλαίσιο λειτουργίας μιας συμφωνίας όπως λ.χ στο ζήτημα των εγγυήσεων και της ασφάλειας. Οπωσδήποτε δύσκολα θέματα, αλλά γι' αυτό υπάρχει η μεγάλη πολιτική -για να λύνει μεγάλα προβλήματα. Σε κάθε περίπτωση οι αριθμοί και τα στοιχεία της δημοσκόπησης αξίζει να μελετηθούν από κάθε ενδιαφερόμενο για το πολιτικό μέλλον της νήσου.

60. ΤΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΜΗΝΥΜΑ ΜΟΥΝ 29/1/2015

Η αναφορά του ΓΓ του ΟΗΕ Μπα κι Μουν στην πρόσφατη έκθεσή του στο ΣΑ του ΟΗΕ σχετικά με την «απομόνωση των τ/κ» χρειάζεται να αναλυθεί με βαθεία ανάγνωση. Μήπως ήθελε να πει κάτι παραπάνω σε αυτή την Έκθεσή του; Κατά τη δική μου άποψη, η έκθεση Μουν δεν έχει διαβαστεί στο επίπεδο που χρειαζόμαστε και που οι συγκυρίες απαιτούν. Γιατί τώρα ο ΓΓ του ΟΗΕ ανακοίνωσε θέμα «απομόνωσης» των τ/κ; Είναι σαφές ότι ήθελε να στείλει ένα μήνυμα στην ε/κ πολιτική ηγεσία ότι ο χρόνος λιγοστεύει και ότι χρειάζεται επιτάχυνση των διαδικασιών για να προχωρήσει η διαδικασία υπό τον Άιντα. Το μήνυμα πάει ακόμα πιο πέρα με παραλήπτη την ε/κ κοινωνία: ότι η παράταση των αδιεξόδων δεν οδηγεί στα επιθυμητά αποτελέσματα και ότι η στροφή στο ζήτημα της «απομόνωσης» των τ/κ αποτελεί μια επιλογή του ΟΗΕ σε μεσοπρόθεσμο επίπεδο αν συνεχιστεί η σημερινή κατάσταση πραγμάτων.

Το μήνυμα Μουν έχει δύο αναγνώσεις: είτε να προκαλέσει διαμαρτυρίες και αντεγκλήσεις με τον ΟΗΕ, είτε να συμβάλει στην κατανόηση των δεδομένων και στην ανάληψη πρωτοβουλιών για να αλλάξουμε τα πράγματα. Οι παρεμβάσεις του Αρχιεπισκόπου που ζήτησε, εξαιτίας αυτής της Έκθεσής, την παραίτηση Μουν, συνιστούν μάλλον ατυχείς παρεμβάσεις που επιβαρύνουν το κλίμα. Υπάρχει κίνδυνος να φτάσουμε σε τέτοιο αδιέξοδο όπως το περιγράφει ή το υπαινίσσεται ο ΓΓ του ΟΗΕ; Ο Μουν μπλοφάρει ή να τον λάβουμε σοβαρά υπόψη; Η απάντηση είναι, πως ασφαλώς δεν μπορούμε να αγνοούμε την προειδοποίηση Μουν. Με την έκθεσή του έστειλε ένα προειδοποιητικό μήνυμα ότι η λύση «τύπου Ταϊβάν» στα κατεχόμενα εδάφη της Κύπρου κάποια στιγμή θα τεθεί στο τραπέζι των συνομιλιών, αν το σημερινό αδιέξοδο δεν αλλάξει κατεύθυνση. Αυτό το ενδεχόμενο οφείλει να κινητοποιήσει όλες τις δυνάμεις του τόπου σε μια δημιουργική κατεύθυνση, όχι απλά μιας πολιτικής για αποτροπή ενός πολύ αρνητικού σεναρίου αλλά πρωτίστως για τη δημιουργία των προϋποθέσεων για τη συνολική επίλυση. Άλλος δρόμος δεν υπάρχει. Είτε θα βαδίζουμε από κρίση ή κρίση με ότι αυτό σημαίνει στο χρόνο, είτε θα πάρουμε τη μεγάλη απόφαση για τον ιστορικό συμβιβασμό στη βάση των ψηφισμάτων του ΟΗΕ.